

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το συγκεκριμένο θέμα το οποίο θα εξετάσουμε :

«Τα τέσσερα ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΕΣΔΑ 1999, 2000, 2001, 2002. Συνοπτική παρουσίαση (Περιληπτικά το ΕΣΔΑ1998) και Συγκριτική Ανάλυση των τεσσάρων ΕΣΔΑ.» αποτελεί ένα από τα πιο επίκαιρα , σημαντικότερα και ζωτικής σημασίας ζητήματα τόσο σε Εθνικό όσο & σε επίπεδο Κ-Μ της Ε.Ε.

Και αυτό γιατί το ΕΣΔΑ (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση) αντανακλά πλέον σήμερα την «ΕΙΚΟΝΑ» του κάθε Κ-Μ σε ζητήματα καίριας και ζωτικής σημασίας τα οποία συνδέονται άμεσα με την ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ (και κατά επέκταση Κοινωνικό – Οικονομική και Περιβαλλοντική) ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ τους.

Η περίπτωση της Ελλάδας χαρακτηρίζεται από μια «ιδιαιτερότητα » σε σχέση με τα ζητήματα της Απασχόλησης εξαιτίας του ότι κατά βάση αποτέλεσε μια

« Αγροτικής Φύσεως Οικονομία» επι σειρά ετών με Παραδοσιακές Υποδομές σε ζητήματα της Απασχόλησης ,της Παραγωγικής Διαδικασίας και των Κοινωνικο-Οικονομικών Πολιτικών της .

Σκοπός αυτής της εργασίας , μέσα από την Συνοπτική Παρουσίαση των 4 ΕΣΔΑ και την Συγκριτική Ανάλυση αυτών, είναι να προσεγγίσουμε όσο το δυνατό καλύτερα το αντικείμενο της μελέτης μας, στα εξής ζητήματα :

- ☐ Απασχόλησης
- ☐ Ανεργίας
- ☐ Κοινωνικού Αποκλεισμού ευπαθών ομάδων.
- ☐ Εκσυγχρονισμού του Ελληνικού Κοινωνικού μοντέλου ,του πλαισίου Οικονομικής Πολιτικής και Πολιτικών Οργάνωσης της Εργασιακής Δομής

Ελπίζουμε με αυτή την σχετικά διεξοδική διαδικασία ανάπτυξης (με τάσεις σύμπτυξης) του θέματος να πετύχαμε τον στόχο μας !

Ευχαριστώ .

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Επιβλέπων Καθηγητής: κος Ι.Σακέλλης

ΘΕΜΑ: « Τα Τέσσερα ΕΣΔΑ »
[Αναφορά –Συνοπτική Παρουσίαση ΕΣΔΑ 1998
Συγκριτική Ανάλυση ΕΣΔΑ 1999-2002]

ΠΛΑΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ- ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

➤ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ :

• Στα Φαινόμενα Δυσλειτουργίας & Διαρθρωτικών προβλημάτων των Αγορών Εργασίας στην Ευρώπη • Στους Κύριους Σταθμούς Πορείας Διαμόρφωσης της ΕΣΑ
✓ Περίοδο 1945-1989: ▪ Κείμενα –Σταθμοί με Ανθρωπιστικό στόχο (Οργάνωση Τροφίμων / ESO.COC / ILO / Οικονομική Διακήρυξη Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης / Ευρωπαϊκός κώδικας Κοινωνικής Ασφάλισης / Κοινοτικός Χάρτης)
✓ Περίοδο 1990-2000: ▪ Βασικό Σταθμοί Διαμόρφωσης ΕΣΑ ▪ Συνθήκη Μάαστριχτ '92 ▪ Πράσινη Βίβλος '93 ▪ Λευκή Βίβλος '94 ▪ Συμβούλιο ΕΣΣΕΝ '94 ▪ Περίοδο 94-99 : Κ.Π. HORIZON-NOW-YOUTH START ▪ Συνθήκη Amsterdam '97 (Αρχή Θεσμοθέτησης . ΕΣΑ –Ζήτημα Απασχόλησης « κορυφή » στις Προτεραιότητες .)

3. ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ :

- Οι 3 Διαδικασίες Οριοθέτησης & Ολοκλήρωσης ΕΣΑ-Πορεία προς την ΕΣΑ και τα ΕΣΔΑ
 - A) Διαδικασία Λουξεμβούργου 1997
ή «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού»
 - B) Διαδικασία Κάρντιφ 1998
 - Γ) Διαδικασία Κολωνίας 1999

- **Σκοποί & Περιεχόμενο ΕΣΑ**
- **4 Πυλώνες –Ακρογωνιαίος Λίθος ΕΣΑ & Βασικοί Άξονες των ΕΣΔΑ**
 - Ποιοι οι Πυλώνες
 - Τα στάδια & πλαίσιο ΕΣΔΑ
 - Ορισμός ΕΣΔΑ
 - Σημασία Τοπικής Αυτοδιοίκησης
 - Συνοπτική Παρουσίαση 4 Πυλώνων
 - Διάρθρωση ΕΣΔΑ (Γενικό-Θεματικό Μέρος κ.α.)
- **Σύννοδος Λισσαβόνας 2000**
 - Σταθμός Ορόσημο για την Απασχόληση , Οικονομική Συνοχή & Οικονομική Μεταρρύθμιση
 - ΣΤΟΧΟΙ για το 2010 (& ενδιάμεσοι στόχοι)
- **Αντίχτυπος απόΥλοποίηση ΕΣΑ σε Ευρωπαϊκό&Εθνικό Επίπεδο**
 - Γενικά Συμπεράσματα
 - Απολογισμός 5 ΕΤΩΝ
- **Συνοπτική Παρουσίαση Ελληνικού ΕΣΔΑ 1998**
 - Εικόνα Ελληνικής Οικονομίας από 1994-1998
 - Στατιστικά Στοιχεία
 - Παράγοντες Ενίσχυσης Ανεργίας
 - Στόχοι Ελληνικής Πολιτικής '98
 - Πυλώνες –Κ.Γ. '98
- **Κ.Γ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**
 - Διαφορές και Προτεραιότητες Περίοδο '98-'01 (Αναφορικά με τις Κ.Γ. τους)
 - Οριζόντιοι Στόχοι των Κ.Γ. ως το 2001
- **Στρατηγική Λισσαβόνας 2000**
 - Η Ανάγκη Αναθεώρηση ΕΣΑ –Πλαίσιο , Στόχοι
 - Απαιτείται :
 - A. Μια Οικονομία & Κοινωνία βασισμένη στην Γνώση – Καινοτομία & Κοινωνία της Πληροφορίας (ΑΞΟΝΑΣ Α)
 - B. Εκσυγχρονισμό Ε.Κ. Μοντέλου & Επένδυση στο Ανθρώπινο Κ (ΑΞΟΝΑΣ Β)
 - Θετικά Σημεία σε επίπεδο Ένωσης
 - Αρνητικά σημεία –Αδυναμίες Ένωσης
 - Τι αποτελεί «must» ,Διαρθρωτικές βελτιώσεις & Διαρθρωτικά προβλήματα της Απασχόλησης στηνΕ.Ε.
- **Πλαίσιο Αναθεώρησης της ΕΣΑ**
 - Τι δείχνει η 5 έτη Αξιολόγηση 1997-2001
 - Εργαλεία –Ζητούμενα της Αναμόρφωσης ΕΣΑ
- **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΣΔΑ 1999-2002**
 - Αιτιολόγηση Μεθόδου Επιλογής Σύγκρισης - ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ

➤ **ΕΣΔΑ 1999**

3 ΑΞΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΥΛΩΝΕΣ : Συνοπτική Παρουσίαση Κ.Γ.

Μέτρα Υλοποίησης 1999

Σημαντικότερα αποτελέσματα στους 4 Πυλώνες

(Παραθέτονται για λόγους περιορισμού του επιτρεπόμενου αριθμού σελίδων στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ –βλ.Παραρτήματα Ι

➤ **ΕΣΔΑ 2000**

3 ΑΞΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΥΛΩΝΕΣ : Συνοπτική Παρουσίαση Κ.Γ.

Μέτρα Υλοποίησης 2000

Σημαντικότερα αποτελέσματα στους 4 Πυλώνες

(Παραθέτονται για λόγους περιορισμού του επιτρεπόμενου αριθμού σελίδων στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ –βλ.Παραρτήματα Ι

• **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΔΑ 1999-2000**

Παρατηρήσεις –Σχόλια Διαφοροποιήσεις -Εμπλουτισμός :

A. Ανά ΠΥΛΩΝΑ-Μέτρα

B. Ανά ΑΞΟΝΑ- Πολιτικές

- Ποιες οι Πολιτικές του 1999 που υλοποιήθηκαν & Ενσωματώθηκαν στο 2000 πιο εμπλουτισμένες
Η « μαγιά» για τα ΕΣΔΑ 2001 & 2002 .

Γ. Κοινοί Δείκτες Παρακολούθησης Πορείας

Αποτελεσματικότητα ΕΣΔΑ

(Βασικοί- Διαρθρωτικοί ή Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι)

(Παραθέτονται για λόγους περιορισμού του επιτρεπόμενου αριθμού σελίδων στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ –βλ.Παραρτήματα ΙΙ)

• **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΔΑ 2001-2002**

ΠΛΑΝΟ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ : A. Ανά Πυλώνα (Ποια τα Κοινά Μέτρα – Ενέργειες ΕΣΔΑ '01&'02)

B. Ποια τα Αποτελέσματα,Συνέπειες '02

Γ. Πίνακες –Διαγράμματα –

Βασικοί/Διαρθρωτικοί Δείκτες

(Παραθέτονται για λόγους περιορισμού του επιτρεπόμενου αριθμού σελίδων στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ –βλ.Παραρτήματα ΙΙ)

**Δ.Draft Joint Employment Reports
2001 - 2002**

-Πλαίσιο Οικονομικής Πολιτικής (Επιδόσεις –προοπτικές)

4.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπεράσματα – Κριτική-Σχόλια –Απολογισμός

ΠΛΑΝΟ:

- A. Γενικότερες Επιρροές της ΕΣΑ & κατευθύνσεις για
Περίοδο 1997-2001-Όργανα Εφαρμογής Πολιτικών
- B. Επιρροή της ΕΣΑ στην Εθνική Πολιτική 1997-2001& το %
επίτευξης των στόχων της σε Εθνικό επίπεδο στα εξής :
 - *Ανεργία στην Ελλάδα Ηλικιακής Διάρθρωσης – Μακροχρόνιας Ανεργίας*
 - *Επίπεδα Απασχόλησης στην Ελλάδα*
 - *Επίπεδα Αμοιβών & Εισοδημάτων στην Ελλάδα*
 - *Περιφερειακή Ανάλυση*
 - *Αποτελέσματα Προώθησης της Ισότητας των 2 φύλων (% Ανεργίας & Απασχόλησης Αμοιβών των γυναικών σε σχέση με τους άντρες)*
- Γ. Προτάσεις Αναμόρφωσης ΕΣΑ –Γιατί η ανάγκη για μια πιο βελτιωμένη & συστηματική προσέγγιση των υφιστάμενων διαδικασιών της ΕΣΑ)
- Δ. Ο Εξορθολογισμός των Ετήσιων Κύκλων Συντονισμού της Οικονομικής Πολιτικής & Πολιτικής Απασχόλησης καθώς και η Ανακοίνωση της Επιτροπής (14/1/03) για την Αναθεωρημένη ΕΣΑ
- E. Ποια τα συμπεράσματα της Ελληνικής Προεδρίας σχετικά
 - *με την Απασχόληση*
 - *με τους Κοινωνικούς Εταίρους*
 - *με την Κοινωνική Προστασία*

ΣΤ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Ι :ΕΣΔΑ 1999

ΕΣΔΑ 2000

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΙΙ: α. Πίνακες –Διαγράμματα – Δείκτες (Βασικοί/Διαρθρωτικοί) Περίοδοι 2001-2002

β. Joint Employment Report 2000

γ. Κείμενα :

- *Ανακοίνωση Επιτροπής για Εξορθολογισμό Ετήσιων κύκλων Ο.Π. & Π.Α. (3/9/02 COM 2002-487)*
- *« η Επιτροπή χαράζει μια νέα πιο λειτουργική ΕΣΑ»
14/1/02 IP/03/41*
- *Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με Αναθεωρημένη ΕΣΑ -
14/1/03 COM(2003) 6Τελικό*

δ . Κείμενα Ελληνικής Προεδρίας :

- *Του ΑΤΥΠΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ& ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ:*

- «η Ευρώπη μας: Μοιραζόμαστε το μέλλον σε μια Κοινότητα αξιών με πλήρη Απασχόληση & Κοινωνική Συνοχή»

- « Υποστηρικτικό Κείμενο σχετικά με Αναθεώρηση της ΕΣΑ
- Συμπεράσματα του Άτυπου Συμβουλίου στα : Απασχόληση
Κοινωνικοί Εταίροι
Κοινωνική Προστασία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Η : ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ & ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΔΑ 1999

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Α.Ε.	Αγορά Εργασίας
Α.Ε.Ι.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΜΕΑ	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΓΠ	Γενική Γραμματεία Ισότητας
ΓΣΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
ΓΣΕΒΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών-Βιοτεχνών-Εμπόρων Ελλάδος
ΔΕΚΟ	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
ΕΑΕ	Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων
ΕΑ	Ευρωπαϊκή Αγορά
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΜΑ	Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών
ΕΙΕ	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΕΠ	Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού
ΕΚΕΠΣ	Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης
ΕΚΕΣ	Εταιρείες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών
ΕΚΕΣΕΚ	Εξειδικευμένο Κέντρο Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠΑ	Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης
ΕΠΕΑΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΕΠΒ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας
ΕΣΑ	Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
ΕΣΑΕΑ	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
ΕΣΕΕ	Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
ΕΣ	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος
ΙΔΕΚΕ	Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων
ΙΕΚ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΚΔΑΥ	Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης
ΚΕΓΕ	Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης
ΚΕΘΙ	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας

ΚΕΚ	Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κ-Μ	Κράτη – Μέλη
ΚΠΑ	Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης
ΚΠ	Κοινωνική Πολιτική
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚτΠ	Κοινωνία της Πληροφορίας
ΛΑΕΚ	Λογαριασμός για την Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση
ΛΒ	Λευκή Βίβλος
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΓΕΕΚΑ	Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης-Κατάρτισης-Απασχόλησης
ΟΕΕΚ	Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΚΕ	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΤΟΕ	Ομοσπονδία Τραπεζοϋπαλλήλων Οργανώσεων Ελλάδος
ΜΟΔ	Μονάδα Οικονομικής Διαχείρισης
ΣΕΒ	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΠΒ	Πράσινη Βίβλος
ΣΠΑ	Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΤΕΙ	Τεχνολογικά Επαγγελματικά Ιδρύματα
ΤΣΑ	Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης
ΥΕΝ	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΠΘ	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠΕΡΓ	Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΥΠΕΣΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Προτού ξεκινήσουμε την αναφορά μας καθώς και την εξέταση της ανάγκης της ύπαρξης και δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) έτσι ώστε να μιλήσουμε στη συνέχεια για τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση σ επίπεδο Κράτη – Μέλη, κρίνουμε σκόπιμο και απαραίτητο να κάνουμε μια μικρή

Ιστορική Αναδρομή:

- στα φαινόμενα δυσλειτουργίας και διαρθρωτικών προβλημάτων των αγορών εργασίας στην Ευρώπη καθώς και
- στους **Κύριους – Βασικούς Σταθμούς Διαμόρφωσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής** για την Απασχόληση (ΕΣΑ).

Σκοπός αυτής της Ιστορικής Αναδρομής είναι να κατανοήσουμε καλύτερα το πώς ξεκίνησε να διαμορφώνεται η ανάγκη για τον σχεδιασμό μιας Στρατηγικής – Πολιτικής για τα ζητήματα της Απασχόλησης και της Ανεργίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο (την γνωστή σε όλους μας πλέον **ΕΣΑ – Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση**), έτσι ώστε σήμερα πλέον να κρίνεται απαραίτητα ο σχεδιασμός και η εκπόνηση, η εφαρμογή ενός **ΕΣΔΑ**¹, από το κάθε Κράτος – Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η κατάθεση του στην Ε.Ε. και στο Ε.Σ. προς αξιολόγηση της πορείας του Κ-Μ και της Εναρμόνισής του με το θεσμικό – πολιτική πλαίσιο της ΕΣΑ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η δεκαετία του '90 χαρακτηρίζεται από έντονα και σοβαρά προβλήματα διαρθρωτικής φύσεως καθώς και από φαινόμενα δυσλειτουργίας στις Ευρωπαϊκές Αγορές Εργασίας. Τα παραπάνω φαινόμενα αποκτούν **Κοινά χαρακτηριστικά** σε όλα τα Κ-Μ της Ένωσης. Μερικά από αυτά τα κοινά σημεία ανησυχίας και κατ' επέκταση

Κοινά Διαρθρωτικά Προβλήματα (με διαφοροποίηση την ένταση του μεγέθους τους), των αγορών εργασίας των Κ-Μ αποτελούν (συνοπτικά) τα ακόλουθα:

1. Τα **υψηλά ποσοστά (%) ανεργίας** (και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας και εκείνης των νέων). Η ανεργία διογκώθηκε με τις δύο σοβαρές πετρελαϊκές κρίσεις του '70 και ιδιαίτερα του '80.
2. Επιπλέον η **έντονη νομισματική αστάθεια** την δεκαετία του '90, επιδείνωσε την κατάσταση στους τομείς των:
 - επενδύσεων (Ι)
 - της κίνησης των κεφαλαίων (Κ)

¹ Τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. από το 1998 ως και το 2002 εκπονούσαν ΕΣΔΑ σε ετήσια βάση. Από το 2003 προβλέπονται κάποιες αλλαγές τόσο στα ΕΣΔΑ όσο & στις Κ.Γ. Αυτές προέρχονται μέσα από την Αναθεωρημένη ΕΣΑ

- του πληθωρισμού και
 - της Αγοραστικής δύναμης.
3. Οι **υπάρχουσες πολιτικές απασχόλησης του '90** καθώς και οι δημόσιες υπηρεσίες στήριζαν μια παθητική προσέγγιση και στάση κωλυσιεργίας στα ζητήματα Ενεργοποίησης Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης.

Ειδικότερα:

4. Τα **συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης** χαρακτηρίζονταν από μια «**δυσκαμψία**» προσαρμογής στην ζήτηση νέων ειδικοτήτων και δεξιοτήτων και στις νέες ανάγκες εκσυγχρονισμού οργάνωσης της εργασίας που απαιτούνται από την ταχεία εξέλιξη των τεχνολογιών. Έτσι η «**χαμηλή**» προσαρμογή της Ευρωπαϊκής Αγοράς καθώς και τα **κενά** που εμφανίζονται στις δομές και στις λειτουργίες των συστημάτων επαγγελματιών κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού εντείνουν τα διαρθρωτικά προβλήματα προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Τα προβλήματα αυτά παρουσίαζαν **αυξανόμενη απόκλιση** εξαιτίας:
- των νέων **τεχνολογικών**, και
 - της **ργαδιαίας μεταλλαγής της παραγωγικής διαδικασίας**, των υπηρεσιών καθώς και του **πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων**.

Ειδικότερα οι νέες ανάγκες των Ε.Α. «**εκτόπισαν**» παραδοσιακές εσωστρεφείς επιχειρηματικές δραστηριότητες και δομές οργάνωσης της Εργασίας ενώ παράλληλα εμφανίστηκαν νέες ειδικότητες και επαγγέλματα με αποτέλεσμα η μεγάλη Προσφορά του υπάρχοντος Εργατικού Δυναμικού να μην μπορεί να ανταποκριθεί στην Νέα Ζήτηση Εργασίας και να οδηγηθούν οι αγορές εργασίας σε **↑ άνοδο % ανεργίας**.

5. Οι **μη – επαρκείς χειρισμοί των μακροοικονομικών κρίσεων** ειδικά εκείνων του πληθωρισμού και της ανεργίας καθώς και οι συσσωρευμένες απώλειες των θέσεων εργασίας (εξαιτίας των παραπάνω που αναφέραμε) αποτέλεσαν τον κυριότερο «**ανασταλτικό**» παράγοντα για μια σταθερή Ανάκαμψη στην Αγορά Εργασίας.
6. Περίπου το **1/10 του Εργατικού Δυναμικού της Ε.Ε. αναζητούσε την δεκαετία αυτή του '90 εργασία χωρίς επιτυχία**. Επικρατούσαν έντονα φαινόμενα παρατεταμένης κρίσης στον τομέα της ανεργίας και φαινόμενα Κοινωνικού Αποκλεισμού ιδιαίτερα στις «**ευπαθείς**» ομάδες στην αγορά εργασίας νοώντας: **τους νέους, τα άτομα με Ειδικές Ανάγκες(ΑΜΕΑ), τους μετανάστες, τις γυναίκες, τις εθνικές μειονότητες, τους ηλικιωμένους κτλ.**
7. **Πάνω από 50%** των ανέργων παραμένει εκτός εργασίας για πάνω από 1 χρόνο και περίπου το **25%** για παραπάνω από 2 χρόνια. Αυτό έχει σαν συνέπεια την «**Απαξίωση**» των Επαγγελματικών προσόντων ή γνώσεων ενός «**μορφωμένου**» ατόμου, την έλλειψη ίσων ευκαιριών απασχόλησης και την περαιτέρω διόγκωση του **Κοινωνικού**

Αποκλεισμού λόγω έλλειψης υποδομών (υπό)στήριξης τόσο του ενεργού Εργατικού Δυναμικού όσο και του μη-ενεργού Εργατικού Δυναμικού. Τα ποσοστά ανεργίας των μειονεκτούσων κοινωνικά ομάδων είναι higher από τα % ανεργίας της απασχόλησης γενικότερα.

8. Οι προσπάθειες ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου τόσο από τον Κρατικό Μηχανισμό όσο και από την γενικότερη πολιτική των Κ-Μ είναι ανεπαρκείς και οι πρωτοβουλίες, για γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων είναι ελλιπείς. *Μπορεί μεν οι γυναίκες τα τελευταία 10 χρόνια να εισέρχονται πιο εύκολα στην αγορά εργασίας όμως οι ίδιες οι αγορές εργασίας ευνοούν περισσότερο το ανδρικό φύλο. Τα % ανεργίας στις γυναίκες είναι higher από τα αντίστοιχα % ανεργίας της απασχόλησης. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν ακόμα διακρίσεις τόσο στις αποδοχές τους όσο και στην επαγγελματική καριέρα τους.*
9. Η έλλειψη ικανότητας χειρισμού των διαρθρωτικών μεταμορφώσεων της αγοράς εργασίας καθώς και η **Παθητική Εισοδηματική υποστήριξη** (επιδόματα ανεργίας) συντείνουν στον αποκλεισμό των ανέργων από την Αγορά Εργασίας και στην μείωση των πιθανοτήτων να επανενταχθούν στο ενεργό εργατικό δυναμικό.
10. Όλα τα παραπάνω προβλήματα «σκιαγραφούσαν» μια κατάσταση η οποία οδηγούσε στο να γίνονται οι πλούσιοι «πλουσιότεροι» και οι φτωχοί «φτωχότεροι» χωρίς την δυνατότητα βελτίωσης των συνθηκών ως προς την δικαιότερη κατανομή των προσόντων των εργατικού πληθυσμού των αποδοχών και των συνθηκών εργασίας του.
11. Οι μεγάλες προκλήσεις ως προς την απασχόληση προέρχονται από τις **Νέες Tech** οι οποίες απαιτούν νέες μορφές οργάνωσης της Εργασίας προκειμένου:
 - ✓ για μια «**Βιώσιμη Ευρωπαϊκή Αγορά Εργασίας**» και
 - ✓ για **μετατόπιση της προτεραιότητας από την διαχείριση της ανεργίας στην διαχείριση ↑ της Απασχόλησης**. Επίσης οι προκλήσεις για αντιμετώπιση φαινομένων δημογραφικών πιέσεων και στενώσεων: για περιφερειακές ανισότητες, για διαρκή κοινωνική και οικονομική αναδιάρθρωση, σε συνδυασμό με την υπο-διαμόρφωση (ολοκλήρωση) της παγκοσμιοποίησης και τις ανάγκες διεύρυνσης της Ε.Κ.. Όπως επίσης η ραγδαία αύξηση του πληθωρισμού η διευρυνόμενη κρίση της παραγωγικότητας τα Δημοσιονομικά ελλείμματα, της ανεργίας συσσωρευμένα και εξασθένιση εθνικών μηχανισμών που προκλήθηκαν από Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση οδήγησαν στην γενική αποδοχή του προβλήματος της Δυσλειτουργίας της Ευρωπαϊκής Αγοράς Εργασίας και στην παραδοχή ότι τελικά η ανεργία δεν επιφέρει μόνο μεγάλο **Οικονομικο-κοινωνικό κόστος για το άτομο** αλλά και ένα εξίσου μεγάλο **Οικονομικο-Κοινωνικό-Πολιτικό κόστος για την ίδια την κοινωνία** με επεκτάσεις σε επίπεδο: Κ-Μ και σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο. Έτσι λοιπόν οι νέες

προκλήσεις της Αγοράς για **Βιωσιμότητα, Προσαρμοστικότητα, Ευελιξία, Ανταγωνιστικότητα** καθώς και η νέα ανάγκη για συνολική θεώρηση του προβλήματος της Απασχόλησης και της Ανεργίας *οδήγησαν* τα Κ-Μ να συμφωνήσουν προς μία **Κοινή Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση. Μια ΕΣΑ προκειμένου για μια Βιώσιμη Ενημερία και την επίτευξη ενός Κοινού Στόχου για να συναντηθούν οι δύο πλευρές της Προσφοράς και της Ζήτησης όπου εστιάζεται στις απαιτούμενες δεξιότητες, τα προσόντα και τις νέες ειδικότητες σε σχέση με τα αντίστοιχα προσφερόμενα ή διαθέσιμα από την πλευρά του Εργατικού Δυναμικού!**

Η **απάντηση** λοιπόν που προσπάθησε να δώσει η Ευρώπη στους ανεπαρκείς χειρισμούς των macro-οικονομικών κρίσεων της ανεργίας και του κράτους πρόνοιας των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, την έλλειψη Κοινωνικής Πολιτικής σε ζητήματα Οικονομικής & Κοινωνικής Συνοχής των Κ-Μ, και ο αποτελεσματικός χειρισμός των διαρθρωτικών μεταμορφώσεων της Αγοράς Εργασίας ήταν η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ).

Η ΕΣΑ είχε ως στόχο την υποστήριξη των Κ-Μ και των Κοινωνικών Εταίρων στις προσπάθειές τους να αναζητήσουν τις κατάλληλες και βιώσιμες λύσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ενώ παράλληλα έπαιξε βασικό ρόλο στην *ενίσχυση των Πολιτικών Απασχόλησης, Επαγγελματιών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Δια βίου Μάθησης.*

Συνοψίζοντας όπως η ΟΝΕ αποτέλεσε αντίδραση της Ε.Ε. στις Macροοικονομικές Κρίσεις έτσι και η ΕΣΑ είναι αντίστοιχα η απάντηση στο πρόβλημα των διαρθρωτικών μεταλλαγών της Ευρωπαϊκής Αγοράς Εργασίας προς μια Βιώσιμη Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Αγοράς.

ΠΕΡΙΟΔΟ 1945-1989

Μέσα στην τροχιά που διέγραψε το Κράτος Πρόνοιας ως έκφραση της Κοινωνικής Πολιτικής της Ευρώπης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (προκειμένου για την ανάπτυξη συνεκτικότερων δεσμών συνεργασίας και αλληλεγγύης μεταξύ Κ-Μ για την αντιμετώπιση των Κοινών Κοινωνικών προβλημάτων και την ικανοποίηση των Κοινών αναγκών τους) την **περίοδο 1945-1989** παρατηρούμε πως άρχισε να διαμορφώνεται σιγά – σιγά μια Διεθνής Κοινωνική Πολιτική είτε μέσω της σύναψης συμφωνιών μεταξύ κρατών είτε μέσω των Διεθνών Οργανισμών. Άμεσος στόχος η **Κοινωνική Εναρμόνιση προς την κατεύθυνση ελάχιστων ορίων Προστασίας και Διαβίωσης του Πολίτη.** Η διάσταση αυτή, της ΚΠ αποτέλεσε βασική παράμετρο του Κοινωνικού Κράτους την περίοδο αυτή. **Η φτώχεια ορίστηκε σε σχέση με την εργασία.** Επομένως εξαλείφεται μέσα από αυτήν γιατί στην προκείμενη περίπτωση το πρόβλημα της φτώχειας είχε την έννοια της έλλειψης επαρκώς

πόρων διαβίωσης (τροφή – στέγη – ρουχισμού – θέρμανσης) εξαιτίας έλλειψης Απασχόλησης/ Εργασίας.

Δεν αμφισβητείται η **ανθρωπιστική διάθεση** και ο **ανθρωποκεντρικός στόχος** των διαφόρων *Κειμένων – σταθμών την περίοδο 1945-1965* και τα οποία είναι:

- Στα πλαίσια του ΟΗΕ ιδρύεται καταρχήν το **1945** η Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας (**Food and Agriculture Organization – F.A.O**) με κύρια αρμοδιότητα την εξάλειψη φαινομένου της πείνας στον κόσμο και διαβίωση του πληθυσμού.
- Την ίδια περίπου εποχή συστήνεται το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο για την Κοινωνική Ανάπτυξη και την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (**Economic & Social Council ESO.SOC**).
- Το **1946** η συστηνόμενη **Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (I.L.O. – International Labour Organization)** υπάγεται στον Ο.Η.Ε.. Αρμοδιότητες μεταξύ άλλων του ΔΟΕ αποτελούν: η βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας, ο καθορισμός των χρονικών ορίων εργασίας, η καταπολέμηση ανεργίας κ.α.
- Το **1948** χρονολογία σταθμός για την ανθρωπότητα με την **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από το ΟΗΕ**. Αναφέρεται στο Δικαίωμα του ανθρώπου στην εργασία και το δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένειά του τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη, υγεία, ευημερία, ασφάλιση για την ανεργία, αρρώστια, αναπηρία, γεροντική ηλικία, την χηρεία.
- Το **1950** έχουμε την σύναψη της Πρώτης Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Ιδιαίτερα σημαντική η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του **1953** για την Ιατρική και Κοινωνική Αντίληψη και η οποία αποτελεί τον πληρέστερο ορισμό της Κοινωνικής Πρόνοιας.
- Το **1961**, στον Τορίνο, υπογράφηκε ο **Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης** με πρόθεση τη δημιουργία προϋποθέσεων για την εξασφάλιση της πραγματικής άσκησης των Κοινωνικών Δικαιωμάτων.
- Το **1964** υπογράφηκε από τα Κ-Μ του Συμβουλίου της Ευρώπης και ο **Ευρωπαϊκός Κώδικας Κοινωνικών Ασφαλίσεων**.
- Το **1966** στα πλαίσια του ΟΗΕ συνάπτεται το **Σύμφωνο για τα Κοινωνικά Δικαιώματα**.
- Το **1989** κρισιμότερο βήμα για την ενίσχυση της Κοινωνικής Διάστασης του Ευρωπαϊκού Θεσμικού Οικοδομήματος αποτελεί ο **Κοινοτικός χάρτης των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων**. Ο χάρτης εγκρίθηκε στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά τη σύνοδο του Στρασβούργου το Δεκέμβριο '89. Περιλαμβάνει καταγραφή και Αναλυτική Ανάπτυξη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και επισημαίνει την ευθύνη των Κρατών Μελών, σύμφωνα με τις εθνικές

πρακτικές, του καθενός να εγγυώνται τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα στην κατεύθυνση επίτευξης της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής. Καθορίζει τις βασικές αρχές πάνω στις οποίες θεμελιώνονται το ευρωπαϊκό πρότυπο του εργατικού δικαίου και τις θέσεις εργασίας στην κοινωνία. Οι εργαζόμενοι θεωρούνται φορείς κοινωνικών δικαιωμάτων στα πλαίσια της Ενιαίας Αγοράς.

Στον χάρτη, γίνεται συσχέτιση του Αποκλεισμού από την εργασία και της φτώχειας: η φτώχεια δηλαδή θεωρείται ως κατάσταση προερχόμενη από έλλειψη εργασίας. Με αυτό το σκεπτικό, δεν θεωρούνται φτωχά τα άτομα που είναι ενταγμένα στην αγορά εργασίας με οποιαδήποτε μορφή (π.χ. ευέλικτες μορφές εργασίας, συμβάσεις κ.λ.π.) και αν πραγματοποιείται η ένταξη αυτή. **Ο χάρτης φαίνεται να μεριμνά για τον Αποκλεισμό από την Αγορά Εργασίας.** Η Αγορά Εργασίας και η ένταξη του ατόμου σε αυτή αναδύεται σε παράγοντα κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης ενώ ο ακούσιος αποκλεισμός του από αυτή συνίσταται υποχρέωση κοινωνικής στήριξης το πώς δεν το διασαφηνίζει όπως και δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε ατόμου για εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης.

Αναδρομή στους βασικούς σταθμούς στην Πορεία Διαμόρφωσης της ΕΣΑ.

Περίοδο 1990-2000.

Αναφερόμενοι στους κύριους σταθμούς διαμόρφωσης της ΕΣΑ οι οποίοι αποτέλεσαν κατά κάποιον τρόπο πρωταγωνιστικό ρόλο στο να *σκιαγραφηθεί* το πλαίσιο της ΕΣΑ με χρονολογική σειρά ήταν οι εξής:

- ✓ **Η Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992).** Επιδιώκει κυρίως την επιτάχυνση της διαδικασίας νομοθετικής ρύθμισης των προβλέψεων του Κοινοτικού Χάρτη ('89) μέσω της εφαρμογής της Ειδικής Πλειοψηφίας. Μόνο η λήψη αποφάσεων σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων απαιτείται να γίνεται στη βάση της ομοφωνίας το οποίο αποτελεί και ένα σημείο αντινομίας της Συνθήκης για την Ε.Ε. καθ' ότι θέλει να διασφαλίσει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιμέρους οικονομιών. Το βασικό βέβαια σημείο της Συνθήκης αυτής αποτελεί η τροποποίηση του άρθρου 117 της Συνθήκης της Ρώμης² στην οποία εκφράζεται σαφέστατα η απομάκρυνση των προθέσεων για σύγκλιση των Συστημάτων Κ.Π. με την διατήρηση των Εθνικών Κοινωνικών Πολιτικών. Έτσι η πρωτοβουλία της λήψης και εφαρμογής κοινωνικοπολιτικών μέτρων εναπόκειται στις εθνικές κυβερνήσεις.

² Στο άρθρο 117 Συνθ. Ρώμης εκφράζεται η πρόθεση εναρμόνισης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των Κ-Μ για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους καλλιεργώντας έτσι στους εργαζόμενους – ασφαλισμένους των Κ-Μ προσδοκίες σύγκλισης και εναρμόνισης του επιπέδου της Ασφαλιστικής τους προστασίας λαμβάνοντας υπόψη τόσο η Κοινότητα όσο και τα Κ-Μ την διαφορετικότητα των Εθνικών Πρακτικών και ιδιαίτερα στον τομέα των συλλογικών διαπραγματεύσεων την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της Κοινοτικής Οικονομίας και τον περιορισμό των αποκλίσεων.

- ✓ **Η Πράσινη Βίβλος (1993)** για την Κοινωνική Πολιτική. Στόχος της Π.Β. ήταν να εγείρει πολυάριθμα ερωτήματα που συνδεόταν με το μέλλον της Κοινωνικής Πολιτικής και του Κράτους. Πρόνοιας σε ζητήματα Απασχόλησης, Ανεργίας και Κοινωνικού Αποκλεισμού. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν να συμβάλουν στη συζήτηση και να εξετάσουν τις εναλλακτικές λύσεις. Στην Π.Β. γίνεται για πρώτη φορά αναφορά τον όρο Κοινωνικός Αποκλεισμός και θίγει ομάδες που θεωρούνται αντικείμενο διακρίσεων και διαχωρισμού και εμπεριέχουν τον κίνδυνο εμφάνισης Κοινωνίας 2 ταχυτήτων.

Αιτίες που καταγράφονται:

- η μακρόχρονη ανεργία
- η βιομηχανική αλλαγή και η επίδραση της στους ανειδίκευτους εργαζόμενους
- οι νέες tech
- η παρακμή παραδοσιακών μορφών αλληλεγγύης
- τα φαινόμενα περιθωριοποίησης
- τα παραδοσιακά συστήματα οργάνωσης της Εργασίας
- η μετανάστευση.

Τα ζητήματα της Απασχόλησης καθώς κ' του Κοινωνικού Αποκλεισμού τέθηκαν από κοινού από όλα τα Κ-Μ ως κοινωνικά probs προτεραιότητας των Κ-Μ. Η Π.Β. ασχολήθηκε με την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού μέσα από ένα ερωτηματολόγιο που έθεσε προς τα εμπλεκόμενα Κ-Μ να το λάβουν υπόψη τους και στο οποίο είναι φανερό ότι προσπαθεί να αντιμετωπίσει το θέμα μέσω της κατάρτισης, του Επαγγελματικού Προσανατολισμού και της Απασχόλησης. **Η Π.Β. αποτέλεσε τη «βάση» για την προετοιμασία σχεδιασμού και διαμόρφωσης της Λευκής Βίβλου.**

- ✓ **Η Λευκή Βίβλος (τέλη 1993 – 1994).** Η πρώτη ουσιαστική προσπάθεια που συστηματοποίησε τις ανησυχίες και την ανάγκη για σχεδιασμό ΕΣΑ αλλά και τις προοπτικές που διαφαίνονταν στις αγορές εργασίας της Ευρώπης ήταν η Λευκή Βίβλος για την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση. Η Λ.Β. ήταν η απόληξη της γνωμοδοτικής διαδικασίας που άρχισε με την Π.Β. για την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική η οποία είχε σαν αποτέλεσμα την συμμετοχή όλων των Οργάνων της Ένωσης, των Κ-Μ, των εργοδοτών – εργαζομένων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, Δημόσιων Φορέων και Ιδιωτικών Φορέων. **Η Λ.Β. ενεργοποίησε τον διάλογο για την Απασχόληση στην Ε.Ε.. Με την Λ.Β. καταβάλλεται προσπάθεια καθορισμού των κύριων γραμμών δράσης κυρίως για την Απασχόληση σε επίπεδο Ένωσης για τα προσεχή έτη.**
- Ειδικότερα η Απασχόληση απαγορεύθηκε σε πρώτη προτεραιότητα και διευκρινίστηκε ότι η οικονομική πολιτική οφείλει να προσανατολιστεί μακροχρόνια στη δημιουργία θέσεων Εργασίας με την προώθηση μιας διαδικασίας ανάπτυξης που να δημιουργεί

θέσεις Εργασίας και κυρίως για τους νέους. Κατά την Α.Β. η αύξηση της ανεργίας οφείλεται: α) στην ↓ του ρυθμού αύξησης νέων θέσεων Απασχόλησης και

β) σε σφάλματα μακροοικονομικής πολιτικής.

- Σε σχέση με την **Καταπολέμηση της φτώχειας και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό** οφείλονται τα Κ-Μ να εφαρμόσουν νέες κοινωνικές ενέργειες υπέρ της ένταξης ομάδων αποκλεισμένων από αγορά Εργασίας και οι οποίες ενέργειες να καλύπτουν τόσο την κοινωνική όσο και την οικονομική διάσταση αυτής.

Η λογική της Α.Β. οριοθετεί μόνο τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί η πολυπόθητη οικονομική ανάπτυξη και η ↓ της ανεργίας αλλά καθορίζει και το νέο πρότυπο οργάνωσης της κοινωνίας προτάσσοντας το «οικονομικό» ως κυρίαρχο αγνοώντας τα κοινωνικά (δηλ. τη δημιουργία επενδυτικών ευκαιριών) προβλήματα τα οποία προέκυπταν από την διαδικασία της ολοκλήρωσης, τον σχηματισμό της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, στόχοι που απαιτούν συναινετική και συνδυασμένη προσπάθεια τόσο από τους Κοινωνικούς Εταίρους όσο και από τους εργαζόμενους – εργοδότες.

- ✓ Επόμενος σταθμός αποτελεί το **Συμβούλιο των ΕΣΣΕΝ της Γερμανίας 1994**, στο οποίο οι Ευρωπαίοι ηγέτες υιοθέτησαν το πρώτο πρόγραμμα δράσης για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της Απασχόλησης. Το πρόγραμμα αυτό περιλάμβανε τους ακόλουθους
- ✓ **Τομείς προτεραιότητας:**
 - α) Βελτίωση των ευκαιριών Απασχόλησης του εργατικού δυναμικού με την προώθηση Ι για συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.
 - β) Μείωση του μισθολογικού κόστους των επιχειρήσεων.
 - γ) Ενίσχυση των μέτρων υπέρ των ομάδων που θίγονται περισσότερο από την ανεργία.
 - δ) Αύξηση της έντασης της απασχόλησης (πιο ευέλικτες μορφές Απασχόλησης, μισθολογική πολιτική κ.α.).
- ✓ Επακολούθησαν διαδοχικά τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια:
 - της **Μαδρίτης 1995** και
 - του **Δουβλίνου 1996**,στα οποία αξιολογήθηκε η πρόοδος που είχε επιτελεσθεί ως τότε.
- ✓ Την **περίοδο 1994-1999**, η Κοινότητα ενέταξε την στρατηγική και τις δράσεις για καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις πρωτοβουλίες και στο Σ.Π.Α. (Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης). Η Κοινοτική αυτή πρωτοβουλία για την «Απασχόληση και Αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού» περιλάμβανε τρεις συντονισμένους στόχους οι οποίοι αντιστοιχούν σε τρία προγράμματα – έργα:
 - Η **κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων** στην Αγορά Εργασίας και η προώθηση των ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες στην Αγορά Εργασίας – «**NOW**».

Για να διατηρηθεί και να ισχυροποιηθεί η ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη στην Παγκόσμια Οικονομία, θα πρέπει να ξεπεραστεί η υπάρχουσα ακαμψία. Οι άνθρωποι είναι οι βασικοί οικονομικοί πόροι της Ευρώπης. Θα δούμε ότι αργότερα η ΕΣΑ ένταξε αυτό τον στόχο-κλειδί σε συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές του 4^{ου} ΠΥΛΩΝΑ των ίσων ευκαιριών στα ΕΣΔΑ.

- Η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ατόμων αυτών καθώς και η ευαισθητοποίηση των εργοδοτών και των επιχειρήσεων για την επαγγελματική ενσωμάτωσή τους – «HORIZON».
- Το ακρωνύμιο **MAGIC** υιοθετήθηκε από το πρόγραμμα **YOUTHSTART** για να αποδοθεί η ουσία των δραστηριοτήτων προσανατολισμού όπως τις βλέπει ο νέος άνθρωπος. Το πρόγραμμα YOUTHSTART επιδίωξε την προώθηση της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας με την ανάπτυξη ολοκληρωμένου μοντέλου σταδιακών διαδρομών – βημάτων πάνω στο οποίο προχωρεί ένας νέος (ιδιαίτερα εκείνος που δεν έχει βασική ειδικότητα ή κατάρτιση) για την μετάβαση στην Απασχόληση. Θα δούμε ότι αργότερα η ΕΣΑ ένταξε αυτό το στόχο σαν κατευθυντήρια γραμμή στον ΠΥΛΩΝΑ 1 «Βελτίωση της Απασχολησιμότητας». ***MAGIC σημαίνει:***

(Mentoring – Καθοδήγηση

Advocacy -- Υποστήριξη

Guidance -- Προσανατολισμός

Information -- Πληροφόρηση

Counseling – Συμβουλευτική).

✓ **Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ (1997).**

- **ΑΡΧΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΣΑ**

Η συνθήκη του Άμστερνταμ θεωρείται, μέχρι σήμερα, μαζί με την Συνθήκη του Μάαστριχτ το πλέον σημαντικό βήμα της Ευρώπης στην διαδικασία της ολοκλήρωσης και της πολιτικής ένωσης. Υπογράφηκε τον **Οκτώβριο του 1997** και αποτέλεσε το νέο νομικό πλαίσιο δέσμευσης των Κ-Μ της Ε.Ε. Αποκατέστησε την ενότητα και την συνοχή της Κοινωνικής Πολιτικής ενσωματώνοντας την συμφωνία του Μάαστριχτ στο κείμενο της Συνθήκης Ε.Κ. Προβάλλει μια σειρά κοινωνικών κατευθύνσεων με προτεραιότητα στην προαγωγή της απασχόλησης:

- την βελτίωση συνθηκών διαβίωσης και εργασίας,
- την κοινωνική προστασία,
- Κοινωνικό Λιάλογο,
- ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων για ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης, και
- την καταπολέμηση Αποκλεισμού από Ανάπτυξη Εργασίας.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ θέτει 4 βασικούς στόχους:

- 1) Να τοποθετήσει την Απασχόληση και τα Δικαιώματα των πολιτών στην κορυφή των προτεραιοτήτων των πολιτικών της Ε.Ε.
- 2) Να προσδώσει στην Ε.Ε. μεγαλύτερο κύρος ως διεθνή συνομιλήτῃ.
- 3) Να εξαλείψει τα όποια εμπόδια για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και να ενισχύσει την Ασφάλεια.
- 4) Να καταστήσει πιο αποτελεσματική την θεσμική διάρθρωση της Ε.Ε. ενόψει της διεύρυνσής της (Ατζέντα 2000).

Με την συνθήκη Άμστερνταμ το Ζήτημα «Απασχόληση» τοποθετείται στην **ΚΟΡΥΦΗ των προτεραιοτήτων** αλλά η άσκηση των πολιτικών παραμένει ουσιαστικά στις αρμοδιότητες των Κ-Μ. ωστόσο, η Συνθήκη διαμορφώνει ένα σαφές πλαίσιο με δεσμεύσεις αυτή τη φορά, τόσο σε επίπεδο Ε.Ε. όσο και σε επίπεδο Κ-Μ για περαιτέρω επεξεργασία των θέσεων, στόχων και κατευθυντήριων γραμμών που αργότερα ονομάστηκαν Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση ΕΣΑ. Με την συνθήκη αυτή η Πολιτική Απασχόλησης και η Κοινωνική Πολιτική αποκτούν ουσιαστική ευρωπαϊκή διάσταση.

Με την συνθήκη αυτή επίσης δόθηκε τέλος στις όποιες αποκλίσεις και οι διατάξεις της εφαρμόζονται από όλα τα Κ-Μ ανεξαιρέτως. Ο νέος τίτλος της Συνθήκης «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» διασφάλισε το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της σύγκλισης των πολιτικών απασχόλησης στην Ε.Ε. και έδωσε μεγάλη ώθηση (με την πολιτική απόφαση να μη περιμένει η Ένωση την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης Μάιο 1999 αλλά να ξεκινήσει αμέσως δηλαδή το 1997 η διαδικασία σύγκλισης) στην υλοποίηση της διαδικασίας).

- ✓ **Η Τελική Έκθεση της Eurostat (τέλη 1998)**, η οποία εκπονήθηκε ενόψει του Ευρώ. Συμβουλίου της Βιέννης σχετικά **α)** με τη διαμόρφωση μη οικονομικών δεικτών για την φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό και **β)** σχετικά με τους τρόπους βελτίωσης της συγκρισιμότητας των στατιστικών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου της ΕΣΑ, δίνει μια πιο ολοκληρωμένη οριοθέτηση του όρου φτώχεια αλλά απουσιάζει και από δω ξ σαφή οριοθέτηση των Κοινωνικά Αποκλεισμένων. Η σχετική διάκριση που γίνεται είναι ότι η φτώχεια αποτελεί ένας τύπος κοινωνικού αποκλεισμού όμως υπάρχουν μορφές φτώχειας που δεν οδηγούν στον αποκλεισμό. Γενικότερα ο **Κοινωνικός Αποκλεισμός** αφορά την διάκριση των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων σε ενταγμένους και αποκλεισμένους από το κοινωνικό σύστημα. Ειδικότερα μόνο στο Ε. Π. «**Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας**» και βάσει των πρωτοβουλιών Youthstart, Horizon και Now είναι ορατή η διάκριση των ευπαθών

αυτών ομάδων: μακρόχρονα άνεργοι, γυναίκες, Α.Μ.Ε.Α., νέοι 16-20, τοξικομανείς, αποτοξινωμένους, μετανάστες, πρόσφυγες κ.α.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΣΑ **– ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΣΔΑ.**

Στην πορεία ολοκλήρωσης του Νομικού και Θεσμικού Πλαισίου της ΕΣΑ ξεχωρίζουν τρεις σταθμοί που κατέχουν θέση-κλειδί στην final οριοθέτησή της και είναι:

Α) Η Διαδικασία του Λουξεμβούργου 1997,

Β) Η Διαδικασία του Κάρντιφ 1998,

Γ) Η Διαδικασία της Κολωνίας 1999.

Αξίζει να κάνουμε μια συνοπτική παρουσίαση και αναφορά σε καθεμία από αυτές τις διαδικασίες καθώς έθεσαν τη βάση και το πλαίσιο σχεδιασμού κατάρτισης και εφαρμογής των σημερινών από το (1998 μέχρι και σήμερα 2003) ΕΣΔΑ .

Α) ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ – ή αλλιώς «ΑΝΟΙΧΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ» (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1997).

Αποτελεί το πρώτο και σημαντικότερο σκέλος του πολιτικού πλαισίου ανάπτυξης της ΕΣΑ. Η διαδικασία αυτή υπήρξε η σημαντικότερη (εκ των τριών) καθώς λειτούργησε ως σημείο αναφοράς για τις εξελίξεις στην πορεία της ΕΣΑ. Με βάση το job summit που έλαβε μέρος στο Λουξεμβούργο στις 20-21 Νοεμβρίου 1997 η διαδικασία αυτή έθεσε τους όρους εφαρμογής της ΕΣΑ δηλαδή προσδιόρισε το πλαίσιο και αποφάσισε για το τι ακριβώς θα πρέπει να κάνουν τα Κ-Μ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι μέχρι τώρα (2002) ετήσιοι κύκλοι εφαρμογής της ΕΣΑ οι οποίοι περιλαμβάνουν:

- τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ),
- τις κατευθυντήριες Γραμμές,
- τις Συστάσεις προς τα Κ-Μ και
- την Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση ονομάστηκαν «Διαδικασία του Λουξεμβούργου».

Ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τους επικεφαλές των Εθνικών Αρχών του ΕΚΤ από όλα τα κράτη μέλη αποφάσισαν στο τέλος του 1997 να ακολουθήσουν μια Κοινή Στρατηγική σχετικά με τα θεματικά πεδία και τη διάδοση των θετικών αποτελεσμάτων των δύο προηγούμενων πρωτοβουλιών ADART & EMPLOYMENT³ ως σημαντική πηγή Ορθών Πρακτικών σε θέματα επαγγελματιών προσανατολισμού, απασχόλησης, κατάρτισης, οργάνωσης των εργασιών και τοπικής ανάπτυξης. Σκοπός αυτής της Στρατηγικής ήταν η ενδυνάμωση της επιρροής των δύο πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό όσο και σε επίπεδο Κ-Μ.

³ ADART & EMPLOYMENT αποτέλεσαν πετυχημένα παραδείγματα « καλών πρακτικών»

Κύριος στόχος ήταν η διαμόρφωση μιας ΕΣΑ, η οποία και εγκρίθηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Λουξεμβούργου 97. Οι γενικές προτεραιότητες της καθορίζονται με την μορφή Ευρωπαϊκών Κατευθυντήριων Γραμμών για την Απασχόληση. Στη συνέχεια, αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές ενσωματώθηκαν στα ΕΣΔΑ, τα οποία άρχισαν να σχεδιάζονται και να καταρτίζονται από το '98 και τα οποία αναφέρονται στο τι προτίθεται να κάνει κάθε χώρα Κ-Μ της Ένωσης, για να δημιουργήσει νέες και καλύτερες ποιότητας θέσεις Απασχόλησης κατά την διάρκεια του αναφερόμενου έτους. *Η στρατηγική της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού της Διαδικασίας του Λουξεμβούργου απέφερε πετυχημένη βαθμιαία αλλαγή στην χάραξη των Εθνικών Πολιτικών για τις νέες προκλήσεις ως προς την Απασχόληση* (διαρκής οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωση, διεύρυνση κλπ). Οι βασικές προτεραιότητες της διαδικασίας του Λουξεμβούργου προσδιορίστηκαν οι εξής:

- α) Η ανάγκη προώθησης μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.
- β) Η ανάγκη δημιουργίας περισσότερων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων εργασίας.
- γ) Η ενίσχυση του Κοινωνικού Διαλόγου μεταξύ των Κοινωνικών Εταίρων και των Εθνικών Κυβερνήσεων.
- δ) Η ενίσχυση της συνεργίας και συμπόρευσης στα κοινά ζητήματα προβληματισμού και στα από κοινού συμφέροντα των Κ-Μ τα οποία κυρίως σχετίζονται άμεσα με την Ευρωπαϊκή Βιωσιμότητα στην Αγορά Εργασίας.

Β) ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΝΤΙΦ (ΙΟΥΝΙΟΣ '98)

Αποτελεί το δεύτερο σκέλος του πολιτικού πλαισίου ανάπτυξης της ΕΣΑ. στις 15-16 Ιουνίου 1998 έλαβε μέρος το Συμβούλιο στο Κάρντιφ της Ουαλίας (U.K.) το οποίο συνέπεσε με σοβαρές εξελίξεις στην Ευρώπη και ειδικότερα με:

- την διαδικασία διεύρυνσης στα πλαίσια της «Αντζέντας 2000» και
- τα πρώτα signs ενίσχυσης της ONE (με τον σχεδιασμό του Ευρώ ως Ενιαίο Ευρωπαϊκό Νόμισμα). Μέσα από αυτή την διαδικασία έγινε μια *προσπάθεια διαρθρωτικής εναρμόνισης της ΕΣΑ με τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις* δηλαδή τις εξελίξεις στον οικονομικό-νομισματικό χώρο (δηλ. Εναρμόνιση Απασχόλησης – Οικονομική Ανάπτυξη). Ο συνδυασμός αυτός της εναρμόνισης χαρακτηρίστηκε «Διαδικασία του Κάρντιφ».

Γ) Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΛΩΝΙΑΣ (ΙΟΥΝΙΟΣ 1999).

Στις 3-4 Ιουνίου 1999 αποφασίστηκε στη Σύνοδο της Κολωνίας (Γερμανία) το τρίτο σκέλος του πολιτικού πλαισίου ανάπτυξης της ΕΣΑ και ονομάστηκε: «**Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Απασχόληση**» (European Employment Impact). Το ΕΕΙ αποτελεί την

βάση για την συνεκτική στρατηγική με στόχο την βελτίωση και την ανάπτυξη της Απασχόλησης.

Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο:

- ενεργοποίησε τον Κοινωνικό Διάλογο (2 φορές τον χρόνο Ε.Ε και Κατάθεση Ετήσιου Οδηγού για τις Γενικές Κατευθύνσεις Οικονομικής Πολιτικής),
- άνοιξε τον δρόμο για ένα Ευρωπαϊκό Διάλογο μεταξύ όλων των φορέων και των κοινωνικών εταίρων σχετικών με θέματα Απασχόλησης και Εργασιακών Σχέσεων,
- ενίσχυσε και διεύρυνε πολύ τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων.

Με τα τρία αυτά σκέλη πολιτικού πλαισίου ανάπτυξης της ΕΣΑ και την σύνθεση αυτών των **τριών διαδικασιών Λουξεμβούργου – Κάρντιφ – Κολώνια** η ΕΣΑ (και κατά επέκταση αργότερα τα ΕΣΔΑ) ενισχύθηκε περισσότερο μέσω των παραπάνω διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για:

α) μια πιο Ανταγωνιστική Επιχειρηματικότητα,

β) ένα πιο ευρύ ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο και προβληματισμό σε ζητήματα Απασχόλησης, Ανεργίας και Κοινωνικού Αποκλεισμού,

γ) την προώθηση και ενίσχυση του εργατικού δυναμικού για την Απασχόληση (μέσω νέων μορφών ευέλικτη εργασίας).

Ακολούθησε η ***Ειδική Σύνοδος της Λισσαβώνας στις 23-24 Μαρτίου 2000*** η οποία (όπως θα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω) έβαλε ακόμα ένα λιθαράκι στην ενίσχυση της συνεργίας μεταξύ των τριών διαδικασιών ολοκλήρωσης της ΕΣΑ προκειμένου να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο η Απασχόληση / η Οικονομική Μεταρρύθμιση και η Κοινωνική Συνοχή στο πλαίσιο μιας Οικονομίας βασισμένης στη γνώση και στις προκλήσεις της New tech.

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΣΑ

Οι σκοποί για τους οποίους δημιουργήθηκε η ΕΣΑ οι οποίοι αποτέλεσαν και το περιεχόμενό της είναι οι εξής:

1. Η απομάκρυνση από τις παθητικές πολιτικές κατά της ανεργίας και ο προσανατολισμός προς την βελτίωση της ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
2. Η επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Οικονομία για όλες τις ομάδες του εργατικού δυναμικού και η εξάλειψη του φαινομένου του Κοινωνικού Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας.
3. Η υιοθέτηση μιας νέας προσέγγισης στην Οργάνωση της Εργασίας με τέτοιο τρόπο ώστε οι επιχειρήσεις της Ε.Ε. να είναι ικανές να συμβαδίσουν με την νέα οικονομική πραγματικότητα και την νέα τάξη πραγμάτων ενώ θα στοχεύουν στην διασφάλιση της ασφάλειας, της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας και θα δίνουν στα άτομα ευκαιρίες συμμετοχής στα συστήματα της διαβίου μάθησης.

4. Η παροχή και η διασφάλιση ίσων ευκαιριών για τον (χωρίς διακρίσεις οποιασδήποτε μορφής) καθένα στην αγορά εργασίας.

Οι παραπάνω αυτοί σκοποί εκφράστηκαν σε τέσσερις περιοχές στόχου, οι οποίες ονομάστηκαν «ΠΥΛΩΝΕΣ». Αυτές οι τέσσερις περιοχές στόχου διαμορφώθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτουν σε γενικά πλαίσια τις κοινές ανάγκες όλων των Κ-Μ αλλά και να δίνουν την δυνατότητα ευέλικτης άσκησης πολιτικών ανάλογα με: α) τις εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και β) τις ιδιαιτερότητες των Κ-Μ.

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΥΛΩΝΕΣ – ΑΚΡΟΓΩΝΙΑΙΟΣ ΛΙΘΟΣ ΤΗΣ ΕΣΑ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΩΝ ΕΣΔΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες παρουσιάστηκαν πολλά προγράμματα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο που είχαν σαν σκοπό να βοηθήσουν τα άτομα που παρουσίαζαν δυσκολίες στο να βρουν ή να κρατήσουν μια εργασία. Πολλά από αυτά τα σχέδια είχαν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων οδών προς ανεύρεση Επαγγελματικής Απασχόλησης και κυρίως στο χώρο της μεταβατικής αγοράς εργασίας χωρίς οι δικαιούχοι να τακτοποιούνται με μόνιμη δουλειά.

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες **Adapt & Employment** καθώς τα επιχειρησιακά έργα των «Now», «Horizon» και «Youthstart» αποτέλεσαν χωρίς αμφιβολία μια σημαντική κληρονομιά για το μέλλον γιατί κατά κάποιο τρόπο κληροδότησαν πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικές πολιτικές που μέχρι τότε δεν είχαν βγει στο προσκήνιο ενώ ταυτόχρονα αποτέλεσαν παραδείγματα καλών πρακτικών. Έδωσαν τα στέρεα θεμέλια για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων μορφών πρωτοβουλιών (ΕΣΔΑ, ΚΠ Equal κ.α.) με απώτερο στόχο την **Οικοδόμηση της γέφυρας μεταξύ του κόσμου των σχεδίων για νέες πηγές απασχόλησης, για κοινωνική οικονομία και για ενθάρρυνση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και του κόσμου των πολιτικών**. Αυτό στο πεδίο της Απασχόλησης μπορεί να προωθηθεί με την εγκαθίδρυση ενός αποτελεσματικού δεσμού μεταξύ των πετυχημένων σχεδίων και του περιεχομένου των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση εκάστης χώρας!

Τα πετυχημένα αυτά παραδείγματα καλής πρακτικής διευκόλυναν την ανάπτυξη και εφαρμογή μεθόδων οι οποίες στόχευαν στην υποστήριξη νέων θέσεων Απασχόλησης ενώ επίσης διευκόλυναν στην εστίαση της θεματολογίας – πεδία δραστηριότητας των σημερινών ΕΣΔΑ και τα οποία με την κατηγοριοποίησή τους σε Πυλώνες με 18 κατευθυντήριες γραμμές συνέταξαν το «πλαίσιο» και το περιεχόμενο των ΕΣΔΑ.

Γενικότερα τα 3 βασικά θέματα ήταν:

1. **Νέες πηγές απασχόλησης** για νέες θέσεις απασχόλησης.
2. **Κοινωνική Οικονομία**.
3. Δημιουργία και ενίσχυση **επιχειρησιακής δραστηριότητας** σε νέους τομείς και κλάδους.

Τα πιο συναφή μέτρα ως προς το πρώτο θέμα για τις νέες θέσεις απασχόλησης ταξινομήθηκαν ανάλογα με το θέμα τους, σε **4 ΠΥΛΩΝΕΣ της ΕΣΑ** δηλαδή:

- **Την δυνατότητα απασχόλησης.**
- **Την επιχειρησιακή δραστηριότητα.**
- **Την προσαρμοστικότητα.**
- **Τις ίσες ευκαιρίες.**

Ο στόχος των ΕΣΑ και κατά επέκταση στη πορεία των ΕΣΔΑ ήταν και εξακολουθεί να είναι μέχρι και σήμερα η Προσφορά και η Αποτελεσματικότητα των Εθνικών Στρατηγικών και Πολιτικών εκάστης χώρας στους τομείς των 4 Πυλώνων.

4 ΠΥΛΩΝΕΣ ΤΩΝ ΕΣΔΑ:

- **Απασχολησιμότητα**
- **Επιχειρηματικότητα**
- **Προσαρμοστικότητα**
- **Ίσες ευκαιρίες**

Α. Η επικέντρωση σε **4 ΠΥΛΩΝΕΣ (ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ)** καθώς και ο καθορισμός των κατευθυντήριων γραμμών ξεκίνησε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Essen το 1994 όπως έχουμε αναφέρει αλλά η οριστικοποίηση του πλαισίου για την ανάπτυξη εθνικών πολιτικών για την απασχόληση με βάση τις **ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ** και τα **ΚΟΙΝΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ** της Ευρώπης έγινε με Σύνοδο Κορυφής για την Απασχόληση στο Λουξεμβούργο (1997) ή αλλιώς με την Ανοιχτή Διαδικασία Συντονισμού.

Σύμφωνα με το πλαίσιο αυτό, ο συντονισμός της πολιτικής διαμορφώνεται βάσει μιας προσέγγισης «διαχείρισης ανά στόχο». Τα όσα περιγράφηκαν στα προηγούμενα δηλαδή το πολιτικο-θεσμικό πλαίσιο της ΕΣΑ, οι σκοποί, τα συστατικά της μέρη, δεν θα είχαν καμμία ουσία (θα ήταν κενά ουσίας) αν δεν είχαν αποφασισθεί και εγκριθεί με λεπτομέρεια *δεσμευτικές (υποχρεωτικές) διαδικασίες*. Η δέσμευση αυτή ισχύει τόσο από πλευράς οργάνων της Ένωσης όσο και από πλευράς Εθνικών Κυβερνήσεων.

Οι άξονες – πυλώνες που προαναφέραμε της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση δεν παρέχουν απλά καθοδήγηση στα Κ-Μ αλλά αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των πολιτικών τους επίσης. Γι' αυτό το λόγο εφαρμόζονται ταυτόχρονα σε περιφερειακό, εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η (μέχρι τώρα) ετήσια εφαρμογή της ΕΣΑ ακολουθεί τα εξής στάδια:

ΣΤΑΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΣΑ (ΠΛΑΙΣΙΟ μέσω ΕΣΔΑ)

1. Κ.Γ. Στην αρχή κάθε χρόνου (από το '98-'02) και μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Συμβούλιο θέτει υπό συζήτηση και εγκρίνει ένα σύνολο τομέων προτεραιότητας οι οποίοι αποτελούν εξειδίκευση του κάθε ΠΥΛΩΝΑ⁴.

Αυτό το σύνολο των γραμμών προτεραιότητας ονομάζεται «**Κατευθυντήριες Γραμμές**» για την Απασχόληση. Δηλαδή ο Κ.Γ.⁵ δεν είναι παρά κατευθύνσεις με παραδείγματα συγκεκριμένων μέτρων/ενεργειών και δράσεων, τα οποία θα πρέπει υποχρεωτικά να εφαρμοστούν από όλα τα Κ-Μ της Ένωσης.

Οι Κ.Γ. αποφασίζονται κάθε χρόνο από το Συμβούλιο ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και όπως είπαμε πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στα **ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ** τα οποία αξιολογούνται με την **ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ για την Απασχόληση** ώστε να καθοριστούν οι Κ.Γ. για το επόμενο έτος.

Από το 2000, το Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής **εκδίδει ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ** προς τα Κ-Μ συμπληρώνοντας έτσι τις Κ.Γ. για την Απασχόληση. Η προσέγγιση της «διαχείρισης ανά στόχο» υποστηρίχτηκε επίσης από την εφαρμογή κάποιων στατιστικών δεκτών για την μέτρηση της προόδου.

Η Σύνοδος Κορυφής στο Λουξεμβούργο '97 επικύρωσε και την πρώτη σειρά Κ.Γ. για την Απασχόληση. Αυτές χωρίστηκαν όπως είπαμε σε τέσσερις **ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΔΕΣΜΕΣ ΔΡΑΣΗΣ** τους λεγόμενους «**Άξονες**» (Απασχ./ Επιχ. Πνεύμ. / Προσαρμ. / Ίσες ευκ). Οι Δράσεις αυτές αποτέλεσαν μια **ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ** στην πρόκληση της Απασχόλησης ενσωματώνοντας ουσιαστικές πολιτικές Προσφοράς και Ζήτησης. Έτσι με τον τρόπο αυτό η ΕΣΑ βοηθάει στην ενίσχυση του δυναμικού της Μεγέθυνσης στην Ε.Ε.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΔΑ

2. Κάθε Κράτος – Μέλος εκπονεί ένα σχέδιο δράσης σε ετήσια βάση⁶, στο οποίο περιγράφονται τα μέσα, μέτρα και οι τρόποι με τα οποία τίθενται σε εφαρμογή οι Κ.Γ. Η

⁴ Οι Πυλώνες μένουν σταθεροί ως άξονες πολιτικής.

⁵ Οι Κ.Γ. περιλαμβάνουν και συγκεκριμένους στόχους, ο βαθμός επίτευξης των οποίων παρακολουθείται και ελέγχεται από την Επιτροπή.

⁶ Με Βάση την «**Ανακοίνωση της Επιτροπής Σχετικά με τον εξορθολογισμό των Ετήσιων Κύκλων Συντονισμού της Πολιτικής Απασχόλησης και των προτεινόμενων βελτιώσεων (Βρυξέλλες 3/9/02 COM (2002) 487 τελικό)**» θα υπάρξουν κάποιες αλλαγές από το 2003 και μετά. Η Επιτροπή θα υποβάλει μια δέσμη προσανατολισμών [τις ΚΓ της ΕΣΑ και τις συστάσεις προς τα Κ-Μ] η οποία θα εκδοθεί για πρώτη φορά τον Απρίλιο 2003 και θα καλύπτει μια τριετία δηλ. 2003-2006 δηλ. οι ΚΓ της ΕΣΑ θα έχουν από δω και πέρα 3ετή ισχύ. Βέβαια για τυπικούς λόγους τήρησης της Διαδικασίας του Λουξεμβούργου οι Κ.Γ. θα συνεχίσουν να εκδίδονται κάθε χρόνο ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές σημαντικές εξελίξεις αλλιώς θα παραμείνουν σταθεροί μέχρι το 2006. Τα δε ΕΣΔΑ των Κ-Μ θα συνεχίσουν να υποβάλλονται αρχές Οκτώβρη χωριστά από τις κοινές εκθέσεις ενώ έχει υποβληθεί μια πρόταση από το Κ-Μ της Αγγλίας να πάρει την εξής μορφή μέσα στη 3ετία: 1] τον 1^ο χρόνο (2003) να υποβάλλεται το **κανονικό ΕΣΔΑ**, 2] τον 2^ο χρόνο (2004) το **ενδιάμεσο ΕΣΔΑ** για το τι πρόοδο έχει γίνει μέχρι τώρα, 3] τον 3^ο χρόνο (2005) να υποβάλλεται το **Απολογιστικό ΕΣΔΑ**. Η πρόταση είναι υπό μελέτη. Πιο λεπτομερή ενημέρωση βλ. **Παραρτήματα: «Την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον Εξορθολογισμό Πολιτικής Απασχόλησης.**

διαδικασία αυτή ονομάζεται ΕΣΔΑ και στην εκπόνηση αυτής συμμετέχει ένα ευρύ φάσμα εταίρων, συνδικαλιστικές οργανώσεις, εργαζόμενοι, εργοδότες, κυβερνήσεις, τοπικές και περιφερειακές αυτοδιοικήσεις και αρχές. Το ΕΣΔΑ κάθε χώρας Κ-Μ κατατίθεται περίοδο Άνοιξη στην Ε.Ε. προκειμένου να αξιολογηθεί η πορεία του Κ-Μ στην εφαρμογή της ΕΣΑ και να συμβάλλει με αυτό τον Τρόπο στην Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση (που εγκρίνει το Συμβούλιο).

3. Η Ε.Ε. και το Συμβούλιο εξετάζουν από κοινού κάθε ΕΣΔΑ και υποβάλλουν με την εξέταση μια έκθεση στο αντίστοιχο Ε.Σ. κάθε Δεκέμβριο. Η Ε.Ε. υποβάλλει επίσης «πρόταση» για τυχόν αναθεώρηση των Κ.Γ.⁷ που θα έχουν ισχύ το επόμενο έτος. Κατόπιν πρότασης της Επιτροπής το Συμβούλιο μπορεί, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να εκδώσει «Ειδικές Συστάσεις» προς τις Κυβερνήσεις των Κ-Μ.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Τ.Α. αποτελεί σημαντικό «**συνομιλητή**» και «**έταίρο**», των εθνικών κυβερνήσεων καθώς και των κοινωνικών εταίρων με την στενή έννοια δηλαδή των εργαζομένων και των εργοδοτών. Σε κάθε απόφαση που θα παρθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ζητείται υποχρεωτικά και η γνώμη της Αυτοδιοίκησης (ως Επιτροπή Περιφερειών). Οι περιφέρειες της Ε.Ε. και οι τοπικές κοινωνίες μετασχηματίζονται επίσης μέσα στον ραγδαίο μεταβαλλόμενο κοινωνικο-οικονομικό χώρο της Ε.Ε. γι' αυτό και αποτελούν αξιόλογο δείγμα επιτυχίας ή αποτυχίας ενός μέτρου ή Κ.Γ. στην διαμόρφωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των Εθνικών ή Περιφερειακών αγορών εργασίας. Σημαντικό εργαλείο στα πλαίσια της Τοπικής Διάστασης, αποτελεί η ΚτΠ (Κοινωνία της Πληροφορίας) και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη λόγω των άμεσων θετικών ή έμμεσων επιπτώσεων που συνεπάγονται τα μέτρα.

Β. Στην συνέχεια θα θέλαμε να κάνουμε μια *in brief* παρουσίαση των 4 πυλώνων. Οι τέσσερις αυτοί πυλώνες αποτέλεσαν τον πυρήνα της ΕΣΑ και τους βασικούς άξονες στρατηγικής σημασίας και πρωτίστης προτεραιότητας για τα ΕΣΔΑ.

ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Έννοια: Απασχολησιμότητα σημαίνει βελτίωση της δυνατότητας ενός ατόμου να διεκδικήσει με πιθανότητες επιτυχίας μια θέση στην αγορά εργασίας δηλ. το άτομο μπορεί να αναπτύξει τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να διεκδικήσει θέση εργασίας σε ένα ταχύτατα

⁷ Οποιαδήποτε αλλαγή στις Κ.Γ. συμφωνείται και προτίθεται στην απόφαση του επόμενου Συμβουλίου, το οποίο αρχές του επόμενου χρόνου εκδίδει τις νέες Κ.Γ. και η διαδικασία επαναλαμβάνεται.

μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η παραδοχή - στην περίπτωση του πρώτου και ίσως σημαντικότερου πυλώνα της ΕΣΑ - είναι ότι εννοείται ότι κάθε άτομο θα πρέπει να έχει μια ευκαιρία σε όρους:

- προσφοράς εργασίας,
- επαγγελματικής κατάρτισης,
- επαγγελματικός προσανατολισμός, και
- εργασιακή εμπειρία.

Οι ευκαιρίες αυτές θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στο έτοιμο εργατικό δυναμικό όχι αργότερα από 12 μήνες από τη στιγμή που θεωρείται άνεργος. Ειδικότερα για τους νέους θα πρέπει να περιορίζεται το πολύ σε 6 μήνες ανεργίας. **Ειδικές ομάδες ανέργων** όπως τα **ΑΜΕΑ, οι μετανάστες, οι ανειδίκεντοι εργάτες, οι γυναίκες άτομα με ιδιαίτερες δυσκολίες** στην εξεύρεση εργασίας αλλά στην χρήση των ευκαιριών θα πρέπει να τύχουν επιεικότερης μεταχείρισης και βοήθειας από τις Κυβερνήσεις των Κ-Μ. Επίσης προκειμένου να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η Συνθήκη του Λουξεμβούργου θα πρέπει τα μέτρα του 1^ο ΠΥΛΩΝΑ να ενθαρρύνουν **ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ** ενθάρρυνσης του εργατικού δυναμικού προς την Απασχόληση και να προωθούν την Διάδοση και Διαθεσιμότητα ευκαιριών Δια βίου.

ΣΤΟΧΟΙ:	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ:
1. Η αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και πρόληψη μακροχρόνιας ανεργίας. 2. Η μετάβαση από παθητικές στις ενεργητικές πολιτικές. 3. Ενθάρρυνση Κοινωνικού Διαλόγου και Εταιρικότητας. 4. Διευκόλυνση μετάβασης από σχολείο στην εργασία.	1. Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας. 2. Φορολογικό Σύστημα και Απασχόληση. 3. Προώθηση πολιτικής για την ενεργοποίηση των ηλικιωμένων. 4 και 5. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη νέα αγορά εργασίας στο πλαίσιο της Διά βίου Μάθησης. 6. Εντοπισμός και πρόληψη ελλείψεων σε δεξιότητες. 7. Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση κοινωνικής ένταξης για πιο εύκολη πρόσβαση στην Απασχόληση.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Έννοια: Επιχειρηματικότητα σημαίνει την ενθάρρυνση καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος και την διευκόλυνση δημιουργίας και λειτουργίας επιχειρήσεων με την αντίστοιχη

απασχόληση ατόμων σε αυτές. Η ανάγκη αυτή για δημιουργία κουλτούρας επιχειρηματικότητας πρέπει να τροφοδοτείται από κίνητρα κατάλληλης υποστήριξης των επιχειρηματιών και ενός ενθαρρυντικού περιβάλλοντος για αυτούς το οποίο μεταφράζεται σε:

- αλλαγή και μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό σύστημα,
- υποστήριξη για προώθηση του εργατικού δυναμικού στους τομείς των υπηρεσιών και κοινωνικής οικονομίας,
- μείωση της γραφειοκρατίας,
- κατάρτιση για νέους επιχειρηματίες.

ΣΤΟΧΟΙ:	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ:
1. Αξιοποίηση ευκαιριών για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. 2. Διευκόλυνση έναρξης και λειτουργίας επιχειρήσεων. 3. Διαμόρφωση του φορολογικού συστήματος σε ένα περιβάλλον πιο φιλικό για την Απασχόληση.	8 και 9. Οικονομικά κίνητρα και Υποδομές για την διευκόλυνση σύστασης επιχειρήσεων και ενθάρρυνση ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας. 10. Άρση των φραγμών για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων Απασχόλησης στον τομέα των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα στην κοινωνία της γνώσης και στο περιβάλλον. 11. Τοπική Διάσταση – Κοινωνικοί Εταίροι – Τοπική Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη – Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης και Λειτουργία Τοπικής Αγοράς. 12. Εναλλακτικές πηγές φορολογικού εισοδήματος, μείωση της φορολογικής πίεσης στο κόστος εργασίας, Άρση φορολογικών εμποδίων για επενδύσεις στους ανθρώπινους πόρους.

ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Έννοια: Προσαρμοστικότητα σημαίνει ανάπτυξη νέων και πιο ευέλικτων τρόπων εργασίας που συνδυάζουν την ασφάλεια των εργαζομένων με την ευελιξία των επιχειρήσεων. Σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει να θίγονται οι εργαζόμενοι ως προς τα κεκτημένα συλλογικά τους δικαιώματα αλλά και ως προς τα καθεστώς ανέλιξης και καριέρας.

Σημείωση: Ο πυλώνας αυτός θεωρείται ο πιο δύσκολος (εκ των υπολοίπων) ως την εφαρμογή του καθ' ότι παρουσιάζονται πρακτικές δυσκολίες συνδυασμού εφαρμογής νέων ευέλικτων μορφών εργασίας και υψηλού επιπέδου εκσυγχρονισμού με την προϋπόθεση του

αισθήματος της ασφάλειας και σταθερότητας των εργαζομένων. Κομβικό σημείο επιτυχίας αυτού του συνδυασμού θεωρείται ο **ΔΙΑΛΟΓΟΣ μεταξύ Κοινωνικών Εταίρων, εργοδοτών και εργαζομένων.**

ΣΤΟΧΟΙ:	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ:
1. Στον εκσυγχρονισμό της Οργάνωσης της Εργασίας. 2. στην υποστήριξη της προσαρμοστικότητας και της ευελιξίας των επιχειρήσεων.	13 και 14. Εκσυγχρονισμός της Οργάνωσης της Απασχόλησης. 15. Προσαρμοστικότητα ως στοιχείο της Διαβίου μάθησης.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Έννοια: Ίσες ευκαιρίες σημαίνει ισότητα στην πρόσβαση στον τομέα της εργασίας και ίση μεταχείριση χωρίς διακρίσεις και κυρίως μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αυτό σημαίνει ότι άνδρες και γυναίκες θα πρέπει να έχουν ίδιες ευκαιρίες κατάρτισης και υποστήριξης συμμετοχής στην αγορά εργασίας.

ΣΤΟΧΟΙ:	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ:
1. Αντιμετώπιση ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων. 2. Συνδυασμός επαγγελματικής – οικογενειακής ζωής. 3. Διευκόλυνση επιστροφής στην Απασχόληση. 4. Προώθηση ενσωμάτωση των ατόμων με ιδιαίτερες στην επαγγελματική ζωή.	16. Ενσωμάτωση της Διάστασης των φύλων σε όλες τις πολιτικές. 17. Αντιμετώπιση της ψαλίδας μεταξύ των δύο φύλων. 18. Συνδυασμός επαγγελματικής – οικογενειακής ζωής.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΣΔΑ

Μια περιληπτική παρουσίαση της Διάρθρωσης ή αλλιώς της Οργανωτικής Δομής ενός ΕΣΔΑ θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε καλύτερα το πώς λειτουργούν αυτά τα Προγράμματα Δράσης για την Εργασία και να κατανοήσουμε τον λόγο ύπαρξης και εφαρμογής τους σε εθνικό επίπεδο.

Με την υιοθέτηση των Κ.Γ.⁸, για κάθε έτος, από το Συμβούλιο, τα Κράτη – Μέλη είναι πλέον γνώστες των συγκεκριμένων στόχων πάνω στους οποίους θα κινηθεί το περιεχόμενο του ΕΣΔΑ, πάντα στο πλαίσιο των σταθερών αξόνων – τους 4 Πυλώνες.

1^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

2^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

3^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ: ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

4^{ος} ΠΥΛΩΝΑΣ: ΊΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Στην διαδικασία διαμόρφωσης και σχεδιασμού ενός ΕΣΔΑ περιέχονται και ειδικά έγγραφα της Επιτροπής τα οποία έχουν το χαρακτήρα διευκρίνησης ή και αιτήματος από την Ε.Ε. προς το Κ-Μ και τα οποία διευκρινίζουν τεχνικές λεπτομέρειες⁹ και προσανατολίζουν τους συντάκτες για ουσιαστικά ζητήματα (π.χ. που θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερο βάρος στο υπό σχεδιασμό τμήμα του ΕΣΔΑ ή στο Απολογιστικό κομμάτι κ.α.).

Γενικότερα ένα ΕΣΔΑ απαρτίζεται από τα εξής μέρη:

- 1) **ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ**
- 2) **ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ**
- 3) **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ**
- 4) **ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)**
- 5) **ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ (ως το 2000 μετά όχι).**

Ειδικότερα, Τι εστί;:

1) ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Σε αυτό το μέρος το οποίο αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα του ΕΣΔΑ συναντάμε:

Α) την παρουσίαση της **συνολικής εικόνας της Αγοράς Εργασίας και της Οικονομίας** της χώρας της περιόδου του έτους στο οποίο και αναφέρεται το ΕΣΔΑ καθώς του προηγούμενου έτους. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι σε αυτό το τμήμα γίνεται μια σχετικά συνοπτική ανάλυση του Policy mix¹⁰, δηλαδή ένα συνδυασμός μέτρων των επιμέρους πολιτικής της χώρας και κυρίως στην αγορά εργασίας με συνδυαστικό τρόπο ο οποίος είναι αποτελεσματικός. Πολλές φορές γίνεται και μνεία υπό την μορφή υποδείξεων σε στόχους των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου¹¹.

Β) Ένα δεύτερο τμήμα που περιλαμβάνει είναι η **παράθεση των μέτρων, των δράσεων και των πολιτικών** που αποτελούν ουσιαστικά την ανταπόκριση του κράτους στις αντίστοιχες «Υποδείξεις ή Συστάσεις»¹².

⁸ Πέρα από τις συγκεκριμένες Κ.Γ., οι υπεύθυνοι σύνταξης ενός ΕΣΔΑ της κάθε χώρας Κ-Μ λαμβάνουν υπόψη τις Συστάσεις της Επιτροπής που υιοθετούνται με ξεχωριστή απόφαση επίσης από το Συμβούλιο.

⁹ Αριθμός σελίδων που θα πρέπει να έχει ένα ΕΣΔΑ.

¹⁰ «Πολιτική Μείγματος»

¹¹ Όπως π.χ. τα κριτήρια για την ΟΝΕ, ο στόχος για το 70% ↑ Απασχόληση μέχρι το 2010 κτλ.

¹² Recommendations.

2) ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το θεματικό μέρος του ΕΣΔΑ:

A) Αρχικά περιέχει την **ανάλυση των δράσεων ανά πεδίο, ανά Κατευθυντήρια Γραμμή**. Η κάθε Κ.Γ. παρουσιάζει και κάποιο χαρακτηριστικό για την διάρθρωση της αγοράς και των θεσμών της κάθε χώρας Κ-Μ και ουσιαστικά εκεί αποτυπώνονται όλα τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, οι ελλείψεις, οι δυνατότητες του κάθε Κ-Μ. Δηλαδή για το κάθε πεδίο στο οποίο αναφέρονται οι Κ.Γ. δίνονται αναλυτικά στοιχεία της υπάρχουσας κατάστασης όπως έχει προκύψει από την εφαρμογή των πολιτικών και των μέτρων της προηγούμενης χρονιάς, δίνεται μια **ΕΙΚΟΝΑ –ΠΡΟΟΔΟΥ ή ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ή ΥΠΟΧΩΡΗΣΗΣ** σε σχέση με τους ποσοτικούς ή ποιοτικούς στόχους του προηγούμενου χρόνου.

B) Κατά δεύτερο λόγο στο θεματικό μέρος αναφέρονται οι **ΕΘΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ** οι οποίοι **είναι οροθετημένοι** σε αυστηρά συγκεκριμένα πλαίσια π.χ. αύξησης της Απασχόλησης 30% του ποσοστού των ΑΜΕΑ. Προκειμένου για την επίτευξη των στόχων τα Κ-Μ περιγράφουν αναλυτικά στα ΕΣΔΑ τι μέτρα πρόκειται να παρθούν προς την υλοποίηση αυτών των στόχων όπως και σε τι στάδιο βρίσκονται ή σε ποια κατεύθυνση πορεύονται.

Τέλος, σημαντική παράμετρος για την θεματική ενότητα αποτελεί η «στατιστική ετοιμότητα» των υπηρεσιών του κράτους ώστε να είναι διαθέσιμα, προς ενημέρωση, αξιολόγηση και σύγκριση, ποσοτικά στοιχεία τόσο σε εθνικό, περιφερειακό, διακρατικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στο πλαίσιο της ΕΣΑ. Επίσης το ΕΣΔΑ θα πρέπει να περιέχει με **ορθότητα και σαφήνεια την πραγματική εικόνα των οικονομικών πόρων που μπορούν να διατεθούν για τους περιγραφόμενους στόχους.**

3) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Εδώ εντάσσεται η συνεισφορά των Κοινωνικών Εταίρων δηλαδή αποτιμάται η συνεισφορά του Κοινωνικού Διαλόγου στον σχεδιασμό, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΕΣΔΑ. Το κάθε Κ-Μ, περιγράφει το θεσμικό πλαίσιο αν υπάρχει, του Κοινωνικού Διαλόγου σε θέματα Απασχόλησης εργασιακών σχέσεων, επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης κ.τ.λ.

4) ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Σε αυτό το κομμάτι καταγράφονται τα κονδύλια που απορροφήθηκαν για την υλοποίηση των στόχων του προηγούμενου έτους, γίνεται δηλαδή μια αποτίμηση της συνεισφοράς του ΕΚΤ ως προς την πραγμάτωση των μέτρων της ΕΣΔΑ. Αυτό το μέρος αξιολογείται από την Επιτροπή και τα στοιχεία που παρουσιάζονται κρίνονται ως σημαντικά για την απόδοση και αποτελεσματικότητα των κονδυλίων του Ταμείου καθώς και την χρήση τους.

51 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ – GOOD PRACTICES (μέχρι και το 2000 από το 2000 και μετά όχι).

Οι καλές πρακτικές ή αλλιώς πετυχημένα παραδείγματα σχεδίων περιείχαν τα ΕΣΔΑ μέχρι και το 2000 όπου το κάθε Κ-Μ επέλεγε ένα πετυχημένο ως προς τον σχεδιασμό και υλοποίηση σχέδιο δράσης σαν παράδειγμα προς μίμηση και το παρουσίαζε στο κλείσιμο του ΕΣΔΑ του. Από το 2000 και μετά κόπηκε αυτό το κομμάτι κυρίως για λόγους πρακτικούς (έπρεπε το μέγεθος των ΕΣΔΑ να μειωθεί).

ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ (ΜΑΡΤΙΟΣ 2000) – ΟΡΟΣΗΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ / ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

ΕΝΑΣ ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ 2010.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το οποίο έλαβε μέρος στις 23-24 Μαρτίου 2000 πραγματοποίησε ειδική σύνοδο για να συμφωνήσει σε ένα νέο Κοινό Στρατηγικό Στόχο για την Ε.Ε. προκειμένου να ενισχυθούν:

- ✓ *κυρίως η Απασχόληση (μείωση των υψηλών % των ανέργων),*
- ✓ *καθώς και η Κοινωνικο-Οικονομική Συνοχή και Μεταρρύθμιση στα πλαίσια μιας Οικονομίας βασισμένης στην νέα τεχνολογία και στη Δια βίου μάθηση.*

Η Σύνοδος της Λισσαβόνας όρισε ως πρωτίστης σημασίας μακροπρόθεσμο στόχο: την πλήρη Απασχόληση, για την νέα Ευρωπαϊκή Οικονομία.

Έθεσε λοιπόν γι' αυτό το λόγο φιλόδοξους στόχους για τα ποσοστά της Απασχόλησης μέσω των ΕΣΔΑ ως το 2010 τα οποία ήταν:

ΣΤΟΧΟΙ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ:

- **↑ ως και 70% της Συνολικής Απασχόλησης και**
- **↑ ως και 60% της Απασχόλησης των Γυναικών.**

Η Σύνοδος Κορυφής της Λισσαβόνας συνέστησε επίσης την δημιουργία νέων προτεραιοτήτων (νέες δεξιότητες, δια βίου εκπαίδευση και μάθηση κ.α.) καθώς και την ενίσχυση όσων ήδη υπάρχουν, οι οποίες προτεραιότητες αντικατοπτρίζονταν στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση για το 2001 και κατά επέκταση και για το ΕΣΔΑ του 2002 με την μορφή νέων οριζόντιων στόχων. Στην συνέχεια βέβαια έγιναν κάποιες προσαρμογές στις Κ.Γ. για την Απασχόληση οι οποίες οφείλονταν κυρίως στα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής της Στοκχόλμης στην οποία το Συμβούλιο συμπλήρωνε τους στόχους της Λισσαβόνας με τους εξής ενδιάμεσους στόχους για τα ποσοστά της Απασχόλησης έως το 2005:

ΝΕΟΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ:

- 67% Συνολικά για την Απασχόληση,
- 57% για τις Γυναίκες.

Επιπλέον, τέθηκε ένας νέος στόχος:

- ↑ 50% για το ποσοστό της Απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων.
- Την ίδια χρονιά τον Δεκέμβριο 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας εισήγαγε ως βασικό στοιχείο της Αντζέντας της Κοινωνικής Πολιτικής και ως σημαντικό στόχο της ΕΣΑ και κατά επέκταση των ΕΣΔΑ το ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (quality) στην εργασία.
- Τον Μάρτιο του 2002 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης τόνισε ότι η ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ στην Ε.Ε. αποτελεί τον πυρήνα της στρατηγικής της Λισσαβόνας και στόχο προτεραιότητας τόσο της οικονομικής όσο και της κοινωνικής πολιτικής ενώ παράλληλα προσδιόρισε τις «ΕΝΕΡΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ» για την ΠΛΗΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: «περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας». Βλέπουμε λοιπόν πως η Σύνοδος της Λισσαβόνας έπαιξε ουσιαστικό – παρεμβατικό ρόλο στους μεσοπρόθεσμους στόχους των ΕΣΔΑ για τα ζητήματα της Απασχόλησης.

Η Ε.Ε. έχει θέσει ένα Στρατηγικό Στόχο πρωτίστης σημασίας για την δεκαετία που ήδη διανύουμε: «να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης, ανά την υφήλιο ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη Κοινωνική Συνοχή».

Η στρατηγική αυτή αποσκοπεί να δώσει στην Ε.Ε. την ευκαιρία και την δυνατότητα:

- να ξαναδημιουργήσει εκ νέου τις προϋποθέσεις για πλήρη απασχόληση και
- να ενισχύσει την Περιφερειακή Συνοχή στην Ένωση.

Εάν τα μέτρα και οι στόχοι που εκτίθενται μέσω των ΕΣΔΑ (τα οποία αποτελούν τα Μέσα Υλοποίησης) υλοποιηθούν εντός ενός υγιούς μακροοικονομικού πλαισίου τότε μπορεί και να μιλάμε για ένα θετικό μέσο ποσοστό οικονομικής αύξησης και ευημερίας του ύψους 3% σε επίπεδο Ε.Ε. για τα επόμενα έτη. Βεβαίως σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή αυτής της στρατηγικής πέρα από τα ΕΣΔΑ αποτελεί και η **νέα Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού** σε όλα τα επίπεδα σε συνδυασμό με τον καθοδηγητικό και συντονιστικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ώστε να εξασφαλίζεται έτσι μια συνεκτικότερη στρατηγική κατεύθυνση και ένας πιο αποτελεσματικός έλεγχος της προόδου.

Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (Μέσω ΕΣΔΑ) ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟΚύρια συμπεράσματα από την αξιολόγηση της ΕΣΑ

Απολογισμός 5 ετών της ΕΣΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη:

- ✓ με ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικο-κοινωνικό χώρο
 - ✓ με μεγάλες ποιοτικές μεταλλαγές
 - ✓ με αποκλίσεις από την ταχεία εξέλιξη των τεχνολογιών
 - ✓ με τις απαιτήσεις της Αγοράς Εργασίας για νέες δεξιότητες και ειδικότητες καθώς και για ευελιξία εκσυγχρονισμό στα συστήματα οργάνωσης της εργασίας (συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού.
 - ✓ με την ανάγκη για βιώσιμη οικονομικο-κοινωνική ευημερία για Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Προσαρμοστικότητα
 - ✓ με την ανάγκη για αναπροσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας να παρέχουν βεβαιότητα και ασφάλεια στους δικαιούχους καθώς και
 - ✓ με την απαίτηση για σαφείς στρατηγικούς στόχους από την Ένωση για ενίσχυση της Απασχολησιμότητας, της Καινοτομίας, της Κοινωνικής Συνοχής, της οικονομικής μεταρρύθμισης, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και όλα τα παραπάνω να αποτελούν πλέον ένα «must».
- εξαιτίας της Διαδικασίας της Διεύρυνσης και ολοκλήρωσης της Παγκοσμιοποίησης της Αγοράς καθώς και των προκλήσεων μιας Νέας Οικονομίας καθοδηγούμενη από την Γνώση, την Δια βίου Μάθηση την εκπαίδευση και τις νέες Τεχνολογίες.

Ο γρήγορος και επιταχυνόμενος ρυθμός των αλλαγών που λαμβάνουν μέρος σε όλο το κοινωνικο-οικονομικό-πολιτικό φάσμα των δραστηριοτήτων της Ένωσης οδηγεί σε μια επιτακτική ανάγκη να ενεργήσει η Ένωση άμεσα και αποτελεσματικά ώστε να αντλήσει το σύνολο των ωφελημάτων, από τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται. Οι αλλαγές βέβαια που αναγκαστικά θα πρέπει να γίνουν και ήδη λαμβάνουν μέρος σε όλα τα πεδία έχουν επιπτώσεις σε κάθε πτυχή (οικονομικο-κοινωνική) της ζωής των ανθρώπων και απαιτούν ριζικό μετασχηματισμό της Ευρωπαϊκής Οικονομίας. Η Ένωση και κατά επέκταση η κάθε χώρα Κ-Μ αυτής πρέπει να διαμορφώσει αυτές τις αλλαγές με ένα τέτοιο τρόπο που να συμβαδίζει ή τουλάχιστον να μην αλλάζει ριζικά τις κοινωνικές αξίες και αντιλήψεις της σε τέτοιο βαθμό ώστε το ΤΜΗΜΑ από την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της Αγοράς να μην είναι μεγάλο και ιδιαίτερα για τις αναπτυσσόμενες χώρες Κ-Μ.

Κάνοντας μια εκτίμηση της πορείας της Ε.Ε. κατά την τελευταία πενταετία ('98-'02) μπορούμε να πούμε πως οι Μακροοικονομικές Προοπτικές της Ένωσης αυτή την περίοδο είναι οι καλύτερες που έχουν υπάρξει στο διάστημα μιας γενεάς.

Η εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΣΑ επέτρεψε την ανάπτυξη διαφόρων προσεγγίσεων και προκάλεσε την συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων συντελεστών σε συμφωνία με τις πολλές θεσμικές εθνικές διαφορές και πρακτικές του Κοινωνικού Διαλόγου. Αυτό το ανοιχτό πνεύμα της διαδικασίας του Συντονισμού που εγκαίνιασε η Σύνοδος του

Λουξεμβούργου και ενίσχυσε η Σύνοδος της Λισσαβόνας είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, να κληθούν όλοι οι κοινωνικοί εταίροι σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και να αναπτύξουν συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες με στόχο την Ενεργό Τοπική, Εθνική και Περιφερειακή Συμμετοχή στα Ζητήματα της Απασχόλησης, της Ανεργίας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα Κοινοτικά Θεσμικά Όργανα¹³ η Επιτροπή Απασχόλησης διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη και προώθηση των Κ.Γ. για την Απασχόληση, μέσω των διαβουλεύσεων. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει εκτενέστερα τα διάφορα στάδια της ΕΣΑ είχαμε την εξής πορεία:

- Η ΕΣΑ ξεκίνησε με την Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού ή αλλιώς Σύνοδο του Λουξεμβούργου (1997).
- Το Συμβούλιο της Λισσαβόνας (2000) επικαιροποίησε την στρατηγική της ΕΣΑ.
- Με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας (2002) επικυρώθηκε η Ευρωπαϊκή Αντζέντα Κοινωνικής Πολιτικής όπου κρίθηκε «must» να γίνει μέσα από κάποιο κείμενο μιας εις βάθος Ανασκόπησης των πρώτων 5 ετών εφαρμογής της ΕΣΑ !!!

Με λίγα λόγια θα ακολουθήσει, μέσα από στοιχεία και πληροφορίες που έχουμε αντλήσει από την Ανακοίνωση της Επιτροπής «ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 5 ετών ΕΣΑ» μια παρουσίαση και ενημέρωση πάνω στην 5ετή εμπειρία της ΕΣΑ (μέσα από τα ΕΣΔΑ '98-'02) με βάση την εκτίμηση των γενικών επιδόσεων της Αγοράς Εργασίας στην Ε.Ε. καθώς και την Αξιολόγηση των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα Κ-Μ σύμφωνα με την Διαδικασία του Ανοιχτού Συντονισμού. Όπως έχουμε αναφέρει και προγενέστερα τα τελευταία χρόνια, οι επιδόσεις της Ευρωπαϊκής Αγοράς Εργασίας έχουν βελτιωθεί αισθητά καθώς:

Από το 1997 ως και το 2002

- Δημιουργήθηκαν > από 10 εκ. νέες θέσεις εργασίας.
- Από τα 10 εκ. θέσεις τα 6 εκ. κατέλαβαν γυναίκες και
Υπάρχουν, 4 εκ. λιγότεροι άνεργοι από όλες τις κοινωνικές ομάδες.

Από αυτή την πολύ γενική αξιολόγηση επιβεβαιώνεται ο διαρθρωτικός χαρακτήρας αυτών των βελτιώσεων και ειδικότερα τα εξής:

Δηλώνεται:

- Η μείωση των επιπέδων διαρθρωτικής ανεργίας,
- Η γρηγορότερη ανταπόκριση και η ταχύτερη προσαρμογή της Αγοράς Εργασίας στις νέες οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές.
- Η οικονομική μεγέθυνση με μεγαλύτερη έκταση απασχόλησης, καθώς και
- Η επίτευξη της μετατόπισης της προτεραιότητας από την διαχείριση της ανεργίας στην διαχείριση της αύξησης της απασχόλησης.

Βέβαια είναι λίγο δύσκολο να αποδείξει κανείς κατά πόσο η γενικότερη συνολική βελτίωση των θετικών επιδόσεων της Απασχόλησης στην Ένωση τα τελευταία 5 χρόνια οφείλεται πιο πολύ στην δρομολόγηση της ΕΣΑ ή στην βελτίωση της Οικονομικής Κατάστασης στον ευρωπαϊκό χώρο.

Το μόνο σίγουρο πάντως είναι υπήρξαν προκειμένου για να διατηρηθεί μια ισορροπία και συμφωνία στην Ένωση, σημαντικές αλλαγές στις Εθνικές Πολιτικές και Στρατηγικές για την εργασία υπό το πρίσμα της σύγκλισης, προς τους Κοινούς Στόχους και τα Κοινά Συμφέροντα της Ε.Ε. όπως έχουν διατυπωθεί στις Κ.Γ. της ΕΣΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΣΔΑ) ΕΤΟΣ 1998

Πριν ασχοληθούμε διεξοδικά με την σύγκριση των 4 ΕΣΔΑ '99 – '02 που αποτελούν και τον άξονα της εργασίας μας θα ξεκινήσουμε με μια σχετικά σύντομη αναφορά (ή εν τάχει αναφορά) στο Πρώτο «Πειραματικό» – όπως πολλοί χαρακτήρισαν – Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση της Ελλάδας το οποίο είχε αφετηρία το 1998. Μιας και το Ελληνικό ΕΣΔΑ του '98 ήταν το «πρώτο» που σχεδιάστηκε, συντάχθηκε και εγκρίθηκε και εφαρμόστηκε στον Ελληνικό χώρο, μπορούμε δικαιολογημένα να πούμε πως λειτούργησε πιο πολύ πειραματικά (καθότι ήταν το πρώτο) στους παρακάτω Άξονες Δράσεις:

1^ο Στην προώθηση ενός ισχυρού επενδυτικού ρεύματος ιδιωτικού και δημόσιου το οποίο να ενισχύει:

- ☐ την ανταγωνιστικότητα,
- ☐ την αναδιάρθρωση,
- ☐ τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης
- ☐ την περιφερειακή ανάπτυξη
- ☐ την δημιουργία νέων ευκαιριών παραγωγής και απασχόλησης.

2^ο Στην δημιουργία ενός μακροοικονομικού σχεδίου σταθεροποίησης που να καλλιεργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την:

- ο ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών
- ο τον εκσυγχρονισμό των ΜΜΕ
- ο την τεχνολογική αναδιάρθρωση της οικονομίας και
- ο την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος.

3^ο Στην υιοθέτηση και προώθηση θεσμικών αλλαγών στην οικονομία οι οποίες να ενθαρρύνουν ελκυστικές συνθήκες εισαγωγής και χρήσης νέων tech και νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας.

¹³ Το Συμβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Επιτροπή των Περιφερειών.

4^{ον} Στην υποστήριξη Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης ως κυρίως μέτρα προληπτικής αντιμετώπισης της ανεργίας.

5^{ον} Στην στήριξη Ενεργειών Προώθησης Ίσων Ευκαιριών για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση μεταξύ των 2 φύλων.

6^{ον} Στην οργάνωση δράσεων της Καινοτομίας και της γνώσης αλλά και της μεταφοράς καλών πρακτικών και εμπειριών.

7^{ον} Στην υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής με παρεμβατικό χαρακτήρα στην απασχόληση σε ζητήματα εισοδημάτων, ανεργίας, αποκλεισμού και Ανθρώπινου Κεφαλαίου.

8^{ον} Στον προσδιορισμό Ειδικών ομάδων – στόχων που ως ιδιαίτερα ευάλωτοι στις εξελίξεις της Αγοράς Εργασίας όπως: οι νέοι, οι γυναίκες, οι μετανάστες, τα ΑΜΕΑ, οι ηλικιωμένοι.

Η «ΕΙΚΟΝΑ» ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 1994-1998

Η ελληνική οικονομία σε αυτή την περίοδο των 4 ετών κατέβαλε αξιοσημείωτες προσπάθειες Οικονομικής Σύγκλισης με απώτερο στόχο την ισότιμη συμμετοχή της στην ΟΝΕ. Επιτεύχθηκαν μια σειρά από σημαντικές βελτιώσεις. Συνοπτικά παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚ Ο ΕΛΛΕΙΜΜΑ	ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ Σ	ΟΙΚΟΝ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	
				ΔΗΜ.	ΙΔΙΩΤ
1993	14,4% ΤΟΥ ΑΕΠ	12,3%	↓	15%	5,2%
1997	4,2% ΤΟΥ ΑΕΠ	4,3%	3,5%	18,2%	8,3%

Παρατηρείται όμως Άνιση Κατανομή του προβλήματος της Ανεργίας. Ειδικά για ορισμένες «ευπαθείς» Κοινωνικά Ομάδες και Ειδικότερα:

- . τους νέους,
- . τις γυναίκες,
- . τους ηλικιωμένους,
- . το εργατικό δυναμικό με χαμηλές δεξιότητες,
- . το εργατικό δυναμικό των περιφερειών,
- . τα ΑΜΕΑ.

Και πρέπει να τονίσουμε το γεγονός ότι το Πρόβλημα της Ανεργίας «οξύνεται» όχι μόνο γι' αυτή την περίοδο αλλά και διαχρονικά (παρά τις Αναπτυξιακές – Ενεργητικές Πολιτικές της Απασχόλησης) τόσο ως προς το μέγεθος όσο και ως προς την διάρκειά του.

Ο πίνακας που ακολουθεί δίνει μια εικόνα της Απασχόλησης για την περίοδο '94-'98.

Μια παρατήρηση: Η Απασχόληση αν και δείχνει ότι έχει βελτιωθεί αυτή την περίοδο «υπολείπεται» σημαντικά της αύξησης του Εργατικού Δυναμικού.

ΕΛΛΑΔΑ

ΧΡΟΝΙΑ	% ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΦΥΛΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΩΣΗ	ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΦΟΡΩΣΗ	ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
1988-1996	Αν και ο ρυθμός αύξησης της Απασχόλησης έχει ↑ κατά 6%, ο αριθμός των απασχολούμενων δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά.	Στο σύνολο των απασχολούμενων οι άντρες είναι σχεδόν διπλάσιοι των γυναικών 2.470.278 άντρες 1.401.646 γυναίκες			
1983-1998		↑ ανέργων γυναικών κατά 54% ↑ ανέργων αντρών κατά 37%	↓ Απασχόλησης νέων κάτω των 24 χρονών	4,8% της συνολικής	
1996	10,3%			2,8% άντρες 8,4% γυναίκες	15%
1988	7,7%				
1996	37% 28% 21% 63%	Γυναίκες	15-24ετών 30-34 ετών 25-29 ετών		
1995	33% 68%	νεοεισερχομ. άντρες νεοεισερχ. γυναίκες			

- Η Μερική Απασχόληση στην Ελλάδα είναι η χαμηλότερη στην Ε.Ε. Την χρονιά 1996 η μερική απασχόληση παρουσιάζει ↓ κατά 8%.
- Η Αυτοαπασχόληση στην Ελλάδα είναι υπερδιπλάσια του αντίστοιχου % στην Ε.Ε. (15%) και παρουσιάζει σταδιακή μείωση διαχρονικά.
- Το ποσοστό ανεργίας διαχρονικά έχει αυξητική τάση. Το 1988 => 7,7% και το 1996 => 10,3%.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

- η συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα,
- η αναδιάρθρωση της μεταποιητικής βιομηχανίας,

- η άνιση κατανομή της ανεργίας ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες,
- η αύξηση ποσοστού της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό,
- η αύξηση της μετανάστευσης,
- η αδυναμία εξεύρεσης απασχόλησης παρά η απώλεια απασχόλησης (αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι το % των απολυομένων στο σύνολο των ανέργων είναι χαμηλό σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε.).

Συμπέρασμα: Το πρόβλημα της ανεργίας στην Ελλάδα γενικότερα έγκειται περισσότερο σε πρόβλημα εξεύρεσης απασχόλησης παρά διατήρησης αυτής, δηλαδή παρατηρούμε μακροχρόνια αναμονή για την ανεύρεση εργασίας.

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω διαπιστώσεις το ελληνικό κράτος σχεδίασε και προώθησε ένα ΕΣΔΑ το οποίο καλείται (όπως και κάθε ΕΣΔΑ όχι μόνο του '98) να δώσει μια Απάντηση πειστική τόσο στα προβλήματα της Αναδιάρθρωσης και της Ανάπτυξης όσο και στα προβλήματα της δικαιότερης συμμετοχής του Ανθρώπινου Δυναμικού στην Απασχόληση και στα οφέλη της Ανάπτυξης και της Κοινωνικής Συνοχής.

Κεντρικό σημείο των επιλογών του Ελληνικού Κράτους το 1998 αποτέλεσε η υλοποίηση μιας Αναπτυξιακής Στρατηγικής η οποία θα αντανakλούσε θετικά αποτελέσματα:

- ✓ της σταθεροποιητικής προσπάθειας,
- ✓ της ενίσχυσης του επιχειρηματικού πνεύματος,
- ✓ της αύξησης της αξιοπιστίας
- ✓ της τοποθέτησης αξιοκρατικών διοικήσεων,
- ✓ της διαρθρωτικής αναδιάρθρωσης και προσαρμογής της Ελληνικής Οικονομίας το Παγκοσμιοποιημένο Περιβάλλον.

Η Συμβολή του ΕΚΤ στην ενίσχυση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων προκειμένου για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τόσο του Δημοσίου όσο και του Ιδιωτικού Τομέα (Επιχειρήσεις) καθώς και των ανθρωπίνων πόρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας ήταν του ύψους: 2583MECU στο πλαίσιο του Β' ΚΙΣ (1994-1999).

Τα ποσά διατέθηκαν ως εξής:

	ΠΟΣΟΣΤΑ (επί 100%)
Συνεχιζόμενη κατάρτιση των εργαζομένων και προγράμματα της Απασχόλησης.	30,5%
Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης	50,5%
Καταπολέμηση Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας	-10,1%
Ενίσχυση Ανθρωπίνων Πόρων σε Περιφερειακό	8,9%

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΣΔΑ 1998

Η Πολιτική που εφαρμόστηκε τελικά στο ΕΣΔΑ του 1998 επιγραμματικά είναι η ακόλουθη:

1. **Στόχος** πρωταρχικής σημασίας: Η επίτευξη αξιοπιστίας της Οικονομικής Πολιτικής.
2. **Η άσκηση** μιας πιο αυστηρής και συνάμα ευέλικτης στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης Δημοσιονομικής και Εισοδηματικής Πολιτικής ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα στην Ελληνική Αγορά Εργασίας καθώς και η εξωτερική ισορροπία της Οικονομίας.
3. **Διασφάλιση της Δημοσιονομικής Σταθερότητας** σε επίπεδα τέτοια ώστε να ολοκληρωθεί η τελική φάση ένταξης της Ελλάδος στην ΟΝΕ.
4. Η εφαρμογή μιας **Εισοδηματικής Πολιτικής** η οποία δεν θα έρχεται σε αντίθεση με τον στόχο του πληθωρισμού.
5. **Προτεραιότητα** στην αύξηση των επενδύσεων (Ι) (δημόσιων και ιδιωτικών) που οδηγούν στην ενίσχυση της Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και σε νέες θέσεις εργασίας.

ΠΥΛΩΝΕΣ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΕΣΔΑ 1998

Κάνοντας μια παρουσίαση του πλαισίου του ΕΣΔΑ '98 βλέπουμε πως διαμορφώθηκε ως εξής:

ΠΥΛΩΝΑΣ 1^{ος}

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

- Κ.Γ.1. : Νέο ξεκίνημα σε κάθε άνεργο νέο.
- Κ.Γ.2. : Νέο ξεκίνημα σε κάθε ενήλικα άνεργο.
- Κ.Γ.3. : Ενεργά μέτρα για την ενίσχυση της Απασχολισιμότητας.
- Κ.Γ.4. : Συμφωνίες Κοινωνικών Εταίρων με σκοπό να αυξηθούν τα μέτρα που διευκολύνουν την επαγγελματική ένταξη.
- Κ.Γ.5. : Ανάπτυξη της Δια βίου Μάθησης.
- Κ.Γ.6. : Βελτίωση της ποιότητας του Σχολικού Συστήματος.
- Κ.Γ.7. : Καθιέρωση ή ανάπτυξη Συστημάτων μαθητείας για νέους.

ΠΥΛΩΝΑΣ 2^{ος}

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

- Κ.Γ.8. : Μείωση γενικών εξόδων και διοικητικών βαρών των επιχειρήσεων και ειδικότερα των Μ.Μ.Ε. ιδίως στην επιπλέον πρόσληψη εργαζομένων.
- Κ.Γ.9. : Ενθάρρυνση Ανάπτυξης της Αυτοαπασχόλησης (και ίσως τυχόν μείωσης εμποδίων στα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης).
- Κ.Γ.10.: Δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Εκμετάλλευση νέων πηγών απασχόλησης από νέες tech και καινοτομίες.

Κ.Γ.11. : Μείωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης και της φορολογικής πίεσης του μισθολογικού και μη κόστους της εργασίας. Ενεργειακός φόρος.

Κ.Γ.12. : Μείωση του ΦΠΑ στις υπηρεσίες έντασης εργασίας.

ΠΥΛΩΝΑΣ 3^{ος}

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ

Κ.Γ.13.: Συμφωνίες για την υιοθέτηση νέων προτύπων οργάνωσης της εργασίας (στοιχείο ευελιξίας).

Κ.Γ.14. : Προσαρμοστικότητα των μορφών συμβάσεων.

Κ.Γ.15. : Επανεξέταση των φορολογικών κυρίως κωλυμάτων που μπορούν να εμποδίσουν την επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Φορολογικά κίνητρα για την ανάπτυξη της κατάρτισης εντός των επιχειρήσεων.

ΠΥΛΩΝΑΣ 4^{ος}

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Κ.Γ.16.: Μείωση της Απόστασης ανάμεσα στο ποσοστό ανεργίας των γυναικών και το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών.

Κ.Γ.17.: Αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης στις υπηρεσίες φύλαξης.

Κ.Γ.18.: Επανεένταξη στην αγορά εργασίας.

Μετά από την παραπάνω περιγραφή του «Σκελετού» του ΕΣΔΑ του 1998 θα παρατηρήσουμε πιο κάτω στην συγκριτική ανάλυση και παρουσίαση των ΕΣΔΑ '99-'02 ότι κάποιες Κ.Γ. του ΕΣΔΑ '98 διαφέρουν στην περιγραφή τους από εκείνες των υπολοίπων ΕΣΔΑ και ειδικότερα διαφέρουν σε κάποιους από τους στόχους που έχουν θέσει και την περιγραφή αυτών, πράγμα πολύ φυσιολογικό από τη στιγμή που μιλάμε για το «πρώτο» ΕΣΔΑ όπου μέσω του οποίου γίνεται μια προσπάθεια εντοπισμού των προβλημάτων της Ελληνικής Αγοράς Εργασίας καθώς και των απαιτήσεων και αναγκών της εποχής για προσαρμογή στα νέα δεδομένα της Ανταγωνιστικότητας, της Αναδιάρθρωσης, του Εκσυγχρονισμού, του επιχειρηματικού πνεύματος, της νέας Tech, της Γνώσης και των νέων προτύπων για ευέλικτες μορφές Απασχόλησης.

ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ την περίοδο 1998-2001 (αφορά συγκρίσεις των ΕΣΔΑ '98, '99, '00, '01 στις κατευθυντήριες γραμμές τους).

Ένας από τους λόγους που το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Ε.Σ.) αποφάσισε να εφαρμοστεί αμέσως η «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού» του Λουξεμβούργου (σύμφωνα με το άρθρο 128 της Συνθήκης του Άμστερνταμ) ήταν μεταξύ άλλων και για να συγκεντρωθούν οι πόροι για την καταπολέμηση της ανεργίας.

Η «Ενιαία Έκθεση για την Απασχόληση»¹⁴ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την κατάσταση της Απασχόλησης στα Κράτη-Μέλη (Κ-Μ) παρουσίαζε ένα αριθμό «Καλών Πρακτικών» που θα μπορούσαν να αποτελέσουν παραδείγματα προς παρόμοια εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Οι Κ.Γ.¹⁵ της Απασχόλησης είναι αναφορά σε αυτές τις Πρακτικές.

ΈΤΟΣ 1998

Το 1998 τίθονται για πρώτη φορά οι Κατευθυντήριες Γραμμές (Κ.Γ.) για την Απασχόληση. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η αποσαφήνιση και εξειδίκευση των Πυλώνων σε σημεία και στόχους. Οι στόχοι των Πυλώνων είναι καθορισμένοι, και παρά τις διαφορές μεταξύ των Κ-Μ, δίνουν ακριβώς το στίγμα του επιθυμητού αποτελέσματος, στο οποίο θέλει να φθάσει η Ένωση. Πολλές φορές μια περιοχή-στόχος του Πυλώνα περιλαμβάνει περισσότερες από μία Κατευθυντήρια Γραμμή. Αυτό συμβαίνει, είτε διότι τίγονται παραπάνω από ένα θέματα στον στόχο αυτό, είτε διότι χρειάζονται παραπάνω από μία Κατευθυντήριες προκειμένου να αποσαφηνισθεί η κατεύθυνση, το είδος και η μορφή των μέτρων που θα αναληφθούν από τις χώρες μέλη. Πάντως, τα πεδία στόχοι παραμένουν λίγο ως πολύ αμετάβλητα στην περίοδο 1998-2000, ενώ οι Κατευθυντήριες Γραμμές εμφανίζουν αυξομειώσεις. Οι Κ.Γ. του 1998, εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 15 Δεκεμβρίου 1997. Έτσι το 1998:

- ο στον Πυλώνα Ι «Απασχολησιμότητα» αντιστοιχούσαν συνολικά επτά (7) Κατευθυντήριες,
- ο στον Πυλώνα ΙΙ «Επιχειρηματικότητα» πέντε (5),
- ο στον Πυλώνα ΙΙΙ «Προσαρμοστικότητα» τρεις (3), και
- ο στον Πυλώνα VI «Ίσων Ευκαιριών» αντιστοιχούσαν τέσσερις (4) Κ.Γ.

Δηλαδή Σύνολο: δέκα εννέα (19) Κατευθυντήριες Γραμμές για το ΕΣΔΑ του 1998.

Η κάθε Κ.Γ. σε καθένα από τους 4 Πυλώνες «κινείται» στα εξής κοινά πεδία:

Κ.Γ.Α.: Χαρακτηριστικά του προβλήματος.

Κ.Γ.Β.: Ειδικές παρεμβάσεις.

Κ.Γ.Γ.: Δείκτες.

Κ.Γ.Δ.: Εμπλεκόμενοι φορείς.

Εμείς κρίναμε σκόπιμα να κάνουμε μια «εν τάχει» αναφορά στο «Α» πεδίο της κάθε Κ.Γ. το οποίο αναφέρεται στα «Χαρακτηριστικά του Προβλήματος» ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα τον λόγο ύπαρξης της κάθε Κ.Γ. η οποία προσδιορίζει και κάποιο στόχο προς επίτευξη. Έτσι:

¹⁴ Joint Employment Report.

¹⁵ Η κάθε κατευθυντήρια εξειδικεύει ένα ή περισσότερα στοιχεία ενός πυλώνα και προσδιορίζει έναν ή περισσότερους στόχους, δίνοντας έτσι παραδείγματα μέτρων/δράσεων που τα Κ-Μ πρέπει να λάβουν υπόψη τους ώστε να πετύχουν τους στόχους τους.

ΠΥΛΩΝΑΣ 1^{ος}

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Κ.Γ₁:: Νέο ξεκίνημα σε κάθε άνεργο νέο

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Η άνιση κατανομή της ανεργίας:

- α) ανάμεσα στα δύο φύλλα
- β) ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες
- γ) ανάμεσα σε γεωγραφικές περιοχές.

Η ανεργία πλήττει «δυσανάλογα» τους νέους (κυρίως την ομάδα 20-30) καθώς και το 75% στην Αγορά Εργασίας.

Κ.Γ₂:: Νέο ξεκίνημα σε κάθε ενήλικα άνεργο.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Οι μακροχρόνια άνεργοι ενήλικες αποτελούν το 58,3% στην Αγορά Εργασίας και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι τα εξής:

- ♦ έλλειψη ουσιαστικών προσόντων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τις νέες θέσεις εργασίας,
- ♦ έλλειψη σωστής πληροφόρησης σε σχέση με τις εξελίξεις στην Αγορά Εργασίας,
- ♦ η χαμηλή αυτοεκτίμηση και η απογοήτευση που νιώθουν οδηγούν στην άρνηση αναζήτησης εργασίας,
- ♦ η αρνητική διάθεση από πλευράς εργοδοτών.

Κ.Γ₃:: Ενεργά μέτρα για ενίσχυση απασχολησιμότητας.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Αποδεικνύεται ότι Η Επιδοματική Πολιτική¹⁶ που έχει ακολουθηθεί ως τώρα ούτε ενισχύει την ένταξη των ανέργων στην Αγορά Εργασίας ούτε δίνει κίνητρα για αναζήτηση από ανέργους τρόπων επαγγελματικής ένταξης ώστε έτσι να περιοριστεί και η κοινωνική του περιθωριοποίηση.

Κ.Γ₄:: Συμφωνίες κοινωνικών εταίρων με στόχο αύξηση μέτρων για επαγγελματική ένταξη.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Το Μάιο 1997 ξεκίνησε ένας ευρύς Κοινωνικός Διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων και της πολιτείας για «Την Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση» και οδήγησε στην διαμόρφωση και αποδοχή ενός κειμένου το οποίο ονομάστηκε: «Σύμφωνο Εμπιστοσύνης Κυβέρνησης και Κοινωνικών Εταίρων στην πορεία προς 2000».

Κ.Γ₅:: Ανάπτυξη δια βίου μάθηση.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Ο μεγάλος αριθμός μικρών επιχειρήσεων στην Ελλάδα δημιουργεί δυσχέρειες στην διαρκή – συνεχή επιμόρφωση των εργαζομένων. Γι' αυτό και θα πρέπει να γίνει σχεδιασμός από πλευράς της Κυβέρνησης να ενσωματωθεί η δια βίου μάθηση και η συνεχιζόμενη κατάρτιση τόσο στην Αρχική Εκπαίδευση όσο και μέσα στις επιχειρήσεις

ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η αποτελεσματικότητα αυτών. Πρέπει η δια βίου μάθηση και εκπαίδευση να αποτελέσει ΣΤΟΧΟΣ ΚΟΙΝΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους εργοδότες.

Κ.Γ₆: Βελτίωση της Ποιότητας του Σχολικού Συστήματος. Ελλείψεις.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Απαιτείται:

- ♦ αναβάθμιση της ποιότητας του σχολείου, και
- ♦ αποτελεσματικότερη σύνδεση σχολείου και αγοράς εργασίας.

Ένα σωστά δομημένο σχολικό σύστημα σε συνδυασμό με την κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση και εργασιακή εμπειρία θα οδηγήσει σε καλύτερες συνθήκες για την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας καθώς και στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικο-οικονομικο-ανάγκες της χώρας.

Κ.Γ₇: Ανάπτυξη συστημάτων μαθητείας για νέους.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Η αργή προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις έντονες ανακατατάξεις και αναδιαρθρώσεις στην αγορά εργασίας εκφράζεται με τα φαινόμενα:

- της υποαπασχόλησης,
- της υπεραπασχόλησης,
- της ετεροαπασχόλησης.

ΠΥΛΩΝΑΣ 2^{ος}

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Βασικός στόχος της ελληνικής πολιτικής για την Απασχόληση αποτελεί η αντιμετώπιση της ανεργίας μέσα από:

- την ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων,
- τον εκσυγχρονισμό των Επιχειρήσεων,
- την επέκταση οικονομικών δραστηριοτήτων σε νέους τομείς,
- την ενίσχυση επενδύσεων (Ι) Δημόσιων και Ιδιωτικών.

Κ.Γ₈: Μείωση γενικών εξόδων των Μ.Μ. Επιχειρήσεων.

Το μικρό μέγεθος των Μ.Μ.Ε. καθώς και το θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας αυτών αποτελούν Ανασταλτικό Παράγοντα ανάληψης νέων επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα αυτών.

Κ.Γ₉: Ενθάρρυνση ανάπτυξης αυτοαπασχόλησης.

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από το υψηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης σε σχέση με άλλες χώρες της Ένωσης. Εντοπίζεται ότι πρέπει να ενισχυθεί η επιχειρηματική πρωτοβουλία στη

¹⁶ 2/3 των πόρων αφορούν καταβολή επιδομάτων ανεργίας και εκτάκτων βοηθημάτων για ανέργους.

χώρα μας σε νέους κυρίως τομείς της οικονομίας ώστε να ενθαρρυνθεί ακόμα περισσότερο η επιχειρηματική πρωτοβουλία στην Ελλάδα.

Κ.Γ₁₀.: Δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

Επειδή μέχρι τώρα δεν έχει ενισχυθεί η τοπική ανάπτυξη στις νέες οικονομικές δραστηριότητες προκειμένου για την αύξηση της Απασχόλησης χρειάζεται να υπάρξει ένας συνδυασμός κινητοποίησης κοινωνικών εταίρων και κινητοποίησης τοπικών παραγόντων λαμβάνοντας βέβαια υπόψη τις ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων κοινωνιών.

Κ.Γ₁₁.: Μείωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης και της φορολογικής πίεσης του μισθολογικού και μη κόστους.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Για την Ελλάδα η μείωση του μη-μισθολογικού κόστους της εργασίας, χωρίς αναπλήρωσή του, θα σήμαινε μείωση των εσόδων για το σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης και Προστασίας.

Τα ζητήματα αυτά αποτελούν θέματα κοινωνικού διαλόγου και επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή των Κοινωνικών Εταίρων.

Κ.Γ₁₂.: Μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στις υπηρεσίες έντασης εργασίας.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Θεωρείται αναμφίβολη η αποτελεσματικότητα του μέτρου σε σχέση με την «Τόνωση» της Εργασίας αλλά ταυτόχρονα, η απώλεια φορολογικών εσόδων θα ήταν κρίσιμη σε μια περίοδο Επίτευξης των στόχων του Μάαστριχ.

ΠΥΛΩΝΑΣ 3^{ος}

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ

Κ.Γ₁₃.: Συμφωνίες για υιοθέτηση νέων προτύπων οργάνωσης της εργασίας (ευελιξία).

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Έλλειψη στοιχείου ευελιξίας στα συστήματα οργάνωσης της Απασχόλησης. Απαιτείται η προώθηση της ευελιξίας :

- στην οργάνωση της εργασίας,
- στην παραγωγική διαδικασία,
- στην άσκηση της Οικονομικής Πολιτικής

ώστε να ευνοηθούν:

α) το επιχειρηματικό κλίμα,

β) η ανάπτυξη των επιχειρήσεων,

γ) η αύξηση της απασχόλησης.

Στόχος: Η άσκηση ενεργητικών Πολιτικών Αγοράς Εργασίας που να:

- μεγιστοποιεί την παραγωγικότητα,
- διασφαλίζει την ασφάλεια της εργασίας, και να
- οδηγεί σε μια αγορά εργασίας πιο ευέλικτη και πιο αποδοτική.

Κ.Γ₁₄: Προσαρμοστικότητα των μορφών συμβάσεων.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Ένας από τους λόγους δυσκαμψίας εύρεσης θέσεων στην Αγορά Εργασίας αποτελεί το κόστος εργασίας και το ποιος θα επωμιστεί το βάρος που θα προκύψει από την δημιουργία παραπάνω θέσεων εργασίας.

ΛΥΣΗ: Η διασφάλιση θέσεων εργασίας σε περιόδους οικονομικής κρίσης επιδιώκεται:

- με την μείωση του χρόνου εργασίας, και
- με πιο ευέλικτα μοντέλα οργάνωσης αυτής.

Κ.Γ₁₅: Υποστήριξη ικανότητας προσαρμογής των επιχειρήσεων.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Η ανάγκη για προσαρμογή των παραγωγικών δομών και των επιχειρήσεων στις νέες ανταγωνιστικές συνθήκες της Παγκόσμιας Αγοράς επιταχύνεται. Η ανάγκη αυτή «θίγει» κάποιους παραδοσιακούς και προστατευόμενους τομείς οι οποίοι χαρακτηρίζονται από ξεπερασμένους τρόπους οργάνωσης και λειτουργίας όμως ευνοεί την ανάπτυξη τομέων πιο αποδοτικών και πιο παραγωγικών.

ΠΥΛΩΝΑΣ 4^{ος}

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Κ.Γ₁₆: Μείωση απόστασης ανάμεσα στο ποσοστό ανεργίας των γυναικών και το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών.

- ☐ Χαρακτηριστικά του προβλήματος:
- ☐ ποσοτική αύξηση των γυναικών στο εργατικό δυναμικό τα τελευταία 6 χρόνια (σχεδόν ¼ των νεοεισερχομένων είναι γυναίκες),
- ☐ ποιοτική άνοδο των τυπικών προσόντων των εργαζομένων γυναικών,
- ☐ η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό διοχετεύτηκε στην ανεργία,
- ☐ η μακροχρόνια ανεργία των γυναικών τείνει να γίνει αυξανόμενη, πλήττονται περισσότερο οι γυναίκες παρά οι άντρες. Οι γυναίκες το 1995 αποτελούσαν το 68% των ανέργων μακράς διάρκειας.

Κ.Γ₁₇: Αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης στις υπηρεσίες φύλαξης.

Χαρακτηριστικά του προβλήματος: Έχει διαπιστωθεί πως η λειτουργία των κρατικών παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων δεν καλύπτει την κοινωνική ανάγκη των εργαζομένων για φύλαξη των παιδιών τους και επιπλέον εμφανίζεται και η ανάγκη φροντίδας ηλικιωμένων ατόμων. Επομένως, στόχος: αποτελεί η δημιουργία κατάλληλων κοινωνικών υποδομών προκειμένου για την εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των εργαζόμενων γονέων. Πώς :

- Με βελτίωση των δυνατοτήτων **φύλαξης παιδιών** (από κρατικούς παιδικούς σταθμούς, κινητές μονάδες φύλαξης παιδιών κ.α.).

- «**Βοήθεια στο σπίτι**» έτσι ώστε να διευκολυνθεί των γυναικών ώστε να βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση των οικογενειών.

Κ.Γ₁₈: Επανάταξη στην αγορά εργασίας.

Η Κ.Γ. αφορά πολιτικές ενίσχυσης της επανένταξης στην αγορά εργασίας ατόμων που ήταν «εκτός» από την ενεργό επαγγελματική ζωή για κάποιο χρονικό διάστημα. Κάποιες από αυτές τις πολιτικές αφορούσαν:

- ♣ την ένταξη σε προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης,
- ♣ την παροχή πληροφοριών και συμβούλων, και
- ♣ την παροχή στήριξης για φύλαξη παιδιών και ηλικιωμένων ατόμων.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΈΤΟΣ 1999

Η απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση των Κ.Γ. του 1999, συνοδευόταν από την σημαντική παρατήρηση της επιτακτικής ανάγκης για κοινούς δείκτες.

Από την στιγμή που οι Κατευθυντήριες μεταφράζονται σε συγκεκριμένα Σ'χεδια Δράσης, η χρήση των κοινών δεικτών, αποτελεί προϋπόθεση για την διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησής τους.

Οι κοινόι δείκτες, θα πρέπει να βασίζονται σε συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία. Τα Κ-Μ θα πρέπει να προωθήσουν την υποστήριξη της διαδικασίας συλλογής συγκρίσιμων στοιχείων, ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόσουν στόχους της Ένωσης, που ήταν για το 1999:

- η αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων,
- η μετάβαση από τις παθητικές στις ενεργητικές πολιτικές, και
- η ενθάρρυνση του κοινωνικού διαλόγου.

Ως προς τις Κατευθυντήριες του 1999, αυτές αυξάνονται από 19 σε 18 και εμφανίζονται για πρώτη φορά αριθμημένες στο επίσημο κείμενο που δημοσιεύθηκε στο φύλλο της Εφημερίδας της Ένωσης.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Κ.Γ. '99 ΜΕ Κ.Γ. '98.

Συνοπτικά σημαντικότερες διαφοροποιήσεις μεταξύ των Κ.Γ. του 1999 με αυτές του 1998 είναι οι ακόλουθες:

Στον Πυλώνα Ι (Απασχολησιμότητα) προστίθεται άλλη μία Κ.Γ. η οποία υποχρεώνει τα Κ-Μ να αναθεωρήσουν και να επαναπροσδιορίσουν:

- ✓ τα συστήματα φορολογίας και παροχών, να δώσουν κίνητρα στους ανέργους να αναζητήσουν να βρουν εργασία,
- ✓ κίνητρα επίσης πρέπει να δοθούν, σύμφωνα με την νέα Κ.Γ. και στους εργοδότες, για να δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης,

- ✓ είναι σημαντικό να αναπτύξουν τα Κ-Μ μέτρα, στο πλαίσιο μιας πολιτικής για ενεργούς ηλικιωμένους, που να παρατείνουν την εργασιακή τους δραστηριότητα, την δια βίου μάθηση και μορφές ευέλικτης εργασίας. Η νέα Κ.Γ. πήρε την θέση 4 στον Πυλώνα.

Επίσης **στον πρώτο Πυλώνα, «προστίθεται» νέα Κατευθυντήρια**, σύμφωνα με την οποία τα Κ-Μ θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στις:

- ανάγκες των ατόμων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες,
- των εθνικών μειονοτήτων και άλλων ομάδων και ατόμων που μειονεκτούν, και
- να αναπτύξουν κατάλληλες ενεργητικές και προληπτικές πολιτικές, με στόχο την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας.

Με αυτό τον τρόπο ο πρώτος Πυλώνας απέκτησε εννέα (9) Κατευθυντήριες από επτά (7), γεγονός που ενίσχυσε περαιτέρω τη σημασία του στα ΕΣΔΑ των Κ-Μ.

Στο **δεύτερο Πυλώνα (Επιχειρηματικότητα)** προστίθεται η ΚΓ13, η οποία αναφέρεται στην ανάπτυξη ενός πλαισίου για την αξιοποίηση του δυναμικού απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών, (ιδιαίτερα όσον αφορά στην Κοινωνία της Πληροφορίας και στο Περιβάλλον. Έτσι ο δεύτερος Πυλώνας έφθασε τις έξι από πέντε Κ.Γ.

Στον τρίτο και τέταρτο Πυλώνα (Προσαρμοστικότητα και Ίσες Ευκαιρίες αντίστοιχα), οι Κατευθυντήριες έμειναν ως είχαν.

ΕΤΟΣ 2000

Οι Κατευθυντήριες για το 2000 αποφασίσθηκαν στο «Μεγάλο» Συμβούλιο στις 29 Νοεμβρίου 1999, ίσχυσαν δε μετά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι στις 10-11 Δεκεμβρίου 1999. Στο σύνολό τους υιοθετήθηκαν 21 Κατευθυντήριες, σε σχέση με τις 22 του 1999. Η μόνη διαφορά υπήρξε στην απόσυρση της υπ' αριθμό 15 Κ.Γ. του Πυλώνα II, για την μείωση του ΦΠΑ στις υπηρεσίες εντάσεως εργασίας. Ο αριθμός των Κ.Γ. είναι 20.

ΕΤΟΣ 2001

Εγκρίθηκαν 19/1/01 όπου είχαμε την προσθήκη κάποιων σημαντικών οριζόντιων στόχων στις Κ.Γ. οι οποίες επέδρασαν ελαφρά και στο περιεχόμενο των αντίστοιχων Κατευθυντήριων.

Οι οριζόντιοι στόχοι αποτελούν καινοτομία γιατί αναδεικνύουν τις προτεραιότητες εκείνες της Ε.Ε., οι οποίες αναφέρονται σε όλες τις Κ.Γ. και υπερσχύουν ως προς την σπουδαιότητα, στο σύνολο αναφοράς της σύγκλισης των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση. Ο αριθμός των Κ.Γ. είναι 18.

ΠΟΙΟΙ ΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ Κ.Γ. 2001

Οι οριζόντιοι αυτοί στόχοι αναφέρονται σε πέντε σημεία, τα οποία είναι, περιληπτικά τα εξής:

1. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να θέσουν ως στόχο να φθάσουν το συνολικό ποσοστό απασχόλησης στο 70% μέχρι το 2010. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών θα πρέπει να φθάσει το 60%. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην ποιότητα των θέσεων εργασίας.
2. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη την περιφερειακή διάσταση και τις περιφερειακές ανισότητες, στην επίτευξη των εθνικών στόχων.
3. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να θέσουν εθνικούς στόχους για την αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό.
4. Τα Κράτη Μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσουν την ανάπτυξη των «κοινών δεικτών», προκειμένου να αξιολογηθεί ικανοποιητικά η πρόοδος στους τέσσερις Πυλώνες και να επισημανθούν οι καλές πρακτικές.
5. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για την εφαρμογή, παρακολούθηση και συνέχιση (follow up) της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση. Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο να παρακολουθήσουν, να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν τις προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο.

Ως προς τις αναλυτικές Κατευθυντήριες αυτές συμπυκνώθηκαν σε δέκα οκτώ (18).

Ακόμα, προστίθεται και μία νέα Κατευθυντήρια, η έκτη, η οποία αναφέρεται στην πρόληψη των «στενοτήτων» (bottlenecks), στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, στη νέα Κ.Γ. 6 τα Κράτη Μέλη καλούνται να αναπτύξουν τις δυνατότητες αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης εργασίας, των υπηρεσιών απασχόλησης. Επίσης θα πρέπει να προωθήσουν την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων, και να αναπτύξουν πολιτικές για την πρόληψη των ελλειμμάτων, στις δεξιότητες που ζητούνται.

Συμπερασματικά: η εικόνα που παρουσιάζουν οι Κατευθυντήριες στην τετραετία 1998-2001, είναι αυτή των προσαρμοζόμενων συγκεκριμένων στόχων, στο πλαίσιο των σταθερών αξόνων – Πυλώνων της ΕΣΑ.

Οι οριζόντιοι στόχοι του 2001 υποδεικνύουν:

- ✓ την αύξηση σε σπουδαιότητα θεμάτων όπως η εταιρικότητα, η δια βίου μάθηση και η περιφερειακή διάσταση, καθώς και
- ✓ την διάσταση της σύγκλισης των ΕΣΔΑ, η οποία επιχειρείται και μέσα από επιμέρους διαδικασίες όπως θα δούμε παρακάτω.

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο για την Κατευθυντήριες της Απασχόλησης κρίνουμε σκόπιμο να τονίσουμε πάλι, ότι, όπως απαιτεί η Διαδικασία του Λουξεμβούργου, πολλά από τα νέα, τροποποιητικά στοιχεία των Κατευθυντήριων, προκύπτουν από χρόνο σε χρόνο και με την συμβολή των συμπερασμάτων αξιολόγησης, της Επιτροπής και των Κρατών Μελών.

Πρακτικά οδηγούμαστε στις λεγόμενες «**Συστάσεις**», οι οποίες υιοθετούνται από το Συμβούλιο παράλληλα με τις κατευθυντήριες. Οι συστάσεις αποτελούν υποδείξεις προς κάθε ένα από τα Κράτη Μέλη ξεχωριστά, και αναφέρονται:

- στους στόχους,
- τις ελλείψεις,
- τις αδυναμίες, αλλά και
- τις επιτυχίες

που έχει να δείξει η κάθε χώρα Κ-Μ και γενικά την **ΟΛΗ ΕΙΚΟΝΑ** που παρουσιάζει το Εθνικό ΕΣΔΑ της.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ (2000)

- **ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ 2010 – Η ΝΕΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ (ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ)**
- **Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΑ – ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ**

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000) συστάθηκε προκειμένου να συμφωνηθεί ένας Νέος Στρατηγικός στόχος για την Ένωση που θα αφορούσε την επόμενη δεκαετία με πορεία προς το 2010 και ο οποίος στόχος θα είχε να κάνει με την Ενίσχυση και Προώθηση ενός Τρίπτυχου:

- ✓ **ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**
- ✓ **ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ, και**
- ✓ **ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ.**

Η επίτευξη αυτού του τρίπτυχου «κινείται» στα πλαίσια μιας Νέας Ευρωπαϊκής Οικονομίας καθοδηγούμενη από την Γνώση, την Καινοτομία, τον Εκσυγχρονισμό των Συστημάτων Παραγωγής Κοινωνικής Πρόνοιας και Εκπαίδευσης και την Νέα Tech.

Ο γρήγορος και επιταχυνόμενος ρυθμός των αλλαγών των νέων προκλήσεων και των συνεχώς μεταβαλλόμενων απαιτήσεων οδήγησε σε μια επιτακτική ανάγκη την Ένωση:

- ♦ Να θέσει ένα «Σαφή» Στρατηγικό Στόχο για το άμεσο μέλλον της Ένωσης, και
- ♦ Να συμφωνήσει (με την συμβολή και συνεργασία των κοινωνικών εταίρων και των Κ-Μ της) σε ένα «τολμηρό» Κοινό Πρόγραμμα Δράσης προκειμένου για την Ανάπτυξη και υποστήριξη των «νέων τάσεων» (για Γνώση, Καινοτομία, Εκσυγχρονισμό κ.ά.).

Σίγουρα όλες αυτές οι αλλαγές και οι απαιτήσεις επιδρούν και πρόκειται να συνεχίσουν να έχουν επιδράσεις (θετικές και αρνητικές) σε κάθε πτυχή της ζωής και της καθημερινότητας των ανθρώπων μιας και απαιτείται ουσιαστικά **«ΡΙΖΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ»** της Ευρωπαϊκής Οικονομίας και κατά επέκταση της Ευρωπαϊκής Κοινωνίας.

Δεν είναι δυνατόν οι όποιες αλλαγές στους τομείς της Οικονομίας και Τεχνολογίας να μην ασκήσουν επιρροή (θετική ή αρνητική) στις Κοινωνικές Δομές μιας και η Οικονομία με την Κοινωνία είναι αλληλένδετα, αλληλοεπηρεάζονται και αλληλοσυμπληρώνονται!

Η Ένωση λοιπόν μέσω της Συνόδου της Λισσαβώνας, έχει θέσει ένα νέο Στρατηγικής Σημασίας Στόχο για την δεκαετία που ήδη διανύουμε (ως το 2010):

«να γίνει (η Ευρώπη) η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη Οικονομία της Γνώσης, ανά την υφήλιο ικανή για βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη με περισσότερη και καλύτερες θέσεις εργασίας (ποιότητας της Απασχόλησης) και με μεγαλύτερη Κοινωνική Συνοχή».

Η επίτευξη αυτού του στόχου οδηγεί σε μια Συνολική Στρατηγική η οποία «**απαιτεί**» να στοχεύει στα εξής:

- στον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου [Βλέπε ΑΞΟΝΑΣ Β],
- την Επένδυση στο Ανθρώπινο Κεφάλαιο [Βλέπε ΑΞΟΝΑΣ Β],
- την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού,
- την στήριξη μιας «υγιούς» Οικονομικής Προοπτικής και Εφαρμογή ενός κατάλληλου συνδυασμού Μακροοικονομικών Πολιτικών
- στην προετοιμασία και προώθηση μετάβασης (έχει ήδη δρομολογηθεί) σε μια οικονομία και σε μια κοινωνία βασισμένες : στη Γνώση, στην Καινοτομία και στην Κοινωνία της Πληροφορίας [Βλέπε ΑΞΟΝΑΣ Α], καθώς και
- στην ενίσχυση της διαδικασίας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την Ανταγωνιστικότητα, την Καινοτομία και την ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς.

Η Στρατηγική αυτή αποσκοπεί στο να δώσει στην Ε.Ε. την δυνατότητα να «**ανανεώσει**» τις προϋποθέσεις για **ΠΛΗΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ** και να ενισχύσει την **Οικονομικο-Κοινωνική Συνοχή** στην «Περιφέρεια» της Ε.Ε.

Σε αυτό βέβαια τον Στόχο: ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ καθοδηγητικό ρόλο παίζει η «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού» σε όλα τα επίπεδα.

ΑΞΟΝΑΣ Α

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΗ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ

Ο στόχος αυτός της μετάβασης προς μια οικονομία πιο ανταγωνιστική και βασιζόμενη στην Γνώση έχει ήδη μπει σε κάποια «τροχιά» (από το 2000) και πραγματοποιείται μέσα από την υποστήριξη των εξής τομέων:

α. Μια κοινωνία της πληροφορίας για όλους

- Αφορά την αξιοποίηση της πρόσφατης πρωτοβουλίας **eEurope** της Επιτροπής και την ανακοίνωση της με τίτλο: «**Στρατηγικές για δημιουργία θέσεων Απασχόληση στην Κοινωνία της Πληροφορίας**». Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ήδη έχουν εκπονήσει ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης για μια **Ηλεκτρονική Ευρώπη (eEurope Action Plan)**. Η στροφή προς μια «Ψηφιακή» Οικονομία βασιζόμενη στη Γνώση και χαρακτηριζόμενη από νέα αγαθά και υπηρεσίες αποτελεί ισχυρή κινητήρια δύναμη για την Ανταγωνιστικότητα, την Αύξηση της Παραγωγής, την δημιουργία θέσεων Απασχόληση και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

- Η αξιοποίηση του πλήρους **Ηλεκτρονικού Δυναμικού** της Ευρώπης εξαρτάται από τις προϋποθέσεις «άνθησης» του ηλεκτρονικού εμπορίου και του Διαδικτύου, ώστε να μπορέσει η Ένωση να καλύψει την καθυστέρηση της σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Πρέπει να διασφαλιστούν **Κινητές Τηλεπικοινωνίες** και περισσότερες ακόμα **συνδέσεις** σπιτιών και επιχειρήσεων στο **Διαδίκτυο** για Καλύτερη και Αποτελεσματικότερη **Δικτύωση**.
- Σημαντικό ρόλο στην εξάπλωση του ηλεκτρονικού εμπορίου και του Διαδικτύου παίζει να είναι η **πρόσβαση**, τόσο των πολιτών όσο και των επιχειρήσεων στην νέα κοινωνία της πληροφορίας, φθηνή, προσβάσιμη, παγκόσμιας κλάσης επικοινωνιών και σε ευρύ φάσμα υπηρεσιών.

Τα βήματα που έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση τα τελευταία 2 χρόνια είναι αξιοσημείωτα, αλλά πρέπει:

- η καταπολέμηση του Αναλφαβητισμού
 - η καταπολέμηση του αποκλεισμού από την πληροφορία
 - η προώθηση φύλο-περιβαλλοντικών τεχνολογιών, και
 - η πρόσβαση στην τεχνολογία της πληροφορίας
- να υποστηριχθούν ακόμα περισσότερο

β. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και καινοτομίας (ευνοϊκότερο περιβάλλον για ίδρυση/ανάπτυξη καινοτόμων ΜΜΕ).

Η Έρευνα, η Τεχνολογία και η Ανάπτυξη παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην προαγωγή της Οικονομικής Προόδου, της Κοινωνικής Συνοχής και της Απασχόλησης καθώς και στην ενίσχυση της προαγωγής της Ανταγωνιστικότητας και της Παραγωγικότητας των επιχειρήσεων.

Η Ένωση πρέπει να εργαστεί ακόμα περισσότερο για την **Συνολοκλήρωση** και τον **Συντονισμό** τόσο των Εθνικών όσο και των Κοινοτικών Δραστηριοτήτων που αφορούν την Έρευνα και την Τεχνολογία καθώς και την Καινοτομία για να διασφαλισθεί ότι η Ευρώπη και τα Κ-Μ να παράσχουν ελκυστικές προοπτικές και μέσα έτσι ώστε οι στόχοι να επιτευχθούν κατά τρόπο ενέλικτο και αποκεντρωμένο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Όσο αφορά την βελτίωση της Αποδοτικότητας, την Ανταγωνιστικότητα και τον Δυναμισμό των επιχειρήσεων, η διαμόρφωση και λειτουργία ενός ρυθμιστικού περιβάλλοντος που να συντελεί στο Επιχειρηματικό Πνεύμα και στις Επενδύσεις (Ι), θα διευκολύνει τις προσπάθειες: α) για μείωση του κόστους των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων καθώς και β) την εξάλειψη του περιττού γραφειοκρατικού φόρτου (δύο παράγοντες ιδιαίτερα επαχθείς για τις ΜΜΕ). Επίσης χρειάζονται ειδικά μέτρα για τις

διεπαφές στα δίκτυα Καινοτομίας (δηλαδή μεταξύ εταιρειών, κεφαλαιαγορών, παροχής υπηρεσιών κ.ά.).

Τόσο οι Εθνικές Κυβερνήσεις μαζί με τις Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές όσο και τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να εξακολουθήσουν να μεριμνούν για τις επιπτώσεις των κανονιστικών ρυθμίσεων, το κόστος συμμόρφωσης των ενδιαφερομένων και τον Διάλογο μεταξύ των επιχειρήσεων των εργαζομένων και των πολιτών.

γ. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις για πλήρη, λειτουργική εξωτερική αγορά – αποτελεσματικές κεφαλαιαγορές.

Ζωτικής σημασίας παράγοντες για την ανάπτυξη και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων άρα και για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αποτελούν:

- ✓ η ύπαρξη ενός πλαισίου για διαρκή επανεξέταση και βελτίωση,
- ✓ η εφαρμογή δίκαιων κανόνων περί Ανταγωνισμού και Δημοσίων Ενισχύσεων, και
- ✓ η διασφάλιση των συμφερόντων των επιχειρήσεων και καταναλωτών.

Ήδη με:

- την φιλελευθεροποίηση σε τομείς όπως αέριο, ηλεκτρισμό, ταχυδρ. υπηρεσίες, μεταφορές,
 - την απλούστευση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος,
 - την εξάλειψη φραγμών στην παροχή υπηρεσιών,
- έχει βελτιωθεί σημαντικά η εσωτερική αγορά.

δ. Συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών: Βιωσιμότητα δημοσίων οικονομικών, Ποιότητα και Δημοσιονομική Εξυγίανση.

Οι μακροοικονομικές πολιτικές πρέπει να προάγουν ακόμα περισσότερο:

- ♦ την μακροοικονομική σταθερότητα,
- ♦ την τόνωση της αύξησης και της Απασχόλησης,
- ♦ την μετάβαση προς μια Οικονομία βασισμένη στη Γνώση.

Η ευκαιρία που προσφέρεται από την Οικονομική Αύξηση πρέπει να αξιοποιηθεί πιο σωστά ώστε να υπάρξει πιο ενεργητική επιδίωξη της Δημοσιονομικής εξυγίανσης, της βελτίωσης της ποιότητας και των Δημόσιων Οικονομικών.

ΑΞΟΝΑΣ Β

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΜΕ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΝΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

Η επένδυση στο ανθρώπινο παράγοντα και η ανάπτυξη ενός ενεργού και δυναμικού Κράτους-Πρόνοιας έχει «ζωτική» σημασία τόσο για την θέση της Ευρώπης στην οικονομία της γνώσης όσο και για να εξασφαλιστεί το γεγονός ότι τα φαινόμενα της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα εξαλειφθούν σιγά-σιγά.

Οι άνθρωποι είναι το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης γι' αυτό και πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο των Ευρωπαϊκών Πολιτικών.

α. Εκπαίδευση και κατάρτιση για την ζωή και την εργασία στην Κοινωνία της γνώσης.

Οι πολιτικές αυτής της νέας προσέγγισης οφείλουν να:

- προσφέρουν ευκαιρίες μάθησης και κατάρτισης προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες,
- προσαρμόζονται τόσο στις απαιτήσεις της Γνώσης όσο και στην ανάγκη για ποιότητα της Απασχόλησης.

Η νέα αυτή προσέγγιση θα απαρτίζεται από 3 κύρια στοιχεία:

- την ανάπτυξη τοπικών κέντρων μάθησης,
- την προαγωγή νέων βασικών δεξιοτήτων στις new tech, και
- την μεγαλύτερη διαφάνεια των προσόντων.

β. Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας στην Ευρώπη – Ανάπτυξη μιας ενεργητικής πολιτικής για την Απασχόληση.

Η αναθεώρηση της ΕΣΑ πρέπει να δώσει μια «νέα πνοή» στην διαδικασία του Λουξεμβούργου. Πώς; Εμπλουτίζοντας τις Κ.Γ. της Απασχόλησης και θέτοντας πιο συγκεκριμένους στόχους και δημιουργώντας στενότερους δεσμούς με άλλους συναφείς τομείς και την πιο ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων έτσι ώστε να δημιουργηθούν περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

γ. Εκσυγχρονισμό της Κοινωνικής Προστασίας.

Η νέα πρόκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Μοντέλου όσο αφορά τα ανεπτυγμένα συστήματα κοινωνικής προστασίας που το χαρακτηρίζουν κιόλας πρέπει να αποτελέσει την «βάση μετασχηματισμού» προς την Οικονομία της Γνώσης.

Τα συστήματα αυτά έχουν ήδη ως ένα βαθμό εκσυγχρονιστεί αλλά πρέπει να ολοκληρώσουν την προσαρμογή τους ως μέρος ενός ενεργού κράτους πρόνοιας έτσι ώστε:

- να εξασφαλιστεί η Οικονομική Αποδοτικότητα της Απασχόλησης,
- να προαχθεί η κοινωνική ένταξη και η ισότητα των φύλων,
- να διασφαλιστεί η μακροβιωσιμότητα τους (παρά την γήρανση του πληθυσμού), και
- να παρέχονται διαρκώς ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.

δ. Προαγωγή της Κοινωνικής Ένταξης.

Η νέα κοινωνία της Γνώσης προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για την μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού. Πώς;

- βελτίωση οικονομικών συνθηκών για μεγαλύτερη ευημερία, και
- με δυνατότητες συμμετοχής και πρόσβασης στην γνώση.

Βέβαια η ίδια αυτή η κοινωνία ενέχει τον κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ εκείνων που διαθέτουν την πρόσβαση στις νέες γνώσεις και αυτών που αποκλείονται και οι οποίοι δυστυχώς ακόμα είναι πάρα πολλοί.

Ο αριθμός των κατοίκων της Ένωσης που ζουν σήμερα κάτω από το όριο ένδειας και σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού είναι απαράδεκτος. Πρέπει να καταβληθούν συστηματικότερες και πιο οργανωμένες προσπάθειες προαγωγής ευρύτερης πρόσβασης στην γνώση και εξάλειψης του κοινωνικού αποκλεισμού με μια θέση απασχόλησης.

Τα θετικά ισχυρά σημεία της Ένωσης στην μέχρι τώρα πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης είναι τα εξής:

ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρώπη την τελευταία 5ετία (και ήδη μέσα από την εφαρμογή των στόχων της Λισσαβόνας) έχει «εξασφαλίσει» ως ένα βαθμό τις καλύτερες και ευνοϊκότερες Μακροοικονομικές Προοπτικές που θα μπορούσαν να υπάρξουν μέχρι τώρα.

- Το Ευρώ σαν «κοινό» Ευρωπαϊκό νόμισμα έχει καθιερωθεί επιτυχώς και αποδίδει τα αναμενόμενα «οφέλη» για την Ευρωπαϊκή Οικονομία.
- Η νομισματική Πολιτική προσανατολισμένη προς την σταθερότητα, υποστηρίζεται και από σχετικά «υγιείς» δημοσιονομικές πολιτικές μέσα σε ένα πλαίσιο συγκράτησης των μισθών.
- Τα επιτόκια και ο πληθωρισμός κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα.
- Το ισοζύγιο πληρωμών της Ε.Ε. χαρακτηρίζεται σχετικά υγιές.
- Τα ελλείμματα των δημοσίων τομέων έχουν μειωθεί σημαντικά και αυτό είναι αισθητό στην γενικότερη εικόνα της Ένωσης.
- Τα συστήματα Κοινωνικής Προστασίας θεωρούνται πλέον ικανά να παράσχουν το σταθερό πλαίσιο που απαιτείται για τις διαρθρωτικές αλλαγές.
- Η Εσωτερική Αγορά έχει ολοκληρωθεί, σε ένα μεγάλο βαθμό, και παράγει «απτά» οφέλη τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις επιχειρήσεις.
- Το Εργατικό δυναμικό της Ένωσης είναι σχετικά καλά εκπαιδευμένο και καταρτισμένο.

Βέβαια ο δρόμος ακόμα είναι μακρύς.

Η διαδικασία δημιουργίας θέσεων απασχόλησης έχει μπει ήδη σε «καλή» τροχιά. Βλέπουμε λοιπόν πως στα χρόνια που προηγήθηκαν η ΕΣΑ συνέβαλε: α) στην ταχύτερη ανταπόκριση των αγορών εργασίας στις οικονομικο-κοινωνικές αλλαγές και β) στις θετικές επιρροές και επιδόσεις της Ε.Ε. στο πεδίο της Απασχόλησης.

Υπάρχουν ωστόσο και Αδύνατα Σημεία στην πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και τα οποία θα πρέπει να διευθετηθούν και να δοθούν «Βιώσιμες» λύσεις.

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ – ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ορισμένες **βασικές αδυναμίες** της Ένωσης αποτελούν οι εξής:

- Οι έκδηλες Περιφερειακές Ανισότητες στην Ένωση,
- Το ποσοστό (%) Απασχόλησης είναι ακόμα χαμηλό και ειδικότερα το (%) συμμετοχής στην πλήρη Απασχόληση των «ευπαθών» Κοινωνικά Ομάδων είναι πολύ χαμηλό. Δηλαδή το % απασχόλησης χαρακτηρίζεται από «ανεπαρκή» συμμετοχή των γυναικών, των νέων και των ηλικιωμένων εργαζομένων. Περισσότεροι από 15 εκ. είναι ακόμα άνεργοι ανά την Ευρώπη.
- Υπάρχει σημαντική ακόμα έλλειψη δεξιοτήτων ειδικά στην τεχνολογία των πληροφοριών και στην κοινωνία της πληροφορίας με αποτέλεσμα ολόένα και περισσότερες θέσεις Απασχόλησης να παραμένουν κενές.
- Ο τομέας των υπηρεσιών είναι σχετικά υποανάπτυκτες ενώ ο τομέας των πληροφοριών (ειδικά στις τηλεπικοινωνίες και στο Διαδίκτυο) είναι αρκετά ανεπαρκής.
- Υπάρχει ακόμα διαρθρωτική ανεργία μακράς διάρκειας.

Βλέπουμε δηλαδή πως αν και υπήρξε σημαντική αύξηση (↑) της Απασχόλησης αυτή δεν συνοδεύτηκε πάντα α) με αύξηση (↑) της Παραγωγικότητας και β) με την βελτίωση της quality της Εργασίας. Ενώ: υπάρχει έντονος προβληματισμός για την πιθανότητα «Αναζωπύρωσης» της Ανεργίας ενόψει των διεθνών εξελίξεων και της «απειλούμενης» ύφεσης που υπάρχει σε διεθνές επίπεδο.

Επίσης, όλα τα παραπάνω που αναφέραμε δηλαδή η αντιμετώπιση των φαινομένων αποκλεισμού, ανεργίας, φτώχειας καθώς και η ένταξη του ανθρώπινου δυναμικού που προέρχεται από το ρεύμα των μεταναστών «απαιτούν» ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια στην προώθηση της Κοινωνικής Συνοχής.

Αποτελεί “must”

Όλα τα παραπάνω **“weak points”**¹⁷ να δρομολογηθούν προς «βιώσιμες» λύσεις για τον Ευρωπαϊκό Χώρο. Ένα πολύ θετικό σημείο στην Στρατηγική της Λισσαβώνας είναι ότι προτάσσει το «ΟΡΑΜΑ» μιας Ευρώπης η οποία χαρακτηρίζεται από «πρωτοπορία» και η οποία προωθεί τον Ανθρώπινο Παράγοντα.

Αυτό επιδιώκεται μέσα από μια προοδευτική πορεία προς μια Πλήρη και Ποιοτική Απασχόληση, παράγοντα κρίσιμο στην διαδικασία της Ανάπτυξης και της Ανταγωνιστικότητας!

Τρία (3) χρόνια μετά την Λισσαβόνα προσφέρεται στην Ένωση η ευκαιρία:

- να επιβεβαιώσει τις στρατηγικές επιλογές της (μέσα από την Αναθεώρηση της ΕΣΑ),
- να βελτιώσει την εστίαση της προς τους στόχους για το 2010,

¹⁷ Weak Points: Αδύναμα Σημεία.

- να βελτιώσει επίσης την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της στους νέους τομείς, και
- να προωθήσει την επιθυμητή σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, «αναγκαία» ισορροπία στα εξής:
 - α) Στο πεδίο της Απασχόλησης όπου η νέα πρόκληση έγκειται στην Διαμόρφωση μιας νέας Αναθεωρημένης ΕΣΑ¹⁸ και
 - β) Στο πεδίο της Κοινωνικής Συνοχής όπου τα 3 τελευταία χρόνια εξακολουθούν να συντελούνται ξεχωριστές διαδικασίες στους τομείς:
 - i) Συντάξεων
 - ii) Κοινωνικής Ένταξης
 - iii) Πολιτικής Υγείας
 - iv) Κοινωνικής Φροντίδας Ηλικιωμένων.

Αυτό αποτελεί μια καλή αφετηρία για πρόοδο αλλά τίθεται το ερώτημα με ποιο τρόπο θα εμπλουτιστούν οι διαδικασίες αυτές περισσότερο ώστε να είναι πιο αποτελεσματικά τα μέτρα προστασίας για τους τομείς αυτούς.

Η Στρατηγική της Λισσαβώνας όρισε, μεταξύ άλλων, ως στόχους πρωτίστης σημασίας για το 2010 τα εξής:

ΕΤΟΣ	ΣΤΟΧΟΙ
Έως 2010	• να ↑ το % Απασχόλησης Συνολικά στην Ε.Ε. στο 70%, • να ↑ το % Απασχόλησης των γυναικών στο 60%, • να υπάρξει εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και των Συστημάτων Κοινοτικής Προστασίας και Πρόνοιας.

ΕΝΩ:

ΕΤΟΣ	ΣΤΟΧΟΙ
Το 2001 για το 2005	Συμπλήρωσε τους στόχους της Λισσαβώνας με κάποιους «Ενδιάμεσους Στόχους» (για το 2005). • ↑ % Απασχόλησης συνολικά 67%, • ↑ % Απασχόλησης Γυναικών 57%, • νέος στόχος: ↑ 50% της Απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων (ως το 2010).

¹⁸ Το πλαίσιο και στόχος της Αναθεωρημένης ΕΣΑ θα τα δούμε πιο κάτω.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΕΣΑ – ΠΛΑΙΣΙΟ – ΣΤΟΧΟΙ

Όπως όλοι πλέον γνωρίζουμε η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση έχει κλείσει ήδη 5 χρόνια εφαρμογής και υλοποίησης τόσο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Κ-Μ (μέσω των ΕΣΔΑ).

Πέντε χρόνια (1998-2003) μετά την θέσπιση και εφαρμογής της ΕΣΑ γνωστής σε όλους και ως «Διαδικασίας του Λουξεμβούργου» ή αλλιώς «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού» κρίθηκε απαραίτητο και αναγκαίο να γίνει ένας 5ετής Απολογισμός των μέχρι τώρα Αποτελεσμάτων της ΕΣΑ σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο.

Τι δείχνει η αξιολόγηση;

Η αξιολόγηση των 5 περασμένων ετών δείχνει ότι:

- υπάρχουν σαφείς διαρθρωτικές βελτιώσεις στην Αγορά Εργασίας της Ε.Ε.,
- παρατηρείται αξιοσημείωτη σύγκλιση των εθνικών πολιτικών για την Απασχόληση με τους στόχους και τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ΕΣΑ,
- ενώ η ίδια η «Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού» έχει αποδείξει την αξία της, στη διαμόρφωση συμπράξεων πράξεων και νέων μεθόδων εργασίας και όλα αυτά παρά τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών – μελών.

Διαρθρωτικές βελτιώσεις της απασχόλησης στην Ε.Ε.

Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίστηκαν από εντυπωσιακή αύξηση των θέσεων εργασίας και ουσιαστική μείωση της ανεργίας, με παράλληλη μεγάλη αύξηση του ΑΕγχΠ. Κατά την πενταετία 1977-2001:

- η ανεργία μειώθηκε περισσότερο από 4 εκατομμύρια (-25%),
- ο συνολικός αριθμός των θέσεων εργασίας αυξήθηκαν κατά λίγο περισσότερο από 10 εκατομμύρια (+6,5%), από τις οποίες 6 εκατομμύρια πληρώθηκαν από γυναίκες,
- και η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού αυξήθηκε κατά 5 εκατομμύρια¹⁹ περίπου, κυρίως γυναίκες.

Επειδή είναι δύσκολος ο διαχωρισμός των αποτελεσμάτων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων από τα κυκλικά αποτελέσματα της αγοράς εργασίας, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξέτασαν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα ορισμένων διαρθρωτικών αλλαγών σε σχέση με τους βασικούς στόχους της ΕΣΑ²⁰. Μεταξύ άλλων οι ακόλουθες μεγάλες θετικές αλλαγές που διαπιστώθηκαν ήταν²¹:

¹⁹ Η απασχόληση αυξήθηκε από 157,5 (1997) σε 167,8 εκατ. (2001) η ανεργία μειώθηκε από 17,0 (1997) σε 12,9 εκατ. (2001) το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε από 166,2 (1977) σε 171,1 εκατ. (2001).

²⁰ Ιδίως τη μείωση της ανεργίας (σύννοδος κορυφής Λουξεμβούργου), τους στόχους της Λισσαβώνας και της Στοκχόλμης για τα ποσοστά απασχόλησης και την προσαρμοστικότητα της αγοράς εργασίας (άρθρο 125 της Συνθήκης).

²¹ Σχετική αναφορά στο κομμάτι «ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΝΩΣΗΣ».

- ✓ Η οικονομική μεγέθυνση μεταφράστηκε σε μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης κατά τη δεκαετία του '90 συγκριτικά με τις δύο προηγούμενες δεκαετίες. Το αποδεδειγμένο σχέδιο αύξησης του ΑΕγχΠ και αύξησης της απασχόλησης στις δεκαετίες του '70, του '80 και του '90.
- ✓ Η αύξηση του περιεχομένου της οικονομικής μεγέθυνσης απορρέει επίσης από την αλλαγή του μοντέλου της μεγέθυνσης: η αύξηση της ωριαίας παραγωγικότητας και της απασχόλησης συνδέθηκαν με θετικότερο τρόπο από ό,τι στο παρελθόν. Οι βελτιώσεις της παραγωγικότητας σε περιοχές και τομείς της Ε.Ε. συνδέονται στενά με την καλύτερη εκπαίδευση και την αύξηση των δεξιοτήτων του πληθυσμού.
- ✓ Κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του '90, η συνολική διαρθρωτική ανεργία στην Ένωση μειώθηκε. Από το 1997 η μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας επιταχύνθηκε ακόμη περισσότερο, φτάνοντας το 1,4%.
- ✓ Η ανταπόκριση της απασχόλησης και η συμμετοχή στις βελτιώσεις της οικονομίας αυξήθηκε κατά τη δεκαετία του '90. Οι αυξήσεις του ποσοστού των συμβάσεων ορισμένου χρόνου αποτελούν στοιχείο ταχύτερης και ισχυρότερης ανταπόκρισης της απασχόλησης στις κυκλικές μεταβολές.

Η σχετικά πλούσια σε απασχόληση μεγέθυνση καθώς και η αυξανόμενη ανταπόκριση της απασχόλησης μπορούν να αποδοθούν σε έναν από τους βασικότερους παράγοντες την συγκράτηση των μισθών. Η ΟΝΕ προσέφερε το μακροοικονομικό πλαίσιο συγκράτησης των ονομαστικών μισθών. Οι κοινωνικοί εταίροι ήταν αυτοί που επεδίωξαν ευνοϊκές για την απασχόληση μακροχρόνιες μισθολογικές συμβάσεις συμβάλλοντας έτσι σε καλύτερες επιδόσεις στον τομέα της απασχόλησης.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Παρά τα θετικά αυτά αποτελέσματα από την επιτυχία του συνδυασμού πολιτικών για την απασχόληση και οικονομικών πολιτικών με στόχο τη σταθερότητα υπάρχουν σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα και προκλήσεις που επιμένουν. Ειδικότερα:

- * Σχεδόν 13 εκατομμύρια άνθρωποι (201) εξακολουθούν να είναι άνεργοι (από τους οποίους το 42% είναι μακροχρόνια άνεργοι).
- * Οι περιφερειακές διαφορές, ιδίως όσον αφορά την ανεργία, εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα σε πολλά κράτη μέλη. Παρουσιάζονται στην κοινή έκθεση για την απασχόληση 2001.
- * Οι διαφορές στην παραγωγικότητα μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ εξακολουθούν να αυξάνονται ελαφρώς. Το 1996 ήταν 17,3% η απόσταση στην παραγωγικότητα ενώ το 2001 ήταν 19,5%.
- * Επίμονες προσπάθειες απαιτούνται για να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισσαβώνας για το 2010.

Τώρα, βρισκόμαστε μπροστά **στην ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΣΑ** με απώτερο στόχο τον καλύτερο συγχρονισμό της με μακροοικονομική πολιτική της Ένωση και των Κ-Μ. Λαμβάνοντας ως δεδομένα πλέον την διεύρυνση της Ευρώπης μας αλλά και τις ραγδαίες εξελίξεις στον Οικονομικό-Κοινωνικό Περιβάλλον, στόχος όλων των Κ-Μ οφείλει να είναι η «Υιοθέτηση» και εφαρμογή μιας αναθεωρημένης στρατηγικής για την Απασχόληση η οποία θα αποτελέσει και το βασικό μας εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Μέσα στα πλαίσια της υπό Αναθεώρηση ΕΣΑ και με χρονικό ορίζοντα το 2010 τίθενται εξής στόχοι:

- ✓ Η βελτίωση της Ποιότητας (q = quality) και της Παραγωγικότητας (p = productivity) της Απασχόλησης (εργασία).
- ✓ Η δημιουργία προϋποθέσεων για μια ΠΛΗΡΗ και ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.
- ✓ Η προώθηση και ενίσχυση της Οικονομικο-Κοινωνικής Συνοχής με μια αγορά εργασίας που να προάγει την Κοινωνική Πρόνοια, Ένταξη και Ενσωμάτωση.

Συμπερασματικά:

Μπορούμε να πούμε με κάποια σιγουριά (από την εμπειρία των τελευταίων 5 ετών) ότι παρόλα τα «Αδύνατα» ή «Αρνητικά» σημεία που έχει ακόμα να αντιμετωπίσει η Ένωση και παρά την Επιδείνωση του Οικονομικού Περιβάλλοντος μετά το 2001 με την Οικονομική Επιβράδυνση τα χρόνια αυτά οι ευρωπαϊκές Αγορές Εργασίας των Κ-Μ δημιουργούν θέσεις Απασχόλησης με πολύ πιο γρήγορους ρυθμούς από ότι πριν την 5ετία (1998-2003). Αυτό οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος όχι μόνο στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των αγορών εργασίας αλλά και στις θετικές πρωτοβουλίες των Κ-Μ σε τομείς πολιτικής που συνδέονται με την Απασχόληση. Επιβάλλεται λοιπόν στους καιρούς μας η **Επιμονή**, η **Εμμονή** και η **Προσήλωση** όλων των Κ-Μ της Ένωσης στους **στόχους της Λισσαβώνας** με **βασικό εργαλείο κατεύθυνσης την ΕΣΑ**, την οποία καλούμαστε να αναθεωρήσουμε ως μέλη της Ε.Ε. Το δικαίωμα και το εγχείρημα προς αναθεώρηση μας το δίνει η ίδια εμπειρία των τελευταίων ετών.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ / ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ-ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΣΑ

Για να γίνει δυνατή η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση τόσο των «weak points» σε επίπεδο Ένωσης και επίπεδο Κ-Μ όσο και των σημαντικών διαρθρωτικών προβλημάτων – προκλήσεων που επιμένουν, θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν οι βασικές προτεραιότητες

της διαδικασίας του Λουξεμβούργου²². Βασικά ζητούμενα της Αναθεώρησης και Αναμόρφωσης της ΕΣΔΑ αποτελούν:

- α) η ανάγκη να **καθοριστούν «σαφείς» στόχοι** προκειμένου να απαντηθούν οι τρέχουσες προκλήσεις,
- β) η ανάγκη να **απλοποιηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές** (χωρίς φυσικά να υπονομευτεί η αποτελεσματικότητά τους),
- γ) η ανάγκη να **απλουστευτούν οι σχετικές διαδικασίες** εκπόνησης και παρακολούθησης των ΕΣΔΑ (ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθεί η Επιτροπή Απασχόλησης),
- δ) η ανάγκη να βελτιωθεί η **διακυβέρνηση καθώς και η σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων** κατά την εφαρμογή της Στρατηγικής,
- ε) η ανάγκη για **συγχρονισμό και συντονισμό μεταξύ των κατευθυντήριων γραμμών** οικονομικής πολιτικής και την Κ.Γ. για την Απασχόληση. Ο συγχρονισμός θα λύσει προβλήματα συνεκτικότητας μεταξύ των πολιτικών.
- στ) η ανάγκη να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη συνέπεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες συναφείς διαδικασίες της Ε.Ε. ιδίως εκείνων για την οικονομική πολιτική.

Σκοπός της σχετικής ανακοίνωσης της Επιτροπής «Απολογισμός 5 ετών ΕΣΔΑ» (Βρυξέλλες 17/7/02 COM (2002) 416 Τελικό), είναι να συμβάλει στη συζήτηση σχετικά με το μέλλον της Στρατηγικής, η οποία θα οδηγήσει σε πρόταση της Επιτροπής για τις Κ.Γ. για την Απασχόληση του 2003.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΣΔΑ 1999/2000/2001/2002

- Συνοπτική παρουσίαση των προτεραιοτήτων τους και των πολιτικών τους (διάρθρωση).
- Επισήμανση των διαφορών τους και των αποτελεσμάτων τους.

Κάνοντας μια **προσεκτική μελέτη των 4 ΕΣΔΑ** διαπιστώσαμε πως τόσο ο τρόπος διάρθρωσής τους, όσο και ο τρόπος περιγραφής και σύνταξης τους ως προς τις Κ.Γ. τους στόχους και τις πολιτικές τους **διαφέρουν** σε αρκετά σημεία.

- ✓ Ειδικότερα η **διάρθρωση των διαδοχικών ΕΣΔΑ '99 και '00** παρουσιάζουν **αρκετά κοινά σημεία** στη διάρθρωσή τους και το ίδιο
- ✓ παρατηρήσαμε για τα **ΕΣΔΑ '01 και '02** και είναι πολύ λογικό καθ' ότι μιλάμε για διαδοχικά ΕΣΔΑ και επομένως οι όποιες διαφοροποιήσεις τους θα γινόταν φανερές στην μετάβαση από το ΕΣΔΑ της μιας χρονιάς στην άλλη. Εδώ αυτή η διαφοροποίηση στην διάρθρωση γίνεται φανερή από την μετάβαση του ΕΣΔΑ 2000 στο ΕΣΔΑ '01.

Απ' ότι ήδη έχουμε αναφέρει σε αρχικό στάδιο της εργασίας μας το κάθε ΕΣΔΑ δεν είναι παρά ένα πρόγραμμα δράσης το οποίο αναλύει και παρουσιάζει τα αποτελέσματα από

²² Η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας και η προώθηση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.

την εφαρμογή των στόχων και των πολιτικών της χρονιάς που πέρασε ενώ παράλληλα περιγράφει τα μέτρα και τους στόχους για την νέα χρονιά ενώ κάνει και κάποιες προβλέψεις δηλαδή το ΕΣΔΑ του '99 κάνει μια παρουσίαση των αποτελεσμάτων από τις πρακτικές του '98 ενώ θέτει το νέο πλαίσιο Πολιτικών και Στόχων για το '99. Δηλαδή συγκροτούμε το ΕΣΔΑ του 1999 αξιοποιώντας τις εμπειρίες του ΕΣΔΑ του '98 και συντονίζουμε αποτελεσματικότερα τις πολιτικές, τους πόρους και τα μέσα όλων των συναρμόδιων φορέων. Η ενεργός συμμετοχή του συνόλου των Κοινωνικών Εταίρων δημιουργεί τις ικανές προϋποθέσεις για μια ΕΝΙΑΙΑ και συντονισμένη στρατηγική για την Απασχόληση και θέτει τις βάσεις για την συγκρότηση των ΕΣΔΑ των επόμενων ετών.

ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΣΔΑ

Γιατί;

Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί ως προς την σύγκριση των ΕΣΔΑ είναι εκείνη της «Διαδοχικής σύγκρισης» δηλαδή την Σύγκριση ανά δύο χρονικά και αυτό γιατί η ομοιότητα των ΕΣΔΑ '99 και '00 ως προς την διάρθρωσή τους και το περιεχόμενο των Κ.Γ. τους διευκολύνει καλύτερα την σύγκριση. Η ίδια διαδικασία θα ισχύσει και για τα ΕΣΔΑ '01 και '02 για τους ίδιους λόγους. Με αυτό τον τρόπο να επισημάνουμε πιο εύκολα τις **ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ των ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΩΝ ΕΣΔΑ** προκειμένου να διαγραφεί με όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο η εξέλιξη και η πρόοδος τους σε σχέση με:

- α) τη διάρθρωσή τους,**
- β) τις προτεραιότητες τους στις οποίες επικεντρώνεται η Πολιτική της Ελλάδας για την Απασχόληση,**
- γ) τους πραγματοποιήσιμους στόχους τους και δ) τα αποτ ελέσματα τους και τα υλοποιήσιμα μέτρα τους από τη μία χρονιά στην άλλη.**

Ειδικότερα γι' όλους αυτούς τους παραπάνω λόγους επιλέξαμε να παρουσιάσουμε πολύ συνοπτικά από τα ΕΣΔΑ 1999 και 2000 τις Κ.Γ. του κάθε πυλώνα και τα μέτρα που ήδη εφαρμόστηκαν ή συνεχίζονται να εφαρμόζονται για την ενίσχυση της Απασχόλησης τα οποία μπορεί να αποτελούν και νέους Στόχους Πολιτικής για το επόμενο ΕΣΔΑ.

Για τα ΕΣΔΑ 2001 και 2002 θα γίνει μια λίγο διαφορετική προσέγγιση ως προς την Σύγκριση τους η οποία θα στηριχτεί κυρίως στο ποια από τα μέτρα του 2001 υλοποιήθηκαν ή όχι και ποια η αποτύπωση των αποτελεσμάτων τους στο ΕΣΔΑ 2002.

ΕΣΔΑ 1999

Με το ΕΣΔΑ του '99 επιδιώκεται η σύνδεση των αναπτυξιακών μακροοικονομικών επιδόσεων:

- με την αύξηση της **Απασχόληση** και την
- ενίσχυση της **Κοινωνικής Ανάπτυξης, Συνοχής και Ολοκλήρωσης.**

Η πολιτική του ΕΣΔΑ διαμορφώνεται σε 3 άξονες:

- ❖ Ο πρώτος άξονας είναι **Αναπτυξιακός**. Επιδιώκονται εντονότεροι αναπτυξιακοί ρυθμοί, αύξηση της ανταγωνιστικότητας και δημιουργία μεγαλύτερης ζήτησης για την καταπολέμηση της διαρθρωτικής ανεργίας και την αύξηση του όγκου της απασχόλησης. Δημιουργούμε τις θεσμικές προϋποθέσεις για μια νέα οικονομική, κοινωνική και επιχειρηματική νοοτροπία που θα αξιοποιεί τα μεγάλα αποθέματα αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας.
- ❖ Ο δεύτερος άξονας αφορά την **Πρόληψη**. Οι πολιτικές προσανατολίζονται σταδιακά από τη λογική των επιδοτήσεων στην προληπτική δράση. Αναπτύσσονται δομές και μηχανισμοί για την έγκαιρη διάγνωση των αναγκών και εξελίξεων στην αγορά εργασίας και στρέφουμε σταδιακά τις προσπάθειές μας, από τις παθητικές πολιτικές επιδότησης της ανεργίας σε ενεργά μέτρα προώθησης της απασχόλησης στην βάση της εξατομικευμένης προσέγγισης και της ισότητας στην πρόσβαση.
- ❖ Ο τρίτος άξονας είναι **Υποστηρικτικός** και αφορά τις ομάδες ατόμων με ιδιαίτερες αδυναμίες κοινωνικοοικονομικής ενσωμάτωσης. Υποστηρίζεται η πλήρη αξιοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας και γίνονται προσπάθειες αποτροπής του κοινωνικού αποκλεισμού.

(Για Λόγους Περιορισμού του Ορίου των αριθμών επιτρεπόμενων σελίδων ΤΟ ΕΣΔΑ 1999 με τις Κ.Γ. θα το βρείτε στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ)

ΕΣΔΑ 2000

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1999 (1998-1997)

	Εργατικό δυναμικό	Ανεργία	Απασχόληση χώρα
1999	4.478χιλ. ↑ 0,7%	11,7%	3,958
1998		11,1%	0,1% 3,953
1997	4.447χιλ.		

Βασικός στόχος της Κυβέρνησης είναι η αύξηση της ευημερίας των πολιτών. Πώς; Μέσα από την αύξηση της Απασχόλησης. Ακολουθείται μια μακροοικονομική πολιτική η οποία επιτυγχάνει:

- ✓ διατηρήσιμους μηχανισμούς ανάπτυξης,
- ✓ χαμηλούς ρυθμούς πληθωρισμού
- ✓ χαμηλά επιτόκια.

Προωθούνται:

- διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την λειτουργία των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού.

Επιτυγχάνονται:

- δημοσιονομική εξυγίανση
- σταθερότητα τιμών και της συναλλαγματικής ισοτιμίας
- αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και των επενδύσεων.

Η Κυβέρνηση Επιδιώκει:

- ♦ μεγαλύτερη ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της φορολογικής Πολιτικής και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις του 1999 μείωσαν τους φορολογικούς συντελεστές για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες καθώς και την φορολογική επιβάρυνση των εταιρειών που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

Η ανεργία στην Ελλάδα πλήττει κυρίως της γυναίκες και τους νέους. Η καταπολέμηση της ανεργίας αυτών των δύο ομάδων καθώς και ο μεγαλύτερος εκσυγχρονισμός της αγοράς εργασίας προκειμένου να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα (παγκοσμιοποίηση, τεχνολογία) πραγματοποιείται μέσα από:

- μια σειρά ενεργητικών πολιτικών Απασχόλησης
- θεσμούς για τον εκσυγχρονισμό της αγοράς εργασίας.

Η στρατηγική του ΕΣΔΑ 2000 σχεδιάστηκε με γνώμονα τρεις βασικούς άξονες:

- ✓ **Στα πλαίσια του αναπτυξιακού άξονα** ξεκίνησε και ενισχύεται η εφαρμογή διαρθρωτικών πολιτικών που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και συνδέοντας την ανταγωνιστικότητα με το κοινωνικό κράτος. Στοχεύοντας στην καταπολέμηση της ανεργίας με προτεραιότητα σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες αλλά και στην αντιμετώπιση περιφερειακών ανισοτήτων στην ανεργία, επιδιώκουμε τη διατήρηση των ρυθμών ανάπτυξης που δημιουργούν απασχόληση, και εφαρμόζουμε πολιτικές που προωθούν την ευελιξία και την προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, δίνοντας παράλληλα έμφαση στην άνοδο της ποιότητας ζωής και τη διασφάλιση κλίματος σιγουριάς και ασφάλειας για τους πολίτες.

- ✓ **Στα πλαίσια του άξονα της πρόληψης της ανεργίας**, συνεχίζεται ο εκσυγχρονισμός των δομών που θα στηρίζουν την εξατομικευμένη αντιμετώπιση της ανεργίας και την ολοκλήρωση της μετάβασης από τις παθητικές σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Επιδιώκεται επίσης η προώθηση μίας κοινωνίας της γνώσης, με στόχο την προετοιμασία εργατικού δυναμικού ικανού να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στην Ελληνική και τη διεθνή αγορά εργασίας.
- ✓ **Στα πλαίσια του υποστηρικτικού στόχου του τρίτου άξονα**, ενισχύονται οι ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τις κοινωνικές ομάδες που απειλούνται περισσότερο με αποκλεισμό, προωθώντας την ισότητα των δύο φύλων, την ενεργή υποστήριξη των ηλικιωμένων εργαζόμενων και ανέργων, την ολοκλήρωση των εκκρεμοτήτων που σχετίζονται με την απασχόληση των αλλοδαπών εργαζομένων στη χώρα και την υλοποίηση μέτρων υπέρ άλλων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Παράλληλα δίνετε έμφαση στην ανάλογη αναμόρφωση του ασφαλιστικού μας συστήματος, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η κοινωνική αλληλεγγύη.

Συνθετική παρουσίαση του κράματος πολιτικής και των βασικών αποτελεσμάτων σε κάθε πυλώνα.

Το Ελληνικό ΕΣΔΑ δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση της ανεργίας διαφόρων ομάδων στόχου του εργατικού δυναμικού. Υλοποιούνται ειδικά προγράμματα για τους νέους, για τους άνεργους μεγαλύτερης ηλικίας, για τους άνεργους των θυλάκων ανεργίας, για ειδικές ομάδες του πληθυσμού, δίνοντας προτεραιότητα στις γυναίκες και στις άλλες ομάδες που πλήττονται εντονότερα από την ανεργία. Στην υλοποίηση των πολιτικών αυτών σημαντικό ρόλο παίζει η αναβάθμιση των δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης, η οποία συνεχίζεται και αποβλέπει στην παροχή ολοκληρωμένων λύσεων αντιμετώπισης της ανεργίας σε κάθε άνεργο.

Στον πρώτο πυλώνα η πρόσφατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στοχεύει στην παροχή υψηλού επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων στο μελλοντικό εργατικό δυναμικό της χώρας, θέτοντας τις βάσεις για τη δια βίου μάθηση και στηρίζοντας την ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας. **Βασικός στόχος** της μεταρρύθμισης είναι η αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στο εκπαιδευτικό σύστημα και ιδιαίτερα ορισμένων ομάδων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό.

Αποτελέσματα

Τα σημαντικότερα αποτελέσματα των πολιτικών του πρώτου πυλώνα είναι:

- Η ενεργοποίηση των ανέργων.
- Η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης.
- Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.
- Η καλύτερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. Και

- Η μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα και στην αγορά εργασίας διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

Στο δεύτερο πυλώνα υλοποιούνται πολιτικές στήριξης και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας λαμβάνοντας ειδικά μέτρα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στόχος των παρεμβάσεων είναι η δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θα διευκολύνει τη δημιουργία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και κατά συνέπεια τη διατήρηση υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Αποτελέσματα

Σημαντική είναι η αποτελεσματικότητα των δράσεων που απευθύνονται σε ειδικές ομάδες στόχου όπως οι γυναίκες και οι νέοι. Οι πολιτικές ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας συνδυάζονται με πολιτικές αναδιάρθρωσης της οικονομίας.

Στον τρίτο πυλώνα η προσαρμοστικότητα του εργατικού δυναμικού και γενικά της αγοράς εργασίας προωθείται με την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης της εργασίας, έτσι ώστε παράλληλα με την προώθηση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, να διασφαλίζεται η ασφάλεια των εργαζομένων. Έχουμε ήδη οδηγηθεί στα πρώτα επιθυμητά αποτελέσματα.

Στόχος: ο Κοινωνικός Διάλογος

Στον τέταρτο πυλώνα επιδιώκεται η μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης και εξέλιξης στην αγορά εργασίας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Αποτελέσματα

Η κατάσταση έχει βελτιωθεί στον τομέα αυτό αν και οι προσπάθειες απαιτείται να συνεχιστούν και να ενταχθούν μέχρι την εξάλειψη των υφιστάμενων ανισοτήτων. Επιδιώκεται η συμφιλίωση του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου όπως για παράδειγμα η λειτουργία του ολοήμερου σχολείου.

(Για Λόγους Περιορισμού του Ορίου των αριθμών επιτρεπόμενων σελίδων ΤΟ ΕΣΔΑ 2000 με τις Κ.Γ. θα το βρείτε στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ) .

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΔΑ 1999-2000

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΣΧΟΛΙΑ – ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η συγκριτική ανάλυση των ΕΣΔΑ 1999 και 2000 γίνεται ως προς:

Α. Το Περιεχόμενο (που αφορά τα μέτρα των πυλώνων).

Β. Τους 3 Βασικούς Άξονες (Αναπτυξιακός, Πρόληψη και Υποστηρικτικός – και οι οποίοι σχετίζονται με τις πολιτικές του ΕΣΔΑ).

Γ.τους Δείκτες Παρακολούθησης (Βασικούς και Διαρθρωτικούς και τους ποσοτικοποιημένους στόχους).

Α ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ-ΜΕΤΡΑ

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι

Ειδικότερα, όσο αφορά το περιεχόμενο των ΕΣΔΑ 1999 και 2000 παρατηρήσαμε και αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Στο ΕΣΔΑ του 1999 και στα πλαίσια του ΠΥΛΩΝΑ Ι δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στα «Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης» του ΟΑΕΔ, τα οποία αποτελούν «αιχμή» του προγράμματος Αναδιάρθρωσης και Δικτυακής αναβάθμισης του οργανισμού. Με την ολοκλήρωσή του, το δίκτυο θα διασφαλίσει την άμεση μεταφορά και έγκαιρη μετάφραση των καταγραφών και προβλέψεων της αγοράς σε όρους απασχόλησης.

Ταυτόχρονα θα υποστηρίξει με αποτελεσματικότητα και ταχύτητα την ενσωμάτωση του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Κοινή Πολιτική και των δύο ΕΣΔΑ (1999-2000) αποτελεί η υλοποίηση της Αναδιάρθρωσης εκ βάθρων και η αναβάθμιση των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης η οποία συνεχίζεται και στη βάση ενός ριζοσπαστικού επιχειρησιακού προγράμματος («εκσυγχρονίζουμε τις υπάρχουσες δομές και δημιουργούμε νέες») και αποβλέπει στην παροχή ολοκληρωμένων λύσεων αντιμετώπισης της ανεργίας σε κάθε άνεργο.

Επίσης Κεντρικός Άξονας Κοινής Πολιτικής και των δύο ΕΣΔΑ αποτελούν η έμφαση που δίνουν στην:

α) επένδυση της δια βίου μάθησης καθώς και

β) στην σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης με τις ανάγκες της Αγοράς Εργασίας με στόχο την Πρόληψη της Ανεργίας.

Στο δε ΕΣΔΑ του 2000 στα πλαίσια του ΠΥΛΩΝΑ Ι δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα:

α) στην πρόληψη και αντιμετώπιση της ανεργίας και ιδιαίτερα των πιο «ευπαθών» ομάδων που πλήττονται εντονότερα από την ανεργία. Υλοποιούνται ειδικά προγράμματα για τους νέους, τις γυναίκες, τους άνεργους μεγαλύτερης ηλικίας, τα ΑΜΕΑ κ.ά.

β) στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, η οποία στοχεύει στην παροχή, υψηλού επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων στο εργατικό δυναμικό και στην αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Με αυτό τον τρόπο μπαίνουν και οι βάσεις της δια βίου μάθησης και στηρίζεται η Ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Τα σημαντικότερα αποτελέσματα των πολιτικών του ΠΥΛΩΝΑ Ι και στα 2 ΕΣΔΑ είναι τα εξής:

- η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης,
- η καλύτερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος (διαμέσου της δια βίου μάθησης και κατάρτισης) με την αγορά εργασίας,

ενώ επιπλέον στα πλαίσια του **ΕΣΔΑ 2000 στον ΠΥΛΩΝΑ Ι** τα αποτελέσματα των πολιτικών είναι τα εξής:

- η ενεργοποίηση των ανέργων και ιδιαίτερα εκείνων που πλήττονται πιο πολύ από την ανεργία,
- η υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων μείωσης των ανισοτήτων και πρόσβασης τόσο στο εκπαιδευτικό σύστημα όσο και στην αγορά εργασίας διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

ΠΥΛΩΝΑΣ II

Τόσο στο **ΕΣΔΑ του 1999** όσο και στο **2000 και στον Πυλώνα II** δίνεται **προτεραιότητα** και ενθαρρύνεται η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος. Πώς;

α) με την **ενίσχυση των ΜΜΕ** κυρίως με **απώτερο στόχο** την δημιουργία σύγχρονων και ανταγωνιστικών μονάδων.

β) τις πολιτικές στήριξης επιχειρηματικότητας λαμβάνοντας ειδικά μέτρα για τις ΜΜΕ.

Στόχος των παρεμβάσεων: η δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θα διευκολύνει τόσο την επέκταση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, θα διατηρήσει τις υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης και θα οδηγήσει στην δημιουργία νέων.

Στο **ΕΣΔΑ του 1999 στα πλαίσια του ΠΥΛΩΝΑ II** έχουμε μια καινοτομία η οποία εφαρμόζεται με επιτυχία και συνεχίζεται με ρόλο ενισχυτικό και στο **ΕΣΔΑ του 2000 (ΠΥΛΩΝΑ II)**:

- Μειώνεται η φορολόγηση των κερδών των επιχειρήσεων κατά ποσό ίσο με το 50% των εργοδοτικών εισφορών για όλες τις νέες προσλήψεις ανέργων. Με αυτό το μέτρο ενισχύεται η Απασχόληση ενώ δεν μειώνονται τα έσοδα των Ταμείων Κοινωνικής Ασφάλισης.

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ:

- α) Διευκόλυνση στην καταπολέμηση της διαρθρωτικής ανεργίας,
- β) οι νέες θέσεις δεν έχουν βραχυχρόνιο χαρακτήρα.

Στο ΕΣΔΑ του 2000 στα πλαίσια του **ΠΥΛΩΝΑ II**:

- ✓ Είναι σημαντική η αποτελεσματικότητα των δράσεων που απευθύνονται στις ειδικές ομάδες στόχους όπως: οι γυναίκες και οι νέοι.
- ✓ Οι πολιτικές ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας συνδυάζονται με πολιτικές αναδιάρθρωσης της οικονομίας και περιφερειακές πολιτικές.

ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τόσο στο **ΕΣΔΑ του 1999** όσο και στο **ΕΣΔΑ του 2000 στον ΠΥΛΩΝΑ III** :

✓ Έχει ενισχυθεί σημαντικά ο ρόλος των **Κοινωνικών Εταίρων** στον σχεδιασμό, χρηματοδότηση, υλοποίηση και στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

✓ ΕΝΩ: Στο **ΕΣΔΑ του 2000** στον ίδιο πυλώνα προωθείται:

- Η προσαρμοστικότητα του εργατικού δυναμικού και γενικά της Αγοράς Εργασίας (μέσω του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης της εργασίας)
- Παράλληλα προωθούνται οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης και διασφαλίζεται περισσότερο η ασφάλεια των εργαζομένων.

Οι θεσμικές ρυθμίσεις έχουν ήδη οδηγήσει στα πρώτα επιθυμητά αποτελέσματα

ΣΤΟΧΟΣ: η ενίσχυση του **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ**.

ΠΥΛΩΝΑΣ IV

Τόσο στα πλαίσια του **ΕΣΔΑ 1999** όσο και του **2000** αυτού του Πυλώνα έχουμε τα εξής : Με τις πολιτικές που εντάσσονται στον Πυλώνα 4^ο και των **2 ΕΣΔΑ** επιδιώκεται :

- Η μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης και εξέλιξης στην αγορά εργασίας μεταξύ των ανδρών κ' γυναικών.
- Η ισότητα των ευκαιριών ανδρών κ' γυναικών δίνοντας προτεραιότητα στην συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα ενεργά, μέτρα της Απασχόλησης

Η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά στον τομέα αυτό αν και οι προσπάθειες επιβάλλεται να συνεχιστούν προκειμένου να εξαλειφθούν οι υφιστάμενες ανισότητες .

Εδώ έρχεται το **ΕΣΔΑ 2000** στα πλαίσια του οποίου (ΠΥΛΩΝΑΣ IV) εντάσσεται κ' επιδιώκεται **επιπλέον** η υλοποίηση της **Συμφιλίωσης του Επαγγελματικού κ' Οικογενειακού Βίου** προκειμένου για την υποστήριξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των ζευγαριών όπως πχ. Η λειτουργία του Ολοήμερου σχολείου .

B.1 ΑΞΟΝΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Σε ότι αφορά τους 3 Βασικούς Άξονες της Στρατηγικής και των Πολιτικών των ΕΣΔΑ παρατηρούμε ότι :

- Το « κοινό » στοιχείο μεταξύ των 2 ΕΣΔΑ '99 κ' '00 είναι ότι ο «**Κορμός**» των αξόνων παραμένει **ΙΔΙΟΣ** και στα δύο δηλ. έχουμε :

A) Τον ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΑΞΟΝΑ

B) Τον ΑΞΟΝΑ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Γ) Τον ΥΠΟΣΤΗΡΙΧΤΙΚΟ ΑΞΟΝΑ

ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ: Στο Περιεχόμενο των αξόνων και πιο συγκεκριμένα **οι άξονες του 2000 είναι πιο πολύ «εμπλουτισμένοι»** σε Πολιτικές λόγω των *Καλών Πρακτικών* και *Εμπειριών* των προηγούμενων ετών '98 και '99.

Δηλ. παρατηρούμε ότι ενώ η **κατηγοριοποίηση των αξόνων παραμένει η ΙΔΙΑ** εκεί που επέρχεται η διαφοροποίηση είναι ότι οι άξονες του **2000** έχουν **εμπλουτιστεί περισσότερο σε Πολιτικές** και είναι πολύ λογικό και φυσιολογικό μιας και στηρίζομαστε στα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους ,για να βγάλουμε συμπεράσματα και να προσθέσουμε ή να αφαιρέσουμε Πολιτικές –Μέτρα για τη επόμενη χρονιά ανάλογα με την αποτελεσματικότητα αυτών .

Πιο συγκεκριμένα κάνοντας την **Συγκριτική Ανάλυση των 3 Βασικών Αξόνων της Πολιτικής των ΕΣΔΑ 1999 κ' 2000** παρατηρούμε τα εξής:

Α. Αναπτυξιακός Άξονας	ΕΣΔΑ 1999	ΕΣΔΑ 2000
«ΚΟΙΝΑ»	Επιδιώκονται κ' ενισχύονται η εφαρμογή Διαρθρωτικών Πολιτικών που θα ενισχύουν: • Την αύξηση της Ανταγωνιστικότητας • Τους Αναπτυξιακούς Ρυθμούς • Την δημιουργία μεγαλύτερης Ζήτησης για την καταπολέμηση της διαρθρωτικής ανεργίας • Την αύξηση του όγκου απασχόλησης	
ΔΙΑΦΟΡΕΣ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ	Προώθησε τις θεσμικές κ' λειτουργικές προϋποθέσεις για μια νέα Κοινωνική, Οικονομική κ' επιχειρηματική νοοτροπία προκειμένου για την αξιοποίηση των μεγάλων αποθεμάτων αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας	Στόχευσε πιο έντονα στην καταπολέμηση της ανεργίας δίνοντας προτεραιότητας : • Στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες • Στην αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην ανεργία • Περαιτέρω: Είχαμε την διατήρηση ρυθμών ανάπτυξης Απασχόλησης κ' Εφαρμογή Πολιτικών που προωθούν την ευελιξία -

		προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις της Αγοράς Δίνει έμφαση στην ποιότητα εργασίας L κ' ζωής όπως και στην διασφάλιση κλίματος ασφάλειας και σιγουριάς στους πολίτες
--	--	--

Β. Άξονας ΠΡΟΛΗΨΗΣ της Ανεργίας	ΕΣΔΑ 1999	ΕΣΔΑ 2000
«ΚΟΙΝΑ»	Στα πλαίσια αυτού του Άξονα τόσο το '99 όσο και '00 έχουν με επιτυχία τις προσπάθειές του στραμμένες από τις Παθητικές Πολιτικές επιδότησης της ανεργίας σε ενεργά μέτρα της Απασχόλησης	
ΔΙΑΦΟΡΕΣ- ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ	✓ Η επιδίωξη του εκσυγχρονισμού των δομών που στηρίζουν την εξατομικευμένη προσέγγιση αντιμετώπισης της ανεργίας κ' της ισότητας στην πρόσβαση. ✓ Προώθηση μιας κοινωνίας της Γνώσης ,με στόχο την προετοιμασία ενός Ελληνικού Εργατικού Δυναμικού ικανού να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στην Ελληνική , Ευρωπαϊκή & Διεθνή Αγορά Εργασίας .	✓ Ενισχύει κ εφαρμόζει Πολιτικές Πρόληψης έναντι της λογικής των επιδοτήσεων. ✓ Αναπτύσσονται δομές & μηχανισμοί για την έγκαιρη διάγνωση των αναγκών & εξελίξεων στην αγορά εργασίας

Β. Αξονας ΠΡΟΛΗΨΗΣ της Ανεργίας	ΕΣΔΑ 1999	ΕΣΔΑ 2000
«ΚΟΙΝΑ»	Ενισχύονται & από τα δύο ΕΣΔΑ οι Ευκαιρίες πρόσβασης στην Α.Ε. για εκείνες τις Κοινωνικές Ομάδες με ιδιαίτερες αδυναμίες κοινωνικο-οικονομικής ενσωμάτωσης οι οποίες «απειλούνται» με Κοινωνικό αποκλεισμό .	
ΔΙΑΦΟΡΕΣ- ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ	✓ Υποστηρίζεται η πλήρη αξιοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας	✓ Προωθούνται πιο ενισχυτικά & στην πράξη: ➤ την ισότητα των δύο φύλων ➤ την υποστήριξη των ηλικιωμένων εργαζομένων κ' ανέργων ➤ των αλλοδαπών εργαζομένων στην χώρα ➤ Δίνει έμφαση: στην αναμόρφωση του ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ έτσι ώστε να διασφαλίζεται η Κοινωνική Αλληλεγγύη

Επιπλέον το 2000 δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση της Απασχόλησης & στην σύνδεση της με την Ανάπτυξη και την πρόοδο της χώρας σε όλους τους τομείς .

Οι ήδη υπάρχουσες πολιτικές ,επιβάλλεται να εντείνονται & να εμπλουτίζονται με νέες, πιο αποτελεσματικές και πιο προσαρμοσμένες στην σύγχρονη πραγματικότητα .Η διαδικασία ενσωμάτωσης όλο κ' περισσότερων νέων πολιτικών απασχόλησης είναι διαρκώς ανοιχτή ,ενώ η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων θεωρείται πλέον αναγκαία .

Ας δούμε λοιπόν εν συντομία, ποιες **Πολιτικές Απασχόλησης** του '99 υλοποιήθηκαν και ενσωματώθηκαν στο 2000 & οι οποίες αποτέλεσαν την «**Μαγιά**»στις Κ.Γ. των μετέπειτα ΕΣΔΑ.(2001 &2002)

- **Σύνδεση της Αρχικής & Συνεχιζόμενης Κατάρτισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Αγοράς Εργασίας .**

(Η αναμόρφωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τους όρους της αγοράς εργασίας , είναι πλέον απαίτησης και ανάγκη προκειμένου να υποστηρίξεται η πιο εύκολη επαγγελματική ένταξη των νέων καθώς και η βελτίωση των δεξιοτήτων των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων .Ο χρονικός ορίζοντας σύνδεσης είναι ήδη ώριμος και ήδη έχει επιτευχθεί σωστότερος προγραμματισμός των ειδικοτήτων & των προγραμμάτων κατάρτισης .)

□ **Αναδιάρθρωση του ΟΑΕΔ και λειτουργία των ΚΠΑ**

(Ο ΟΑΕΔ αναδιαρθρώνεται ριζικά πλέον έτσι ώστε να καταστεί ένας σύγχρονος μηχανισμός σύνδεσης του Ανθρώπινου Δυναμικού με τη Αγορά εργασίας. Ήδη λειτουργούσαν 48 Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης το 1999 και έγιναν και άλλα 48 μέσα στο 2000.)

□ **Αναδιάρθρωση των επιδοτήσεων του ΟΑΕΔ.**

(ενισχύθηκαν οι επιδοτήσεις προς την κατεύθυνση των ενεργητικών μέτρων απασχόλησης δίνοντας έτσι κίνητρα προς τους εργοδότες για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και κίνητρα προς τους ανέργους για ενθάρρυνση της αυτοαπασχόλησης .)

□ **Δημιουργία ενός Λικτού Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών .**

(ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις των καιρών μας για επαγγελματική ανέλιξη των γονιών και η ανάγκη των παιδιών για δημιουργία και περισσότερες ελεύθερες ώρες απασχόλησης από τις σχολικές τους υποχρεώσεις τους οδήγησε στην δημιουργία ΚΔΑΠ ηλικίας 5-12 ετών. Ήδη λειτουργούν 110 τέτοια Κέντρα στους Δήμους όλης της χώρας .)

□ **Άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.**

(ο εκσυγχρονισμός του φορολογικού μας συστήματος και η λειτουργία των TAXIS :

- απλουστεύουν τις συναλλαγές των επιχειρηματιών με την εφορία
- μειώνουν την φοροδιαφυγή ,
- καθιερώνουν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και
- ενισχύουν την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας)

□ **Απόκτηση Εργασιακής εμπειρίας & ενίσχυση της Απασχόλησης και Αυτοαπασχόλησης στον Πολιτισμικό Τομέα**

(Πρόσφορες λύσεις για την ανάπτυξη της απασχόλησης ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων αποτελούν η Πολιτιστική Κληρονομιά η μουσική ο πολιτιστικός τουρισμός κα Ήδη έχουν δημιουργηθεί 2000 νέες θέσεις απασχόλησης για ανέργους 18-64 ετών μέσα στο 2000)

□ **Απόκτηση Εμπειρίας εργασιακής και Απασχόληση στον τομέα των Υπηρεσιών**
(πχ υλοποίηση προγράμματος απόκτησης εμπειρίας φύλαξης σχολικών κτιρίων στα αστικά κέντρα)

Εδώ τελειώνει και η Συγκριτική Ανάλυση των ΕΣΔΑ 1999 & 2000 όσο αφορά τα Μέτρα και τους Βασικούς Άξονες αυτών .

Θα επακολουθήσει η σύγκριση αυτών ως προς

Γ. τους Κοινούς Δείκτες Παρακολούθησης

(Βασικούς & Διαρθρωτικούς ή τους ποσοτικοποιημένους στόχους για όπου δεν έχουμε δείκτες)

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 2001

DRAFT JOINT EMPLOYMENT REPORT 2001

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει αρχικά στην Γενική Διάρθρωση των ΕΣΔΑ και στο Πλαίσιο – Στάδιο Εφαρμογής αυτών μετά από τις Κ.Γ. οι οποίες αποτελούν εξειδίκευση τον κάθε πυλώνα αποφασίζονται κάθε χρόνο από το Ευρ. Συμβούλιο (ύστερα από πρόταση της Επιτροπής) αποτελούν υποχρεωτική εφαρμογή από όλα τα Κ-Μ της Ένωσης γι' αυτό και λαμβάνονται υπόψη στα ΕΣΔΑ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η αξιολόγηση αυτή συνίσταται στην έκδοση της **ΚΟΙΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ή JOINT EMPLOYMENT REPORT** (ώστε να καθοριστούν οι νέες Κ.Γ. για το επόμενο έτος). Από το 2000 και μετά, το Συμβούλιο (ύστερα από πρόταση της Επιτροπής) εκδίδει και **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ** προς τα Κ-Μ συμπληρώνοντας έτσι τις Κ.Γ. για την Απασχόληση.

Έτσι λοιπόν πριν προχωρήσουμε στην Συγκριτική Ανάλυση των ΕΣΔΑ 2001 και 2002 ως προς τα υλοποιημένα μέτρα – ενέργειες του 2001 και τα αποτελέσματα μέσα στο 2002 θα κάνουμε μία παρουσίαση της Αξιολόγησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Ελλάδα την λεγόμενη **ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ για την ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ 2001** μέσα από την οποία αξιολογείται η πορεία της Ελλάδας για την περίοδο 2000 προς 2001 όσο αφορά:

1. Την επιτυχή ή όχι εφαρμογή των Κ.Γ. του ΕΣΔΑ 2000 όσο και τις κύριες επιδόσεις το 2000.
2. Την Γενική Αξιολόγηση των Πολιτικών Απασχόλησης.
3. Την Ανταπόκριση της Ελλάδας στις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το 2000 και
4. Τις Επικείμενες Προκλήσεις για το μέλλον.

Ειδικότερα: 1.

	Ρυθμός Ανάπτυξης Ελλην. Οικονομίας	Παραγωγικότητα της Απασχόλησης	% Απασχόλησης	% Ανεργίας
Ελλάδα	4,1%	↑	Ναι μεν ↑ αλλά παραμένει το χαμηλότερο στην Ε.Ε.: 55,6%	Υψηλό % παρόλο την ελαφριά ↓ 1 1999: 11,6% 2000: 11,19%

				↓ κατά 0,5%
--	--	--	--	-------------

ΣΧΟΛΙΑ:

- Το 9% της ανεργίας παραμένει υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε. ιδιαίτερα όσο αφορά τις πιο ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ: νέους, γυναίκες, ηλικιωμένους, ΑΜΕΑ.
 - Η διαφορά των φύλων σε θέματα Απασχόλησης εξακολουθεί να είναι η μεγαλύτερη στην Ε.Ε. και, διαφορά στην ανεργία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στην Ε.Ε.
 - Κύρια Διαρθρωτικά Προβλήματα της Ελληνικής Αγοράς Εργασίας:
- Χαμηλό % Απασχόλησης
- Υψηλό % Αεργίας
- σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε.

2. Συνδυασμός πολιτικών: Η Ελλάδα ανταποκρίθηκε αρκετά ικανοποιητικά στις προκλήσεις λαμβάνοντας σειρά μέτρων με σκοπό:

- ❖ την καταπολέμηση των δυσκαμψιών στην αγορά εργασίας,
- ❖ τη διαμόρφωση επιχειρηματικού πνεύματος,
- ❖ την ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας,
- ❖ την αύξηση της απασχόλησης,
- ❖ τον περιορισμό της ανεργίας και τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας.

Όμως:

- α) Η απασχολησιμότητα εξακολουθεί να αποτελεί τον σημαντικότερο άξονα, παρότι παρατηρείται σταδιακή μορφή και προς τους άλλους άξονες,
- β) Έχουν προγραμματιστεί μέτρα για τη διά βίου μάθηση και κατάρτιση, την κοινωνία με βάση τη γνώση, το επιχειρηματικό πνεύμα και τις ίσες ευκαιρίες. Αν και η πρόοδος είναι ορατή, χρειάζεται να γίνουν περισσότερες προσπάθειες για την ανάπτυξη δεικτών, και ποσοτικοποιημένων στόχων σύγκρισης.
- γ) Η μεταρρύθμιση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης είναι υπό εξέλιξη, αλλά θα χρειαστούν περαιτέρω προσπάθειες για να επιταχυνθεί η διαδικασία
- δ) Ο ορθολογισμός και η μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι υπό μελέτη.
- ε) Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει ενεργό μέρος σε συζητήσεις που αφορούν τα μέτρα αυτά. Οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν προκειμένου για την ενεργητικότερη και εποικοδομητικότερη ανάμειξή τους στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της πολιτικής.
- στ) Έχουν ληφθεί μέτρα για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος.
- ζ) Απαιτούνται νέα ουσιαστικά μέτρα για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων.

3. Όσο αφορά τις συστάσεις του Συμβουλίου για το 2000 έχουμε τα εξής:

Παρατηρήσεις:

Το ελληνικό ΕΣΔΑ 2001 παρουσιάζεται με συνολικότερο τρόπο και έτσι ορισμένα μέτρα πρέπει να εστιαστούν καλύτερα στις κατευθυντήριες γραμμές. Ειδικότερα:

1. Η αναδιάρθρωση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης βρίσκεται σε εξέλιξη. Το κύριο μέρος της μεταρρύθμισης θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2003, ενώ τα συμπληρωματικά μέτρα θα συνεχιστούν μέχρι το τέλος του 2005.
2. Παρ' όλο που οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν στον τομέα των υπηρεσιών, δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως οι δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας στον τομέα αυτό.
3. Η συνολική στρατηγική για τη διά βίου μάθηση βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο.
4. η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας αναμένεται να αυξηθεί μέσω των δράσεων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και των ειδικών δράσεων, υπάρχει όμως περιθώριο για μεγαλύτερη πρόοδο.
5. Ωστόσο θα πρέπει να υπάρξει, πλήρη εφαρμογή της προληπτικής και εξατομικευμένης προσέγγισης και συμμόρφωσης με την ΕΣΑ.
6. Η ειδική δράση που έχει αναληφθεί για τη βελτίωση των στατιστικών ροής είναι ευπρόσδεκτη, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για ένα συνολικό σύστημα στατιστικής παρακολούθησης.
7. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τον περιορισμό των φόρων και την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας είναι στη σωστή κατεύθυνση.
8. Υπήρξαν θετικές εξελίξεις όσον αφορά την προσέγγιση εταιρικής σχέσης, οι προσπάθειες όμως πρέπει να συνεχιστούν, ιδιαίτερα από την πλευρά των κοινωνικών εταίρων.
9. Τα μέτρα για τον περιορισμό των διοικητικών επιβαρύνσεων που σχετίζονται με την ίδρυση νέων επιχειρήσεων είναι θετικά, αλλά οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν.

3. Αναφορικά με τις επικείμενες Προκλήσεις σχολιάστηκαν τα εξής:

Η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει την εντατικοποίηση στις προσπάθειες για την ανάπτυξη ενός στρατηγικού πλαισίου και ενός συνόλου συντονισμένων και ισορροπημένων πολιτικών, διότι παρά τις ορισμένες βελτιώσεις, οι διαρθρωτικές ελλείψεις στην αγορά εργασίας παραμένουν.Επίσης:

1. Θα πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω και να εφαρμόσει μια συνολική στρατηγική για τη διά βίου μάθηση και να βελτιώσει την ποιότητα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, και να ισχυροποιήσει τους δεσμούς με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
2. Να επισπεύσει τη μεταρρύθμιση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και να εφαρμόσει πολιτικές πρόληψης, εξατομικευσης και ενεργοποίησης.
3. Να ενθαρρύνει περισσότερο τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα των γυναικών και των νέων.
4. Να ενθαρρύνει ακόμη περισσότερο τους κοινωνικούς εταίρους για να υιοθετήσουν μια πιο ενεργητική και εποικοδομητική στάση, ιδιαίτερα για τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας.

Τέλος η Ελλάδα πρέπει επίσης να ενισχύσει την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των μέτρων που έχει ήδη εγκρίνει ώστε να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες εάν χρειαστεί.

5. Να εκσυγχρονίσει το σύστημα στατιστικής παρακολούθησης.

ΕΣΔΑ 2001-2002

ΠΛΑΝΟ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ

Συνεχίζοντας με την Συγκριτική Ανάλυση των ΕΣΔΑ 2001-2002 όπως αναφέραμε και στο κομμάτι της Αιτιολόγησης «Διαδοχική Σύγκριση» των ΕΣΔΑ ²³ η μέθοδος που θα ακολουθηθεί ως προς την σύγκριση μας διαφοροποιείται λίγο σε σχέση με εκείνη των δύο προηγούμενων και αυτό γιατί η διάρθρωση και το περιεχόμενο των Κ.Γ. των ΕΣΔΑ 2001 και 2002 διαφοροποιήθηκε ενώ απλοποιήθηκαν ή ενσωματώθηκαν οι Κ.Γ. τους. Έτσι η σύγκρισή τους θα στηριχτεί ΚΥΡΙΩΣ στο να αποτυπώσουμε:

ΑΝΑ ΠΥΛΩΝΑ

Α. Ποια ήταν τα κοινά μέτρα-ενέργειες τα οποία προτάθηκαν ή/και άρχισαν να υλοποιούνται το 2001 ενώ συνεχίστηκε η υλοποίησή τους ή/και ολοκλήρωσή τους προς το 2002. Και

Β. Ποια ήταν τα αποτελέσματα / συνέπειες αυτών των Μέτρων – Δράσεων στις Πολιτικές Απασχόλησης και στα Διαρθρωτικά Προβλήματα α) της μακροχρόνιας ανεργίας, β) του Κοινωνικού Αποκλεισμού και γ) της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης των Ευπαθών Ομάδων.

Γ. Στο τέλος(Πίνακες-Διαγράμματα-Στοιχεία Βασικών & Διαρθρωτικών Δεικτών ΒΑΕΠΕ στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ) όπως κάναμε και για τα ΕΣΔΑ 1999 και 2000 η Συγκριτική μας Ανάλυση θα ολοκληρωθεί με τους Δείκτες Παρακολούθησης (βασικούς και διαρθρωτικούς) και τους τυχόν Ποσοτικοποιημένους Στόχους (όπου δεν υπάρχουν Δείκτες).

Δ. Η σύγκρισή μας θα τελειώσει (όπως και με τα ΕΣΔΑ '99 και '00) με την γνωστή με όλους μας πλέον «**ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ 2002**» ή “**Draft Joint Employment Report 2002**”, στην οποία γίνεται η Αξιολόγηση της Πορείας και των Επιδόσεων της Ελλάδας κυρίως στις Πολιτικές Απασχόλησης για το έτος 2001 (προς το 2002).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΔΑ 2001-2002

ΠΥΛΩΝΑΣ 1^{ΟΣ}: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ

2001

Το κύριο βάρος της **Ενεργητικής Πολιτικής** δόθηκε στην **Βελτίωση της Απασχολησιμότητας** και γι' αυτό το σκοπό στηρίχτηκαν παρεμβάσεις **ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ** προκειμένου για την ενίσχυση των μέτρων Ενεργητικής Πολιτικής.

²³ Βλέπε «ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΔΑ» ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ σελ. 63 εργασίας.

Επιδιώχθηκε η αύξηση της Αποτελεσματικότητας των πολιτικών μέσα από την Σταδιακή Αναβάθμιση των 3 τομέων Δράσεις όπου δρομολογήθηκε:

- **Αναβάθμιση των ΚΠΑ** (Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης) και καθιέρωση της Εξατομικευμένης Παρέμβασης προκειμένου για την Αναδιάρθρωση των ΔΥΑ²⁴ (Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης) και κατ' επέκταση για τον εκσυγχρονισμό του ΟΑΕΔ.
- **Αναβάθμιση της Λειτουργίας της Εκπαιδευτικής Κατάρτισης και**
- **Ενίσχυση της Διά Βίου Μάθησης** μέσα από τα **Ινστιτούτα Διά Βίου Μάθησης** που λειτούργησαν εντός των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Για την Περιφέρεια ως Εργαλείο Πολιτικής έχουμε: Τα ΠΕΠ (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις εξειδικευμένης κατάρτισης και δράσεις Προώθησης στην Απασχόληση.

ΕΛΛΑΔΑ

Στην Κοινή Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ΕΣΔΑ του 2001 αναγνωρίστηκε για την Ελλάδα σε σχέση με τις πολιτικές του Πρώτου Πυλώνα ότι: ενώ οι καταγραφόμενες πολιτικές βρίσκονται στην σωστή κατεύθυνση η εκπλήρωσή τους χρειάζεται να επισπεφθεί ενώ υπογραμμίζονται:

- α) Την αναγκαιότητα επίτευξης αναδιάρθρωσης των ΔΥΑ.
- β) Την δημιουργία συγκροτημένης στρατηγικής για την Διά Βίου Μάθηση.
- γ) Την ανεπάρκεια του Στατιστικού Συστήματος Παρακολούθησης των Πολιτικών της αγοράς εργασίας που θα στηρίξει την διαδικασία αξιολόγησης των ενεργητικών πολιτικών.

Από την «Αξιολόγηση» επίσης του ΕΣΔΑ 2001 προκύπτουν τα εξής:

- **Διαπιστώνεται Αδυναμία Προσαρμογής** των ΔΥΑ άρα και του ΟΑΕΔ στις νέες συνθήκες που σηματοδότησε η μετάβαση από τις Παθητικές στις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης. Αυτό τονίστηκε και στις **Συστάσεις** της Επιτροπής.
- Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στις **Παρεμβάσεις** στις **Υποδομές, Βελτίωση Μεθόδων και Διοικητικές Αλλαγές** προκειμένου για την καλύτερη προσαρμογή των ΔΥΑ.

Κατευθυντήρια Γραμμή 1:

Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας.

Στα δύο ΕΣΔΑ των ετών 2000 και 2001 μπήκαν οι «βάσεις» για την βελτίωση των ΔΥΑ.

Στόχοι:

²⁴ Οι ΔΥΑ βρίσκονται υπό την Διοικητική ευθύνη του ΟΑΕΔ και προσφέρονται σε 4 επίπεδα υπηρεσιών οι οποίες είναι οργανωμένες ως εξής: (για το 2001): Α) 5^ο ΚΠΑ , Β) 16 Δικτυωμένες Μηχανογραφικά Τοπικές Υπηρεσίες (στο ίδιο Δίκτυο με τα ΚΠΑ), Γ) 48 Τοπικές Υπηρεσίες (εκτός μηχανογραφικού δικτύου), Δ) όλες οι Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ.

A) Αναδιάρθρωση ΟΑΕΔ

B) Καθιέρωση της Μεθοδολογίας της εξατομικευμένης παρέμβασης και την διάχυση της.

Γενικό Συμπέρασμα:

Η συνολική όμως «Εικόνα» Υλοποίηση του προγραμματισμού που περιείχε το ΕΣΔΑ 2001 ως προς την Κ.Γ. 1 σημείωσε «**ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ**» (Αίτιο: Διαδικαστικοί λόγοι κυρίως) με αποτέλεσμα ο ρυθμός υλοποίησης να κινείται σε **επίπεδα 65%** ως προς τους ωφελούμενους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΔΙΑΦΟΡΕΣ – ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 2001

Μέσα από το ΕΣΔΑ 2002 για την ΚΓ1 έχει καταγραφεί σχετική πρόοδος στα εξής:

- Στην αναδιάρθρωση των ΔΥΑ: εισέρχονται προς το τελικό στάδιο υλοποίησης μέσω:
 - 1) Την ολοκλήρωση δημιουργίας ΚΠΑ (Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης). Στα ήδη 50 υπάρχοντα ΚΠΑ το 2001 προστέθηκαν άλλα 10 ΚΠΑ τα οποία είναι ενταγμένα στο Γ' ΚΠΣ.
 - 2) Αποσαφηνίστηκε η διαδικασία εφαρμογής της εξατομικευμένης Παρέμβασης μέσω της Ανάπτυξης ενός ΑΣΧ (Ατομικού Σχέδιου Δράσης) για κάθε άνεργο.
- Αναπτύχθηκε Ολοκληρωμένο Μεθοδολογικό Υπόδειγμα για την Αποτελεσματικότερη Αξιολόγηση των Ενεργητικών Πολιτικών.
- Αναπτύχθηκε Σχέδιο Θεσμοθέτησης για την Διά Βίου Εκπαίδευση.

Ειδικότερα: ΚΓ1

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΑΕΔ

Όσο αφορά την Διοικητική Αναδιάρθρωση του ΟΑΕΔ στο ΕΣΔΑ 2001 παρατηρούμε ότι συμπεριλήφθηκε Διάγραμμα²⁵ ΟΑΕΔ στο οποίο προβλέπεται το νέο **Λειτουργικό Μοντέλο** του Οργανισμού χωρισμένο (αρχικά) σε **4 επιχειρησιακές μονάδες** (όσο αφορά την Διάκριση των υπηρεσιών του).

Τις εξής:

- Βασικές Υπηρεσίες Απασχόλησης και Ασφάλισης.
- Εξατομικευμένες Υπηρεσίες Απασχόλησης.
- Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- Υπηρεσίες Πληροφορικής και Υποστήριξης.

Με στόχο: την λειτουργική ευελιξία και γεωγραφική εξάπλωση και ανάπτυξη του Οργανισμού και η οποία διαδικασία αναδιάρθρωσης (πλήρης Λειτουργίας) θα ολοκληρωθεί το 2005.

ΔΙΑΦΟΡΑ:

²⁵ Επισυνάπτεται: βλέπε: Νέο Στρατηγικό σχήμα του Νέου Μοντέλου Διάρθρωσης του ΟΑΕΔ.

Ωστόσο κατά την Πορεία υλοποίησης αυτού του μοντέλου (μέσα από το ΕΣΔΑ 2002) Αναδιάρθρωσης δημιουργήθηκαν τελικά 3 Διακριτές Επιχειρησιακές Μονάδες. Οι 3 μονάδες αφορούν:

- ♦ Τα ΚΠΑ (Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης) στα οποία ενσωματώνεται οι εξατομικευμένες υπηρεσίες απασχόλησης.
- ♦ Τις Υπηρεσίες Κατάρτισης.
- ♦ Τις Υπηρεσίες Έρευνας Στατιστικής παρακολούθησης και Πληροφορικής υποστήριξης του συγκροτήματος.

Παρατηρούμε δηλαδή πως οι «Βασικές Υπηρεσίες Απασχόλησης και Ασφάλισης» δεν αναφέρθηκαν τελικά στο σχέδιο ΕΣΔΑ 2002.

Βέβαια όπως ήδη έχουμε αναφέρει η όλη διαδικασία Αναδιάρθρωσης του ΟΑΕΔ, θα ολοκληρωθεί μέχρι το 2005. Το Νέο Μοντέλο του ΟΑΕΔ δεν έχει πάντως λειτουργήσει και εφαρμοστεί όπως θα έπρεπε. Σημειώνει «καθυστέρηση» στην υλοποίησή του.

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΥΑ

Ο εκσυγχρονισμός των ΔΥΑ υλοποιείται μέσα από: Την Διαδικασία της Εξατομικευμένης Μεθόδου Προσέγγισης των Ανέργων η θεμελίωση, εφαρμογή και διάχυση της οποίας αποτελεί το νέο θεμελιώδες στοιχείο στο ΕΣΔΑ 2002. (Στο ΕΣΔΑ 2001 καθώς και στο ΕΣΔΑ του 2000 είχαν τεθεί οι βάσεις για την καθιέρωση της εξατομικευμένης μεθόδου). Η παραπάνω διαδικασία υλοποιείται πλέον μέσα από την Ανάπτυξη ενός Ατομικού Σχεδίου Δράσης²⁶ το οποίο αναφέρεται στο τρίπτυχο: α) Κατάρτιση, β) Εργασιακή Εμπειρία, γ) Απασχόληση.

Προστέθηκαν 10 ΚΠΑ στα ήδη υπάρχοντα 50²⁷.

Η διαδικασία αυτή θεμελιώθηκε στον ΟΑΕΔ και εφαρμόζεται ήδη από τον Ιούλιο 2001. Η εικόνα των ωφελουμένων από την εξατομικευμένη μέθοδο κατά ηλικία από Ιούλιο 2001 – Δεκέμβριο 2001 ήταν η εξής:

% > 25 ετών	% < 25 ετών	% ανεργίας < 6 μηνών	% ανεργίας > 12 μηνών	% ανεργίας μεταξύ 6-12 μηνών
Περίπου ίσον με 38 %	Περίπου ίσον με 62 %	Περίπου ίσον με 51 %	Ίσον 24 %	Ίσον 25 %

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Όσο αφορά τα Προγράμματα Κατάρτισης στο ΕΣΔΑ 2002 δόθηκε έμφαση στην Εκπόνηση Προγραμμάτων που έχουν ως πρωταρχικό στόχο την Πρόληψη της

²⁶ Το ΑΣΔ προκύπτει από διαδικασία συνέντευξης και συμβουλευτικής η οποία στοχεύει στην «αποκάλυψη» των προσωπικών χαρακτηριστικών, των ικανοτήτων, των γνώσεων, των αναγκών και των επιδιώξεων του ανέργου.

Μακροχρόνιας Ανεργίας. Τα μόνα «κοινά» στα δύο ΕΣΔΑ φαίνεται να είναι η ενίσχυση συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων σε ειδικά workshops για θέματα κατάρτισης καθώς και η προώθηση της Διασύνδεσης Αρχικής και Συνεχιζόμενης Κατάρτισης (στο πλαίσιο αυτό μέσα στο 2001 εκπαιδεύτηκαν 16.625 άτομα). Δηλαδή:

Το «επιπλέον» στοιχείο που μπαίνει εδώ είναι ότι στο ΕΣΔΑ 2002 τα προγράμματα του ΟΑΕΔ *α) Προγράμματα κατάρτισης, β) Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις, γ) Νέες θέσεις Απασχόλησης, δ) Νέους ελεύθερους επαγγελματίες και ε) το StageI*, «στοχεύουν» όλα στη *πρόληψη της Μακροανεργίας*.

Ενώ στο ΕΣΔΑ 2001 δίνεται έμφαση στον εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών Κατάρτισης ωστόσο οι προτάσεις και τα μέτρα²⁸ που προβλέπονται παρουσιάζουν «Καθυστερήση».

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ:

Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι: Η ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 1 χαρακτηρίζεται από μια «ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ» ως προς την υλοποίηση των μέτρων και ενεργειών της.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 2:

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ:

Καταρχήν παρατηρούμε πως στο ΕΣΔΑ 2002 «ενσωματώθηκε» η ΚΓ12 «Μείωση Φορολογικής Πίεσης στο κόστος εργασίας και άρση των φορολογικών εμποδίων» στην ΚΓ2α,β: «Φορολογικό σύστημα και δημιουργία κινήτρων για απασχόληση για «Πρακτικούς» λόγους μιας και υπάρχει «συνάφεια» στο περιεχόμενό τους.

Έτσι λοιπόν αναφορικά με το περιεχόμενο των δύο παραπάνω Κ.Γ. (Κ.Γ.2α,β και Κ.Γ.12) υλοποιούνται (ΕΣΔΑ 2002) τα εξής 3 ΜΕΤΡΑ που προβλέφθηκαν το 2001 τα οποία είναι:

- Η θέσπιση ρύθμισης για κατάργηση των ασφαλιστικών εισφορών των πλήρως απασχολούμενων με τις κατώτατες αποδοχές.
- Τα διάφορα προγράμματα του ΟΑΕΔ για την επιδότηση των προσλήψεων.
- Την κυβερνητική ρύθμιση για την μείωση των εργοδοτικών εισφορών για τους χαμηλόμισθους.

Τα παραπάνω μέτρα «φαίνεται» από την Αξιολόγηση Έκθεσης 2002 να «αποδίδουν» και να μεταφράζονται σε αύξηση ↑ της Απασχόληση (ωφελούμενα άτομα

²⁷ Βλέπε σελ. 3 αναλυτικότερα.

²⁸ Το 2001:

- Προκηρύχθηκε νέα πιστοποίηση ΚΕΚ
- Σχεδιάστηκε σύστημα συνεχούς παρακολούθησης έλεγχου και αξιολόγησης των φορέων υλοποίησης των προγραμμάτων.
- Προβλεφθηκε εμπλουτισμός του Μητρώου Αξιολογητών κ.α.

αυξάνονται κατά 30%). Το ότι «αποδίδουν» φαίνεται και από την αισθητή συρρίκνωση της «φορολογικής σφήνας» (TAX Wedge) μεταξύ των καθαρών και ακαθάριστων εσόδων των επιχειρήσεων. Αποτέλεσμα με αυτό τον τρόπο επιτευχθεί εν μέρει ο περιορισμός της φορολογικής επιβάρυνσης (ή φορολογικού βάρους) των επιχειρήσεων που εστιάζεται στην χαμηλόμισθη και ανειδίκευτη εργασία και έτσι ενισχύθηκαν τα κίνητρα των επιχειρήσεων στην Ζήτηση Ανειδίκευτης Εργασίας άρα «τονώθηκε» η Απασχόληση.

«Κοινός» στόχος των 2 ΕΣΔΑ (2001, 2002) αποτελεί: *«Η μετατροπή των φορολογικών Συστημάτων και Παροχών σε φιλικότερα προς την Απασχόληση έτσι ώστε η φορολογία να λειτουργεί Αναπτυξιακά (ως εισροή για κοινωνικές και αναπτυξιακές πολιτικές) και όχι βλαπτικά στην ζήτηση για εργασία».*

Επιπλέον το ΕΣΔΑ 2002 «προαναγγέλει» την Επικείμενη Φορολογική Μεταρρύθμιση η οποία θα επικεντρωθεί:

- στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιδράσεων της υπάρχουσας φορολογικής διάρθρωσης στην οικονομική αποτελεσματικότητα,
- την κατανομή φορολογικών βαρών,
- την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και
- την «απασχόληση».

Το πόρισμα αυτό της Επιτροπής παραδόθηκε στους Κοινωνικούς Εταίρους στα μέσα Απριλίου 2002.

Τέλος στο ΕΣΔΑ 2001 επισημαίνεται η Ανάγκη Χάραξης μιας Πολιτικής όχι Αποσπασματικής αλλά συνεκτικής και συμπληρωματικής που θα συμβάλλει στον εμπλουτισμό των Πολιτικών Απασχόλησης και στην ↓ της φορολογικής επιβάρυνσης της Απασχόλησης.

Προς αυτή την κατεύθυνση υλοποιείται η χάραξη της πολιτικής (ΕΣΔΑ 2002).

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ που βγαίνει είναι ότι οι ΚΓ2α,β και ΚΓ12 χαρακτηρίζονται από μια «Προοδευτική» πορεία ως προς την υλοποίηση των μέτρων φορολογικής μεταρρύθμισης.

Σημειώνεται ότι η Ελλάδα, είναι από τις οικονομίες με το χαμηλότερο φορολογικό βάρος στην Ε.Ε. (Το 1999: ΕΛΛΑΔΑ φορολ. συντ. 28%, Ε.Ε. φορολ. συντ. 37,2%) και ακόμη και σήμερα κατέχει τον χαμηλότερο φορολ. συντελεστή έναντι του μεσου όρου της Ε.Ε.

Κατευθυντήρια Γραμμή 3:

Σχετικά με «Πρώθηση Πολιτικής για την ενεργοποίηση των εργαζομένων ώριμης ηλικίας»

ΚΟΙΝΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΔΑ 2001-2002:

Παρατηρούμε ότι συνεχίζεται το Πρόγραμμα Επιχορήγησης Ιδιωτικών και Δημόσιων Επιχειρήσεων μέσω του ΛΑΕΚ για την Απασχόληση ανέργων που βρίσκονται κοντά στο όριο συνταξιοδότησης.

Δράσεις που συνεχίστηκαν το 2001:

- ✓ Ολοκληρωμένα προγράμματα για ανέργους 45-64 ετών με δράσει προκατάρτισης, επαγγελματικής κατάρτισης και συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες καθώς και
- ✓ Δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης για επιχειρήσεις ιδιωτικού τομέα.

Ωστόσο στο **ΕΣΔΑ 2002** δεν γίνεται καμμία αναφορά ή σχόλιο για την υλοποίηση του νέου μέτρου που προβλέπει το ΕΣΔΑ 2001 και σχετίζεται με την **ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ – ΚΙΝΗΤΡΟ**²⁹ σε μακροχρόνια ανέργους ηλικίας 45-65 ετών με στόχο την ενθάρρυνση για αναζήτηση δουλειάς και το ύψος του οποίου ανερχόταν σε 48.000 δρχ/μήνα μέσα στο 2001.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ για την ΚΓ3 είναι ότι αν και στην Ελλάδα είναι σχετικά μικρός ο αριθμός των ηλικιωμένων ανέργων και έχει και φθίνουσα πορεία (βλέπε πίνακα).

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ: ΟΑΕΔ

	ΗΛΙΚΙΑ 25-64: Άνεργοι 12 μήνες και μετά
’99	33,7%
’01:	29,3%

Παρόλα αυτά έχουν ληφθεί ορισμένα ειδικά μέτρα για την κατηγορία αυτή του ΟΑΕΔ. Δυστυχώς για το έτος 2000 το πρόγραμμα επιχορήγησης ανέργων πλησίον Συνταξιοδότησης δεν έτυχε της προβλεπόμενης αποδοχής (μόνο 156 άτομα συμμετείχαν).

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 4.5:

«Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την νέα αγορά εργασίας στο πλαίσιο της Διά Βίου Μάθησης – Βελτίωση της Ποιότητας του Συστήματος Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης – Ανάπτυξη Ηλεκτρονικής Μάθησης».

Γενική Εικόνα 2001-2002:

Το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού παρουσιάζει ανομοιογένεια και έντονο μετασχηματισμό. Δεν αποτελεί πλέον πρόβλημα ο **Οργανικός Αναλφαβητισμός** αλλά διαπιστώνεται **problem Λειτουργικού Αναλφαβητισμού**. Και τα δύο μέχρι τώρα αντιμετωπίζονται με:

- α) το θεσμό Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας και
- β) τα νυχτερινά σχολεία.

Νέα Πρόκληση: αποτελεί η καταπολέμηση του Ψηφιακού Αναλφαβητισμού.

ΚΟΙΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΕΣΔΑ '01-'02

Δια Βίου Μάθηση

Στόχος: η διεύρυνση και ο εμπλουτισμός και ο εκσυγχρονισμός των γνώσεων του ενήλικου τμήματος του πληθυσμού προκειμένου για την προσαρμογή των δεξιοτήτων του στις ανάγκες της αγοράς. Πώς; μέσα από τα Ινστιτούτα Διά Βίου Μάθησης τα οποία λειτουργούν σε κάθε είδους ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Δια Βίου Εκπαίδευση και Ηλεκτρονικής Μάθησης

Στόχος: να προσαρμοστεί το εκπαιδευτικό σύστημα στις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής και να επιτευχθεί αυξημένη χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, ηλεκτρονική δικτύωση σχολείων – πανεπιστημίων καθώς και κατάρτιση εκπαιδευτικών.

ΣΧΟΛΙΑ:

Στο ΕΣΔΑ 2002 παρατηρείται μια πιο συστηματική προσέγγιση της Διά Βίου Μάθησης δηλαδή τα Μέτρα-Δράσεις της Διά Βίου Μάθησης:

- ♪ για την ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων,
- ♪ την αντιμετώπιση μαθησιακής «διαρροής»,
- ♪ την εξειδίκευση,
- ♪ την πιο άμεση σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- ♪ την προσαρμογή στην ψηφιακή γνώση και
- ♪ την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού.

Αναπτύσσονται σε 3 επίπεδα και είναι τα εξής:

- A. Ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος της Τυπικής Εκπαίδευσης και στις 3 βαθμίδες της.
- B. Συντονισμός των επιμέρους συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης με τα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- Γ. Βαθμιαία προσαρμογή του συνολικού δικτύου Διά Βίου Μάθησης στις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής και της Κοινωνίας της Ένωσης.

Στο ΕΣΔΑ 2001 δεν γίνεται μια τέτοια προσέγγιση του θέματος ωστόσο επισημαίνεται η μεγάλη πρόκληση του ψηφιακού Αναλφαβητισμού για όλα τα Κ-Μ. (δες ΕΣΔΑ 2001 σελ. 11 το άλλο)

Τα **ΚΟΙΝΑ ΜΕΤΡΑ** και στα δύο ΕΣΔΑ '01 και '02 που εντοπίζονται από την σύγκριση είναι:

- ✓ Εισαγωγή Η/Υ στα σχολεία και ίδρυση εργαστηρίων πληροφορικών (στόχος: ταχεία επέκταση δικτύωσης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την ψηφιακή τεχνολογία).

²⁹ Το πρόγραμμα εγκρίθηκε για περίοδο 1999-2002 και αφορά πρόσληψη 1500 ηλικιωμένων ανέργων που τους υπολείπονται μέχρι 1500 ένσημα και μέχρι 5 χρόνια για την συμπλήρωση ορίου ηλικίας για συνταξιοδότηση.

Στο ΕΣΔΑ 2002 αναφέρονται και επιπλέον μέτρα όπως:

- πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών με Π/Υ,
 - παροχή υπηρεσιών τηλεεκπαίδευσης στην τριτοβάθμια,
 - ενέργειες κατάρτισης για ανάπτυξη «βασικών δεξιοτήτων χρήσης νέων τεχνολογιών της πληροφορίας (basic ICT-skills Digital Literacy)» με στόχο την αντιμετώπιση του «Ψηφιακού Αναλφαριθμητισμού».
- ✓ Στο **ΕΣΔΑ 2001** προκειμένου για την αναβάθμιση των βασικών δεξιοτήτων προβλέφθηκε νέο **μέτρο αναβάθμισης των ΤΕΙ και ένταξή τους στα ΑΕΙ** κάτι το οποίο τελικά δεν πραγματοποιήθηκε στο 2002 και δεν γίνεται αναφορά υλοποίησής του στο ΕΣΔΑ 2002.
- ✓ Συνεχίζεται ο θεσμός του **Σχολείου Β΄ Ευκαιρίας** (κοινό στοιχείο στα ΕΣΔΑ 2001 και 2002) ενώ στο ΕΣΔΑ 2002 αναφέρονται πρόσθετα μέτρα ενίσχυσης του θεσμού αυτού τα οποία συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της Μαθησιακής «Διαρροής» και στον εφοδιασμό των νέων με βασικές γνώσεις και δεξιότητες όπως π.χ.: α) Ενισχυτική Διδασκαλία, β) Επιμορφωτικά Προγράμματα Εκπαιδευτικών, γ) Έγκαιρη διάγνωση μαθητών με Μαθησιακά Προβλήματα κ.ά.
- ✓ Τέλος στο ΕΣΔΑ 2001 υιοθετείται και εφαρμόζεται το μέτρο της **Λημιοργίας Ινστιτούτων Διαρκούς Εκπαίδευσης (ή Διά Βίου Εκπαίδευσης)** στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης η υλοποίηση του οποίου και η αξιολόγηση του δεν σχολιάζεται στο ΕΣΔΑ 2002. Τον ίδιο στόχο (Διά Βίου Εκπαίδευσης) υπηρετούν και τα προγράμματα του Υπουργείου παιδείας (ΕΠΕΑΚΕΚ) για τα οποία γίνεται αναφορά στο ΕΣΔΑ 2002. Εντός του 2001 ολοκληρώθηκαν οι πληρωμές του Β΄ ΚΠΣ των δράσεων του ΕΠΕΑΚΕΚ και με συνολική απορρόφηση του προγράμματος σχεδόν 100%.
- ✓ Σε ότι αφορά την Σύνδεση Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με την Απασχόληση στην οποία δόθηκε έμφαση στο ΕΣΔΑ 2001 παρατηρούμε πως στον Απολογισμό του 2002 για το 2001 η Επιτροπή ολοκλήρωσε την Α΄ Φάση του έργου της και παρουσίασε ολοκληρωμένη πρόταση για την Σύνδεση και τον Οκτώβριο 2001 παρουσιάστηκε στους Κοινωνικούς Εταίρους. Η μελλοντική προδιαγραφή της δεν είναι γνωστή ακόμα!

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 6:

Εντοπισμός και πρόληψη ελλείψεων σε δεξιότητες.

Η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας αποτελεί ένα από τα βασικότερα αίτια που παρεμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της Αγοράς Εργασίας.

Γι' αυτό και απαιτείται συστηματική πληροφόρηση και παρακολούθηση της αγοράς εργασίας σε ζητήματα πρόληψης ελλείψεων σε δεξιότητες.

Το **ΕΣΔΑ 2001** αποτελεί «σταθμό» στην Κάλυψη των ελλείψεων και των κενών στον τομέα της Παρακολούθησης Πληροφόρησης για τις εξειδικευμένες ανάγκες της αγοράς εργασίας και για τις αντίστοιχα προσφερόμενες από την πλευρά του Εργατικού Δυναμικού, ειδικότητες. Τα κενά αυτά έρχονται να τα καλύψουν δράσεις-μέτρα του 2001.

Προγράμματα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν το 2001 για την αξιοποίηση των δεδομένων της εγγεγραμμένης ανεργίας και αποτελούν «Κοινό Τόπο» και του ΕΣΔΑ '01 και του '02 είναι:

- ♦ **Η Δικτύωση της Ελλάδας στην EURES.** Η υπηρεσία EURES (βάση δεδομένων συνεχούς πληροφόρησης αναφορικά με τις τρέχουσες θέσεις εργασίας στην Ε.Ε.) λειτουργεί στις υπηρεσίες απασχόλησης του ΟΑΕΔ σε 13 πόλεις της Ελλάδας³⁰.
- ♦ **Προγράμματα Εναλλασσόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.** Κατά την διάρκεια του 2001 έχουν υλοποιηθεί 228 προγράμματα Ε.Ε.Κ. σε όλη τη χώρα όπου έχουν συμμετάσχει 4675 άνεργοι.

Βλέπουμε δηλαδή πως και στο 2002 συνεχίζεται η ανάπτυξη των δράσεων του 2001 ενώ παράλληλα μεγάλη πρόοδος «σηματοδοτεί».

Το γεγονός ότι στο ΕΣΔΑ 2002 προτείνονται δράσεις στα πλαίσια μιας πιο συστηματοποιημένης προσπάθειας για την αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών που εμφανίζονται στην αγορά εργασίας. Αυτές είναι οι 3 κατηγορίες δράσεων που αφορούν:

- α) την διάγνωση παρακολούθηση – πληροφόρηση,
- β) την κατάρτιση, και
- γ) την σύνδεση – δικτύωση.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 7:

Καταπολέμηση των Διακρίσεων (και προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης με την πρόσβαση στην Απασχόληση).

Οι πολιτικές απασχόλησης για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες ως μέσο για την κοινωνική τους ενσωμάτωση, εμπεριέχουν μέτρα για την πρόληψη / άρση / καταπολέμηση του φαινομένου του Κοινωνικού Αποκλεισμού και την παράλληλη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης αυτών. Το παραπάνω επισημαίνεται στην Κ.Γ.7 τόσο στο ΕΣΔΑ '01 όσο και στο ΕΣΔΑ '02. Επίσης γίνεται «παραπομπή» για την κοινωνική ενσωμάτωση και στα δύο ΕΣΔΑ (2001-2003).

- Τα μέτρα και οι πολιτικές για την Απασχόληση των ευπαθών που αποτέλεσαν «αναπόσπαστο» μέρος του ΕΣΔΕΝ 2001-2003. Η πολιτική για την προώθηση της Απασχόλησης των Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων ακολουθεί Προοδευτική Πορεία στο διάστημα των δύο τελευταίων χρόνων.

³⁰ Αθήνα, Πειραιάς, Θεσ/νίκη, Κέρκυρα, Ηράκλειο, Ρόδος, Πάτρα, Βόλος, Λάρισα, Ξάνθη, Ιωάννινα, Καβάλα, Χανιά.

- Τόσο στο ΕΣΔΑ '01 όσο και στο '02 συνεχίζονται οι ακόλουθες δράσεις:
 - διευκόλυνση και ένταξη στα προγράμματα απασχόληση, εργασιακής εμπειρίας και επαγγελματικής κατάρτισης,
 - ενεργοποίηση του ατόμου για ανάπτυξη των δεξιοτήτων του,
 - παρακολούθηση ειδικών προγραμμάτων «Ενδυνάμωσης» όπως: α) τόνωση αυτοπεποίθησης, β) ψυχολογική στήριξη, γ) πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, δ) καταπολέμηση ρατσισμού κ.ά.

Επιπλέον στο ΕΣΔΑ 2002 ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην Προώθηση νέων δράσεων για ενίσχυση της Απασχόληση των Ειδικών αυτών Ομάδων παίζει η νέα Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal³¹ όπου μέσω Αναπτυξιακών Συμπράξεων υλοποιεί ενέργειες που αφορούν όλες τις Μειονεκτούσες Κοινωνικά Ομάδες (νέοι, γυναίκες, ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ), Ορισμένες από αυτές είναι:

- ο Βελτίωση της Απασχολησιμότητας.
- ο Καταπολέμηση του ρατσισμού και ξενοφοβίας.
- ο Ενίσχυση Κοινωνικής Οικονομίας.
- ο Αποθάρρυνση του Επαγγελματικού Διαχωρισμού των 2 φύλων.
- ο Πρόσβαση για όλους στην διαδικασία ίδρυσης μιας επιχείρησης κ.ά.

ΠΥΛΩΝΑΣ II

ΕΣΔΑ 2001

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η στρατηγική του ΕΣΔΑ '01 στον ΠΥΛΩΝΑ II δίνει «έμφαση» κυρίως: α) στην «ενίσχυση» του **Ανθρώπινου Κ** (τονίζοντας κυρίως την ικανότητα διαρκούς ανανέωσης της γνώσης) καθώς και β) την **Ποιοτικά Προσανατολισμένη Ανταγωνιστικότητα**.

ΕΣΔΑ 2002

³¹ Η Κοινοτική πρωτοβουλία Equal στηρίζεται στα αποτελέσματα και στις καλές πρακτικές προηγούμενων πρωτοβουλιών ADAPT (προσαρμογή του εργατικού δυναμικού στη βιομηχανική αλλαγή) και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, αποβλέπει στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών – μελών και της Επιτροπής για την προώθηση νέων μέσων κατάρτισης όλων των μορφών αποκλεισμού διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο της εφαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και των εθνικών σχεδίων δράσης.

Η ανάπτυξη της είναι μέρος της μεταρρύθμισης της διαρθρωτικής πολιτικής της Ένωσης για την περίοδο 2000-2006, ύστερα από την έγκριση του πακέτου Agenda 2000, από το Συμβούλιο στις 21-6-1999. Η Πρωτοβουλία Equal σχετίζεται με θέματα που συνδέονται με όλες τις μορφές Αποκλεισμού, Διακρίσεων και Ανισοτήτων στην αγορά εργασίας και στην Απασχόληση. Αφορά την ενίσχυση και την υποστήριξη κοινωνικά – οικονομικά ευπαθών ομάδων όπως π.χ. νέους, γυναίκες, ηλικίες και τα ΑΜΕΑ.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΟΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Κύριος στόχος του ΕΣΔΑ '02 στον ΠΥΛΩΝΑ II είναι η διαμόρφωση ενός σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος που να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των υφιστάμενων επιχειρήσεων, να διευκολύνει την υλοποίηση νέων επενδύσεων και να υποστηρίζει την καινοτομία και την προώθηση νέων επιχειρηματικών ιδεών.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 8, 9:

Οικονομικά κίνητρα και κίνητρα υποδομής για μείωση του κόστους των επιχειρήσεων.

➤ Στο ΕΣΔΑ 2001, συμπτύσσοντας τις Κ.Γ. 8 και 9 στη λογική της αλληλένδετης σκοπιμότητας του περιεχομένου τους αποτυπώσαμε τις εξής παρεμβάσεις (οι οποίες αφορούν και το ΕΣΔΑ '02):

- **Οικονομικά κίνητρα:** (εκείνα που αποφέρουν αμέσως ή εμμέσως οικονομικά οφέλη στις επιχειρήσεις) – φορολογική πολιτική – επιδοτήσεις – επιχορηγήσεις κ.ά.
- **Κίνητρα Υποδομής:** (ενθαρρύνουν την ανάληψη επενδυτικού πρωτοβουλιών) – νομισματική, νομοθετική, κοινωνική σταθερότητα – ικανά συγκοινωνιακά, τηλεπικοινωνιακά, χρηματοπιστωτικά, χωροταξικά στοιχεία υποδομής.

Υπό τις Κ.Γ. 8, 9 η πολιτική που ακολουθείται και στα 2 ΕΣΔΑ «εστιάζεται» στα εξής:

1. Αποτελεσματικότερη απόκριση της Κρατικής Μηχανής και Απλοποίηση των διαδικασιών ίδρυσης επιχειρήσεων.
 2. Φορολογικά Μέτρα για τη διαμόρφωση ενός ευνοϊκότερου επιχειρ. περιβάλλοντος.
 3. Εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων, βελτίωση ανταγωνιστικότητας, αναβάθμιση δικτύου βιομηχανικών τεχνολογικών υποδομών της χώρας.
 4. Υποστήριξη νέων Ι και ενθάρρυνση ανάληψης επιχειρηματικότητας.
 5. Διεύρυνση της Κοινωνικής Βάσης του επιχειρείν.
 6. Δημιουργία νέων επιχειρήσεων στον αγροτικό τομέα.
- Η «διαφορά» έγκειται στο ότι στο ΕΣΔΑ 2001 η πολιτική εστιάζεται και στην «καταπολέμηση της Αδήλωτης Εργασίας»³² κάτι το οποίο δεν γίνεται εμφανές στο ΕΣΔΑ 2002.
- Το νέο στοιχείο που μπαίνει στο ΕΣΔΑ 2002 είναι ο Σχεδιασμός (από καιρού δρομολογημένης φορολογικής μεταρρύθμισης) για την δημιουργία ενός Δίκαιου, Αναπτυξιακού και Αποτελεσματικού Φορολογικού Συστήματος που θα τεθεί σε εφαρμογή από 1/1/03 και οι βασικοί άξονες του όπου θα είναι:

³² ΕΣΔΑ 2001βλ. Νο 6 σελ. 23

- Η σημαντική απλοποίηση των διαδικασιών συναλλαγής με τις εφορίες (μέσω της χρήσης δικτυακής tech).
- Μείωση της φορολογίας των εταιρικών κερδών με στόχο την τόνωση της αυτοχρηματοδότησης επενδυτικών προγραμμάτων από τις επιχειρήσεις.
- Μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα φυσικά πρόσωπα ώστε να τονωθεί η Ζήτηση στην αγορά εξετάζεται η διαμόρφωση του αφορολόγητου στα 12.000 Ευρώ με // κατάργηση των κλιμακίων 5% και 15%.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 10:

Άρση των φραγμών και αξιοποίηση του δυναμικού για νέες ευκαιρίες απασχόλησης στην Κοινωνία της Γνώσης και στο Περιβάλλον (Κοινωνική Οικονομία).

Σημαντικό «σταθμό» προς την αξιοποίηση του Δυναμικού για νέες ευκαιρίες απασχόλησης αποτελεί η Έρευνα του ΕΙΕ³³ (μελέτη 2000), τα συμπεράσματα της οποίας παραδόθηκαν το 2001 και αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση της Κοινωνικής Οικονομίας³⁴.

- Στην έρευνα αυτή διαπιστώθηκε (ΕΣΔΑ 2002) η **ανάγκη συστηματικής οριοθέτησης** των δραστηριοτήτων του κοινωνικού τομέα της Οικονομίας και των φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν. Κρίθηκε επίσης αναγκαία η **Οργάνωση του Θεσμικού και Νομικού Πλαισίου** που θα επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων δομών στην Ελλάδα και ιδιαίτερα των Κοινωνικών Επιχειρήσεων.
- Στα πλαίσια αυτών των διαπιστώσεων (ΕΣΔΑ 2002) γίνονται κάποιες προτάσεις οι οποίες μελετώνται από το **Υπουργείο Εργασίας** και αναμένεται σύντομα η προώθηση των θεμάτων προτεραιότητας. Σε αυτό θα συντελέσει η συγκρότηση Ειδικής Επιτροπής με συμμετοχή εκπροσώπων των Υπουργείων που σχετίζονται με την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας.
- Στα σημεία που εστιάζεται η πολιτική του ΕΣΔΑ 2001 [α) ενίσχυση επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο Κοινωνικής Οικονομίας, β) ενίσχυση στο πλαίσιο κοινωνίας γνώσης, πολιτισμού, τουρισμού, περιβάλλοντος κ.ά.], εντοπίζεται η υλοποίησή τους στο ΕΣΔΑ 2002.

Μόνο που στο:

- **ΕΣΔΑ 2002** δίνεται, ιδιαίτερη έμφαση στη δυνατότητα Απασχόλησης στον **Κοινωνικό Τομέα** σε αντίθεση με τον **2001** όπου παρατηρείται μια πιο **αποσπασματική** και **μονομερή προσέγγιση** του θέματος κοινωνικής οικονομίας.

Συμπέρασμα:

Η Κ.Γ. 10 ακολουθεί μια σταδιακά προοδευτική πορεία από το 2001 προς το 2002 παρόλο που ο χώρος της Κ.Ο. είναι σχετικά νέος αλλά επειδή ο **Τομέας των Υπηρεσιών** στην Ελλάδα αντιπροσώπευε πάντα την **Κύρια Πηγή Δημιουργίας θέσεων Απασχόλησης**

³³ Ε.Ι.Ε.: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας.

γι' αυτό και πρέπει να δοθεί περισσότερη ενίσχυση ως προς το εύρος των δραστηριοτήτων στις νέες Tech τουρισμού και ως προς την Διάχυση της Πληροφόρησης.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ Ε.Ι.Ε. 2001 ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΣΤΑ
1. Φορείς ΑΜΕΑ	10,5%
2. Φορείς Ευπαθών Ομάδων	10,2%
3. Φορείς παλινοστούτων και ομογενών	8,4%
4. Οικολογικές και περιβαλλοντικές Οργαν.	7,5%
5. Φορείς Πολυτέκνων	7,4%
6. Φορείς Δωρητών Αίματος – Σώματος	6,9%
7. Θρησκευτικοί Φορείς	4,8%

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 11:

Περιφερειακή και Τοπική Δράση για την Απασχόληση

Παρατηρούμε ότι και οι Δράσεις – τα Εργαλεία Πολιτικής³⁵ στο ΕΣΔΑ 2002 παρουσιάζουν και το σύνολο των ωφελουμένων από τις δράσεις του 2001 οι οποίοι συνοπτικά είναι:

A. Περιφερειακή Διάσταση

Σε κάθε περιφέρεια συγκροτείται οργανική μονάδα αρμόδια για θέματα εργασίας προκειμένου να ενδυναμωθεί ο ρόλος ο εποπτικός του Υπουργείου Εργασίας στην προώθηση της Απασχόλησης.

1. Τα Π.Ε.Π. (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα). Περιλαμβάνουν δράσεις κατάρτισης εξειδίκευσης και δράσεις προώθησης στην Απασχόληση.

B. Τοπική Διάσταση

2. Τα ΤΣΔΑ (Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση). Αποτελούν την Τοπική Εξειδίκευση των ΕΣΔΑ.

3. Οι Τ.Π. (Ολοκληρωμένες Τοπικές Παρεμβάσεις) αφορούν παρεμβάσεις σε περιοχές που υπάρχει υψηλό ποσοστό συγκέντρωσης ευπαθών κοινωνικά ομάδων.

³⁴ Κ.Ο.: μη κυβερνητικοί οργανισμοί, συνεταιρισμοί, οργανώσεις αλληλεγγύης και εθελοντικές εργασίες.

³⁵ Εργαλεία Πολιτικής:

1. ΠΕΠ (ΕΣΔΑ '01 σελ. 10, ΕΣΔΑ '02 σελ. 77).
2. ΤΣΔΑ (ΕΣΔΑ '01 σελ. 10-11, ΕΣΔΑ '02 σελ. 78)
3. ΟΤΠ (Στο '01 σελ. 11, στο '02 σελ. 79)
4. Equal (ΕΣΔΑ '01 σελ. 11, ΕΣΔΑ '02 σελ. 80)
5. Πρόγρ. Φύλαξης ΕΣΔΑ 2002 σελ. 82.

4. Κ.Π. Equal. Αφορά την ενίσχυση μέτρων στήριξης μειονεκτικών κοινωνικά ομάδων. Τα μέτρα της δεν υλοποιήθηκαν μέσα στο 2001 αλλά ξεκίνησε η διαδικασία εφαρμογής τη χρονιά 2002 τα αποτελέσματά της οποίας θα φανούν στο ΕΣΔΑ 2003 (Πίνακας ΕΣΔΑ '01 σελ. 81).
- Το «Πρόσθετο» στοιχείο στο ΕΣΔΑ 2002 είναι το Πρόγραμμα που απευθύνεται στους ανέργους ηλικίας 25-64 ετών και αφορά το Πρόγραμμα Φύλαξης Σχολείων (Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης).
- Σημαντική αποτελεί και η συμβολή της συμμετοχής των **Κοινωνικών Εταίρων** και των **Φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης** σε ομάδες εργασίας για την διάγνωση θεματικών πεδίων κατάρτισης.
- Νέο μέτρο στο ΕΣΔΑ '01: ο Ν. 2874/2000 που ψηφίστηκε για την πιο ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον Πυλώνα της προσαρμοστικότητας (τους δίνει κίνητρα να συνάψουν συμφωνίες ευέλικτης διευθέτησης χρόνου εργασίας) ενώ με το μέτρο αυτό στο ΕΣΔΑ '02 διευρύνεται η σύνθεση των περιφερειακών συμβουλίων και δίνει τη δυνατότητα σε αυτά να εισηγούνται για την κατάρτιση ΕΣΔΑ.

➤

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ :ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ

Υπάρχουσα Κατάσταση: (ΕΣΔΑ 2002) Χαρακτηριστικά

Βασική προϋπόθεση για την επιτάχυνση των Αναπτυξιακών επιδόσεων της Ελληνικής Οικονομίας αποτελεί η συνεχής προσπάθεια ενίσχυσης για ενεργό προσαρμογή των επιχειρήσεων & των εργαζομένων στα νέα δεδομένα που αφορούν την Οργάνωση της Εργασίας .

- ❑ Οι Ελληνικές Επιχειρήσεις (στην πλειοψηφία τους μικρού ή μεσαίου μεγέθους) εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται οι περισσότερες από «διστακτικότητα» σε ότι αφορά πρωτοβουλίες Εισαγωγής Καινοτομιών σε παραδοσιακό πρότυπο οργάνωσης της Λ.
- ❑ Το θέμα του εκσυγχρονισμού & της ευελιξίας παραμένει ακόμα χαμηλής προτεραιότητας στην Ατζέντα διαπραγματεύσεων μεταξύ εργοδοσίας και εργαζομένων.
- ❑ Σε αρκετά θεματικά πεδία οι Ελληνικές επιχειρήσεις έχουν μείνει πίσω 'όπως:
 - Η οργάνωση του **εργάσιμου χρόνου** παραμένει ακόμα εξαιρετικά **άκαμπτη και παραδοσιακή**(χαρακτηρίζεται από μικρή ευελιξία) Κύριο γνώρισμα : εκτεταμένη χρήση υπερωριών (νόμιμων και μη)
 - Οι εφαρμογές σύγχρονων μεθόδων παραγωγής όπως : **just-in-time, total quality management, lean production** κα ,συναντάται σε ένα πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων .

- Η συνεχής βελτίωση κ' εμπλουτισμός των δεξιοτήτων του προσωπικού , το πνεύμα της ομαδικής εργασίας κ' συνεργασίας ,η απλούστευση της ιεραρχίας κ.α. παραμένουν ακόμα «ταμπού».

Μέσα σε ένα τέτοιο επιχειρησιακό περιβάλλον αποτελεί πλέον **επιτακτική ανάγκη** να ενεργήσουν **Νομοθετικές πρωτοβουλίες** οι οποίες θα **πλαισιώσουν τον Πυλώνα της Προσαρμοστικότητας** .Σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια αντιστροφής των παγιωμένων αντιλήψεων παίζουν οι **Κοινωνικοί Εταίροι** οι οποίοι καλούνται να τονώσουν και να ενισχύσουν την ενεργητική προσαρμογή στα νέα δεδομένα της Οικονομίας της Γνώσης και να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων αλλά & της **Συνολικής Αναπτυξιακής Πολιτικής**.

Κ.Γ.13 : Εκσυγχρονισμός της Οργάνωσης της εργασίας (Πρωτοβουλίες

Κοινωνικών Εταίρων) Διαφορά :

- Το **ΕΣΔΑ 2001** ενσωματώνει τις Κ.Γ.13 & Κ.Γ.14 σε μία Κ.Γ.13,14
- Το **ΕΣΔΑ 2002** διαχωρίζει τις 2 Κ.Γ. σε

Κ.Γ.13 : Εκσυγχρονισμός της Οργάνωσης της εργασίας

Κ.Γ.14: Θεσμικό πλαίσιο για την Οργάνωση της Εργασίας

Κ.Γ.13 : Εκσυγχρονισμός της Οργάνωσης της εργασίας

Η πολιτική του ΕΣΔΑ 2001 εστιάζεται :

1.Στο εκσυγχρονισμό της εργασίας με πλαίσιο αναφοράς :

- Κοινωνικό Διάλογο
- Εδραίωση Πλαισίου δράσεων με έμφαση στις Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας .

2.Στην Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας με πλαίσιο :

- των δραστηριοτήτων των 2 Δικτύων προαγωγής και φορέων πληροφορικής
- την εντατικοποίηση δράσεων στο χώρο των ΜΜΕ.

Σχετικά με την **Κ.Γ 13** στο **ΕΣΔΑ 2002** καταγράφεται η **πρόοδος** που σημειώθηκε στην εφαρμογή μέτρων τα οποία είχαν ανακοινωθεί στο **ΕΣΔΑ 2001**:

- **Σύναψη 4 Συμφωνιών (+ 1 ανανέωσης)** μεταξύ εργοδοσίας & εκπροσώπων των εργαζομένων για την διευθέτηση του Χρόνου Εργασίας στο πλαίσιο τω διατάξεων του **N.2874/2000³⁶** (ο οποίος ισχύει από 1-4-01)
- **έναρξη υλοποίησης** ενεργειών του **Ε.Π. Ανταγωνιστικότητας** για :

³⁶ Ο Νόμος 2874/00-οι ρυθμίσεις του οποίου έρχονται να συμπληρώσουν εκείνες του Ν.2639/98-δίνει ώθηση σε 2 διατάξεις της Κ.Γ.13 με στόχο τον συνδυασμό Ανταγωνιστικότητας & Απασχόλησης , την μείωση των υπερωριών σε συνδυασμό με ευέλικτη διευθέτηση του χρόνου εργασίας σε ετήσια βάση, την ενθάρρυνση της Μερικής Απασχόλησης, την μείωση του μη Μισθολογικού κόστους της εργασίας των χαμηλόμισθων ,και τον εξορθολογισμό των ομαδικών απολύσεων.

- τον τεχνολογικό & οργανωτικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και για
- τις νέες μορφές οργάνωσης των επιχειρήσεων , οργάνωση της εργασίας και νέες τεχνολογίες.

Κ.Γ.14 :Θεσμικό πλαίσιο για την Οργάνωση της Εργασίας

Οι δύο νέοι Νόμοι : **N.2874/00 & N.2956/01** οι οποίοι τέθηκαν σε εφαρμογή εντός του 2001 εισήγαγαν μια σειρά σημαντικών ρυθμίσεων με στόχο τον εκσυγχρονισμό της εργασιακής διαδικασίας και τον συνδυασμό ανταγωνισμού και απασχόλησης .Η **αποτίμηση της προόδου** από την εφαρμογή αυτών των 2 νόμων θα παρουσιαστεί στο **ΕΣΔΑ 2003** καθ'ότι είναι αναγκαία να υπάρξει μια **περίοδος ωρίμανσης** των μέτρων .Επομένως ακόμα δεν έχουμε εικόνα με θετική ή αρνητική αξιολόγηση στα χέρια μας .

- ✓ **ΚΟΙΝΟ** Στοιχείο στα **ΕΣΔΑ 2001 & 2002** αναφορικά με την είναι το Νέο Κανονιστικό Πλαίσιο όπου αναφέραμε προηγουμένως του N.2874/00
- ✓ **Η Πρόοδος** που σημειώθηκε (ΕΣΔΑ 2002) στην εφαρμογή των μέτρων που ανακοινώθηκαν στο ΕΣΔΑ 2001 αφορά:
 - Για τον N.2874/00 για την « **Προώθηση της απασχόλησης**» είναι ακόμα πρόωρο να εξάγει κανείς συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα των διατάξεων του προτού συμπληρωθεί ένα χρονικό διάστημα ενός έτους τουλάχιστον .**Β έξάμηνο 2002** θα ολοκληρωθεί εκπόνηση μελέτης για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του από το Συμβούλιο των Εμπειρογνομόνων.(ΕΣΔΑ 2003)
 - Επίσης στο **ΕΣΔΑ 2002** δόθηκε η έγκριση και έχει ξεκινήσει ήδη η **Σύσταση των 4 Αναπτυξιακών Συμπράξεων στο Πλαίσιο του 3^{ου} Υπο προγράμματος της Κ.Π. EQUAL** των οποίων οι Καινοτόμες δράσεις στοχεύουν ,στη ενίσχυση της εφαρμογής των νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας , προώθηση συνεργασιών και υιοθέτηση ευέλικτων συστημάτων παραγωγής στις Ελληνικές επιχειρήσεις .Το Μέτρο αυτό είχε ανακοινωθεί στο **ΕΣΔΑ 2001**.
 - Σε ότι αφορά την δεύτερη σημαντική Πολιτική του 2001 :
« **Στην Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας** » παρατηρούμε ότι στο **ΕΣΔΑ 2002** **δεν γίνεται** κάποια αναφορά στην διάταξη αυτή της Οργάνωσης της εργασίας ενώ το **ΕΣΔΑ 2001** η Πολιτική εστιάζεται και σε αυτή την διάσταση. Στο 2002 δεν περιγράφεται κάτι τέτοιο!

Κ.Γ.15 : Προσαρμοστικότητα ως στοιχείο της ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ.

Η Πολιτική για το 2001-2006 όπως αυτή περιγράφηκε στο ΕΣΔΑ 2001 κ' της οποίας η συνέχεια ενισχύεται στο ΕΣΔΑ 2002 , αποτελεί δηλ. **ΚΟΙΝΟ ΤΟΠΟ και των 2 ΕΣΔΑ αφορά:** -την συνέχιση της **Υλοποίησης των Οριζόντιων Δράσεων** για τους εργαζόμενους του Ιδιωτικού & του Δημόσιου τομέα σχετικά με :

- Την ανάπτυξη τόσο των βασικών και των εξειδικευμένων δεξιοτήτων (**basic ICT skills & advanced ICT skills**) χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.
- Στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων ώστε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση στις ΜΜΕ
- Στην εκπαίδευση & κατάρτιση των Στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
- Στην προώθηση των συμφωνιών και δεσμεύσεων για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων στις συλλογικές διαπραγματεύσεις των Κοινωνικών Εταίρων .

Πρόοδος (ΕΣΔΑ 2002) των Μέτρων του ΕΣΔΑ 2001

- Συνεχίστηκε η υλοποίηση **Προγραμμάτων Κατάρτισης** με στόχο την Αναβάθμιση κ' προσαρμογή των δεξιοτήτων των εργαζομένων ιδιαίτερα στις μικρές επιχειρήσεις .Εκτιμάται ότι στο **2001 καταρτίστηκαν 130.000** στον **Ιδιωτικό Τομέα** μέσω των **Προγραμμάτων του ΟΑΕΔ**.
- Συνεχίστηκε η **Εκπαίδευση & η Κατάρτιση των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης** ενώ το **2001 καταρτίστηκαν 59.000** στελέχη του Δημόσιου Τομέα
- Υλοποιήθηκαν ενέργειες βελτίωσης της σύστασης και εκπαίδευσης των εκπαιδευτών του **Ενιαίου Μητρώου Αξιολογητών του ΕΚΕΠΣ** .

ΠΥΛΩΝΑΣ IV :ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ Κ& ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Εκτιμήσεις της σημερινής Κατάστασης

Παρόλη την **σημαντική πρόοδο** που έχει σημειωθεί τα **τελευταία 3 χρόνια** ως προς το % **συμμετοχής των Γυναικών** στην **Αμειβόμενη Απασχόληση**³⁷ , οι γυναίκες εξακολουθούν και υφίστανται **διακρίσεις που έχουν σαν «βάση» καθαρά το φύλο τους** .

% ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ Κ' ΟΜΑΔΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 2001

	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
20-24	19,8	33,5
25-29	11,8	21,7

³⁷ **2001:** Το % Απασχόλησης γυναικών υπολείπεται κατά 30% από το αντίστοιχο των αντρών. Δείκτης Ανεργίας γυναικών υπερδιπλάσιος των αντρών.

2002:Το % των γυναικών στην Απασχόληση αυξάνεται σταθερά και ο Δείκτης ανεργίας μειώνεται , όμως υπολείπεται αρκετά από τα αντίστοιχα % των αντρών

Οι Διακρίσεις δεν επιτρέπουν ακόμα την πλήρη αξιοποίηση των ικανοτήτων των γυναικών.

30-44	4,7	13,2
45-64	3,7	7,2

ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού Β' Τρίμηνο 2001

- Παρατηρείται όμως παρόλα αυτά διαχρονικά ('90-'99) μια **ΣΤΑΘΕΡΗ ΜΕΙΩΣΗ** της **ΨΑΛΙΔΑΣ** στα % Απασχόλησης καθώς τα $\frac{3}{4}$ των εισροών στην Αμειβόμενη Απασχόληση προέρχονται από Γυναίκες (74% θέσεων εργασίας αφορούσαν γυναίκες).
- Ο **Ευρωπαϊκός στόχος** για την αύξηση του % της Γυναικείας Απασχόλησης στο **60% μέχρι το 2010 (και το 57% μέχρι το 2005)** επιβάλλει αποφασιστικά άλματα για την πιο εύκολη εισαγωγή κ' παραμονή των γυναικών στην Αγορά εργασίας. **ΣΤΟΧΟΣ:** η καταπολέμηση των βαθύτερων αιτίων που καθηλώνουν τις γυναίκες σε θέσεις χωρίς προοπτική μελλοντικής ανέλιξης ή είναι μη αναγνωρίσιμης εργασίας.

Κ.Γ.16: Ενσωμάτωση της Διάστασης των φύλων σε όλες τις Πολιτικές

Ως μια από τις πιο σημαντικές δράσεις η οποία περιγράφεται στο ΕΣΔΑ 2001 και υλοποιήθηκε στην περίοδο 2001-2002 (ΕΣΔΑ2002) είναι οι εξής:

- « Σύσταση Διευρυμένης Επιτροπής για την Ισότητα σε επίπεδο Υπουργών με στόχο την προώθηση της Ισότητας σε όλες τις Πολιτικές (ΦΕΚ 870/17-7-00)» η οποία προετοίμασε το **ΕΣΔ για την ΙΣΟΤΗΤΑ (2000-2006)**.

Στόχος: είναι μεταξύ άλλων , η παρακολούθηση του συνόλου των υλοποιούμενων παρεμβάσεων και σε τι βαθμό ωφελούν τις γυναίκες.

- ✓ Ωστόσο στο **ΕΣΔΑ 2002** αναφορικά με την **Πρόοδο** που σημειώθηκε από την εφαρμογή αυτού του Μέτρου αναφέρει ότι η **Προαναφερόμενη Επιτροπή δεν έχει ξανα συνεδριάσει από τον Μάρτιο 2001** και αυτό εκλαμβάνεται ως **Αρνητική Εξέλιξη** στην δυνατότητα συμβολής της Επιτροπής στην **Ενσωμάτωση της Διάστασης του Φύλου σε όλες στις Πολιτικές**.
- ✓ **Πρόοδος (ΕΣΔΑ 2002)** παρατηρείται στο Μέτρο που αφορά την « Δημιουργία ενός μηχανισμού Παρακολούθησης της Ισότητας » το οποίο αναμένεται να ενταχθεί στις Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Γ'ΚΠΣ
- ✓ **Επίσης** στο **ΕΣΔΑ 2001** αναφέρεται στα Σχεδιαζόμενα μέτρα 2001: η επανεξέταση από το **Παιδαγωγικό Ινστιτούτο** της Ύλης των Σχολικών Βιβλίων για την Εξάλειψη των παραδοσιακών στερεότυπων στους ρόλους των 2 φύλων ». **ΟΜΩΣ** στο **ΕΣΔΑ 2002** δεν έχει πραγματοποιηθεί η επανεξέταση ενώ η παραγωγή νέου διδακτικού

υλικού στο οποίο ενσωματώνεται η οπτική των φύλων σε όλα τα επίπεδα εκτέλεση , έχει καθυστερήσεις στις εκδόσεις !³⁸

- ✓ παρατηρείται επίσης « ελλείψεις» στο ΕΣΔΑ 2002 σε σχέση με την πρόοδο που έγινε στην σχεδιαζόμενη Πολιτική για το 2001 η οποία αφορά: «την εκπαίδευση συμβούλων εργασίας κ' των στελεχών των Κ.Π.Α. για συμβουλευτική ανέργων γυναικών »

Κ.Γ.17 : Αντιμετώπιση της Ψαλίδας μεταξύ των φύλων

Υφιστάμενη Εικόνα (ΕΣΔΑ 2002)

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια παρότι παραμένει σημαντική η « ψαλίδα» μτξ των 2 φύλων ,στα επίπεδα απασχόλησης και ανεργίας « σταδιακά» περιορίζεται .Η διαφορά στο % απασχόλησης μτξ αντρών και γυναικών μειώνεται κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες

ΣΤΟΧΟΣ-Πρόκληση: τόσο για την Ελληνική Κυβέρνηση , όσο και για τους Κοινωνικούς Εταίρους ενόψει του Φιλόδοξου στόχου της Λισσαβόνας είναι η δραστική μείωση του % απασχόληση γυναικών

Τόσο στο **ΕΣΔΑ 2001** όσο και στο **ΕΣΔΑ 2002** δίνεται έμφαση :

- στην κατάρτιση των γυναικών κ' την επικαιροποίηση των δεξιοτήτων τους καθώς και την άρση εμποδίων εισόδου και παραμονής στην Αγορά εργασίας
- Στα σχεδιαζόμενα Μέτρα κ' Πολιτικές όπως περιγράφεται στο **ΕΣΔΑ 2001** παρατηρείται σημαντική πρόοδος επισημαίνεται στο **ΕΣΔΑ 2002** στην εφαρμογή προγραμμάτων για :
 - Απόκτηση εμπειρίας STAGE
 - Νέες θέσεις εργασίας
 - Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες που προσδοκάται ότι θα φτάσουν στο 60% κατάληψης θέσεων από γυναίκες .

ΟΑΕΔ : ήδη διαπιστώνεται αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στο Πρόγραμμα « Νέοι ελεύθεροι Επαγγελματίες » **το 80% των θέσεων κατελήφθησαν από γυναίκες.**

- **Σημαντικό ρόλο** προς την αντιμετώπιση της ψαλίδας μτξ των 2 φύλων φαίνεται να διαδραματίζει και η ΚΠΕQUAL στα πλαίσια της οποίας ολοκληρώθηκε η διαδικασία ένταξης των έργων 40 εταιρικών σχημάτων (Αναπτυξιακών Συμπράξεων « των οποίων οι καινοτόμες δράσεις στοχεύουν στην μείωση των διακρίσεων που υφίστανται οι διάφορες ευπαθείς ομάδες στην αγορά εργασίας' . Το 21% δράσεων που εγκρίθηκαν αφορούν άμεσα την ομάδα στόχο:γυναίκες.

³⁸

Στην πλειοψηφία των σχολικών βιβλίων όλων των βαθμίδων , εξακολουθεί να επικρατεί η παραδοσιακή απεικόνιση των δύο φύλων και να αναπαράγονται τα στερεότυπα για τους ρόλους αντρών-γυναικών

- **Επίσης ο Ν.2874/00** περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες στοχεύουν στην αύξηση της ελκυστικότητας στην Μερική Απασχόληση των γυναικών .
- **Το Μέτρο(ΕΣΔΑ 2001)για την Ιδρυση Μονάδων Πληροφόρησης κ Συμβουλευτικής Γυναικών (ΕΣΔΑ 2002)** πραγματοποιήθηκε .Στελεχώθηκαν με εκπαιδευτικό προσωπικό (60άτομα) ,5 παραρτήματα του ΚΕΘΙ κ' ιδρύθηκαν 2 Νέες μονάδες Πληροφόρησης Γυναικών .
- **Στο ΕΣΔΑ 2002** αξιοσημείωτη αποτελεί και η συμβολή των Κοινωνικών Εταίρων (μέσω σύναψης Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας για περιορισμό επαγγελματικού διαχωρισμού και μείωση της ψαλίδας.

Κ.Γ.18 : Συνδυασμός Επαγγελματικής & Οικογενειακής Ζωής

ΣΧΟΛΙΑ

Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί τα τελευταία 5 έτη τόσο **στην ποσοτική όσο και στην ποιοτική βελτίωση της Υποδομής Φροντίδας για παιδιά και ηλικιωμένους**

Όμως δεν είναι επαρκής .

Το 2001 έγινε **σύσταση από την Ε.Ε.** ότι τα μέτρα στήριξης προς την κατεύθυνση αυτή ήταν ελλιπής. Παραμένει ωστόσο στην Ελλάδα ,ακόμα **ισχυρός ο ρόλος των Άτυπων Δικτύων Υποστήριξης (στενός Οικογενειακός κύκλος)** τα οποία και αυτά στην πλειοψηφία τους αποτελούνται από γυναίκες μεγαλύτερης πλην όμως εργάσιμης ηλικίας

- ✓ Όμως όπως είπαμε **(ΕΣΔΑ 2002)** τα μέτρα **δεν επαρκούν** για τη βελτίωση του Συνδυασμού Επαγγελματική & Οικογενειακής Ζωής
- ✓ Στο **ΕΣΔΑ 2002** εντοπίζεται 44 « **ΔΙΕΞΟΛΟΣ**» στην ευρεία ανάπτυξη νέων δομών Φροντίδας Εξαρτημένων μελών Οικογένειας (παιδιά, παιδιά με αναπηρίες, ηλικιωμένοι)
- ✓ Σημαντική πρόοδος **(ΕΣΔΑ 2002)** είχαμε και στα μέτρα που είχαν ανακοινωθεί στα πλαίσια του **ΕΣΔΑ 01** όπως πχ.:
 - Συνεχής βελτίωση της υποδομής φροντίδας για παιδιά και ηλικιωμένους .Λειτουργούν στην Ελλάδα ήδη **1386 παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί** και περίπου **1450 ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί.**
 - Έχει προχωρήσει η τεχνική υποστήριξη του Προγράμματος « **Βοήθεια στο Σπίτι** » με την αγορά 500 αυτοκινήτων και την διάθεση 1000 συσκευών τηλε-ειδοποίησης σε ηλικιωμένα άτομα
 - Λειτουργούν με επιτυχία σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας **10 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών** δεν υπολογίζουμε σε αυτά τα κέντρα των Αθηνών –με διευρυμένο ωράριο.
 - Συνεχίζεται η λειτουργία 28 Πιλοτικών « **Ολοήμερων Σχολείων**» ενώ λειτούργησαν 500 νέα τμήματα Δημοτικών Σχολείων Διευρυμένου

Ωραρίου και 331 τμήματα Ολοήμερου Νηπιαγωγείου και έτσι ο **Συνολικός αριθμός** ανέρχεται σε **2521 τμήματα Δημοτικών Σχολείων και 1323 Τα τμήματα Νηπιαγωγείων !**

Α. ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 2002

OR DRAFT JOINT EMPLOYMENT REPORT 2002

Η παρουσίαση της Αξιολόγησης του Ευρωπ. Συμβουλίου για την Ελλάδα, για την χρονιά του 2001 (προς το 2002), η οποία γίνεται μέσα από την κατάρτιση και έκδοση της Κοινής Έκθεσης για την Απασχόληση 2002, αφορά:

1. Τις κύριες επιδόσεις του **2001** (Επιτυχή ή όχι εφαρμογή και υλοποίηση των μέτρων-δράσεων των Κ.Γ. του ΕΣΔΑ 2001).
2. Την Γενική Αξιολόγηση της Πολιτικής Απασχόλησης.
3. Την Ανταπόκριση της Ελλάδας στις Συστάσεις του Ευρωπ. Συμβουλίου για το 2002. Καθώς και
4. Τα κύρια θέματα για το μέλλον ή αλλιώς τις επικείμενες προκλήσεις για το μέλλον.

Για να γίνουμε πιο σαφείς και πιο συγκεκριμένα έχουμε τα εξής σχόλια – παρατηρήσεις:

1. Κύριες επιδόσεις το 2001:

	ΟΙΚΟΝΟΜ. ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ- ΤΗΤΑ L	ΣΥΝΟΛΙΚΗ L	ΣΥΝΟΛΙΚΟ % L	% ΑΝΕΡΓΙΑΣ	% ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	MACROΑΝΕΡΓΙΑ
ΕΛΛΑΔΑ	Παρά την πρόσφατη επιβράδυνση της κατά το β' εξάμηνο 2001 σημείωσε $\uparrow$ κατά 4,1%.	Βελτίωση $\uparrow$	$\downarrow$ κατά 0,3%	Χαμηλό 55,4%	Μειώθηκε σε σχέση με το '99: 11,9% . 10,5% όμως υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε.	15,6% υπερδιπλάσιο των ανδρών	$\downarrow$ στο 5,4% Όμως :
Ε.Ε.				63,9%	7,4%		3,3%

Σημείωση:

Οι διαφορές μεταξύ φύλων σε ότι αφορά το ποσοστό απασχόλησης και το ποσοστό ανεργίας εξακολουθούν και παραμένουν μεγάλες.

2. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΧΟΥΜΕ ΤΑ ΕΞΗΣ:

Η Ελλάδα απέχει πολύ από την πλήρωση των ποσοτικών στόχων που καθορίστηκαν στην Λισσαβόνα και στη Στοκχόλμη, καθώς η αύξηση της απασχόλησης εξακολουθεί να είναι υποτονική. Οι πρόσφατες πολιτικές για την αγορά εργασίας αποσκοπούν: α) στην αύξηση της απασχόλησης, β) στη μείωση της ανεργίας και γ) στην καταπολέμηση των ακαμψιών της

εργασίας. Η εφαρμογή των πολιτικών αυτών πρέπει να επιταχυνθεί και να παρακολουθηθεί έτσι ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ειδικότερα:

- Η απασχολησιμότητα παραμένει ο πλέον σημαντικός άξονας και οι πόροι του ΕΚΤ συμβάλλουν στην υλοποίηση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας.
- Το ΕΣΔ για την απασχόληση επισημαίνει το θέμα της ποιότητας της εργασίας και σίγουρα έχουν καταβληθεί προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή! Ωστόσο, υπάρχει ακόμα μεγάλο περιθώριο για αύξηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται.
- Εφαρμόζονται πολυάριθμες ενέργειες των ΚΠΣ στον τομέα της δια βίου μάθησης και κατάρτισης, της κοινωνίας της γνώσης και της κοινωνίας της πληροφορίας, του επιχειρηματικού πνεύματος και των ίσων ευκαιριών.
- Η εφαρμογή της προληπτικής και της εξατομικευμένης προσέγγισης έχει δρομολογηθεί, αλλά απαιτείται περαιτέρω δράση για την επιτάχυνση της μεταρρύθμισης των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης.
- Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στον καθορισμό και στην εφαρμογή της πολιτικής γεγονός που θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια την προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Αρκετά μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση του επιχειρηματικού πνεύματος κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, όπως τα φορολογικά κίνητρα, η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, η υποστήριξη των νέων επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας των γυναικών.
- Τέλος, το ΕΣΔ για την απασχόληση του 2002 λαμβάνει υπόψη το ΕΣΔ για την κοινωνική ένταξη του 2001 και οι συνέργιες μεταξύ των δύο σχεδίων είναι προφανείς.

3. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΕΧΟΥΜΕ ΤΑ ΕΞΗΣ:

Παρατηρείται αισθητή πρόοδος προς μία πιο ολοκληρωμένη και στρατηγική μέθοδο χάραξης πολιτικής και τα προτεινόμενα μέτρα επικεντρώνονται καλύτερα στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, ενώ δεν έχει ακόμα θεσπιστεί κατάλληλο σύστημα για την παρακολούθηση της πολιτικής.

- ✓ Έχουν εξαγγελθεί μέτρα για το συντονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Καταβάλλονται ήδη προσπάθειες για την ανάπτυξη ολοκληρωμένης και συνεκτικής στρατηγικής για την διά βίου μάθηση, οι οποίες κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, αν και πολλά πρέπει να γίνουν ακόμα για καλύτερη προσαρμογή στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- ✓ Η μεταρρύθμιση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης έχει αρχίσει, αλλά χρειάζεται περισσότερο σθένος για να υπερκερασθούν ορισμένα εμπόδια (διοικητικά, τεχνικά,

πολιτιστικά), προκειμένου να διασφαλίσει η πλήρης εφαρμογή της προληπτικής και εξατομικευμένης προσέγγισης.

- ✓ Η προσέγγιση της εταιρικής σχέσης βελτιώθηκε με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην κατάρτιση της πολιτικής, την εξέταση της υφιστάμενης νομοθεσίας και τη χρηματοδότηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η συμμετοχή τους θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας και τη μείωση των διαρθρωτικών ανισορροπιών της αγοράς εργασίας.
- ✓ Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις για την προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση αλλά τα νέα μέτρα δεν αναμένεται να έχουν μεγάλο αντίκτυπο στα επίπεδα της απασχόλησης.
- ✓ Πρέπει να αναληφθούν ενέργειες προτεραιότητας για τη βελτίωση των στατιστικών στοιχείων, με στόχο την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός περιεκτικού συστήματος στατιστικής παρακολούθησης.
- ✓ Αναπτύσσεται στο πλαίσιο των οργανισμών με προσέγγιση βασιζόμενη στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλλου, προβλέπεται μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσω προτύπων για αύξηση των ευκαιριών για μερική απασχόληση και μέσω κινήτρων με την είσοδο στην αγορά εργασίας.
- ✓ Παρατηρείται επίσης η πρόοδος όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών φροντίδας, τόσο για τα παιδιά όσο και για άλλα εξαρτώμενα άτομα.

4. ΤΕΛΟΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ **ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΚΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ:**

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την κατάρτιση πολιτικής και τη βελτίωση της νομοθεσίας, η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο μέλημα. Και:

- ♦ χρειάζονται μέτρα για τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας (ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τους χαμηλόμισθους),
- ♦ τα ποσοστά απασχόλησης, κυρίως των γυναικών και των νέων, θα μπορούσαν να αυξηθούν με την επιτάχυνση της εφαρμογής προληπτικών και εξατομικευμένων προσεγγίσεων, καθώς και με την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών,
- ♦ πρέπει να βελτιωθεί η συνάφεια της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης με την οικονομία μέσω της ενδυνάμωσης των δεσμεύσεων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας,
- ♦ φαίνεται ότι χρειάζονται περαιτέρω μέτρα για την βελτίωση των κινήτρων για εργασία,
- ♦ είναι σημαντικό να αναπτυχθεί περαιτέρω και να απαιτεί μια συνολική στρατηγική για τη διά βίου μάθηση, που να συμπεριλαμβάνει την προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου,

- ♦ η συνεχής βελτίωση του συστήματος στατιστικής παρακολούθησης θα μπορούσε να αποτελέσει προτεραιότητα,
- ♦ απαιτείται να βελτιωθεί σημαντικά η απασχόληση των γυναικών τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη να μειωθούν η απόσταση μεταξύ των φύλων, ιδιαίτερα όσον αφορά το διαχωρισμό της εργασίας και τις διαφορές στις αμοιβές,
- ♦ για τη μεγαλύτερης ηλικίας άτομα αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με πολιτικές για την παράταση του ενεργού βίου,
- ♦ ανάγκη για εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας με σκοπό την επίτευξη της ισορροπίας μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΡΙΤΙΚΗ – ΣΧΟΛΙΑ – ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Σκοπός αυτής της εργασίας με θέμα «Τα 4 ΕΣΔΑ: 1999, 2000, 2001, 2002 - Συνοπτική Παρουσίαση και Συγκριτική Ανάλυση αυτών» ήταν να κάνουμε μια όσο το δυνατόν καλύτερη προσέγγιση, παρουσία και συγκριτική ανάπτυξη του αντικειμένου της μελέτης μας.

Πιστεύουμε, ως ένα αρκετά καλό βαθμό να πετύχουμε τόσο τον στόχο μας όσο και την προσέγγιση του θέματος ενώ ελπίζουμε η ανάπτυξη που κάναμε να απέδωσε μια σχετικά «σαφή» εικόνα για το που βρισκόμαστε σ'ήμερα αναφορικά με τα ΕΣΔΑ. Τελειώνοντας «την ανάπτυξη αυτού του θέματος κρίναμε σκόπιμο, προκειμένου για μια πιο ολοκληρωμένη αντίληψη του αντικειμένου μας να εστιάσουμε στα εξής ζητήματα:

ΠΛΑΝΟ

A. Γενικότερες επιρροές της ΕΣΑ και των κατευθύνσεών της για την περίοδο 1997-2001

– Όργανα εφαρμογής πολιτικών.

B. Την επιρροή της ΕΣΑ στην Εθνική Πολιτική 1997-2001 και το ποσοστό επίτευξης των στόχων της σε εθνικό επίπεδο στα εξής:

- ❖ στην ανεργία στην Ελλάδα *Ηλικιακής Λιάθρωσης / Μακροχρόνια Ανεργίας,*
- ❖ στα επίπεδα Απασχόλησης στην Ελλάδα,
- ❖ στα επίπεδα Αμοιβών και Εισοδημάτων στην Ελλάδα,

- ❖ στην περιφερειακή Ανάλυση, και
- ❖ στην Αποτελεσματικότητα κατά προώθηση Ισότητας των 2 φύλων (% Ανεργίας και Απασχόλησης και Επιπέδου Αμοιβών γυναικών σε σχέση με άντρες.

Γ. Προτάσεις Αναμόρφωσης της ΕΣΑ – Γιατί εκφράζεται η ανάγκη για μια πιο βελτιωμένη και πιο συστηματική προσέγγιση των υφισταμένων διαδικασιών της ΕΣΑ.

Α. Ο εξορθολογισμός των ετήσιων κύκλων συντονισμού της Οικονομικής Πολιτικής και Πολιτικής Απασχόλησης καθώς και η Ανακοίνωση της Επιτροπής (14.1.03) για την πλέον νέα Αναθεωρημένη Μελλοντική ΕΣΑ.

Ποιοι είναι οι νέοι στόχοι της αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και την Υπεράσπιση των στόχων της Λισσαβόνας.

Ε. Ποια τα Συμπεράσματα της Ελληνικής Προεδρίας αναφορικά με: την Απασχόληση, τους Κοινωνικούς Εταίρους και την Κοινωνική προστασία.

Α. ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΣΑ

Οι διαδικασίες διαμόρφωσης της πολιτικής απασχόλησης των ΕΣΔΑ και των δομών εφαρμογής της αν και διαχέεται στην ΕΣΑ, από τα πρώτα κιόλας βήματά της αναδεικνύεται ως ένα αυτόνομο «οριζόντιο» θέμα μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας καθώς και την ιδιαίτερη αναφορά στον ρόλο των κοινωνικών εταίρων οι οποίοι καλούνται να διαδραματίσουν έναν πιο ενισχυμένο ρόλο στην εφαρμογή και την παρακολούθηση των μέτρων πολιτικής της ΕΣΑ τα οποία εξαρτώνται από αυτούς. Τα προηγούμενα χρόνια το θέμα του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της παρακολούθησης της ΕΣΑ και των ΕΣΔΑ τεθόταν κυρίως υπό το πρίσμα της διατύπωσης σαφών ποσοτικών στόχων και της ανάπτυξης στατιστικών στοιχείων για την έγκυρη και έγκαιρη παρακολούθησή τους, την αποσαφήνιση, μέσω αυτών, των στόχων, των μέσων και του αποτελέσματος, και την εξ αρχής συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην διαμόρφωση της πολιτικής της ΕΣΑ και των ΕΣΔΑ. *Με άλλα λόγια και η ίδια η ΕΣΑ εξελίσσεται στην πορεία των ετών και η εξέλιξη αυτή εμφανίζεται στην ανάπτυξη, επαναδιατύπωση και την από το 2000 και μετά αυτόνομη εμφάνιση των «οριζοντίων» θεμάτων δίπλα στους τέσσερις πυλώνες της ΕΣΑ.*

ΕΛΛΑΔΑ

Η πρωταρχική επιρροή της ΕΣΑ για την χώρα μας, όπως και για τις άλλες χώρες μέλη, εμφανίζεται στην «πειθαρχία» που επιβάλλει στην διαδικασία σχεδιασμού πολιτικής μέσω της υποχρέωσης σύνταξης του ετήσιου ΕΣΔΑ το οποίο καλείται να αναζητήσει, να ταξινομήσει και να βγάλει κάποια μέτρα πολιτικών για την απασχόληση τα οποία

υλοποιούνται από μεγάλο αριθμό δομών και υπό την εποπτεία οργανισμών επιμέρους τομέων της κρατικής / κυβερνητικής πολιτικής. Αναδεικνύει έτσι το θέμα της ανάγκης συντονισμού σε κεντρικό επίπεδο μεταξύ διαφορετικών Υπουργείων για την σύνταξη και τον σχεδιασμό των ετήσιων ΕΣΔΑ, όπως και το θέμα του αναλόγου συντονισμού στην παρακολούθησή του. Παράλληλα η επιρροή της ΕΣΑ εμφανίζεται στην ανάγκη συγκέντρωσης και ανάλυσης στατιστικών δεδομένων που να περιγράφουν την εξέλιξη των μέτρων πολιτικής που περιλαμβάνονται στα ΕΣΔΑ.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η εν λόγω επιρροή συχνά παίρνει την μορφή συστάσεων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απευθύνει προς την χώρα όσον αφορά την βελτίωση των στατιστικών παρακολούθησης των εξελίξεων στην αγορά εργασίας, καθώς και την ανάπτυξη συνεκτικής πιο συστηματικοποιημένης και σαφούς στρατηγικής για την πολιτική απασχόλησης στα πλαίσια των κατευθύνσεων της ΕΣΑ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Η επιρροή της ΕΣΑ στην συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής απασχόλησης, καθώς και στην ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου είναι ισχυρή αλλά δεν είναι αυτόνομη. Στο Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο η «παράδοση» του κοινωνικού διαλόγου προϋπάρχει της ΕΣΑ, την εμποτίζει και ενισχύεται, επεκτείνεται μέσα από αυτή.

ΕΛΛΑΔΑ

Και στην Ελληνική περίπτωση³⁹ ο κοινωνικός διάλογος, οι διαδικασίες του και οι θεσμοί του αναπτύσσονται σταδιακά στην διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Αυτό είναι αποτέλεσμα της επιρροής του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ευρύτερα. Η ειδικότερη επιρροή της ΕΣΑ συνοψίζεται στην εισαγωγή της υποχρέωσης διαδικασιών κοινωνικού διαλόγου στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των ΕΣΔΑ.

Στον Πίνακα ΙΧ.1 (που ακολουθεί από πίσω), καταγράφονται συνοπτικά τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΕΣΔΑ 1998-2001 και εμπίπτουν από πλευράς περιεχομένου στην παρούσα ενότητα. Από το περιεχόμενο του πίνακα διαπιστώνεται:

- Σημαντική αύξηση μέτρων στο ΕΣΔΑ 2001
- Ενεργός συμμετοχή, με σταδιακά αυξανόμενο βαθμό, των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση προγραμμάτων και μέτρων πολιτικής, καθώς και στην διαμόρφωση νέων νόμων που αφορούν πολιτικές απασχόλησης.

³⁹ Ioannou, *Social Dialogue in Greece*, 2000

Πίνακας ΙΧ.1 - Επιρροές της ΕΣΑ στα ΕΣΔΑ των ετών 1998-2001

Παράγοντες Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Πολιτικών Απασχόλησης (Όργανα, Διαδικασίες Λήψης Αποφάσεων, Διαδικασίες και Μηχανισμοί Εκτέλεσης).

	1998	1999	2000	2001
1 Διαμόρφωση πολιτικών				
Διυπουργική Επιτροπή ΕΣΔΑ σε πολιτικό επίπεδο(6 Υπουργεία)		IV	IV	IV
Συγκρότηση Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης				IV
Συγκρότηση Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης (Στηρίζει Επιστημονικά το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων)			I-II	III
Θέσπιση Ρυθμίσεων και Δομών για ενδυνάμωση του σχεδιασμού πολιτικών απασχόλησης σε επίπεδο περιφέρειας (Διεύρυνση Σύνθεσης Περιφερειακών Συμβουλίων - Συγκρότηση Οργανικών Μονάδων Απασχόλησης).				III
Ανάπτυξη Εργαλείων Πολιτικής (Δημιουργία Task Force για θέματα Ισότητας, Ενδυνάμωση Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης, Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης-Αγροτικής Ανάπτυξης, Τοπικά Σχέδια Δράσης για την απασχόληση, Αναπτυξιακές Συμπράξεις -EQUAL)				II
Εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕΝ)				IV
Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Οριζόντιας Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ				III
2 Εφαρμογή πολιτικών				
Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΕΠΑ)	IV	IV	IV □	IV
Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας (ΕΙΕ)-Προώθηση των ΤΣΑ	IV	IV	IV	IV
Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)	II	II	II	II □
Πιστοποίηση Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης -Επανίδρυση ΕΚΕΠΣ	IV •	IV •	IV •	IV •
ΟΕΕΚ- Ανάπτυξη Συστήματος Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης	IV •	IV •	IV •	IV • □

ΕΟΜΜΕΧ-Προώθηση Επιχειρηματικότητας	IV •	IV •	IV •	IV •
ΚΕΘΙ	IV	IV	IV	IV • □
Επιτροπή Παρακολούθησης ΕΣΔΑ (6 Υπουργεία, ΟΑΕΔ, Κοινωνικοί Εταίροι)		IV	IV	IV
Εκσυγχρονισμός ΟΑΕΔ			II	III
Εξειδικευμένα Κέντρα Σχεδιασμού Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΣΕΚ)	I	II	III	
Δημιουργία Εθνικού Φορέα Επαγγελματικής Κατάρτισης			II	II
Αναβάθμιση Στατιστικού Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών				III
Σύστημα Καταγραφής της Ζήτησης Ειδικοτήτων και Ανάλυσης των Αναγκών Κατάρτισης της Αγοράς Εργασίας.				IV •
Ανάπτυξη Εργαλείων και Δομών για την ενθάρρυνση νέων επενδύσεων (Μηχανισμοί Διαβούλευσης, Παρατηρητήριο για ΜΜΕ & ΠΜΕ, Εγγυοδοτικός Φορέας, Ταμείο Νέας Οικονομίας, ΚΟΙΣΠΕ κ.λ.π.)				III
Σύσταση Ειδικής Διευρυτικής Επιτροπής για την προώθηση της Ισότητας σε όλες τις πολιτικές				III
3 Συμμετοχή Κοινωνικών Εταίρων	IV	IV	IV □	IV • □
Συμμετοχή στον σχεδιασμό ΕΣΔΑ				
Συμμετοχή στον Σχεδιασμό και Παρακολούθηση Προγραμμάτων Καταπολέμησης της Ανεργίας				
Συμμετοχή στην διαμόρφωση του περιεχομένου των νόμων 2643/1998,2646/1998.				
Συμμετοχή στην διαμόρφωση του 2601/1998				
Συμμετοχή στην διαμόρφωση του 2639/1999 για θέματα οργάνωσης της εργασίας				
Συμμετοχή στην διαμόρφωση του 2874/1999 για ρυθμίσεις στην απασχόληση				
Συμμετοχή στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση του Γ'ΚΠΣ				
Εξαρχής συμμετοχή στον σχεδιασμό και την διαμόρφωση του ΕΣΔΑ 2001				
Συμμετοχή στην Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Πόρων.				

Υπόμνημα

I = Πρόθεση

II = Σε Φάση Σχεδιασμού/Δέσμευση

III = Σε φάση αρχικής/περιορισμένης/πilotικής εφαρμογής

IV = Σε πλήρη υλοποίηση/λειτουργία

● = Ποσοτικά Σημαντικό έργο

□ = Αύξηση/Βελτίωση/Επέκταση

Α. Παράγοντες εφαρμογής πολιτικών

Δομές και συστήματα εφαρμογής

▪ ΟΑΕΔ: ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.

Ο ΟΑΕΔ αποτελεί την μετεξέλιξη του «Οργανισμού Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας» που είχε συσταθεί με το ΝΔ 2961/1954. Μετονομάσθηκε σε ΟΑΕΔ και αναδιοργανώθηκε το 1969. Ήταν και εξακολουθεί να είναι το κύριο όργανο εφαρμογής της Κυβερνητικής Πολιτικής σε ζητήματα επί της απασχόλησης και ταχείας προσαρμογής της προσφοράς εργασίας προς τις απαιτήσεις της ζήτησης, σε αρμονία προς το εκάστοτε Πρόγραμμα Οικονομικής Αναπτύξεως της χώρας και τις συναφείς κατευθύνσεις και οδηγίες του Υπουργού Εργασίας.

Το κύριο αντικείμενο του ΟΑΕΔ περιγράφεται ήδη από το 1969 και δεν έχει αλλάξει σημαντικά ή ριζικά και στις επόμενες τρεις δεκαετίες οι αλλαγές του δεν υπήρξαν ριζικές. Δεν έχει υπάρξει αναλυτικός και εξειδικευμένος απολογισμός και επιστημονική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων του επί δεκαετίες. Ωστόσο όμως επί σειρά ετών είναι αντικείμενο κριτικής εκ μέρους εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων οι οποίοι από το 1977 συμμετέχουν στο ΔΣ του Οργανισμού.

▪ ΕΝΙΑΙΟ ΜΗΤΡΩΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ

Το Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών (Ε.Μ.Α.) θεσπίστηκε ως ένα ακόμη εργαλείο, μετά το σύστημα πιστοποίησης φορέων κατάρτισης, για την βελτίωση της ποιότητας των υλοποιούμενων σχεδίων της ΕΣΑ. Το 1999 ο συνολικός αριθμός μελών στο Ε.Μ.Α. ανέβηκε στα 450.

Πρόσφατα (τέλος 2001 – αρχές 2002) εντάχθηκαν στο Ε.Μ.Α. άλλα περίπου 400-450 μέλη.

▪ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ (Ε.ΚΕ. ΠΙΣ.)

Το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΕΚΕΠΙΣ) ιδρύθηκε με το Άρθρο 22 του νόμου 2469/97 και είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εργασίας. Οι βασικοί σκοποί του είναι οι εξής:

- Η εναρμόνιση του Συστήματος Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης με το σύστημα της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.
- Η εξασφάλιση των προϋποθέσεων και η εξυπηρέτηση των στόχων που ρητά αναφέρονται στο Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα, και αφορούν στον άξονα «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προώθηση της Απασχόλησης» και ειδικότερα την ανάπτυξη του συστήματος πιστοποίησης.

▪ ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ Γ' ΚΠΣ

Με στόχο την αποτελεσματικότερη διοίκηση του Ε.Π. «Απασχόληση και Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006», της Κ.Π. EQUAL και των δράσεων ΕΚΤ γενικότερα δημιουργήθηκαν και λειτουργούν ήδη 4 νέες μονάδες / Ειδικές Υπηρεσίες :

- Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το ΕΚΤ στο Υπουργείο Εργασίας.
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων του ΕΚΤ στο Υπουργείο Εργασίας.
- Διαχειριστική Αρχή Ε.Π. «Απασχόληση και Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση».

- *Διαχειριστική Αρχή Κ.Π. EQUAL.*

- **ΟΜΑΔΕΣ ΈΡΓΟΥ Μ.Ο.Δ.**

Στο σύστημα διοίκηση-διαχείρισης των Ε.Π. του Β' ΚΠΣ , έστω και με την έννοια της υποστήριξης και της παροχής έργου τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβάνονται και οι δύο Ομάδες Έργου της Μ.Ο.Δ. του Υπουργείου Εργασίας και του Ο.Α.Ε.Δ αντίστοιχα. Στο διάστημα της λειτουργίας τους, δεν έχει καταστεί δυνατό να διαμορφωθεί ένα σταθερό προφίλ του ρόλου των δύο αυτών ομάδων έργου και ιδιαίτερα δεν αξιοποιήθηκε επαρκώς η τεχνογνωσία και πείρα των στελεχών τους προς όφελος των μόνιμων υπαλλήλων των δύο φορέων.

- **Τ.Σ.Α.**

Την περίοδο 1997-1999, υλοποιήθηκαν στην Ελλάδα δράσεις ενταγμένες στα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης. Οι δράσεις αυτές υλοποιήθηκαν σε συγκεκριμένες περιφέρειες της Ελλάδας⁴⁰ που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικό-κοινωνικά προβλήματα (υψηλή ανεργία).

Τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης προσεγγίζονται «εκ των κάτω προς τα άνω». Η πρωτοβουλία ξεκινά από το τοπικό επίπεδο με διευρυμένη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και συντονίζεται και εντάσσεται σε ένα σχέδιο δράσης.

Ο ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ των 7 ελληνικών Τ.Σ.Α. ανήλθε σε 4.368.717.655 δρχ. Από τις δράσεις των Τ.Σ.Α. δημιουργήθηκαν συνολικά 10.879 νέες θέσεις απασχόλησης. Από αυτές οι 1.596 δημιουργήθηκαν από δράσεις ενταγμένες στα Π.Ε.Π. και 9.193 από πλευράς εφαρμογής μέτρων επιδότησης απασχόλησης. Οι θέσεις των Π.Ε.Π. είναι κατά κύριο λόγο θέσεις πλήρους απασχόλησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ως προς τα όργανα, τις δομές, τις διαδικασίες και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης, διαπιστώνεται για το διάστημα από το 1997 μέχρι και το 2001, η πιο έντονη τάση εκσυγχρονισμού και μεταρρυθμίσεων στο πνεύμα της ΕΣΑ. Η εξέλιξη αυτή είναι κατά κάποιον τρόπο και αναμενόμενη, διότι σε αυτούς τους τομείς υπήρχαν και τα μεγαλύτερα περιθώρια βελτίωσης, όσον αφορά τις πολιτικές απασχόλησης.

Σε συνδυασμό μάλιστα με την ήδη αναφερθείσα διεύρυνση, εμβάθυνση και συστηματοποίηση του κοινωνικού διαλόγου, καθώς και με την θέσπιση οργάνων όπως το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης & Κοινωνικής Ασφάλισης δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση μιας πιο συνεκτικής στρατηγικής για την απασχόληση.

Η θέσπιση και λειτουργία των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης, των νέων Υπηρεσιών Παρακολούθησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής, καθώς και ο εκσυγχρονισμός του ΟΛΕΔ συνθέτουν ένα πλαίσιο αποτελεσματικότερης εφαρμογής των πολιτικών απασχόλησης στο άμεσο μέλλον.

⁴⁰ Βλέπε Υποσημείωση 35 εργασίας.

Β. Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 1997 – 2001

Σε ότι αφορά το ποσοστό επίτευξης των στόχων της ΕΣΑ για την περίοδο 1997-2001 στην ελληνική αγορά Εργασίας έχουμε να παρουσιάσουμε τα εξής συμπεράσματα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΛΥΟ ΦΥΛΩΝ

Ιδιαίτερα όσον αφορά τις δομές / συστήματα / συνοδευτικές υπηρεσίες, οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα είναι ιδιαίτερα σημαντικές και είναι εμφανής η προσπάθεια ανταπόκρισης της χώρας όσον αφορά τη προώθηση της γυναικείας συμμετοχής στην απασχόληση και την άρση των εμποδίων για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

Ο παρεμβάσεις σε αυτά τα πεδία στο μεγαλύτερο μέρος τους έρχονται να άρουν ουσιαστικά εμπόδια στην απασχόληση των γυναικών, Ειδικότερα, η πολιτική που ασκείται για να καλυφτούν οι ανάγκες φύλαξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας είναι ιδιαίτερα σημαντική και έρχεται να καλύψει πολύ σημαντικά κενά.

Στα πλαίσια του Προγράμματος Βρεφονηπιακών - Παιδικών Σταθμών και ΚΔΑΠ δομές δυναμικότητας 6.700 παιδιών όπου έχουν προτεραιότητα συμμετοχής παιδιά ανέργων γονέων, γεγονός που αποτελεί καινοτόμο στοιχείο για τα Ελληνικά δεδομένα.

Τα προγράμματα που εφαρμόστηκαν στη περίοδο 1997 - 2001 τα αποτελέσματα των οποίων αποτυπώνονται στον σχετικό πίνακα «επιχειρηματικότητα γυναικών» και «Δράσεις κατά του κοιν. Αποκλεισμού». Ειδικότερα θέματα επιπτώσεων και ως προς τις γυναίκες εξετάζονται και παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο ΙΧ (Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας επιλεγμένων μέτρων- δες παραρτήματα).

Πολύωνας 4:Ισότητα Μεταξύ των Λύο Φύλων	1998	1999	2000	2001
ρα υπέρ ατόμων (ως άμεσα ωφελοούμενοι/ες)				
ι και των δύο φύλων				
χιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση Ανέργων	IV, (-), •	IV, (-), •	IV, (+), •	IV, (+), •
γράμματα Προώθησης στην Απασχόληση (ΝΘΕ -)	IV, (+), •	IV, (+), •	IV, (++), •	IV, (++), •
τοβουλία EQUAL			I-II •	III-IV •
κά για γυναίκες				
γράμματα προώθησης Γυναικείας				
ειρηματικότητας	IV, •	IV, •	IV, •	IV, •, □

γραμμα Αυτοαπασχόλησης Γυναίκων σε οτικές Περιοχές			I	
οτικό Πρόγραμμα Επαγγελματικής Εμπειρίας αυκών			I	
γραμμα Εμπειρίας Γυναίκων Αγροτικών Περιοχών			IV	IV
αιδευτικές Παρεμβάσεις υπέρ των Γυναίκων (ΕΚ)				III - IV
ές / συστήματα / συνοδευτικά μέτρα				
δομές Φύλαξης Παιδιών (ΚΔΑΠ-Βρεφονηπιακοί θμοί) Και Φροντίδας Ηλικιωμένων	I	II-III	III - IV	III - IV □
ΑΠ για παιδιά με Ειδικές Ανάγκες				I
γραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" και Μονάδες ωνυκής Μέριμνας	I-II	II-III	III - IV	III - IV □
τρα Γυναικείας Πληροφόρησης και Γυναικείας ειρηματικότητας ΚΕΘΙ	IV	IV	IV, □	IV
οήμερο Σχολείο» - «Ολοήμερο Νηπιαγωγείο»	I-II	II-IV	IV, □	IV, □
ουργία "Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας αιωμένων"	I	II-III	III - IV	IV
πίωση Όρων Λειτουργίας Μονάδων Φύλαξης ιών και Σχολείων	III - IV	III - IV	III - IV	III - IV
αίδευση Συμβούλων Εργασίας (ΚΠΑ) για βουλευτική Ανέργων Γυναίκων				I
αγωγή Ευέλικτων Μορφών Οργάνωσης Εργασίας		IV (-)	IV (-)	IV (-)
οση Εργοδοτικών Εισφορών για Χαμηλόμισθους				II-III (-)
πληρωματικά Μέτρα Προώθησης Προσλήψεων αυκών στον Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα			I	
άδα Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης ΚΕΘΙ	IV	IV	IV	IV
παρασκευαστικά μέτρα Προώθησης της Ισότητας Δύο Φύλων (Μελέτες και Πιλοτικά Έργα)		IV	IV	IV
αση Ειδικής Διωπουργικής Επιτροπής για Θέματα ητας			II	IV
κό Προγραμμα Δράσης για την Ισότητα 2001-			I-II	III-IV
εξέταση Ύλης Σχολικών Βιβλίων		II	II	II
πτυξη Δικτύου ΚΥΥ για την Αφανή Ζήτηση				I
ανημα				

Πρόθεση				
Σε Φάση Σχεδιασμού/Δέσμευση				
= Σε φάση αρχικής/περιορισμένης/πilotικής εφαρμογής				
= Σε πλήρη υλοποίηση/λειτουργία				
Ποσοτικά Σημαντικό έργο				
Αύξηση/Βελτίωση/Επέκταση				
(+) = σχεδιασμός ουδέτερος / θετικός υπέρ των μετρώμενων				

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΕΤΗ						
ΜΕΤΡΩΝ ΥΠΕΡ ΑΝΕΡΓΩΝ						
ΓΥΝΑΙΚΩΝ	1997	1998	1999	2000	2001	1997-01
Κατάρτιση ανέργων	9.340	5.716	36.645	25.575	8.296	85.572
ΚΕΚ (εθνικό σκέλος)	0	0	10.420	6.757	1.720	18.897
ΚΕΚ (περιφερειακό σκέλος)	0	0	17.967	9.985	5.119	33.071
ΣΕΚ -ΟΑΕΔ	9.326	5.606	7.298	7.537	1.457	31.224
Ανεργων Ναυτικών (ΥΕΝ)	14	110	748	341	0	1.213
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις	0	0	212	955	0	1.167
Επιδότηση απασχόλησης	26.273	16.077	32.940	16.591	6.812	98.693
ΝΘΕ	21.240	12.829	22.297	8.473		64.839
ΝΕΕ	5.033	3.248	7.031	7.163	6.812	29.287
STAGE	0	0	3.400	0	0	3.400
Ολ. παρεμβάσεις -σεισμοπαθείς	0	0	212	955	0	1.167
Σύνδεση κατάρτισης - απασχόλησης	0	1.546	121	364	264	2.295
Σύνδεση κατάρτισης απασχόλησης	0	1.546	0	0	0	1.546
Μεγάλα τεχνικά έργα	0	0	121	364	264	749
Στελέγωση δομών κοινωνικής μέριμνας	0	0	0	0	775	775
Κοινωνική μέριμνα	0	0	0	0	775	
Δράσεις κατά του κοιν. Αποκλεισμού	0	0	9.800	4.800	1.342	15.942
Ωφελούμενες Δράσεων κατά του κοιν. Αποκλεισμού	0	0	9.800	4.800	1.342	15.942
Επιχειρηματικότητα Γυναικών	0	0	198	450	0	648
Επιχειρηματικότητα Γυναικών (Υπ. Ανάπτυξης)	0	0	198	0	0	198
Επιχειρηματικότητα Γυναικών Υπαίθρου	0	0	0	450	0	450
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ	35.613	23.339	79.704	47.780	17.489	
Πληθυσμός ανέργων γυναικών	267.327	289.700	321.588	297.720	287.896	
Βαθμός κάλυψης πληθυσμού ανέργων	13,32%	8,06%	24,78%	16,05%	6,07%	
ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΗΘΕΝΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ 1997 - 2001						203.925
ΜΕΣΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ						13,93%

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΑΣΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

- Παρ' όλες τις τάσεις μείωσης των διαφορών που εμφανίζονται στην περίοδο 1997-2001, ακόμη υφίσταται σημαντικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων στην αγορά εργασίας. Οι διαφορές αυτές μπορούν να

κατηγοριοποιηθούν σε δύο ομάδες: α) Διαφορές που αφορούν στα ποσοστά απασχόλησης, ανεργίας και γενικότερα στην συμμετοχή των δύο φύλων στην απασχόληση και β) Διαφορές που αφορούν στις αμοιβές των δύο φύλων στην αγορά εργασίας. Ακολουθεί μια προσπάθεια καταγραφής των βασικών παραγόντων που οδηγούν στην δημιουργία του χάσματος μεταξύ των δύο φύλων, καθώς και στην διατήρησή του.

- Μία πρώτη παρατήρηση που προκύπτει από τις αξιολογήσεις προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων, είναι το γεγονός ότι **οι γυναίκες έχουν μειωμένες πιθανότητες να βρουν δουλειά έναντι ανδρών με ίδια προσόντα** είτε ανήκουν στην ομάδα έρευνας είτε στην ομάδα ελέγχου. Και αυτό γιατί από πλευράς εργοδοτών υπάρχουν ενδείξεις για διακρίσεις κατά των γυναικών ιδιαίτερα όταν αντιμετωπίζουν/ ή πρόκειται να αντιμετωπίσουν οικογενειακά βάρη.
- Το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν φαίνεται στατιστικά η μητρότητα να επηρεάζει τη συμμετοχή στην απασχόληση δεν σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μητρότητα αντιμετωπίζονται επαρκώς από το επίσημο δίκτυο υπηρεσιών. Διαφαίνεται η βέβαια ύπαρξη «ΙΣΧΥΡΩΝ ΑΤΥΠΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ», τα οποία αν και δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία αποτελούνται πάλι από γυναίκες μεγαλύτερης, αλλά παρ' όλα αυτά εργάσιμης ηλικίας. Αυτό σημαίνει ότι σε όλες τις περιπτώσεις κάποιες γυναίκες καλούνται να επιλέξουν μεταξύ οικογενειακών υποχρεώσεων και απασχόλησης, δίλημμα που στη περίπτωση γυναικών με χαμηλά προσόντα μάλλον καταλήγει εις βάρος της απασχόλησης.
- Ένα άλλο ζήτημα είναι ο **βαθμός στον οποίο μπορεί να συμβάλλει η ύπαρξη επαρκούς υποδομής φροντίδας για παιδιά και ηλικιωμένους** στην αύξηση της απασχόλησης των γυναικών. Το θέμα αυτό ήδη αντιμετωπίζεται όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω με τη δημιουργία τέτοιων δομών και υπηρεσιών. Ο θεσμός του «ολοήμερου σχολείου» που πρόσφατα εισήχθη και διευρύνεται με ταχείς ρυθμούς είναι ένα από τα πλέον σημαντικά βήματα που έγιναν.
- *Το ισχυρό στερεότυπο, της γυναίκας που ευθύνεται για την φροντίδα του σπιτιού, την ανατροφή των παιδιών και την φροντίδα των ηλικιωμένων συνδυαζόμενο και με το στερεότυπο του άντρα-προμηθευτή ο οποίος στηρίζει οικονομικά την οικογένεια, είναι στερεότυπα τα οποία ευθύνονται ακόμη για τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών της ελληνικής αγοράς εργασίας, αλλά σε μειούμενο συν τω χρόνο βαθμό. Αυτά τα στερεότυπα τα οποία τις προηγούμενες δεκαετίες διαμόρφωναν την διάρθρωση της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα, σήμερα έχουν πολύ μικρή επίδραση στην ελληνική αγορά εργασίας.*
- Πρόσφατες πολιτικές για την θέσπιση μεγαλύτερων αμοιβών σε θέσεις μερικής απασχόλησης μπορούν να έχουν θετικές επιπτώσεις στην συμμετοχή στην απασχόληση των γυναικών, ως λύση στο θέμα συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.
- **Οι αμοιβές των γυναικών είναι σημαντικά χαμηλότερες** από αυτές των ανδρών. Οι σχετικές στατιστικές, που αποτυπώνουν τις διαφορές αυτές στην ουσία προβάλλουν τον διαχωρισμό που ισχύει: οι γυναίκες δεν εξελίσσονται το ίδιο με τους άνδρες στις ιεραρχίες των επιχειρήσεων, γεγονός που

απεικονίζεται στους μέσους όρους των αμοιβών ανά κλάδο και όχι σε διακρίσεις από πλευράς συλλογικών συμβάσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-Αποτελεσματικότητα των Κύριων Μέτρων Πολιτικής

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στην Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση του 2000, η πολιτική της Ελλάδας για την αύξηση της γυναικείας συμμετοχής στην απασχόληση, εν όψει βέβαια και του στόχου του 60% για το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης έως το 2010 που τέθηκε από το Συμβούλιο της Λισαβόνας, κρίθηκε ως «απογοητευτική», όντας η μόνη χώρα μαζί με την Ισπανία με το μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ των δύο φύλων και με τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης.

«ΨΑΛΙΔΑ» ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΔΡΩΝ - ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η «ψαλίδα» μεταξύ των δύο φύλων που αφορά στην ανεργία του συνόλου του εργατικού δυναμικού έκλεισε κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης τετραετίας, παρά την συνολική αύξηση των ποσοστών ανεργίας, τα οποία όμως παρουσιάζουν τάση μείωσης και για το σύνολο αλλά και για τα δύο φύλα από το 1999 και εντεύθεν. Εξετάζοντας τις ηλικιακές ομάδες, βλέπουμε ότι η ανεργία μειώνεται από το 1997 μέχρι και το 2001 για τους νέους (15-29 ετών). Μάλιστα στις ηλικιακές ομάδες των νέων μειώθηκε σημαντικά και το χάσμα ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων καθ' όλη την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Η αύξηση της ανεργίας στις ομάδες 30-44 και 45-64 είναι τα μόνα αρνητικά σημεία. Η τάση όμως για το ύψος της ανεργίας είναι καθοδική από το 1999 και έπειτα, κάτι που παρατηρείται και για το χάσμα ανεργίας μεταξύ των φύλων το οποίο φαίνεται να ακολουθεί μια καθοδική τάση από το 1999, παρά την συνολική αύξηση του από το 1997 μέχρι το 2001. Η μακροχρόνια ανεργία παρουσιάζει αντίστοιχα ενθαρρυντικά αποτελέσματα για το μέλλον μιας και παρουσιάζει καθοδική τάση από το 1999 μέχρι και το 2001, ενώ μειώθηκε και το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων ακολουθώντας μια ισχυρή τάση μείωσης από το 1999 μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η γυναικεία παρουσία στην Ελληνική Αγορά Εργασίας έγινε ισχυρότερη από το 1997 μέχρι το 2001, επηρεάζοντας και τα συνολικά ποσοστά απασχόλησης μιας και μειώθηκαν ελαφρώς τα ανδρικά ποσοστά απασχόλησης κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Παρομοίως, μείωση παρατηρείται και στις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων.

ΑΜΟΙΒΕΣ 2 ΦΥΛΩΝ

Το τελευταίο μέγεθος που εξετάστηκε είναι οι αμοιβές των δύο φύλων. Εδώ σημειώνονται δύο πράγματα: α) Τα διαθέσιμα στοιχεία δεν είναι επαρκή για να μας δώσουν μια πλήρη εικόνα της κατάστασης σχετικά με τις αμοιβές, αλλά αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό κομμάτι της αγοράς εργασίας και μας δίνουν μια αρκετά αξιόπιστη εικόνα της γενικότερης κατάστασης, β) Οι οποίες διαφορές σε επίπεδο αμοιβών μεταξύ των δύο

φύλων παρατηρούνται, δεν οφείλονται τόσο σε διακρίσεις από πλευράς συλλογικών συμβάσεων όσο στο ότι οι γυναίκες τείνουν να μην εξελίσσονται ιεραρχικά στην επιχείρηση.

ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παρ' όλα αυτά σύμφωνα με τα στοιχεία που αφορούν στους κλάδους παραγωγής, οι διαφορές στις αμοιβές κατά φύλο μειώνονται. Παρά την αύξηση των διαφορών σε κάποιους κλάδους, η μείωση των διαφορών είναι πολύ ισχυρή σε κλάδους στους οποίους απασχολείται σημαντικό μέρος των εργαζομένων (π.χ. Εμπόριο).

Είναι εμφανής η προσπάθεια ανταπόκρισης της χώρας όσον αφορά τη προώθηση της γυναικείας συμμετοχής στην απασχόληση και την άρση των εμποδίων για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

Στο διάστημα αναφοράς από τα μέτρα που εξετάστηκαν ωφελήθηκε κατά μέσο όρο το 14% των ανέργων γυναικών κατ' έτος, ενώ το έτος 1999 που αποτελεί το έτος - κορυφή για την υλοποίηση προγραμμάτων ωφελήθηκε το 25% των ανέργων γυναικών που εκείνη τη χρονιά παρουσίασε ως μέγεθος μια αύξηση έναντι του 1998 της τάξης του 11%.

Μία παρατήρηση που προκύπτει από τις αξιολογήσεις προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων⁴¹, είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες έχουν μειωμένες πιθανότητες να βρουν δουλειά έναντι ανδρών με ίδια προσόντα. Επίσης προκύπτει ότι η ύπαρξη οικογενειακών υποχρεώσεων αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα στην αναζήτηση εργασίας. Αν συνδυαστούν τα ανωτέρω προκύπτει ότι από πλευράς εργοδοτών υπάρχουν ενδείξεις για διακρίσεις κατά των γυναικών ιδιαίτερα όταν αντιμετωπίζουν/ ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οικογενειακά βάρη.

A. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ (ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑ ΦΥΛΟ)

Σύνολο χώρας

Παρατηρώντας του πίνακες, διαπιστώνουμε ότι συνολικά από το έτος 1997 μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001 τα ποσοστά ανεργίας αυξήθηκαν ελαφρά τόσο για το σύνολο της χώρας όσο και για κάθε φύλο επιμέρους. Στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, το έτος 1997 η ανεργία είναι ίση με το 10,25% του εργατικού δυναμικού ενώ το 2001 παρουσιάζεται ελαφρά αυξημένη και είναι ίση με 10,89% του εργατικού δυναμικού. Η πορεία που ακολουθεί η ανεργία δεν είναι σταθερή κατά την διάρκεια των εξεταζομένων ετών αλλά παρουσιάζει δύο φάσεις: Από το 1997 μέχρι το 1999 η συνολική ανεργία αυξήθηκε κατά 1,5% (10,25% το 1997, 11,74% το 1999), αλλά από το 1999 μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2001, το ύψος της ανεργίας για το σύνολο του εργατικού δυναμικού παρουσιάζει μια καθοδική τάση. Το 1999 η ανεργία είναι ίση με το 11,74% του εργατικού δυναμικού, το 2000 11,07% ενώ το Α' Τρίμηνο του 2001 είναι ίση με 10,89%, παρουσιάζει δηλαδή μια

⁴¹ Ειδικότερα θέματα επιπτώσεων και ως προς τις γυναίκες εξετάζονται και παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο ΙΧ (Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας επιλεγμένων μέτρων), στο σχετικό με την Ενότητα 1 παράρτημα, καθώς και στο Κεφάλαιο Χ.

βαθμιαία ετήσια μείωση, κάτι το οποίο μπορεί να είναι μια ένδειξη αρχής πορείας για περαιτέρω μείωση των ποσοστών ανεργίας.

ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Αντίστοιχα συμπεράσματα λαμβάνουμε παρατηρώντας και τους πίνακες με τα ποσοστά ανεργίας και των επιμέρους φύλων. Τόσο η αντρική ανεργία όσο και η γυναικεία ανεργία ακολουθούν μια πορεία αύξησης από το 1997 μέχρι το 1999, ενώ αντίθετα από το 1999 μέχρι και το 2001 τα ποσοστά ανεργίας μειώνονται. Πιο συγκεκριμένα, η αντρική ανεργία το 1997 είναι ίση με το 6,62% του αντρικού εργατικού δυναμικού, το 1999 ίση με 7,58%, ενώ το Α΄ Τρίμηνο του 2001 παρουσιάζεται μειωμένη κατά 0,5% σε σχέση με το 1999. Αυτή η διακύμανση είναι εντονότερη στις γυναίκες. Από το 1997 μέχρι το 1999 η γυναικεία ανεργία παρουσιάζει αύξηση ίση με 2% περίπου. Αντίστοιχα έντονη είναι και η μείωση από το 1999 μέχρι το Α΄ Τρίμηνο του 2001, μείωση ίση με 1,6% περίπου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΑΝΔΡΕΣ – ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι η ανεργία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο πλήττει κατά κύριο λόγο τις γυναίκες. Το χάσμα στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων είναι μεγάλο στην χώρα μας, αλλά δείχνει σημάδια βελτίωσης. Η «ψαλίδα» μεταξύ των δύο φύλων ακολουθεί την πορεία που ακολουθεί η ανεργία και εξετάσαμε παραπάνω. Από το 1997 μέχρι το 1999 η διαφορά των ποσοστών ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων αυξάνεται (9,27% το 1997, 10,34% το 1999) ενώ από το 1999 μέχρι και το 2001 η διαφορά μεταξύ των δύο φύλων μειώνεται (μείωση ίση με 1,2% περίπου). Αυτή η μείωση που παρατηρείται είναι μια ένδειξη για πορεία προς μεγαλύτερη ισότητα μεταξύ των δύο φύλων αλλά δεν μπορεί να υποστηριχτεί με σιγουριά.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Η ανεργία παρουσιάζει και «άνιση κατανομή» και μεταξύ των περιφερειών. Περιφέρειες όπως τα Ιόνια Νησιά, η Κρήτη, το Βόρειο Αιγαίο παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας ενώ αντίθετα η Δυτική Μακεδονία, η Στερεά Ελλάδα και η Ήπειρος είναι περιφέρειες που παρουσιάζουν σταθερά υψηλά ποσοστά ανεργίας. Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας που παρουσιάζουν τα Ιόνια Νησιά και το Νότιο Αιγαίο το 2001, περιφέρειες που τα προηγούμενα χρόνια παρουσίαζαν χαμηλά ποσοστά ανεργίας, οφείλονται μάλλον στην εποχικότητα των στοιχείων (Α΄ Τρίμηνο 2001) και όχι σε μια συνολική αύξηση της ανεργίας. Σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων σύμφωνα με τα ποσοστά ανεργίας είναι Μεγαλύτερη στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, στην Κρήτη και στα Ιόνια Νησιά, ενώ μεγαλύτερες διαφορές παρατηρούνται στην Θεσσαλία και στην Στερεά Ελλάδα. Αναλυτικότερα περιφερειακά στοιχεία παρουσιάζονται στους πίνακες.

Β. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΕΠΙΠΕΔΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Ο αριθμός των απασχολούμενων αυξάνεται οριακά για την χώρα από το 1997 μέχρι και το Α΄ Τρίμηνο του 2001. Ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων το 1997 είναι 3.854.057 , ενώ το Α΄ Τρίμηνο σαν απασχολούμενοι καταγράφονται 3.899.418 άτομα, μια αύξηση δηλαδή της τάξης του 1,18% για την εξεταζόμενη πενταετία. Η αύξηση αυτή, στον αριθμό των απασχολούμενων της χώρας οφείλεται στην αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, αύξηση της τάξεως του 4,45% από το 1997 μέχρι το 2001. Αντίθετα, η αντρική απασχόληση μειώθηκε οριακά κατά 0,72% από το 1997 μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2001. Αναλυτικότερα στοιχεία για τις περιφέρειες παρουσιάζονται στο παράρτημα.

ΦΥΛΑ

Το ποσοστό απασχόλησης για το σύνολο και των δύο φύλων αυξήθηκε συνολικά από το 1997 μέχρι και το Α΄ Τρίμηνο του 2001. Πιο συγκεκριμένα, το 1997 το ποσοστό απασχόλησης είναι 54,85% ενώ το 2001 είναι 55,29%, αύξηση δηλαδή κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα. Η αύξηση αυτή δεν ακολουθεί κάποια συγκεκριμένη τάση αλλά **αυξομειώνεται από έτος σε έτος**. Το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης παρουσιάζεται το 2000 ίσο με το 55,86% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας.

ΑΝΤΡΕΣ- ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Το ποσοστό απασχόλησης των αντρών μειώθηκε από το 1997 μέχρι το Α΄ Τρίμηνο του 2001 από 71,93% σε 70,41%. Το ποσοστό απασχόλησης μειώνεται σταθερά μέχρι το 1999 (70,92%) και έπειτα αυξομειώνεται. Αντίθετα, το γυναικείο ποσοστό απασχόλησης για το σύνολο του εργατικού δυναμικού αυξήθηκε συνολικά κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης πενταετίας, κατά 2 περίπου ποσοστιαίες μονάδες (39,07% το 1997, 41,01% το Α΄ Τρίμηνο του 2001). Η αύξηση αυτή είναι σταθερή μέχρι το 2000, όπου παρουσιάζεται και το ανώτερο ποσοστό γυναικείας απασχόλησης (41,28%) αλλά έπειτα μειώνεται ελαφρά.

Ενθαρρυντικό γεγονός ως προς την ισότητα των δύο φύλων, είναι το γεγονός ότι κλείνει η ψαλίδα της διαφοράς των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων κατά την διάρκεια της πενταετίας 1997-2001. Η τάση μείωσης είναι σταθερή και δεν ανακόπτεται κανένα έτος. Πιο συγκεκριμένα, η διαφορά των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων το 1997 είναι 32,86 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ το Α΄ Τρίμηνο του 2001 είναι 29,39 ποσοστιαίες μονάδες, παρατηρείται δηλαδή μια μείωση 3,5 περίπου ποσοστιαίων μονάδων

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

Σύμφωνα με την ανάλυση που παρουσιάστηκε μέχρι τώρα, καταλήγουμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

- **Η ανεργία είναι** ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο πλήττει κατά πολύ μεγαλύτερο βαθμό τους νέους και τις γυναίκες. Τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών είναι πολύ μεγαλύτερα από αυτά των ανδρών. Οι ηλικίες οι οποίες πλήττονται κατά κύριο λόγο από την ανεργία είναι από **15 έως και 29 ετών**.
- **Τα ποσοστά συνολικής ανεργίας** αυξήθηκαν συνολικά από το 1997 μέχρι και το Α΄ Τρίμηνο του 2001 και για το σύνολο του εργατικού , αλλά και για τα επιμέρους φύλα. Η αύξηση αυτή σημειώθηκε

από το 1997 μέχρι το 1999, αλλά από το 1999 μέχρι το 2001 το ύψος της ανεργίας ακολουθεί μια πορεία μείωσης και για τους άντρες και για τις γυναίκες. Ανάλογη πορεία ακολουθεί και το εύρος της διαφοράς των ποσοστών ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων. Η ψαλίδα «ανοίγει» μέχρι το 1999, αλλά η διαφορά των ποσοστών ανεργίας των δύο φύλων μειώθηκε από το 1999 μέχρι το Α' Τρίμηνο του 2001, δίνοντας ελπιδοφόρα μηνύματα για το μέλλον.

- **Στις ηλικιακές ομάδες 15-24 και 15-29**, μειώθηκαν τα ποσοστά ανεργίας από το 1997 μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001 και για το σύνολο του εργατικού δυναμικού αλλά και για κάθε φύλο ξεχωριστά. Μοναδική εξαίρεση παρουσιάζεται το έτος 1999 όπου και παρατηρείται μια αύξηση της ανεργίας, αλλά από το 1999 μέχρι το 2001 συνεχίζεται η τάση μείωσης των ποσοστών ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων. Αυτή η μείωση των ποσοστών ανεργίας στις συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες μπορούν στο μέλλον να οδηγήσουν στην μείωση του συνολικού ποσοστού ανεργίας. Το χάσμα όσον αφορά στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων μειώνεται σε σημαντικό βαθμό, από το 1997 μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001, ειδικότερα για την ηλικιακή ομάδα 15-24. Στην ομάδα 15-29, η ψαλίδα ανοίγει από το 1997 στο 1998 αλλά από το 1998 μέχρι το 2001 μειώνεται η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων.
- **Στην ηλικιακή ομάδα 30-44**, τα ποσοστά ανεργίας του συνολικού εργατικού δυναμικού, αλλά και για κάθε φύλο ξεχωριστά αυξήθηκε από το 1997 μέχρι το 2001, ακολουθώντας μάλιστα και μια αυξητική τάση κατά την διάρκεια αυτής της πενταετίας. Αυξημένη είναι και η απόλυτη διαφορά των ποσοστών ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων το 2001 σε σχέση με το 1997. Η ψαλίδα μεταξύ των δύο φύλων «άνοιξε» από το 1997 μέχρι και το 1999 αλλά έπειτα μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001, η διαφορά στην ανεργία των δύο φύλων παρουσίασε σημάδια μείωσης.
- **Αυξημένα είναι και τα ποσοστά ανεργίας το 2001** σε σχέση με το 1997 για το σύνολο του εργατικού δυναμικού αλλά και για τα επιμέρους φύλα, χωρίς να ακολουθείται μια σαφής τάση. Αντίστοιχη πορεία ακολουθεί και η απόλυτη διαφορά ανεργίας μεταξύ των δύο φύλων, που όμως παρουσιάζεται αυξημένη κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης πενταετίας.
- **Τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας για το σύνολο της χώρας** μειώθηκαν συνολικά από το 1997 μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001. Η μακροχρόνια ανεργία αυξήθηκε μέχρι το 1999 αλλά έπειτα, μέχρι το 2001 ακολούθησε μια τάση μείωσης. Η αντρική μακροχρόνια ανεργία αυξήθηκε ελαφρώς από το 1997 μέχρι το Α' Τρίμηνο του 2001, ενώ αντίθετα η γυναικεία ανεργία μειώθηκε. Η πορεία που ακολούθησε η μακροχρόνια ανεργία και για τα δύο φύλα είναι ανάλογη της πορείας που ακολούθησε η συνολική μακροχρόνια ανεργίας. Το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά στην μακροχρόνια ανεργία, μίκρυνε κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης πενταετίας. Η τάση μείωσης δεν ήταν σταθερή: Η διαφορά μεταξύ των δύο φύλων αυξήθηκε μέχρι το 1999 αλλά έπειτα μέχρι και το Α' Τρίμηνο του 2001 μειώθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα του 1997.
- **Το ποσοστό απασχόλησης του συνολικού πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας** αυξήθηκε συνολικά από το 1997 μέχρι το 2001 ακολουθώντας μια ασαφή τάση, μιας και αυξομειώνεται από έτος σε έτος. Αντίθετα

τα ποσοστά αντρικής απασχόλησης μειώθηκαν κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης πενταετίας. Το γυναικείο ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε από το 1997 μέχρι και το 2001. Η συγκεκριμένη εξέλιξη έχει και σαν άμεσο αντίκτυπο και στις διαφορές των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων: Η ψαλίδα «κλείνει» σταδιακά για κάθε έτος της εξεταζόμενης πενταετίας.

- **Το ποσοστό των μερικώς απασχολουμένων γυναικών** είναι σημαντικά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών. Μάλιστα, από το 1997 μέχρι το 2001, αυξήθηκε το ποσοστό των γυναικών που απασχολούνταν μερικώς επειδή «δεν μπορούσαν να βρουν πλήρη απασχόληση», κάτι το οποίο μπορεί να δείχνει διακρίσεις στην αγορά εργασίας. Αντίθετα, στην ίδια περίοδο, μειώθηκε το ποσοστό των γυναικών που «δεν ήθελαν πλήρη απασχόληση».
- **Το συνολικό συμπέρασμα που προκύπτει από την μικρή ανάλυση που προηγήθηκε, είναι ενθαρρυντικό.** Η ανεργία μειώνεται και για τους άντρες και για τις γυναίκες στις ηλικιακές ομάδες των νέων (15-29), φαινόμενο το οποίο αν συνεχιστεί θα οδηγήσει και σε μείωση των ποσοστών ανεργίας του συνολικού εργατικού δυναμικού. Ενθαρρυντικά είναι και τα στοιχεία που μας δίνει και η εξέταση των απόλυτων διαφορών στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων: η ψαλίδα μεταξύ των δύο φύλων «κλείνει» για το σύνολο όλων των ηλικιακών ομάδων, σύμφωνα με την ανεργία, την μακροχρόνια ανεργία αλλά και τα ποσοστά απασχόλησης. Η μείωση όμως στο εύρος του χάσματος μεταξύ των δύο φύλων είναι πολύ περισσότερο ισχυρή στις ομάδες των νέων, κάτι το οποίο αν συνεχιστεί και ενδυναμωθεί στο μέλλον, θα αντιστρέψει την αρνητική εικόνα που έχει δημιουργηθεί στην αγορά εργασίας της χώρας μας και θα οδηγήσει τα δύο φύλα σε μια κατάσταση μεγαλύτερης ισότητας μεταξύ τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Καταλήγουμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

- Όπως φαίνεται και από την παραπάνω ανάλυση, η θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα δύσκολη στην Ελλάδα, όσον αφορά στις αμοιβές. Αυτό το οποίο θα πρέπει να τονιστεί όμως σε αυτό το σημείο είναι ότι αυτές οι διαφορές δεν οφείλονται σε θεσμικούς παράγοντες (νομοθεσία, συλλογικές συμβάσεις εργασίας κλπ.), όπου δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά στις αμοιβές. Σύμφωνα με την εμπειρία μας και σύμφωνα με συνεντεύξεις, οι διαφορές αυτές οφείλονται σε στερεότυπα που υπάρχουν στην ελληνική κοινωνία και σε επιλογές καριέρας των γυναικών. Οι περισσότερες γυναίκες επιλέγουν να δώσουν έμφαση στην ανατροφή παιδιών και επιλέγουν να απασχολούνται σε θέσεις χαμηλότερης ευθύνης και συνεπώς χαμηλότερα αμειβόμενες ούτως ώστε να έχουν περισσότερο χρόνο για την οικογένεια τους και την ανατροφή των παιδιών, κάτι που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται και στο ελληνικό κοινωνικό στερεότυπο της γυναίκας-μητέρας.
- Το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι σημαντικό και σε επίπεδο αμοιβών στους κλάδους που παρουσιάστηκαν παραπάνω καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου από το 1993 μέχρι το 1997. Οι γυναικείες αμοιβές είναι αρκετά χαμηλότερες από τις αντίστοιχες αντρικές σε κάθε περίπτωση. Για το

έτος 1998, τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν στοιχεία, οι διαφορές στις αμοιβές μεταξύ των δύο φύλων κυμαίνονται από 37% περίπου για τους κλάδους των Ασφαλειών και του Ηλεκτρισμού και Ύδρευσης, μέχρι 12% για τους κλάδους των Ορυχείων και του Λιανικού Εμπορίου. Σύμφωνα με τα στοιχεία, μοναδική εξαίρεση όπου οι γυναίκες έχουν ίσες ή και υψηλότερες αμοιβές από αυτές των αντρών είναι κάποιες περιφέρειες στους κλάδους του Χονδρικού κυρίως αλλά και του Λιανικού εμπορίου.

- Η διαφορά αυτή στις αμοιβές μεταξύ των δύο φύλων στην Ελλάδα είναι και η δεύτερη μεγαλύτερη διαφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την Μεγάλη Βρετανία. Συνεπώς το γυναικείο εργατικό δυναμικό της χώρας μας βρίσκεται σε πολύ δυσμενή θέση, συγκρινόμενο με το γυναικείο εργατικό δυναμικό των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Τα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζεται η παραπάνω ανάλυση δεν μας δίνουν μια συνολική εικόνα της αγοράς εργασίας μιας και δεν αντιπροσωπεύουν το σύνολο της οικονομίας παρά μόνο κάποιους κλάδους. Συνεπώς δεν μπορούμε να διακρίνουμε τάση στο σύνολο της οικονομίας. Πάντως μείωση στις ανισότητες των αμοιβών μεταξύ των δύο φύλων σημειώνονται σε κλάδους στους οποίους απασχολείται πολύ σημαντικό κομμάτι του εργατικού δυναμικού, όπως είναι το Χονδρικό και το Λιανικό Εμπόριο. Οι διαφορές στις αμοιβές μειώνονται στο Λιανικό Εμπόριο από 18% το 1993 σε 12% το 1998, ενώ ελαφρά άμβλυνση των διαφορών σημειώνεται και στο Χονδρικό Εμπόριο. Αντίθετα σημαντικές αυξήσεις στις διαφορές αμοιβών σημειώνονται στον κλάδο των Ασφαλειών και Ηλεκτρισμού και Ύδρευσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- *Μετά την παραπάνω ανάλυση και σύμφωνα με τους πίνακες, σε αυτό το σημείο παρουσιάζονται οι βασικότερες διαπιστώσεις για το προφίλ απασχόλησης ανδρών και γυναικών. Παρουσιάζονται οι κλάδοι που είναι πιο σημαντικοί για κάθε φύλο, σύμφωνα με τον αριθμό των περιφερειών στον οποίο κάθε φύλο παρουσιάζει ειδίκευση. Συνεπώς σημαντικότεροι θεωρούνται οι κλάδοι στους οποίους αρκετές περιφέρειες παρουσιάζουν ειδίκευση.*
- Οι σημαντικότεροι κλάδοι για το αντρικό εργατικό δυναμικό και για τα δύο έτη για τα οποία γίνεται η ανάλυση είναι :Γεωργία, Αλιεία, Ορυχεία, Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Κατασκευές. Μάλιστα στους κλάδους των Κατασκευών και των Ορυχείων παρατηρείται αύξηση των περιφερειών όπου οι άντρες παρουσιάζουν ειδίκευση από το 1997 μέχρι το 2000.
- Οι κλάδοι των Ξενοδοχείων και Εστιατορίων, Δημόσιας Διοίκησης και Άμυνας, το 1997 θεωρούνται σημαντικοί για το αντρικό εργατικό δυναμικό, αλλά το 2000 παρατηρείται μείωση των περιφερειών όπου οι άντρες παρουσιάζουν ειδίκευση. Αντίθετα, μεταξύ των ετών 1997 και 2000,αύξηση των περιφερειών που παρουσιάζουν ειδίκευση παρατηρείται στους κλάδους της Εκπαίδευσης και των Άλλων Δραστηριοτήτων Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών κυρίως αλλά και του κλάδου Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

- Οι κλάδοι οι οποίοι είναι σημαντικότεροι για το γυναικείο εργατικό δυναμικό καθ' όλη την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, είναι η Γεωργία, η Αλιεία, τα Ορυχεία, οι Κατασκευές, και η Εκπαίδευση. Ο κλάδος της Εκπαίδευσης μάλιστα παρουσιάζει σημαντική αύξηση της σημαντικότητας για τις γυναίκες, μιας και αυξάνονται οι περιφέρειες όπου το γυναικείο εργατικό δυναμικό παρουσιάζεται ειδικευμένο στον κλάδο από το 1997 μέχρι το 2000. Στον κλάδο της Αλιείας παρατηρείται μείωση.
- Το γυναικείο εργατικό δυναμικό εκτός του κλάδου της Εκπαίδευσης παρουσιάζει ένταση της παρουσίας του και σε άλλους κλάδους κατά την εξεταζόμενη περίοδο, σε κλάδους που το 1997 η παρουσία τους είναι μικρή ενώ το 2000 είναι σημαντική. Έτσι το 2000 στους κλάδους Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, και Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών, το γυναικείο εργατικό δυναμικό παρουσιάζει ειδίκευση σε αρκετές περιφέρειες.
- Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι δεν παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση στην απασχόλησή μεταξύ των δύο φύλων. Οι γυναίκες από το 1997 μέχρι το 2000 φαίνεται να εντείνουν την παρουσία τους σε κάποιους κλάδους, ενώ ταυτόχρονα οι άντρες μειώνουν παρουσία τους σε κάποιους κλάδους. Αυτό μπορεί να σημαίνει την αρχή μιας πορείας προς την ισοκατανομή της απασχόλησης στους κλάδους μεταξύ των δύο φύλων και η περαιτέρω πορεία προς την γενικότερη μείωση των ανισοτήτων των δύο φύλων στην αγορά εργασίας.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΣΑ

Η έκθεση που αφορά τη διατύπωση προτάσεων για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση επί των θεμάτων εκφράζει την άποψη ότι σε γενικές γραμμές η στρατηγική που ακολουθείται πρέπει να μείνει σταθερή.

Και αυτό για το λόγο ότι το διάστημα που μεσολάβησε από την έναρξη της διαδικασίας του Λουξεμβούργου έως σήμερα είναι ιδιαίτερα σύντομο για να ζητηθεί από τα κράτη μέλη ένας πιθανά επαναπροσανατολισμός των πολιτικών τους. **Προτείνεται** κατ' αρχήν αντί ριζικών αλλαγών **α)** η εμβάθυνση και περαιτέρω εξειδίκευση σε θέματα όπου σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει σημειωθεί πρόοδος, όπως π.χ. ισότητα ευκαιριών και πρόληψη ανεργίας / ενεργοποίηση ανέργων, **β)** εμμονή στα θέματα εκείνα τα οποία λόγω του χαρακτήρα τους και των προϋποθέσεων που απαιτούν για την αντιμετώπισή τους παρουσιάζουν «αντίσταση», όπως π.χ. το θέμα της φορολογίας και των παροχών.

Οι προτάσεις που διατυπώνονται παρακάτω εντάσσονται στο πνεύμα της γενικής προσέγγισης που μόλις αναφέρθηκε και πηγάζουν από την έως σήμερα εμπειρία επί των θεμάτων που η παρούσα έκθεση εξετάζει έχοντας βεβαίως υπόψη το πλαίσιο στο οποίο αναφέρονται, σε αυτή τη περίπτωση την ΕΣΑ:

- Μετά από μια πρώτη περίοδο εφαρμογής της ΕΣΑ κατά την οποία σε ετήσια βάση λάμβαναν χώρα αναπροσαρμογές στις οποίες τα Κ-Μ καλούνταν να ανταποκριθούν, έχουμε φτάσει πλέον σε ένα επίπεδο όπου τα βασικά σημεία της ΕΣΑ έχουν πλέον εμπεδωθεί. Για το προσεχές μέλλον θα ήταν πιθανά σκόπιμο οι όποιες αναπροσαρμογές να λάμβαναν χώρα σε διετή βάση έτσι ώστε τα Κ-Μ να έχουν την ευκαιρία να εστιάσουν τις προσπάθειές τους κυρίως στα κατά περίπτωση θέματα στα οποία συστήνεται μεγαλύτερη προσοχή και έμφαση

- Το θέμα της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού κρίνεται τα Κ-Μ να υιοθετήσουν (όπου δεν υπάρχουν) συστήματα πιστοποίησης προσόντων που αποκτώνται μέσω συνεχιζόμενης κατάρτισης ή/και εργασιακής εμπειρίας καθώς και κατηγοριοποίησης επαγγελμάτων (classification of occupations).

- Όσον αφορά το θέμα της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, η πρόοδος που μέχρι σήμερα έχει σημειωθεί πρέπει να συνεχιστεί ώστε η έννοια του **gender mainstreaming** Οι δομές και τα συστήματα που έχουν δημιουργηθεί πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω, η δε προσπάθεια αυτή πρέπει να μπορεί να παρουσιάζεται με σαφήνεια.

- Σε επίπεδο ορισμένων Υπουργείων (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας), η προσπάθεια για mainstreaming μέτρων προς όφελος των κοινωνικά ευπαθών ομάδων, είναι πλέον πραγματικότητα στην Ελλάδα.. Γι αυτό, κρίνεται σκόπιμη η υιοθέτηση μιας **οριζόντιας προσέγγισης στην προσπάθεια ένταξης των ιδιαίτερα μειονεκτουσών ομάδων**, κατά τα πρότυπα του gender mainstreaming, προκειμένου να ενταθεί η αποτελεσματικότητα ενεργειών και πολιτικών προς αυτό το σκοπό.

- Ο **πληθυσμός των μεταναστών**, αποτελεί μια μεγάλη πληθυσμιακή ομάδα με ιδιαίτερα και πολύ χαρακτηριστικά προβλήματα. Προβλήματα, και μάλιστα ιδιαίτερα έντονα, δεν αντιμετωπίζει μόνο η ομάδα των μεταναστών, αλλά τα αντιμετωπίζει, και θα συνεχίσει να τα αντιμετωπίζει, και η κοινωνία υποδοχής σε όλα τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γι αυτό, προτείνεται η **ένταξη της αντιμετώπισης των θεμάτων που αφορούν τους μετανάστες στην ΕΣΑ.**

- **Μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδας** αλλά και μεταξύ των περιφερειών στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ανισότητες στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής εξακολουθούν να είναι μεγάλες. Προτείνεται, γι αυτό, η παραίτηση των κρατών μελών για ενδυνάμωση του ρόλου του ΕΚΤ, αλλά και των αμιγώς εθνικών πολιτικών υπέρ των περιοχών αυτών, προς **όφελος μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής**

- Στις κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, προτείνεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη **δημιουργία πιο ανταγωνιστικών, δυναμικών οικονομιών, βασισμένων στη γνώση.**

Στο πλαίσιο αυτό, θα βοηθούσε στην αποσαφήνιση μέτρων και στόχων, η διαφοροποίηση μεταξύ α) πολιτικών με στόχο την ενίσχυση / δημιουργία νέων σύγχρονων επιχειρήσεων από έμπειρους, ειδικευμένους και ενταγμένους στην αγορά εργασίας επιχειρηματίες των οποίων τα σχέδια θα τονώσουν την ζήτηση και θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και β) πολιτικών με στόχο την ενίσχυση ανέργων για αυτοαπασχόληση και δημιουργία επιχειρήσεων.

Εδώ μπαίνουν τα **4 βασικά σημεία προβληματισμού αναμόρφωσης της ΕΣΑ** (η οποία ακολουθεί πιο κάτω **ΒΛΕΠΕ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**) τα οποία ενσωματώθηκαν στην **ΝΕΑ ΕΣΑ** και είναι τα εξής:

α) η **ανάγκη να καθοριστούν πιο σαφείς στόχοι για να απαιτηθούν οι τρέχουσες**

προκλήσεις.

β) ανάγκη να απλοποιηθούν οι Κ.Γ. χωρίς να υπονομευτεί η αποτελεσματικότητα του,

γ) η ανάγκη για πιο ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στα καίρια ζητήματα της ΕΣΑ,

δ) η ανάγκη να διασφαλιστεί μεγαλύτερη συνέπεια και συμπληρωματικότητα με τις διαδικασίες της Ε.Ε. ιδίως με τους γενικότερους προσανατολισμούς για την Οικονομική Πολιτική.

Δ.ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΥΚΛΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ- ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΣΑ

Ειδικότερα στις 3.9.2002 στις Βρυξέλλες βγήκε το Τελικό Κείμενο [COM(02)487] Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον εξορθολογισμό των ετήσιων κύκλων Συντονισμού της Οικονομικής Πολιτικής και της Πολιτικής Απασχόλησης».

Σε αυτή την ανακοίνωση η Επιτροπή αναφέρεται στα εξής:

- ✓ Στις προτάσεις για τον εξορθολογισμό και Ανάγκη Αναθεώρησης Κύκλου · Συντονισμού Πολιτικής της Απασχόλησης σε σχέση με: α) έκδοση νέων προσανατολισμού Κ.Γ. και συστάσεων, β) την ενίσχυση της συνοχής της δέσμης των προσανατολισμών, γ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των προτεινόμενων βελτιώσεων, δ) τις κυριότερες επιπτώσεις των προτεινόμενων αλλαγών.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτή την ανακοίνωση ΒΑΕΠΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ με τον παραπάνω τίτλο της Ανακοίνωσης.

Στην συνέχεια ακολουθεί η Ανακοίνωση της Επιτροπής αναφορικά με το Τελικό Κείμενο Βρυξέλλες 14/11/03 COM (2003) 6 Τελικό με τίτλο «Το ΜΕΛΛΟΝ της ΕΣΑ: μια στρατηγική για την πλήρη Απασχόληση και καλύτερες θέσεις εργασίας για όλους».

Το παρόν έγγραφο είναι έγγραφο συζήτησης. Η Επιτροπή θα υποβάλλει τον Απρίλιο του 2003, τις λεπτομερείς προτάσεις για τους γενικούς προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής και τις Κ.Γ. για την Απασχόληση με τρόπο που θα διασφαλίζεται η συνέπεια της προσέγγισης.

Στόχος της παρούσας Ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει το περίγραμμα της Αναθεωρημένης στρατηγικής η οποία θα συμπληρώνεται από «Καλές Πρακτικές» συγκεκριμένων στόχων. Σύμφωνα με την νέα εξορθολογισμένη προσέγγιση της ΕΣΑ για την παρακολούθηση του Προγράμματος δράσεις της Λισσαβώνας η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλλει επίσημη πρόταση Κ.Γ. και συστάσεων για την Απασχόληση υπό το πρίσμα του Ανοικτού Κοινωνικού Διαλόγου με όλα τα Κ-Μ με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με τους Κοινωνικούς Εταίρους και όλα τα παραπάνω στο πλαίσιο της Απλοποίησης των διαδικασιών Συντονισμού των Πολιτικών της Απασχόλησης.

Για καλύτερη κατανόηση της νέας διάρθρωσης της ΕΣΑ παρατίθεται το άνωθεν τελικό κείμενο 14/1/03, COM(2003) 6 τελικό στα Παραρτήματα.

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ(Απασχόληση-Κοινωνικοί Εταίροι

-Κοινωνική Προστασία)

Τέλος σε ότι αφορά τις προτεραιότητες τους στόχους και της Ελληνικής Προεδρίας [της οποίας η επίσημη έναρξη έγινε από 1/1/03] από την πλευρά του Υπουργείου Εργασίας και Κ.Α. και μετά από την υλοποίηση του **Πρώτου Ατυπου Συμβουλίου Υπουργών Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων της Ε.Ε. στις 23-25 Ιανουαρίου 2003, Τοποθεσία: Ναύπλιο.**

Τα συμπεράσματα και η τοποθετήσεις της Προεδρίας στα ζητήματα:

- ο της Αναθεώρησης της ΕΣΑ,
- ο της Απασχόλησης
- ο της Κοινωνικής Προστασίας
- ο της Κοινωνικών Εταίρων
- ο της Κοινωνικής Πολιτικής.

βρίσκονται στα αντίστοιχα κείμενα τα οποία συντάχθηκαν πριν και μετά το πέρας του **ΑΤΥΠΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. Τα πρωτότυπα κείμενα αυτά προβληματισμού παραθέτονται στα παραρτήματα.**

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ

Αναφέρουμε πως οι βασικές προτεραιότητες που έχει θέσει η Ελληνική Προεδρία στους τομείς της **Απασχόλησης** και της **Κοινωνικής Πολιτικής** είναι η προώθηση των εξής:

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Πλήρης Απασχόληση (περισσότερες θέσεις εργασίας)
- Ποιότητα και παραγωγικότητα (καλύτερες θέσεις απασχόλησης)
- Αγορές εργασίας που προάγουν την Κοινωνική Ένταξη και Ενσωμάτωση.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- ✓ Τον εκσυγχρονισμό της Ευρωπ. Κοινωνικ. Μοντέλου θέμα ύψιστης προτεραιότητας με βάση την στρατηγική της Λισσαβώνας.
- ✓ Την Υιοθέτηση Ενιαίας Διαδικασίας της Πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή στην Ε.Ε.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ:

Υπεράσπιση του Ευρωπαϊκού Μοντέλου

Η Ελ. Προεδρία προτίθεται να δώσει έμφαση στις εξής κατευθύνσεις:

- Την ανάδειξη της κατάρτισης από τα Κ-Μ των ΕΣΔΑ για την Κοινωνική ένταξη μέσω της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και της κοινωνίας των πολιτών.
- Την επιβεβαίωση του τρίπτυχου του Λάκεν «Επάρκεια – Βιωσιμότητα – εκσυγχρονισμός».
- Την εξασφάλιση συνεργός μεταξύ κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων εγγύησης της συνέχισης της Ανοιχτής Μεθόδου συντονισμού στο Ζήτημα Συντάξεων.
- Τον συνυπολογισμό του συστήματος Υγείας ως Τμήμα της Κοινωνίας Πολιτικής.
- Τον εντοπισμό Κοινών σημείων και συνεργιών μεταξύ των παραπάνω και των ΕΣΔΑ.
- Την ένταξη των θεμάτων φύλου στις λοιπές πολιτικές της Ε.Ε.

- Τέλη με αφορμή την ανακήρυξη του 2003 ως Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑΜΕΑ) Η Ελληνική Προεδρία προτίθεται να συμβάλλει στην ενίσχυση της Ευαισθητοποίησης :
 - Στην διασφάλιση της Ισότητας των Κοινωνικών Εταίρων σε όλους τους τομείς και
 - Στον περιορισμό ως και την εξάλειψη των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Η ενεργητική συμμετοχή των Κοινωνικών Εταίρων και η εμβάθυνση του διαλόγου με την Κοινωνία των Πολιτών είναι δομικοί πυλώνες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και θα πρέπει να ενδυναμωθούν στην βάση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας . **Στόχοι:**

- Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση η οποία αποτελεί το αίτημα της ανοιχτής μέθοδος συντονισμού στο πεδίο της Απασχόλησης αποτελεί το βασικό εργαλείο της εμπλοκής όλων των παραγόντων (συμπεριλαμβανομένου και των Κοινωνικών Εταίρων) στην προσπάθεια δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους ενώ σέβεται την διαφορετική άποψη του κάθε εταίρου . Η Στρατηγική δεν θα είναι πετυχημένη χωρίς την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων .
- Οι Κοινωνικοί εταίροι πρέπει να παίζουν καθοριστικό ρόλο στις προσπάθειες για την δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους . Η συνεισφορά τους είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να διαχειριστούμε τις αλλαγές , να επιτύχουμε την ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας των εργαζομένων, την αύξηση της παραγωγικότητας ,της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση και των επενδύσεων στο Ανθρώπινο Κεφάλαιο .
- Σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί στην ενδυνάμωση της πολιτικής συνεργασίας στην Κοινωνική Προστασία μέσα από διακριτές παρεμβάσεις στην Κοινωνική Συνοχή, στις Συντάξεις και στην συνεργασία στο πεδίο της υγειονομικής περίθαλψης , της φροντίδας των ηλικιωμένων και των πολιτικών που καθιστούν την εργασία πιο συμφέρουσα. Βέβαια θα μπορούσαν με την βοήθεια και των Κοινωνικών Εταίρων να συγχρονιστούν σε μια ενιαία κατεύθυνση που θα ενισχύει την Κοινωνική διάσταση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας .
- Με την ευκαιρία της ανακήρυξης του 2003 ως Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες η συνεργασία με τους Κοινωνικούς Εταίρους θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης , στην διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών σε όλους τους τομείς . Για το λόγο αυτό χρειάζεται μια πιο στενή συνεργασία με τους εκπροσώπους των Ατόμων με Αναπηρίες και με την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων προκειμένου τα ζητήματα των ατόμων με αναπηρίες να συμπεριληφθούν σε όλες τις σχετικές Πολιτικές Κοινωνικής Προστασίας και βεβαίως στα αναμορφωμένα Εθνικά Σχεδία Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση .
- Οι Κοινωνικοί Εταίροι και η Κοινωνία των Πολιτών έχουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην μεσοπρόθεσμη αναθεώρηση της Ατζέντας Κοινωνικής Πολιτικής 2000-2005 η οποία θα πραγματοποιηθεί κατά την διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας

ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑΘΩΡΗΜΕΝΗΣ ΕΣΑ

- Πλήρης Απασχόληση , σύμφωνα με τους Στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας

- Ποιότητα & Παραγωγικότητα στην L –γεγονός που αντικατροπτίζει την ανάγκη για καλύτερες θέσεις εργασίας ,σε μια Οικονομία βασισμένη στην Γνώση & την ανάγκη για προώθηση της Ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε.
- Συνοχή & μια Αγορά Εργασίας χωρίς Αποκλεισμούς ,έτσι ώστε να μειωθούν οι Υφιστάμενες ανισότητες κατά την πρόσβαση στην Α.Ε. καθώς και την παραμονή σε αυτή.

Αναλυτικότερη και πιο διεξοδική αναφορά στους άμεσους στόχους , προτεραιότητες & εργαλεία – μέσα τα ης ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΣΑ , ΒΛΕΠΕ Το Τελικό Κείμενο της Αναθεωρημένης ΕΣΑ (14-1-03) COM (2003)ΤΕΛ.6 στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟ

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να προσεγγίσουμε όσο το δυνατό καλύτερα το αντικείμενο της μελέτης μας, το οποίο σχετίζεται άμεσα με τον **«Μεγάλο Μετασχηματισμό προς την Παγκόσμια Ελεύθερη Αγορά»** σε ζητήματα :

- ☐ Απασχόλησης
- ☐ Ανεργίας και
- ☐ Κοινωνικού Αποκλεισμού ευπαθών ομάδων. Ειδικότερα στο αντικείμενο το οποίο καλούμαστε να αναπτύξουμε και να αναλύσουμε έχει θέμα:

«Τα τέσσερα ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΕΣΔΑ 1999, 2000, 2001, 2002. Συνοπτική παρουσίαση (Περίληπτικά το ΕΣΔΑ1998) και Συγκριτική Ανάλυση των τεσσάρων ΕΣΔΑ.»

Στην προσπάθειά μου αυτή με έναυσμα το συγκεκριμένο θέμα και ύστερα από μια προσεκτική μελέτη του σχετικού με τα ΕΣΔΑ υλικού, θα ήθελα να παραθέσω κάποιες προσωπικές μου σκέψεις και ανησυχίες οι οποίες συγκλίνουν αρκετά προς τις γενικότερες ανησυχίες πολιτικών προσώπων και ανθρώπων των γραμμάτων.⁴² Τον τελευταίο καιρό όλοι μιλάνε για ένα Ευρωπαϊκό Κράτος με **χαρακτήρα συμμετοχικής Δημοκρατίας**. Επίσης μιλάνε για μια συναινετική Ευρωπαϊκή Κοινωνία με χαρακτήρα κοινωνικής συνοχής, για μια Ευρωπαϊκή Αυτονομία & **Ευρωπαϊκή Απασχόληση** καθώς και για μια νέα Ευρωπαϊκή συναινετική κοινωνική ταυτότητα των εταίρων και όλα στο όνομα μιας **Παγκοσμιοποιημένης ανεξέλεγκτης Αγοράς**.

Επίσης τον τελευταίο καιρό χρησιμοποιούνται κάποιοι **νέοι όροι** οι οποίοι συναντιούνται τακτικά στα κείμενα των Βρυξελλών και όλων των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών καθώς και στα κείμενα που αφορούν την ΕΣΑ και τα ΕΣΔΑ., μερικοί από τους οποίους είναι :

- ☐ η έννοια της **Διακυβέρνησης** αντί εκείνη της Εθνικής Κυβέρνησης,
- ☐ οι έννοιες της **Συναίνεσης**, της **Ευελιξίας** του **Επιχειρηματικού Πνεύματος**, της **Ανταγωνιστικότητας**, της **Συνδιαχείρισης**, της **Προσαρμοστικότητας**, της **Διαθεσιμότητας**,

⁴² Με έναυσμα επίσης και το έργο του Καθηγητή της Ευρωπαϊκής Σκέψης και της Φιλοσοφίας **«ΑΠΑΤΗΛΗ ΑΥΓΗ» JOHN GRAY** ο οποίος ασκεί προσωπική κριτική απέναντι στα «απατηλά» κατά την γνώμη του επιχειρήματα μιας Γενικότερης Ελευθεροποιημένης Παγκοσμιοποιημένης, Ομοιογενοποιημένης Αγοράς ή αλλιώς υπό το πρίσμα «Αυταπάτες του Παγκόσμιου Καπιταλισμού».

της **Απασχολησιμότητας** της **Κοινωνικής Ενσωμάτωσης** και όλα αυτά στα πλαίσια μιας **Ευρωσυμβατότητας!**

Και έρχεται κανείς να αναρωτηθεί αν η ιδέα και τα εγχειρήματα μιας Ελεύθερης Παγκοσμιοποιημένης, Ενοποιημένης Αγοράς καθώς και ο αχαλίνωτος ανταγωνισμός στην αγορά κεφαλαίου, οδηγήσει τελικά στο “κοινό καλό” όλων των Ευρωπαϊκών Κρατών-Μελών ή μήπως τελικά **το τίμημα** και το κόστος από την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση το πληρώσουν **οι πιο αδύναμοι εταίροι και οι λιγότερο αναπτυγμένοι ή αναπτυσσόμενοι ;**

Μήπως τελικά μιλάμε για μια ουτοπία του Παγκόσμιου Καπιταλισμού ;

Και όλα αυτά πολύ δικαιολογημένα, επειδή ακριβώς υπάρχει μεγάλη **ετερογένεια** και **ποικιλομορφία** μεταξύ των εθνικών παραδόσεων, εθίμων, κεκτημένων, όπως επίσης και πλουραλισμός ιδεών και κουλτουρών, και πρέπει κάπως να ομοιογενοποιηθούν αυτά.

Πάντως δεν μπορεί να πεί κανείς με βεβαιότητα ότι χτίζεται η Ευρώπη των εργαζομένων και των πολιτών.

Στόχος αυτής της **κριτικής αμφισβήτησης** δεν είναι να **εναντιωθεί** ή να **προσπαθήσει να λασπώσει** ή να **καταργήσει την ιδέα της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης**, αλλά να **χτυπήσει το «καμπανάκι»**, να προειδοποιήσει για τις τυχόν αρνητικές επιπτώσεις από τις ριζικές αυτές ανακατατάξεις των Ευρωπαϊκών Χωρών. Διότι δεν τίθεται πλέον ζήτημα Εθνικό, αλλά Πολιτικό. Η Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας διαβρώνει τις προϋποθέσεις δημόσιας εθνικής παρέμβασης, σε ζωτικής σημασίας εθνικά ζητήματα και επιβιώνουν μόνο οι πολιτικές, ιδιωτικοποιημένες οικονομίες. Μήπως οδηγούμαστε σιγά-σιγά σε μια **Πολιτική Απολιτικοποίησης** η οποία στοχεύει να καθυποτάξει τις κυβερνήσεις στις «ανεξέλεγκτες» δυνάμεις της Παγκόσμιας Αγοράς προκειμένου να εξυπηρετηθούν τεράστια οικονομικά συμφέροντα;

Εμείς δεν είμαστε ακόμα σε θέση να το κρίνουμε με θετικά ή αρνητικά το σχόλια .

Αποτελεί όμως **κοινωνική, εθνική ανάγκη** να μεριμνήσουμε για **πιο στέρεες βάσεις** κυρίως στα ζητήματα :

- Κοινωνικο-Οικονομικής Ενσωμάτωσης,
- Απασχόληση,
- Πρόληψη,
- Επαγγελματικού βίου,
- επιχειρησιακού περιβάλλοντος
- ευελιξίας, ασφάλειας και
- ποιότητας της Κοινωνικής Πρόνοιας και
- ίσων ευκαιριών για όλους
- με ιδιαίτερη μνεία στις **ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και στην Διάκριση των φύλων** απέναντι στη **συστηματική αβεβαιότητα** που καλλιεργεί η νέα τάξη πραγμάτων έτσι ώστε το έργο της Ευρωπαϊκής Οικοδόμησης να μπορέσει να αποφέρει πραγματικούς καρπούς για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Η Ευρώπη βρίσκεται σε μια **τροχιά ανοιχτού μετασχηματισμού**, οι **ισορροπίες** σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικοπολιτικοοικονομικά) είναι **πολύ λεπτές** και θα πρέπει να δρομολογηθούν λύσεις και κατευθύνσεις για το κοινό καλό και συμφέρον όλων των εταίρων για να μη φτάσουμε να μιλάμε για Παγκόσμια Απρόσωπη

Κυβέρνηση. Το ζήτημα της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης αποτελεί θέμα κοινωνικής πολιτικής και κυρίως **ηθικής ευθύνης όλων μας!!!**

Ευχαριστώ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ**

Ο Α Ε Δ
ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

**Επιχειρησιακή Μονάδα
ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ**

**Επιχειρησιακή Μονάδα
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ -
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

**Επιχειρησιακή Μονάδα
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ**

Περιφ. Δ/νσεις

Τ.Υ.

Περιφ. Δ/νσεις

Τ.Υ.

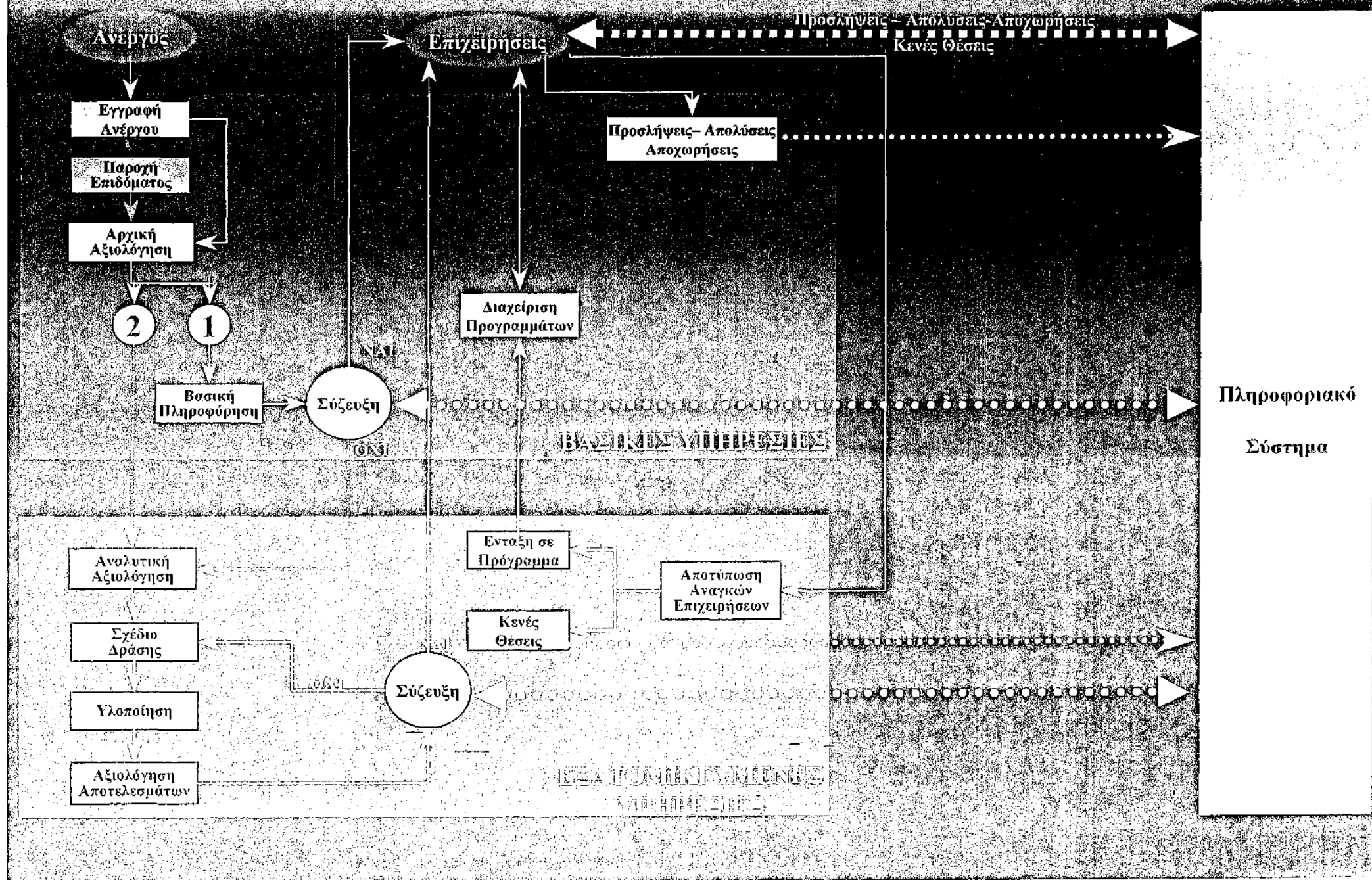
Περιφ. Δ/νσεις

Κ.Π.Α.

Περιφ. Δ/νσεις

Κ.Π.Α.

Εκπαιδ. Κέντρα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Ι

ΕΣΔΑ 1999

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας

Κατευθυντήρια γραμμή 1:

«Σε κάθε άνεργο νέο προσφέρεται η δυνατότητα ενός νέου ξεκινήματος στην αγορά εργασίας πριν συμπληρώσει έξι μήνες ανεργίας, υπό μορφή κατάρτισης, επανακατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας, απασχόλησης ή άλλου μέτρου ενίσχυσης της απασχολησιμότητας».

Μέτρα:

Ο στόχος της κατευθυντήριας γραμμής 1 υλοποιείται κατά κύριο λόγο μέσω του προγράμματος «Νέοι στην Ενεργό Ζωή» και της εξατομικευμένης υποστήριξης των ανέργων νέων στις αναβαθμισμένες Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόληση, δηλαδή τα **Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ)**. Εκτός του προγράμματος αυτού πραγματοποιούνται άλλα ειδικότερα, όπως το **πρόγραμμα** απόκτησης εργασιακής εμπειρίας “Stage” για απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και άλλες ειδικότερες παρεμβάσεις που αναφέρονται στη συνέχεια. Η **υλοποίηση** των προγραμμάτων καταπολέμησης της ανεργίας των νέων πραγματοποιείται μέσω των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης. Κάθε άνεργος νέος λαμβάνει υποστήριξη από ειδικό σύμβουλο πριν συμπληρώσει έξι μήνες ανεργίας. Μέχρι στιγμής λειτουργούν δέκα τέσσερα (14) ΚΠΑ στην Ελλάδα και προβλέπεται να λειτουργήσει ο θεσμός της κάρτας απασχόλησης πιλοτικά σε ένα ΚΠΑ το 1999. Στα ΚΠΑ παρέχεται και η δυνατότητα ατομικού και ομαδικού επαγγελματικού προσανατολισμού από ειδικούς συμβούλους. Μέχρι την ολοκλήρωση του δικτύου των ΚΠΑ και την πλήρη λειτουργία του θεσμού της κάρτας απασχόλησης, η πρόληψη και η καταπολέμηση της ανεργίας θα πραγματοποιείται από τις υπάρχουσες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ.

Κατευθυντήρια γραμμή 2:

«Σε κάθε ενήλικο άνεργο προσφέρεται η δυνατότητα ενός νέου ξεκινήματος στην αγορά εργασίας πριν συμπληρώσει 12 μήνες ανεργίας, με ένα από τα προαναφερθέντα μέτρα ή γενικότερα με ατομική υποστήριξη στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού».

Μέτρα:

Τα μέτρα που λαμβάνονται στα πλαίσια της κατευθυντήριας γραμμής 2 στοχεύουν:

- καταρχήν στην πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας των ατόμων που έχουν υπερβεί τους 12 μήνες ανεργίας, και
- κατά δεύτερο λόγο στην καταπολέμηση της ανεργίας των ατόμων που έχουν υπερβεί τους 12 μήνες ανεργίας.

Επιδιώκεται η προσφορά ολοκληρωμένης εξατομικευμένης παρέμβασης στους ανέργους με μετατόπιση της βαρύτητας από τις παθητικές στις ενεργητικές πολιτικές. Συγκεκριμένα ο στόχος της κατευθυντήριας γραμμής 2 υλοποιείται κατά κύριο λόγο:

α) μέσω του προγράμματος «Ξανά στη Δουλειά» και

β) της εξατομικευμένης υποστήριξης των ανέργων στις αναβαθμισμένες Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, δηλαδή τα ΚΠΑ.

Το δεύτερο ειδικό μέτρο του ΟΑΕΔ ονομάζεται «Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης» και στοχεύει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας που προκύπτει από τις μαζικές απολύσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται λόγω των οικονομικών και εργασιακών αναδιρθρώσεων. Το μέτρο στοχεύει στην πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας των ατόμων που έχασαν την εργασία τους λόγω της αναδιάρθρωσης. Το μέτρο περιλαμβάνει **δέσμη δράσεων που** αφορούν:

- ❖ Ένέργειες στήριξης με στόχο την καταγραφή και ανάλυση των αναγκών της ομάδας – στόχου την αναζήτηση θέσεων εργασίας στις επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής με σκοπό τη συγκράτηση του εργατικού δυναμικού σε τοπικό επίπεδο καθώς και τη δημοσιοποίηση και αξιολόγηση του προγράμματος.
- ❖ Τον προσανατολισμό των ανέργων σε μέτρα κατάρτισης, απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης καθώς και μέτρα ενίσχυσης της μετεγκατάστασης των ανέργων, στην περίπτωση που η τοπική αγορά εργασίας δεν έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει μεγάλο αριθμό ανέργων.

Στροφή από παθητικά σε ενεργά μέτρα

Κατευθυντήρια γραμμή 3:

«Κάθε κράτος μέλος θα προσπαθήσει να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των ατόμων που ωφελούνται από ενεργά μέτρα τα οποία μπορούν να διευκολύνουν την επαγγελματική τους ένταξη. Προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό των ανέργων στους οποίους προσφέρεται κατάρτιση ή άλλο ενεργό μέτρο, το κράτος θα καθορίσει συγκεκριμένο στόχο, ανάλογα με την υπάρχουσα κατάσταση, με σκοπό την προσέγγιση του μέσου όρου των τριών χωρών που έχουν τις καλύτερες επιδόσεις και τουλάχιστον 20%».

Μέτρα:

Στη συγκεκριμένη Κ.Γ. δίνεται ιδιαίτερο βάρος στον σχεδιασμό και την υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, σε συνάρτηση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των ωφελουμένων. Ορισμένα από τα προγράμματα προβλέπουν και απασχόληση των δικαιούχων, για παράδειγμα:

1. Πρόγραμμα συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων σε εθνικό επίπεδο που υλοποιείται στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) και στον ΟΑΕΔ.
2. Προγράμματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων που υλοποιούνται στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) του ΟΑΕΔ και του Υπουργείου Παιδείας.
3. Πρόγραμμα κατάρτισης «Καποδίστριας». Οι απόφοιτοι των προγραμμάτων θα στελεχώσουν τους νέους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που δημιουργούνται με το πρόγραμμα «Καποδίστριας», για τη συνένωση των παλαιών δήμων και κοινοτήτων.

4. Προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων σε περιφερειακό επίπεδο. Ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες της αγοράς εργασίας κάθε περιοχής.
5. Πρόγραμμα σύνδεσης κατάρτισης – απασχόλησης. Λειτουργήσε πιλοτικά το 1998 και για το λόγο αυτό το 1999 θα εφαρμοστεί σε μεγαλύτερη κλίμακα.
6. Πρόγραμμα κατάρτισης στα μεγάλα τεχνικά έργα.
7. Πρόγραμμα κατάρτισης του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Απευθύνονται σε άνεργους ναυτικούς.

Κατευθυντήρια Γραμμή 4:

«Τα συστήματα επιδομάτων και φορολογίας πρέπει να επανεξεταστούν και να μεταρρυθμισθούν ώστε να προσφέρονται πραγματικά κίνητρα στους άνεργους και μη ενεργούς για την αναζήτηση απασχόλησης και συμμετοχή σε προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητάς τους και στους εργοδότες για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Επιπλέον είναι απαραίτητη η ανάληψη ενεργειών για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας».

Στόχοι πολιτικής μέτρα:

Η Ελλάδα αποτελεί μία χώρα με μικρή μόνο παράδοση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Αναμένεται ότι με τον εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών Απασχόληση και τη μετεξέλιξή τους σε ΚΠΑ, σε συνδυασμό με τη λειτουργία του **θεσμού της Κάρτας Απασχόληση**, θα ενεργοποιηθούν τόσο οι άνεργοι όσο και οι μη ενεργοί στην αναζήτηση απασχόλησης ή προγράμματος ενίσχυσης της απασχολησιμότητάς τους. Οι περαιτέρω δυνατότητες μεταρρυθμίσεων των συστημάτων επιδομάτων αποτελούν το αντικείμενο μελέτης που πραγματοποιείται στο ΕΙΕ¹.

Κατευθυντήρια γραμμή 5:

«Καλούνται οι Κοινωνικοί Εταίροι, στα διάφορα επίπεδα αρμοδιοτήτων και ενεργειών τους, να συνάψουν ταχέως συμφωνίες με σκοπό να αυξηθούν οι δυνατότητες κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας, πρακτικής άσκησης ή άλλων μέτρων ενίσχυσης της απασχολησιμότητας».

Μέτρα:

Με πρωτοβουλία των Κοινωνικών Εταίρων συστάθηκε ο **Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ)**. Σε αυτό συγκεντρώνονται καθορισμένες εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων με στόχο: την πραγματοποίηση δράσεων απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης και κάθε άλλης πρωτοβουλίας που αποσκοπεί στην προώθηση της απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης και στη βελτίωση του επιπέδου ζωής των ανέργων και ιδιαίτερα των μακροχρόνια ανέργων, των νέων και εκείνων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό. Οι **Κοινωνικοί Εταίροι** συμμετέχουν ενεργά στη σύσταση και λειτουργία των **Γραφείων Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων** τα οποία παρέχουν ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη στους άνεργους.

Κατευθυντήρια γραμμή 6:

¹ Ερευνητικός φορέας για θέματα αγοράς εργασίας, υπεύθυνος για τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόληση και τον κοινωνικό διάλογο για θέματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Μέτρα: «Για να επιτευχθεί η ανάπτυξη ειδικευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, τα κράτη μέλη μαζί με τους Κοινωνικούς Εταίρους θα επιδιώξουν να ενισχύσουν τις δυνατότητες της δια βίου μάθησης, κυρίως στους τομείς της τεχνολογίας πληροφόρησης και επικοινωνίας και να καθορίσουν ως στόχο την αύξηση του αριθμού των ατόμων που θα επωφελούνται από τα μέτρα αυτά κάθε έτος. Ιδιαίτερα σημαντική θα είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας σε τέτοια προγράμματα».

1. Με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων ανέργων και απασχολούμενων που δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση, ιδρύονται τα «Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας»².
2. Επίσης έχουμε και την «Γενική Εκπαίδευση Ανηλίκων» που αφορά τη μη τυπική εκπαίδευση των ατόμων άνω των 16 ετών τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση ή δεν έχουν πάει καθόλου στο σχολείο. Ο στόχος του μέτρου είναι η μείωση του αναλφαριθμητισμού και η απόκτηση βασικών εκπαιδευτικών προσόντων και δεξιοτήτων.
3. Για την ενίσχυση της δια βίου μάθησης δημιουργείται επίσης νέα ευέλικτη δίοδος πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των «Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής».
4. Υλοποιούνται και προγράμματα «Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης Αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ» καλύπτοντας ένα κενό στην ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης των αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ, η οποία εμφανίζεται σήμερα περισσότερο επιτακτική από ποτέ.
5. Η ενίσχυση της δια βίου μάθησης προωθείται και μέσω της λειτουργίας του «Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου», το οποίο χρησιμοποιεί μεθόδους εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Κατευθυντήρια γραμμή 7:

«Τα κράτη μέλη θα βελτιώσουν την ποιότητα του σχολικού τους συστήματος, μεταξύ άλλων δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους νέους που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες, κατά τρόπο ώστε να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα».

Μέτρα:

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην αναβάθμιση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την εισαγωγή της «πληροφορικής». Στα πλαίσια της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού συστήματος συνεχίζουν να υλοποιούνται τα «προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών». Τα προγράμματα αυτά λειτούργησαν ικανοποιητικά το 1998. Γίνεται αναβάθμιση των προγραμμάτων της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που πραγματοποιείται στα δημόσια

² Επιδίωξη είναι ο νέος αυτός θεσμός να συμβάλει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, που δεν έχουν ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, δίνοντάς τους τη δυνατότητα συνέχισης των σπουδών και την απόκτηση απολυτηρίου.

«**Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης**» (IEΚ) του Υπουργείου Παιδείας όπου γίνεται διεύρυνση του αριθμού των προγραμμάτων με πλήθος νέων ειδικοτήτων.

Για την αντιμετώπιση των πρόωρων διαρροών από το εκπαιδευτικό σύστημα και την ενίσχυση των αδύναμων μαθητών πραγματοποιούνται δύο δράσεις:

α) Η πρώτη δράση που ονομάζεται «**Ενισχυτική Διδασκαλία**» με στόχο την υποβοήθηση των αδύναμων μαθητών, ώστε να μη χρειάζεται να προσφεύγουν πλέον σε εξωσχολική βοήθεια.

β) Η δεύτερη δράση ονομάζεται «**Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη**» και αφορά τη διδασκαλία πέντε βασικών μαθημάτων σε μικρές ομάδες μαθητών.

Ένας από τους ειδικότερους στόχους του Υπουργείου Παιδείας είναι η ενίσχυση του θεσμού του «Επαγγελματικού Προσανατολισμού», με τον οποίο επιδιώκεται να δοθεί λύση στο πρόβλημα της έλλειψης πληροφοριών των νέων για την αγορά εργασίας γενικά.

Κατευθυντήρια γραμμή 8:

«Τα κράτη μέλη θα φροντίσουν ώστε οι νέοι να αποκτούν μεγαλύτερη ικανότητα προσαρμογής στις τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές και να αποκτούν προσόντα που αντιστοιχούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθιερώνοντας όπου χρειάζεται συστήματα μαθητείας».

Στην Ελλάδα η σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας δεν έχει ακόμα επιτευχθεί σε αποτελεσματικό βαθμό, γεγονός που συνεπάγεται ένα σημαντικό αριθμό αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας. Το χάσμα των δεξιοτήτων και των αναγκών της αγοράς εργασίας θεωρείται ένα σημαντικό εμπόδιο και την αποδοτική λειτουργία της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα. Επίσης να σημειωθεί ότι η απασχόληση όλο και περισσότερο συγκεντρώνεται στα υψηλότερης εξειδίκευσης επαγγέλματα και η μεγαλύτερη πρώτη απασχόλησης εμφανίζεται στα επαγγέλματα που απαιτούν στοιχειώδη εκπαίδευση. Οι κενές θέσεις επίσης συγκεντρώνονται στα υψηλότερης εξειδίκευσης επαγγέλματα.

Στόχοι πολιτικής – Μέτρα:

Για τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος πραγματοποιείται η αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών σε πολλές βαθμίδες της εκπαίδευσης και εισάγονται νέοι εκπαιδευτικοί θεσμοί ενίσχυσης της δια βίου μάθησης. Ο Νόμος 2640/98 προχωρά στην αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τη δημιουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτηρίων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στόχος των οποίων είναι η παροχή ποιοτικής τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε δευτεροβάθμιο επίπεδο.

Ο Νόμος 2640/98 για την επαγγελματική εκπαίδευση προβλέπει τη σύνδεση του υπάρχοντος συστήματος της μαθητείας του ΟΑΕΔ με τα τεχνικά εκπαιδευτήρια. Συγκεκριμένα οι σχολές «**μαθητείας του ΟΑΕΔ**» από το σχολικό έτος 1999-2000 θα λειτουργήσουν ως τεχνικά εκπαιδευτήρια. Η μαθητεία του ΟΑΕΔ απευθύνεται σε

απόφοιτους υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Συνδυάζει την εκπαίδευση στις σχολές του ΟΑΕΔ με την επαγγελματική εμπειρία σε δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Το Υπουργείο Γεωργίας προωθεί την καθιέρωση του θεσμού της μαθητείας και στη γεωργική εκπαίδευση. Η καλύτερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας επιδιώκεται παράλληλα μέσω μιας σειράς άλλων ενεργειών. Σημαντική είναι η δράση των «Γραφείων Διασύνδεσης των πανεπιστημίων και τεχνολογικών ιδρυμάτων», τα οποία λειτουργούν ως ένας συνδετικός κρίκος μεταξύ των πανεπιστημίων και της αγοράς εργασίας. Με στόχο την καλύτερη προσαρμογή των δεξιοτήτων των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας πραγματοποιούνται τα προγράμματα «Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΤΕΙ-ΑΕΙ».

Κατευθυντήρια Γραμμή 9:

«Τα κράτη μέλη θα επιστήσουν ιδιαίτερα την προσοχή τους στις ανάγκες των αναπήρων, στις εθνικές μειονότητες και άλλες μειονεκτούσες ομάδες και άτομα, και θα αναπτύξουν κατάλληλες προληπτικές και ενεργές πολιτικές για την προώθηση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας».

Μέτρα:

Τα μέτρα που λαμβάνονται υπέρ των ΑΜΕΑ και των άλλων ομάδων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση διακρίνονται σε:

- Ενεργά μέτρα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας (προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας, απασχόλησης).
- Μέτρα που αφορούν τη δημιουργία ή αναβάθμιση δομών στήριξης για τα ΑΜΕΑ και τις λοιπές ομάδες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.
- Ενέργειες εκπαίδευσης εκπαιδευτών και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού.
- Θεσμικές ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης και θεσμικές ρυθμίσεις για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις.

Οι κύριοι φορείς υλοποίησης ενεργών μέτρων για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ΑΜΕΑ και άλλων ειδικών είναι το Υπουργείο Εργασίας, ο ΟΑΕΔ, το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας σε συνεργασία με τοπικούς και κοινωνικούς φορείς που εκπροσωπούν τις ειδικές κατηγορίες πληθυσμού.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας», το οποίο αποτελεί το βασικό μέτρο της κατευθυντήριας γραμμής και περιλαμβάνει μέτρα για τις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

- ❖ ΑΜΕΑ και ειδικότερα άτομα με κινητικά προβλήματα, προβλήματα αισθητήριων οργάνων και νοητική υστέρηση.
- ❖ Μετανάστες, παλινοστούντες, πρόσφυγες
- ❖ Λοιπές αποκλεισμένες ομάδες³

³ Φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενιών, άτομα απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, άτομα με πολιτιστικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, αποθεραπευμένοι και πρώην χρήστες ναρκωτικών ουσιών και φορείς του AIDS.

❖ Άτομα με ψυχικές ασθένειες.

Τα «Κέντρα Νεότητας Τσιγγάνων», αποτελούν σταθμούς πολλαπλής υποστήριξης στις ομάδες των τσιγγάνων, π.χ. παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα και επαγγελματικό προσανατολισμό. Απευθύνεται σε όλους τους νέους τσιγγάνους και στοχεύει στην ένταξη και στην παραμονή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Το πρόγραμμα «Ειδική Αγωγή» αφορά τη χαρτογράφηση των αναγκών των ειδικών κατηγοριών και προσφέρει ενέργειες κατάρτισης και ευαισθητοποίησης των διοικητικών στελεχών και των εκπαιδευτικών προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα «Εκπαίδευση Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών» περιλαμβάνει έργα που αφορούν έρευνα, σχεδιασμό, παραγωγή νέου πρότυπου εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο «Νόμος 2643 του Υπουργείου Εργασίας για την απασχόληση προσωπικού ειδικών κατηγοριών», προβλέπει την υποχρεωτική απασχόληση συγκεκριμένων κατηγοριών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα άτομα με ειδικές ανάγκες με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%.

Ο «Νόμος 2646» του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, που ψηφίστηκε το 1998 και αφορά τη δημιουργία «Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας». Στα πλαίσια του Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας, υλοποιούνται ειδικά προγράμματα για την προστασία της οικογένειας, των παιδιών και νέων, των ηλικιωμένων, των ΑΜΕΑ, των ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων.

ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Διευκόλυνση της εκκίνησης και της διαχείρισης επιχειρήσεων

Κατευθυντήρια γραμμή 10:

«Τα κράτη μέλη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη σημαντική μείωση των γενικών εξόδων και των διοικητικών βαρών των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, κυρίως κατά τη δημιουργία μιας επιχείρησης και κατά την πρόσληψη επιπλέον εργαζομένων».

Μέτρα:

Ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος 2601 στοχεύει στην αποτελεσματικότερη στήριξη της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας και στην προώθηση των ειδικότερων στόχων της δημιουργίας μόνιμων θέσεων απασχόλησης.

Εκτός του αναπτυξιακού νόμου, οι στόχοι της κατευθυντήριας γραμμής επιτυγχάνονται και μέσω των δράσεων του **Επιχειρησιακού Προγράμματος της Βιομηχανίας (ΕΠΒ)** του Υπουργείου Ανάπτυξης. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Το μέτρο **Εταιρική Συνεργασία** του ΕΠΒ στοχεύει στη βελτίωση των υφιστάμενων μορφών κοινοπρακτικής και συνεταιριστικής συνεργασίας και στη δημιουργία νέων ισχυρότερων και ανταγωνιστικών επιχειρήσεων μέσω των συνεργασιών.

Το πρόγραμμα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών προσπαθεί να αντιμετωπίσει την περιορισμένη συμμετοχή των γυναικών στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Στόχος του προγράμματος είναι η διευκόλυνση των γυναικών στο ξεκίνημα μιας επιχείρησης. Η επιχειρηματικότητα υποστηρίζεται και μέσω της λειτουργίας των **Γραφείων Ενημέρωσης Ανέργων και Εργοδοτών του ΟΑΕΔ**, τα οποία διευκολύνουν την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και συμβάλλουν στη μείωση των αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας.

Κατευθυντήρια γραμμή 11

«Τα κράτη μέλη θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των ανεξάρτητων δραστηριοτήτων, εξετάζοντας, με στόχο τη μείωσή τους, τα εμπόδια που τυχόν υφίστανται, ιδίως στα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης, όσον αφορά τη μετάβαση στην ανεξάρτητη δραστηριότητα και τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων καθώς και με την προώθηση της κατάρτισης για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και την παροχή στοχοθετημένων υπηρεσιών υποστήριξης για τους επιχειρηματίες».

Μέτρα:

Ο εκσυγχρονισμός του φορολογικού συστήματος αποτελεί ένα μακροχρόνιο σχέδιο το οποίο έχει ενταχθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κλεισθένης». Το μέτρο αποσκοπεί στην απλούστευση διαδικασιών συναλλαγών των επιχειρηματιών με την εφορία και στη μείωση της φοροδιαφυγής ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και να δημιουργηθούν κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Τα κύρια σημεία της φορολογικής μεταρρύθμισης που πρόκειται να συντελεστεί είναι η υιοθέτηση μέτρων για την ενίσχυση των χαμηλών εισοδημάτων και των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, η καθιέρωση μέτρων για την ενίσχυση των επιχειρήσεων μέσω της μείωσης της φορολόγησής τους⁴, η θέσπιση μέτρων και διαδικασιών που θα απλοποιούν το φορολογικό σύστημα για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και η εισαγωγή μέτρων για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την πάταξη της φοροδιαφυγής. Παράλληλα όμως λαμβάνονται ειδικότερα μέτρα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας όπως:

α. Πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των νέων. Αυτό θα επιδοτεί τη δημιουργία επιχειρήσεων από νέους ανθρώπους ηλικίας 19-30 ετών. Θα υποστηρίξει τη δημιουργία τριτογενούς τομέα.

β. Μέτρα κατάρτισης για την υποστήριξη των δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος της βιομηχανίας, το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των επιχειρηματιών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

⁴ Στο πλαίσιο της φορολογικής εναρμόνισης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

γ. Τα προγράμματα ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης στο γεωργικό τομέα του Υπουργείου Γεωργίας.

δ. Υλοποιείται ο Νόμος 2520 του 1997 του Υπουργείου Γεωργίας, ο οποίος παρέχει φορολογικές χρηματοπιστωτικές και άλλες διευκολύνσεις στους νέους αγρότες.

ε. Προγράμματα κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα. Αφορούν κυρίως τους αυτοαπασχολούμενους αγρότες, αλιείς, υδατοκαλλιεργητές και δασεργάτες.

Εκμετάλλευση των ευκαιριών για νέες δημιουργίες θέσεων απασχόλησης

Κατευθυντήρια γραμμή 12

«Προώθηση μέτρων πλήρους εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπική κλίμακα, στην οικονομία της κοινωνικής αλληλεγγύης, στον τομέα περιβαλλοντικών τεχνολογιών και στις νέες δραστηριότητες που συνδέονται με τις ανάγκες οι οποίες δεν ικανοποιούνται ακόμη από την αγορά, εξετάζοντας, με στόχο τη μείωσή τους, τα τυχόν εμπόδια λήψης τέτοιων μέτρων. Εν προκειμένω, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ειδικός ρόλος των τοπικών αρχών και των Κοινωνικών Εταίρων».

Μέτρα:

α. Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΣΑ) με τα οποία δημιουργούνται θέσεις απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

Στα πλαίσια υλοποίησης των ΤΣΑ προβλέπεται η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και σε τομείς νέων οικονομικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

β. Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας στα πλαίσια του οποίου σχεδιάστηκαν προγράμματα παροχής υπηρεσιών στην οικογένεια, στα παιδιά και τους νέους, στους ηλικιωμένους, στα ΑΜΕΑ, στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες καθώς και σε ομάδες που τελούν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

γ. «Κίνητρα για νέους αγρότες: Θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο» που έχει στόχο τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπική κλίμακα και τη δράση.

δ. «Θέσεις Εργασίας σε τοπικό επίπεδο: σχέδια βελτίωσης» που σκοπεύει στην αγροτική ανάπτυξη και τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης.

ε. Κοινοτική πρωτοβουλία Leader II, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον αγροτουρισμό και σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

στ. Πρόγραμμα Απασχόλησης Ανέργων στη Φύλαξη Σχολείων. Επιδιώκεται η δημιουργία θέσεων απασχόλησης για ανέργους 18-65 ετών και παράλληλα η επίλυση ενός σοβαρού προβλήματος όπως αυτό της φύλαξης των σχολικών κτιρίων.

Κατευθυντήρια Γραμμή 13

«Τα κράτη μέλη θα αναπτύξουν ένα πλαίσιο πολιτικής για την πλήρη εκμετάλλευση των ευκαιριών απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών και στις υπηρεσίες που συνδέονται με τη

βιομηχανία κυρίως με την επισήμανση και εξάλειψη των εμποδίων που καθυστερούν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης αλλά και με την επισήμανση της δυναμικής δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στην κοινωνία των πληροφοριών».

Μέτρα:

Για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών. Επιχορηγούνται ενέργειες που αφορούν υποστηρικτικές ενέργειες για την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και οργάνωσης, προμήθεια τεχνολογίας, μεταφορά τεχνογνωσίας και διάχυση πληροφοριών, σύναψη επιχειρηματικών και εμπορικών συνεργασιών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ενέργειες προώθησης και προβολής και κατάρτισης του προσωπικού των επιχειρήσεων.

Κατευθυντήρια γραμμή 14

«Τα κράτη μέλη αν χρειαστεί θα θέσουν ένα στόχο βαθμιαίας μείωσης της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης, λαμβάνοντας υπόψη το σημερινό επίπεδο και όπου ενδείκνυται θα θέσουν ένα στόχο βαθμιαίας μείωσης του μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους εργασίας – ιδίως της σχετικά ανειδίκευτης και χαμηλά αμειβόμενης εργασίας – χωρίς να διακινδυνεύσουν την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και τη δημοσιονομική ισορροπία των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Θα εξετάσουν ενδεχομένως της σκοπιμότητα θέσπισης ενεργειακού φόρου ή φόρου επί των ρυπαντικών εκπομπών ή οποιουδήποτε άλλου φορολογικού μέτρου».

Στόχοι πολιτικής:

Το 1998 δεν εντάχθηκε κάποιο μέτρο στην κατευθυντήρια γραμμή λόγω των επιφυλάξεων της ελληνικής κυβέρνησης σχετικά με την αποτελεσματικότητα της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης στην ενίσχυση της απασχόλησης. Το 1999 προωθείται η πιλοτική εφαρμογή ενός μέτρου που αφορά στα πλαίσια της κατευθυντήριας γραμμής τη μείωση της φορολόγησης των κερδών των ιδιωτικών επιχειρήσεων με ποσό ίσο με το 50% των εργοδοτικών εισφορών που θα καταβάλλουν για τις νέες προσλήψεις ανέργων.

Το περιεχόμενο της κατευθυντήριας γραμμής 14 αποτελεί αντικείμενο περαιτέρω συζήτησης στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου με τον οποίο επιδιώκεται η συναίνεση των Κοινωνικών Εταίρων στις αποφάσεις που θα ληφθούν στο άμεσο μέλλον για τα φορολογικά θέματα.

Κατευθυντήρια γραμμή 15

«Τα κράτη μέλη θα εξετάσουν, χωρίς υποχρέωση, την πιθανότητα μείωσης του ΦΠΑ στις υπηρεσίες εντάσεως εργασίας που δεν αντιμετωπίζουν συννοριακό ανταγωνισμό».

Στόχοι πολιτικής:

Η ελληνική κυβέρνηση θεωρεί ότι η αποτελεσματικότητα της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και κατ' επέκταση στην ενίσχυση της

απασχόλησης είναι αμφίβολη. Γι' αυτό κρίθηκε σκόπιμο τόσο το 1998 όσο και το 1999 να μη ληφθεί ανάλογο μέτρο.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας

Κατευθυντήριες γραμμές 16,17

16. «Οι κοινωνικοί Εταίροι καλούνται να διαπραγματευτούν, σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα, συμφωνίες που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ευέλικτων εργασιακών προτύπων, προκειμένου να καταστούν οι επιχειρήσεις παραγωγικές και ανταγωνιστικές και να επιτευχθεί η αναγκαία ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας. Οι συμφωνίες αυτές μπορεί να αφορούν π.χ. τον υπολογισμό του χρόνου εργασίας σε ετήσια βάση, τη μείωση των υπερωριών, την ανάπτυξη της εργασίας με μερική απασχόληση, τη δια βίου κατάρτιση και τις διακοπές της σταδιοδρομίας».

17. «Κάθε κράτος μέλος θα εξετάσει, από την πλευρά του, τη σκοπιμότητα της εισαγωγής στην νομοθεσία του, πιο ευπροσάρμοστων μορφών συμβάσεων, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες που προκύπτουν από τη συνεχή αύξηση των μορφών απασχόληση. Τα πρόσωπα τα οποία εργάζονται με συμβάσεις εργασίας αυτού του είδους θα πρέπει, ταυτόχρονα, να απολαμβάνουν επαρκούς ασφάλειας και καλύτερου επαγγελματικού καθεστώτος, συμβατού με τις ανάγκες των επιχειρήσεων».

Ο αλληλένδετος και συμπληρωματικός χαρακτήρας των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών, του εκσυγχρονισμού της οργάνωσης της εργασίας, προτρέπει στην αντιμετώπισή τους με κοινά μέτρα πολιτικής.

Μέτρα:

Ο Νόμος 2639/98 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τις εργασιακές σχέσεις χαράσσει τα όρια στα οποία μπορούν να κινούνται οι συμφωνίες για την υιοθέτηση νέων προτύπων οργάνωσης εργασίας. Οι διατάξεις του αφορούν τα ακόλουθα θέματα:

- ✓ Ρύθμιση των άτυπων μορφών απασχόλησης (τηλεργασία, φασόν, κατ' οίκον εργασία).
- ✓ Κωδικοποίηση και θέσπιση σειράς μέτρων για τη μερική απασχόληση.
- ✓ Εισαγωγή σειράς ρυθμίσεων για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας που έχουν ως πυρήνα την συλλογική διαπραγμάτευση.
- ✓ Θεσμοθέτηση των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ανάλυση των οποίων βρίσκεται στην κατευθυντήρια γραμμή 12) σε περιοχές που πλήττονται από ανεργία ή αποβιομηχάνιση.
- ✓ Ίδρυση ιδιωτικών γραφείων συμβούλων εργασίας.
- ✓ Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για την τήρηση του διευρυνόμενου πλαισίου της εργατικής νομοθεσίας.

Στόχος των νέων ρυθμίσεων είναι η θέσπιση μιας σειράς διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας, που θα συμβάλλουν στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η μεταφορά της Οδηγίας 93/104/ΕΚ-Οργάνωση Εργασίας στο εθνικό δίκαιο, χαράσσει τα πλαίσια μέσα στα οποία μπορεί, να διευθετείται ο χρόνος εργασίας σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της παραγωγικής μονάδας.

Υποστήριξη της ικανότητας προσαρμογής των επιχειρήσεων

Κατευθυντήρια γραμμή 18

«Τα κράτη μέλη θα εξετάσουν τα κωλύματα, ιδίως δε τα φορολογικά, τα οποία μπορούν να εμποδίσουν την επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και ενδεχομένως, θα προβλέψουν φορολογικά ή άλλα κίνητρα για την ανάπτυξη της κατάρτισης εντός των επιχειρήσεων. Θα εξετάσουν επίσης κάθε νέα ρύθμιση και θα αναθεωρήσουν το υπάρχον ρυθμιστικό πλαίσιο, προκειμένου να εξακριβώσουν ότι συμβάλλει στη μείωση των κωλυμάτων της απασχόλησης και στην αύξηση της ικανότητας της αγοράς εργασίας να προσαρμοστεί στις διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας».

Μέτρα:

Τα προγράμματα στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων:

- α. Πρόγραμμα Κατάρτισης Ιδιωτικών Επιχειρήσεων του ΟΑΕΔ, το οποί εφαρμόστηκε σε επιχειρήσεις που απασχολούν άνω των εκατό εργαζομένων.
- β. Πρόγραμμα Κατάρτισης Δημοσίων Επιχειρήσεων.
- γ. Τα Καινοτομικά Προγράμματα Κατάρτισης Εργαζομένων. Αποβλέπουν σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση των προβλημάτων των εργαζομένων, αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων, προκειμένου να προσαρμοστούν στις τεχνολογικές εξελίξεις.
- δ. Επίσης λαμβάνονται ειδικά μέτρα Εκσυγχρονισμού των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ), με σκοπό την προώθηση της λειτουργικής αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων και την προσαρμογή της οργανωτικής τους δομής, την εξυγίανση ζημιογόνων επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των νέων συνθηκών ανταγωνισμού και την προσφορά καλύτερων υπηρεσιών.
- ε. Επίσης σημαντική η συμβολή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ADAPT στη διαδικασία εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων και προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στις νέες συνθήκες.

ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος της ισότητας των φύλων

Κατευθυντήρια Γραμμή 19

«Τα κράτη μέλη θα υιοθετήσουν κατά την υλοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών και στους τέσσερις πυλώνες, ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος της ισότητας των φύλων. Προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί στο θέμα αυτό, τα κράτη μέλη οφείλουν, να προβλέπουν κατάλληλα συστήματα και διαδικασίες συλλογής δεδομένων».

Μέσα από τους 4 πυλώνες έχουν υιοθετηθεί δράσεις που στοχεύουν στην ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας όπως π.χ. στον 1^ο Πυλώνα.

Στον πρώτο Πυλώνα, οι γυναίκες συμμετέχουν κατά προτεραιότητα στα μέτρα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ΟΑΕΔ μέχρι τη συμπλήρωση των θέσεων από γυναίκες που αντιστοιχούν στο ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο πρόβλημα της ανεργίας. **Στο δεύτερο Πυλώνα** δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εξάλειψη των εμπορίων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης των γυναικών.

Στον πυλώνα της προσαρμοστικότητας εξετάζονται οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει για τις γυναίκες η μεγαλύτερη ευελιξία της οργάνωσης εργασίας και εντάσσονται στο θεσμικό πλαίσιο οι απαραίτητες ρυθμίσεις ώστε οι γυναίκες να μπορούν να επωφεληθούν από τις ελαστικές μορφές οργάνωσης της εργασίας.

Στον τέταρτο πυλώνα ενισχύεται η δράση του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, το οποίο σε συνεργασία με άλλους φορείς συμβάλει αποτελεσματικά στο σχεδιασμό μιας μακροχρόνιας πολιτικής για την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά. Επίσης επισημαίνεται η ανάγκη υλοποίησης ενός τέτοιου συστήματος σχεδιασμού και παρακολούθησης πολιτικών για την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας είναι απαραίτητη για την ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος και το οποίο δεν έχει άμεσες επιπτώσεις στο πρόβλημα, θα συμβάλει όμως στη μακρόχρονη και ουσιαστική αντιμετώπισή του. Οι πολιτικές που θα σχεδιαστούν θα ενταχθούν στη μακροχρόνια εθνική στρατηγική για την αγορά εργασίας.

Μέτρα:

α. Το ΚΕΘΙ ασχολείται με τη συγκέντρωση στοιχείων για την απασχόληση και ανεργία των γυναικών, με την εκπόνηση μελετών για θέματα γυναικείας απασχόλησης, προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης γυναικών και ευαισθητοποίησης.

β. Το «Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας». Στόχος του προγράμματος είναι η διευκόλυνση των γυναικών στο ξεκίνημα μιας επιχείρησης και στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων.

γ. «Δομές Γυναικείας Επιχειρηματικότητας». Οι δομές αυτές παρέχουν συμβουλευτική στήριξη και πληροφόρηση σε άνεργες και εργαζόμενες γυναίκες.

Κατευθυντήριες Γραμμές 21,22

21. «Τα κράτη μέλη θα σχεδιάσουν και θα υλοποιήσουν προγράμματα για την προώθηση φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών, προσιτών και υψηλής ποιότητας υπηρεσιών για τη φύλαξη των παιδιών και άλλων μη αυτοεξυπηρετούμενων ατόμων καθώς και των συστημάτων γονικών και άλλων αδειών».

22. «Τα κράτη μέλη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και τους άνδρες που σχεδιάζουν να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας μετά από μια απουσία και για το λόγο αυτό θα εξετάσουν το σταδιακό περιορισμό των εμποδίων που αντιμετωπίζουν στην επιστροφή τους στην αγορά εργασίας».

Στόχοι πολιτικής:

Οι πολιτικές που ακολουθούνται για τη διευκόλυνση της ένταξης και παραμονής των γυναικών στην αγορά εργασίας αφορούν τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών φροντίδας των παιδιών και άλλων εξαρτημένων ατόμων ώστε να αποδεσμευτεί η γυναίκα από ορισμένες από αυτές τις υποχρεώσεις και να μπορέσει να ενταχθεί στην αγορά εργασίας.

Μέτρα:

α. Προγράμματα δημιουργίας **«Βρεφονηπιακών Σταθμών και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών»**. Παρέχουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες φύλαξης παιδιών.

β. **«Ολοήμερου Νηπιαγωγείου και του Ολοήμερου Δημοτικού»**. Δημιουργήθηκαν ώστε αφενός να διευκολυνθούν οι γονείς και κυρίως οι μητέρες και αφετέρου να παρέχεται στα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας υψηλής ποιότητας φροντίδα, ψυχαγωγία και διαπαιδαγώγηση.

γ. **«Κέντρων Κοινωνικής Μέριμνας για τη Φροντίδα Ηλικιωμένων Ατόμων»**. Προβλέπεται η δημιουργία Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας για την παροχή υποστηρικτών υπηρεσιών σε ηλικιωμένα άτομα, τα οποία δεν είναι σε θέση να αυτοεξυπηρετηθούν ή να μετακινηθούν από το χώρο διαμονής τους και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων αυτών.

δ. Στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος **«Συνεχιζόμενης Κατάρτισης»** σχεδιάζονται προγράμματα για την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 1999 ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΕ ΝΕΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ 2000.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας

Κατευθυντήρια Γραμμή 1

«Τα κράτη μέλη θα εξασφαλίσουν ότι σε κάθε νεαρό άνεργο προσφέρεται ένα νέο ξεκίνημα πριν αυτός συμπληρώσει εξάμηνο ανεργίας, με τη μορφή κατάρτισης, εκ νέου κατάρτισης, πρακτικής άσκησης σε εργασία, θέσης εργασίας ή άλλου μέτρου απασχολησιμότητας, με σκοπό την αποτελεσματική ένταξη στην αγορά εργασίας».

Βασικός στόχος της πολιτικής που ακολουθείται είναι η πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας κάθε νέου πριν φθάσει τους 6 μήνες ανεργίας είτε με την τοποθέτηση σε θέση εργασίας είτε με την παροχή επιλογών ανάμεσα σε διαφορετικά προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000.

Το 1999 δόθηκε βαρύτητα σε δύο τομείς:

- α) στην αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης που παρέχουν υπηρεσίες στους ανέργους, και
- β) στην βελτίωση τόσο των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχολησιμότητας όσο και στη βελτίωση του περιεχομένου των προγραμμάτων αυτών και της καλύτερης σύνδεσης τους με τις ανάγκες των ανέργων και της αγοράς.

Η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης είναι – για την περίπτωση της Ελλάδας – εξαιρετικής σημασίας. Τα τελευταία 2 έτη έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Συγκεκριμένα:

- Το 1998 δημιουργήθηκαν 4 Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ).
- Το 1999 δημιουργήθηκαν 24 ΚΠΑ.
- Το 2002 λειτουργούν 24 ακόμη ΚΠΑ.
- Στα ΚΠΑ πραγματοποιείται η ολοκληρωμένη παρέμβαση στο πρόβλημα της ανεργίας με τη χρήση του νέου συστήματος της **Κάρτας Απασχόλησης**. Το σύστημα μηχανογραφικής παρακολούθησης (Κάρτα Απασχόλησης) ολοκληρώθηκε και εφαρμόστηκε πιλοτικά σε 10 ΚΠΑ.
- Επίσης το 2000 σημαντικό ρόλο στην βελτίωση των προγραμμάτων κατάρτισης και την καλύτερη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας έπαιξαν τα **Εξειδικευμένα Κέντρα Σχεδιασμού Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΣΕΚ)**.
- Ειδικά για τους νέους, ο ΟΑΕΔ παρείχε το 1999 μία δέσμη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της ανεργίας με κεντρικό πρόγραμμα το «Νέοι στην Ενεργό Ζωή».

- Το 1999 εφαρμόστηκαν επίσης από τον ΟΑΕΔ προγράμματα προσωρινής απασχόλησης 5000 αποφοίτων λυκείου διάρκειας 10 μηνών, με τον τίτλο «**προγράμματα προκατάρτισης στον τομέα των υπηρεσιών**». Είχαν ως στόχο τον ενεργό επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων πριν την ένταξή τους σε προγράμματα κατάρτισης.
- Υλοποιούνται επίσης από τον ΟΑΕΔ, **προγράμματα αρχικής κατάρτισης στις σχολές μαθητείας και στα ΙΕΚ συνεχιζόμενης και συνεχιζόμενης εναλλασσόμενης κατάρτισης**, που συνδυάζουν τη θεωρητική κατάρτιση με την πρακτική.

Τα προγράμματα αυτά κατάρτισης ανέργων νέων υλοποιούν επίσης το Υπουργείο Εργασίας στα:

- ♦ Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)
- ♦ Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)
- ♦ Κέντρα Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ)
- ♦ Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια Γεωργικής Κατεύθυνσης.

Κατευθυντήρια Γραμμή 2:

«Τα κράτη μέλη θα εξασφαλίσουν ότι στους ανέργους ενήλικες προσφέρεται επίσης ένα νέο ξεκίνημα πριν συμπληρώσουν δωδεκάμηνο ανεργίας, με ένα από τα προαναφερόμενα μέσα, ή γενικότερα, μέσω συνοδευτικής ατομικής επαγγελματικής καθοδήγησης, με σκοπό την αποτελεσματική ένταξη στην αγορά εργασίας».

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και σχεδιασμός για το 2000: Η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης και η μετεξέλιξή τους σε ΚΠΑ έχει αποφασιστική σημασία και για την πρόληψη της ανεργίας των «ενηλίκων» ανέργων. Όπως και στην περίπτωση των νέων ανέργων, έτσι και στην περίπτωση των «ενηλίκων» ανέργων, ο ΟΑΕΔ παρέχει μία δέσμη μέτρων όπως:

- ❖ Το πρόγραμμα «**Ξανά στη Δουλειά**» του ΟΑΕΔ το οποίο αποτέλεσε το 1999 και το 2000 το κυριότερο μέτρο πρόληψης της μακροχρόνιας ανεργίας των «ενηλίκων» ανέργων. Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται δύο υποπρογράμματα: α) το πρόγραμμα επιχορήγησης «**Νέων Θέσεων Εργασίας**» (ΝΘΕ) και β) το πρόγραμμα ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης «**Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες**» (ΝΕΕ).
- ❖ Εκτός του προγράμματος «**Ξανά στη δουλειά**», ο ΟΑΕΔ υλοποιεί και **προγράμματα προκατάρτισης, προγράμματα συνεχιζόμενης και προγράμματα εναλλασσόμενης συνεχιζόμενης κατάρτισης στα Κέντρα Επαγγελματικής Τεχνικής Κατάρτισης (ΚΕΤΕΚ)**.
- ❖ Το πρόγραμμα φύλαξης σχολείων από ανέργους υλοποιείται το τρέχον έτος. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί μία πολύ καλή πρακτική διότι παρέχει απασχόληση σε «ενήλικες» ανέργους καλύπτοντας ταυτοχρόνως μία σημαντική κοινωνική ανάγκη.
- ❖ Το πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του ΟΑΕΔ. Πρόληψη και αντιμετώπιση της ανεργίας που οφείλεται σε ομαδικές απολύσεις λόγω διαρθρωτικών αλλαγών.

- ❖ Για τους ανέργους μεγαλύτερης ηλικίας, προβλέπεται η συνέχιση του προγράμματος επιχορήγησης της απασχόλησης ανέργων κοντά στο όριο συνταξιοδότησης του ΟΑΕΔ.
- ❖ Εκτός από τον ΟΑΕΔ προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας παρέχει και το Υπουργείο Εργασίας τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ).

Μετάβαση από τα παθητικά στα ενεργητικά μέτρα

Κατευθυντήρια Γραμμή 3:

«Κάθε κράτος μέλος θα καταβάλει προσπάθειες για τη σημαντική αύξηση των ατόμων που επωφελούνται από τα ενεργητικά μέτρα για να βελτιώσουν την απασχολησιμότητά τους με σκοπό την αποτελεσματική ένταξη στην αγορά εργασίας. Προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των ανέργων στους οποίους προσφέρεται κατάρτιση ή κάποιο παρόμοιο μέσο, θα οριστεί ειδικότερα ένας στόχος, με βάση αυτή την αρχική κατάσταση, για τη βαθμιαία επίτευξη του μέσου όρου των τριών πλέον επιτυχημένων στο θέμα αυτό κρατών μελών και τουλάχιστον 20%».

Στόχοι πολιτικής: Η μετάβαση από τις παθητικές στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αποτελεί ένα βασικό στόχο της Ελληνικής πολιτικής απασχόλησης τα τελευταία έτη. Επιμερίζεται σε δύο στόχους: α) στην αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης που υλοποιούν τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και β) στην αναβάθμιση των προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχολησιμότητας ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ανέργων και οι ανάγκες της αγοράς.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- Η σημασία της αναβάθμισης των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ και η πορεία υλοποίησης της μετεξέλιξης των Γραφείων Απασχόληση σε Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ) έχουν ήδη αναφερθεί στις δύο προηγούμενες Κατευθυντήριες Γραμμές.
- Εκτός από τα ΚΠΑ, η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Απασχόλησης ενισχύεται με την λειτουργία των Εξειδικευμένων Κέντρων Σχεδιασμού Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΣΕΚ) και την εφαρμογή της Κάρτας Απασχόλησης.
- Στον εκσυγχρονισμό του ΟΑΕΔ συμβάλλει και η χρήση του διαδικτύου, στο οποίο καταχωρούνται όλα τα προγράμματα του ΟΑΕΔ.
- Ο ΟΑΕΔ υλοποιεί προγράμματα προκατάρτισης, προγράμματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στις Σχολές Μαθητείας και στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), προγράμματα συνεχιζόμενης και εναλλασσόμενης συνεχιζόμενης κατάρτισης ⁵, προγράμματα κατάρτισης στα μεγάλα τεχνικά έργα και ταχύρυθμα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.
- Το 1999 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στην παροχή προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Ενισχύθηκε η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων και των τοπικών φορέων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων.

⁵ Το πρόγραμμα εναλλασσόμενης συνεχιζόμενης κατάρτισης αντικατέστησε το πρόγραμμα σύνδεσης συνεχιζόμενης κατάρτισης και απασχόλησης.

- Το 1999 αναπτύχθηκε από το ΕΓΙΑ⁶ μεθοδολογία αξιολόγηση, με στόχο την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των εναλλακτικών ενεργητικών πολιτικών ενίσχυσης της απασχόλησης και καταπολέμηση της ανεργίας.
- Είναι δεδομένη η **σημαντικότητα της αναβάθμισης της επαγγελματικής κατάρτισης** αλλά κυρίως της δια βίου μάθησης για την μεγαλύτερη εξειδίκευση και προσαρμοστικότητα του ανθρώπινου δυναμικού.
- Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας πραγματοποιεί προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων στελεχών του Εμπορικού Ναυτικού.

Κατευθυντήρια Γραμμή 4:

«Κάθε κράτος μέλος θα επανεξετάσει και εφόσον κριθεί κατάλληλο θα εστιάσει εκ νέου τα συστήματα των παροχών και φορολογίας:

- ώστε να παράσχει κίνητρα στους ανέργους ή στους ανενεργούς προκειμένου να αναζητήσουν και να καταλάβουν θέση εργασίας και στους εργοδότες προκειμένου να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας, και
- ώστε να αναπτύξει μια πολιτική παράτασης του επαγγελματικού βίου, περιλαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα, όπως π.χ. ρυθμίσεις ευέλικτων μορφών εργασίας, έτσι ώστε οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι να καταστεί επίσης δυνατό να παραμείνουν και να συμμετέχουν ενεργά στον εργασιακό βίο».

Στόχοι πολιτικής – μέτρα:

- Η μέχρι σήμερα λειτουργία των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) του ΟΑΕΔ βοήθησε στην ενθάρρυνση των ανέργων να εγκαταλείψουν οικειοθελώς το επίδομα ανεργίας και να ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας.
- Όσον αφορά την ενεργοποίηση των ηλικιωμένων ανέργων (στην Ελλάδα είναι σχετικά μικρός ο αριθμός τους) λαμβάνονται ορισμένα ειδικά μέτρα για την κατηγορία αυτή από τον ΟΑΕΔ. Συγκεκριμένα σχεδιάστηκαν ειδικές παρεμβάσεις με τις οποίες επιδιώκεται η τοποθέτηση των ηλικιωμένων ανέργων σε θέσεις απασχόλησης.

Η ενθάρρυνση μιας συνεργασιακής προσέγγισης

Κατευθυντήρια Γραμμή 5

«Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται στα διάφορα επίπεδα αρμοδιότητας και δράσης τους να συνάψουν το συντομότερο δυνατό συμφωνίες με στόχο την αύξηση των δυνατοτήτων κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας, μαθητείας ή άλλων μέτρων που μπορούν να προαγάγουν την απασχολησιμότητα των νέων και ενηλίκων ανέργων και να προωθήσουν την είσοδο στην αγορά εργασίας».

Υπάρχουσα κατάσταση – στόχοι της πολιτικής:

⁶ Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόληση.

Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στο σχεδιασμό, στη χρηματοδότηση, στην υλοποίηση και στην αξιολόγηση της εθνικής πολιτικής ενίσχυσης της απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- ♦ **Ο Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ)** ο οποίος συγκεντρώνει συγκεκριμένες εισφορές των εργοδοτών και των εργαζομένων. Ο ΛΑΕΚ χρηματοδοτεί κατά κύριο λόγο προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και κατά δεύτερο λόγο προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των ανέργων. Το 1999 και το 2000 ο ΛΑΕΚ χρηματοδότησε δράσεις κατάρτισης σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και άλλα ειδικά προγράμματα για ηλικιωμένους ανέργους ή ανέργους που βρίσκονται κοντά στο όριο συνταξιοδότησης. **Σημαντική είναι η συμβολή των κοινωνικών εταίρων και στη δημιουργία νέων δομών για την υποστήριξη των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των ανέργων.**

Κατευθυντήρια Γραμμή 6:

«Προκειμένου να ενισχυθεί η ανάπτυξη ενός ειδικευμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι κοινωνικοί εταίροι θα επιχειρήσουν να αναπτύξουν δυνατότητες δια βίου μάθησης, ιδιαίτερα στους τομείς της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών και κάθε κράτος μέλος θα θέσει ένα στόχο σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες ώστε οι συμμετέχοντες να επωφεληθούν από τα μέτρα αυτά. Η ευχερής πρόσβαση σε αυτά των ηλικιωμένων εργαζομένων θα είναι ιδιαίτερα σημαντική».

Υπάρχουσα κατάσταση – στόχοι πολιτικής:

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει μακρόχρονη παράδοση στον τομέα της εκπαίδευσης των ενηλίκων, που υπάρχει στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία έχει βοηθήσει στη χάραξη πολιτικής και στην υιοθέτηση πολιτικών για την δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση. Αν και δεν υπάρχει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο για την δια βίου εκπαίδευση στην Ελλάδα, τα τελευταία έτη συγκεκριμένοι φορείς και προγράμματα προωθούν τη δια βίου μάθηση στη χώρα. Η πολιτική μας για την προώθηση της δια βίου μάθησης έχει

δύο κεντρικούς άξονες:

- Επιδιώκει την παροχή εναλλακτικών μορφών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ιδιαίτερες ομάδες πληθυσμού όπως για παράδειγμα τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.
- Στοχεύει στην παροχή εκπαιδευτικών σε άτομα που δεν είχαν αυτές τις ευκαιρίες στο παρελθόν.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και σχεδιασμός για το 2000:

Το Υπουργείο Παιδείας αποτελεί τον κυριότερο φορέα σχεδιασμού ενεργειών δια βίου μάθησης στην Ελλάδα.

- ✓ Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο εξασφαλίζει ανοιχτή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μιας μεγάλης μερίδας του πληθυσμού.
- ✓ Στην ενίσχυση της δια βίου κατάρτισης και τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ) με τα οποία επιτυγχάνεται η επιμόρφωση, η συμπληρωματική εκπαίδευση και η εξειδίκευση των σπουδαστών και πτυχιούχων.
- ✓ Μέρος της πολιτικής ενίσχυσης της δια βίου εκπαίδευσης για την ανάπτυξη ενός ειδικευμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού αποτελεί και η Συμπληρωματική Εκπαίδευση των Αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ που υλοποιείται στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας.
- ✓ Με στόχο την ανάπτυξη ευέλικτων μορφών συνεχιζόμενης επιμόρφωσης για τον ενήλικο πληθυσμό της χώρας σχεδιάστηκαν τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας τα οποία στοχεύουν στην επανένταξη των ατόμων, που διέκοψαν πρόωρα τη βασική τους εκπαίδευση.
- ✓ Το πρόγραμμα της Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων απευθύνεται σε άτομα άνω των 16 ετών τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει ή παρακολουθήσει το σύστημα υποχρεωτικής εκπαίδευσης και επιχειρεί να περιορίσει τη μείωση του αναλφαριθμητισμού, να συμπληρώσει τη βασική εκπαίδευση και να ενισχύσει την απόκτηση προσόντων και δεξιοτήτων.

Διευκόλυνση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία

Κατευθυντήρια Γραμμή 7:

«Τα κράτη μέλη θα βελτιώσουν την ποιότητα των σχολικών συστημάτων τους προκειμένου να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στους νέους με μαθησιακές δυσκολίες».

Υπάρχουσα κατάσταση:

Το εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζει μια ολοένα δυσκολότερη πρόκληση, να συνδυάζει τρόπους αποδοτικής συνύπαρξης των παραδοσιακών αρχών της εκπαίδευσης που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη της προσωπικότητας α) των νέων επιταγών της γρήγορης, ευέλικτης πληροφόρησης και β) προετοιμασίας για επιβίωση σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο και έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.

Στην Ελλάδα η διάρκεια των σπουδών αυξάνεται συνεχώς και παράλληλα μειώνεται ο αριθμός των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα. Η σχολική διαρροή έχει μειωθεί αισθητά και αφορά κυρίως τους μαθητές από ειδικές κοινωνικές ομάδες, οι οποίοι απειλούνται από τον κίνδυνο κοινωνικής περιθωριοποίησης, καθώς και τον πληθυσμό της υπαίθρου. Στόχοι πολιτικής:

Υλοποίηση των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- Στόχοι της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης είναι η ελαχιστοποίηση της σχολικής διαρροής, η αναβάθμιση του επιπέδου εκπαίδευσης των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η διευκόλυνση των νέων να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ΑΕΙ και ΤΕΙ.
- Η Ενισχυτική Διδασκαλία επιδιώκει – λειτουργώντας προληπτικά – να ενισχύσει τη σχολική επίδοση κυρίως στις περιοχές της χώρας όπου παρατηρείται υψηλή σχολική αποτυχία.

- Στη γενικότερη αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος συμβάλουν επίσης η ανάπτυξη του θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού και τα προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.
- Ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού που παρέχει έγκαιρη ενημέρωση και πληροφόρηση για την αγορά εργασίας καθώς και συμβουλές για την επιλογή της επαγγελματικής κατεύθυνσης που ταιριάζει σε κάθε μαθητή.
- Υπάρχουν ήδη 70 Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) και 200 Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΕΠ).
- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στοχεύει στην συνεχή αναβάθμιση και προσαρμογή των προσόντων των εκπαιδευτικών και βρίσκεται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, με τα προγράμματα «εξομοίωσης» που πραγματοποιούνται μέσα από τα ειδικά προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών του Υπουργείου παιδείας.

Κατευθυντήρια Γραμμή 8:

«Τα κράτη μέλη θα διασφαλίσουν ότι οι νέοι εξοπλίζονται με μεγαλύτερη ευχέρεια προσαρμογής στις τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές και με δεξιότητες κατάλληλες για την αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων μαθητείας, την ανάπτυξη κατάλληλης κατάρτισης για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων πληροφορικής από σπουδαστές και δασκάλους καθώς και τον εφοδιασμό των σχολείων με εξοπλισμό υπολογιστών και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των σπουδαστών στο Διαδίκτυο έως το τέλος του 2002».

Υπάρχουσα κατάσταση:

Η αναδιάρθρωση της παραγωγής και της οργάνωσης της εργασίας δημιουργούν συνεχείς ανάγκες προσαρμογής του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς.

Στόχοι πολιτικής:

Ένας από τους κύριους στόχους της πρόσφατης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είναι η προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και της οικονομίας. Απαιτείται η ύπαρξη ενός ευέλικτου εκπαιδευτικού συστήματος, ικανού να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές εργασιακές και οικονομικές συνθήκες και η κοινωνία της πληροφορίας δημιουργεί πρόσθετες απαιτήσεις.

Υλοποίηση των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός του 2000:

- Το Υπουργείο Παιδείας υλοποιεί μια δέσμη δράσεων με τίτλο Πληροφορική και στόχο την παροχή από το εκπαιδευτικό σύστημα των γνώσεων και δεξιοτήτων που συνδέονται με την κοινωνία της πληροφορίας. Το 1999 λειτούργησαν 115 σχολικά εργαστήρια πληροφορικής και 441 σχολεία απέκτησαν πρόσβαση στο διαδίκτυο (Internet). Το 2000 έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο 370 σχολικά εργαστήρια πληροφορικής και 1000 σχολεία.
- Η αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας προωθείται με την λειτουργία των Γραφείων Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων.

- Η **πρακτική άσκηση φοιτητών ΤΕΙ-ΑΕΙ** συμβάλει επίσης στη σύνδεση της εκπαιδευτικής με την παραγωγική διαδικασία. Στόχος της ενέργειας είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το εργασιακό περιβάλλον και η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Συγκεκριμένα οι **σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ** από το σχολικό έτος 1999-2000 μετατράπηκαν σε ΤΕΕ Α' κύκλου και λειτούργησαν ως τεχνικά εκπαιδευτήρια. Το Σχολικό έτος 1999-2000 λειτούργησαν 47 σχολές μαθητείας στις οποίες εισήχθηκε ένας σημαντικός αριθμός φοιτητών (7.900 φοιτητές) σε ειδικότητες του δευτερογενή και τριτογενή τομέα.
- Πρέπει τέλος να σημειωθεί και η συμβολή της λειτουργίας των **Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης** του Υπουργείου Παιδείας στην αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας. Τα προγράμματα σπουδών των ΙΕΚ οδήγησαν στην υιοθέτηση 230 νέων ή αναμορφωμένων ειδικοτήτων σύμφωνων με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Προώθηση μιας αγοράς εργασίας ανοικτής σε όλους

Κατευθυντήρια Γραμμή 9:

«Κάθε κράτος μέλος θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες, των εθνικών μειονοτήτων και άλλων ομάδων και ατόμων που ενδέχεται να μειονεκτούν και θα αναπτύξει κατάλληλες μορφές προληπτικών και ενεργητικών πολιτικών για την προαγωγή της ένταξής τους στην αγορά εργασίας».

Υπάρχουσα κατάσταση:

Είναι γεγονός ότι τα άτομα ειδικών κοινωνικών ομάδων βιώνουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας αφού κινδυνεύουν δύο ή τρεις φορές περισσότερο να μείνουν άνεργοι ή να παραμείνουν χωρίς απασχόληση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Στόχοι πολιτικής:

Επιδιώξή μας είναι η άρση των προκαταλήψεων, η εξασφάλιση αυτόνομης διαβίωσης των ατόμων των ειδικών κοινωνικών ομάδων και η ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός του 2000:

Ο αποκλεισμός ειδικών κοινωνικών ομάδων από την αγορά εργασίας στερεί τελικά ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο από σημαντικό παραγωγικό πλούτο. Το Υπουργείο Εργασίας με το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας» παρεμβαίνει ενεργά στις συνθήκες που προκαλούν τον αποκλεισμό.

- ♦ Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) και τα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή της στρατηγικής για την ενίσχυση της απασχόλησης των ατόμων ειδικών κοινωνικών ομάδων. Υπάρχει πρόβλεψη ώστε το 10% των εκπαιδευομένων που εισάγονται ετησίως στις σχολές του ΟΑΕΔ να καλύπτεται από άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ♦ Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού μέσω της Υπηρεσίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων πραγματοποιεί: «**Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Ψυχοκοινωνικής**

Στήριξης» διετούς ή τετραετούς διάρκειας και άνω όταν πρόκειται για άτομα με νοητική υστέρηση. Τα προγράμματα αυτά ενισχύονται από την παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ).

- ♦ Επίσης τα «**Προγράμματα Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών για την απασχόληση ατόμων Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων**», για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, απεξαρτημένα, αποφυλακισμένα και νεαρά παραβατικά άτομα. Τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης του ΟΑΕΔ για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες είναι τριετούς διάρκειας.
- ♦ Παράλληλα, τα 50 προγράμματα του άξονα Horizon της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας «**Απασχόλησης**» στοχεύουν στην προώθηση της απασχόλησής τους σε υφιστάμενους τομείς, με έμφαση στην καινοτομία και στη χρήση νέων τεχνολογιών.
- ♦ Στον άξονα **Integra** της Κοινοτικής πρωτοβουλίας «**Απασχόλησης**», υλοποιούνται 47 προγράμματα που αποσκοπούν στη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της δυνατότητας απασχόλησης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (εκτός ΑΜΕΑ) που έχουν ιδιαίτερα προβλήματα ένταξης.
- ♦ Η Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης του Υπουργείου Παιδείας συμβάλλει επίσης.
- ♦ Το Υπουργείο Παιδείας μέσω των προγραμμάτων «**Ειδικής Αγωγής**» προσφέρει ενέργειες κατάρτισης και ευαισθητοποίησης σε διοικητικά στελέχη και εκπαιδευτικούς προσχολικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και επιδιώκεται τα άτομα με ειδικές ανάγκες να εντάσσονται ομαλά στη σχολική και την κοινωνική ζωή και να διαβιούν με αυτονομία.
- ♦ Με την «**Εκπαίδευση Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών**» προσφέρεται εκπαίδευση σε ειδικές κατηγορίες του Ελληνικού μαθητικού πληθυσμού, δηλαδή σε Τσιγγάνους, παλινοστούντες, αλλοδαπούς και ομογενείς.
- ♦ Με θεσμικές παρεμβάσεις όπως ο «**Νόμος 2643/1998 για τη απασχόληση προσωπικού ειδικών κατηγοριών**» επιχειρήθηκε η επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και η ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Διευκόλυνση της δημιουργίας και λειτουργίας των επιχειρήσεων

Κατευθυντήρια Γραμμή 10:

«Τα κράτη μέλη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη σημαντική μείωση των γενικών δαπανών και των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις και ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ιδίως όταν μια επιχείρηση ξεκινά και όταν προσλαμβάνει πρόσθετους εργαζόμενους».

Υπάρχουσα κατάσταση

Στην Ελλάδα ιδρύονται κάθε χρόνο περίπου 85000 επιχειρήσεις. Μάλιστα παρουσιάζει αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια. Όμως το μέσο μέγεθος της ελληνικής επιχείρησης είναι σχετικά μικρό. Ετήσια έρευνα της βιομηχανίας προκύπτει ότι το 91,5% των επιχειρήσεων στο κλάδο της βιομηχανίας έχουν μέγεθος κάτω των 100 ατόμων αλλά οι μικρομεσαίες αυτές μονάδες είναι κατά κανόνα ευέλικτες στο σύστημα διοίκησης τους, στα παραγόμενα

προϊόντα, στον τόπο εγκατάστασής τους και αποτελούν σημαντική πηγή θέσεων απασχόλησης.

Στόχοι πολιτικής

Στόχος της οικονομικής πολιτικής είναι η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας.

Τόσο οι νέες όσο και οι μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στην πρόσβαση σε κεφάλαια. Τα μέτρα πολιτικής που χρησιμοποιούνται για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας περιλαμβάνονται στην **πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000** όπου:

1. Κίνητρα για την αύξηση των δαπανών σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών και δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη δίνονται μέσω του **Αναπτυξιακού Νόμου 2601/1998**. Κατά το έτος 1999 εγκρίθηκαν στο σύνολο της χώρας 436 επενδύσεις.
2. Οι **φορολογικές μεταρρυθμίσεις του 1999 (Νόμος 2753/1999)** προβλέπουν τη δημιουργία ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού για τη διενέργεια παραγωγικών επενδύσεων.
3. Δράσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στην **κοινοτική πρωτοβουλία Business Environment Simplification Taskforce (BEST)**. Έχει σκοπό την τόνωση της επιχειρηματικότητας με την κατάρτιση επιχειρηματιών και δη των γυναικών, μέτρα για την ενθάρρυνση των μεταβιβάσεων και των συγχωνεύσεων, δημιουργία θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων.
4. Διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε κεφάλαια μέσω των ακόλουθων θεσμών:
 - α. Λειτουργία της Νέας Χρηματιστηριακής Αγοράς, καθορίζεται από το Νόμο 2733/1999.
 - β. Ενθάρρυνση μέσω φορολογικών κινήτρων (Νόμος 2789/2000).
 - γ. Λειτουργία νέων επενδυτικών εργαλείων: αμοιβαία κεφάλαια σε ακίνητα και εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία.
 - δ. Προετοιμασία του θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία του ηλεκτρονικού εμπορίου.
5. Χρηματοδότηση επενδύσεων για τη **μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενή τομέα (κανονισμός 866/90)**. Οι επενδύσεις αυτές οδηγούν σε άμεση μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
6. Δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών και την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας σε ορισμένες υποστηρικτικές προς τις επιχειρήσεις υπηρεσίες.

Κατευθυντήρια Γραμμή 11:

«Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτοαπασχόλησης εξετάζοντας, με στόχο τη μείωσή τους, οποιονδήποτε εμποδίων ενδέχεται να υπάρχουν, ιδίως εκείνων που σχετίζονται με τα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης, τη μετάβαση προς την αυτοαπασχόληση και τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων καθώς και με την προαγωγή της κατάρτισης για την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και ειδικών υπηρεσιών υποστήριξης για επιχειρηματίες και μελλοντικούς επιχειρηματίες».

Υπάρχουσα κατάσταση

Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτοαπασχόλησης και το ποσοστό των πολύ μικρών επιχειρηματικών μονάδων είναι μεγαλύτερο από ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στόχοι πολιτικής – μέτρα:

Είναι στόχος της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης να διευκολύνει την εγκατάσταση και λειτουργία των αυτοαπασχολούμενων και των επιχειρήσεων.

- ✓ Για τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος έχει ολοκληρωθεί η εγκατάσταση της υποδομής του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) για τη φορολογία και τα τελωνεία του Υπουργείου Οικονομικών, γνωστό με το όνομα TAXIS (Tax Information System). Το TAXIS αποτελεί το ηλεκτρονικό «νευρικό» σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών το αποσκοπεί στην προσφορά υπηρεσιών ποιότητας στον πολίτη και στις επιχειρήσεις και στην περιστολή της φοροδιαφυγής.
- ✓ Όσον αφορά την τόνωση της αυτοαπασχόλησης δύο συγκεκριμένων ομάδων, των γυναικών και των νέων, εφαρμόζονται δύο προγράμματα του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Βιομηχανίας (ΕΠΒ). Το πρόγραμμα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των γυναικών στοχεύει στη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας των γυναικών, οι οποίες υποεκπροσωπούνται στο σύνολο των αυτοαπασχολούμενων.
- ✓ Ανάλογη επιτυχία σημείωσε και το πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των νέων, το οποίο επιδοτεί τη δημιουργία επιχειρήσεων από νέους ανθρώπους ηλικίας 19-30 ετών, στη μεταποίηση και τον πρωτογενή τομέα.
- ✓ Το Υπουργείο Ανάπτυξης υλοποιεί επίσης μέτρα κατάρτισης για την υποστήριξη συγκεκριμένων δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Βιομηχανίας, τα οποία στοχεύουν στην ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των επιχειρηματιών και των εργαζομένων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- ✓ Υλοποιούνται προγράμματα κατάρτισης των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα, οι οποίοι είναι στην πλειοψηφία τους αυτοαπασχολούμενοι.
- ✓ Επίσης τα μέτρα που εντάσσονται στον Κανονισμό 1257/99 (πρώην 950/97), στηρίζουν οικονομικά την γεωργική επιχειρηματικότητα και στοχεύουν στην ενίσχυση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- ✓ Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER συνεισφέρει επίσης στην ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης στον πρωτογενή τομέα αν και βοηθά περισσότερο στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης παρά στη δημιουργία νέων θέσεων.

Κατευθυντήρια Γραμμή 12:

«Τα κράτη μέλη θα προωθήσουν μέτρα για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο και στην κοινωνική οικονομία, ιδίως σε νέες δραστηριότητες που συνδέονται με ανάγκες που δεν έχουν ακόμη ικανοποιηθεί από την αγορά και θα εξετάσουν με στόχο τη μείωσή τους τυχόν εμπόδια στην πορεία εφαρμογής των μέτρων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό ο ρόλος και η αρμοδιότητα των εταίρων πρέπει να αναγνωρισθεί και να υποστηριχθεί περισσότερο.

Στόχοι πολιτικής:

Η πολιτική μας στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης και παράλληλα στην κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν στην κοινωνική οικονομία.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

Α Την ευθύνη υλοποίησης των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΣΑ) έχουν από κοινού τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης αναπτύσσονται πιλοτικά σε επτά περιοχές της χώρας οι οποίες χαρακτηρίζονται από έντονα προβλήματα απασχόλησης: Δράμα, Κοζάνη, Φλώρινα, Ημαθία, Μαγνησία, Βοιωτία, Αχαΐα, Δυτική Αθήνα και Πειραιά. Οι ενέργειες ΤΣΑ έχουν ως στόχο την ανάπτυξη και την προώθηση κοινωνικών υπηρεσιών (σε άτομα με ιδιαιτερότητες, σε άτομα τρίτης ηλικίας, στη φύλαξη μαθητών και σχολείων, στην καταπολέμηση των ναρκωτικών, στη δημιουργική απασχόληση κλπ.), υπηρεσιών προώθησης της απασχόλησης στους τομείς του τουρισμού, των παραδοσιακών παραγωγικών δραστηριοτήτων και των αγροτικών συνεταιρισμών.

Α Ο στόχος της κατευθυντήριας γραμμής προωθείται επίσης με τον Κανονισμό 1257 (πρώην 950/97) και την Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader με τη δημιουργία σε τοπική κλίμακα θέσεων απασχόλησης στη γεωργία, τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα και τον αγροτουρισμό.

Κατευθυντήρια Γραμμή 13:

«Τα κράτη μέλη θα αναπτύξουν ένα πλαίσιο πολιτικής για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού απασχόλησης του τομέα των υπηρεσιών και των υπηρεσιών που συνδέονται με τη βιομηχανία, μεταξύ άλλων με τη χρησιμοποίηση του δυναμικού απασχόλησης της κοινωνίας των πληροφοριών και του περιβαλλοντικού τομέα, για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας».

Υπάρχονσα κατάσταση:

Ο τομέας των υπηρεσιών είναι ο πλέον δυναμικός τομέας της Ελληνικής οικονομίας ως προς την αύξηση της απασχόλησης. Οι δυνατότητες όμως περαιτέρω ανάπτυξης εξακολουθούν να είναι μεγάλες ειδικότερα σε συνδυασμό με την κοινωνία των πληροφοριών.

Στόχοι πολιτικής:

Η διερεύνηση των δυνατοτήτων απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών και η αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων προς όφελος του εργατικού δυναμικού και της εθνικής και τοπικής ανάπτυξης.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

► Το Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόληση (ΕΠΑ) σχεδίασε και υλοποιεί το πρόγραμμα της πολιτισμικής απασχόλησης, με στόχο την ενθάρρυνση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στο

πολιτισμικό τομέα και την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στα πλαίσια αυτών των πρωτοβουλιών.

► Το πρόγραμμα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών, συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών.

Δημιουργία ενός πιο ευνοϊκού για την απασχόληση φορολογικού συστήματος

Κατευθυντήρια Γραμμή 14:

«Κάθε κράτος μέλος θα θέσει ένα στόχο, για τη βαθμιαία μείωση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης και ένα στόχο για τη βαθμιαία μείωση της φορολογικής πίεσης επί της εργασίας και του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας, ιδίως επί της σχετικά ανειδίκευτης και χαμηλά αμειβόμενης εργασίας. Θα εξετάσει επίσης το επιθυμητό της θέσπισης φόρου για την ενέργεια ή για τις εκπομπές ρύπων ή οποιοδήποτε άλλο φορολογικό μέτρο».

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- ο Αποφασίστηκε η μείωση του μη-μισθολογικού κόστους της εργασίας.
- ο Όσον αφορά τη θέσπιση του ενεργειακού φόρου η Ελληνική κυβέρνηση ήταν και παραμένει επιφυλακτική γιατί θα οδηγήσει σε δυσανάλογη επιβάρυνση του κόστους παραγωγής στην Ελλάδα και μείωση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών προϊόντων.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: Η ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ τους

Ο εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας

Κατευθυντήριες Γραμμές 15, 16:

15. «Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να συμφωνήσουν και να εφαρμοστούν μια διαδικασία προκειμένου να εκσυγχρονιστεί η οργάνωση της εργασίας με στόχο να καταστούν οι επιχειρήσεις παραγωγικές και ανταγωνιστικές και να επιτευχθεί η απαιτούμενη ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας».

16. «Από την πλευρά του, κάθε κράτος μέλος θα εξετάσει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης στη νομοθεσία του περισσότερο προσαρμόσιμων τύπων συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι μορφές απασχόλησης διαφοροποιούνται όλο και περισσότερο. Τα άτομα που εργάζονται βάσει συμβάσεων αυτού του είδους πρέπει ταυτόχρονα να απολαύουν επαρκούς ασφάλειας και υψηλότερου επαγγελματικού καθεστώτος».

Οι κατευθυντήριες Γραμμές 15 και 16 αφορούν τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας. Λόγω του αλληλένδετου χαρακτήρα των δύο αυτών κατευθυντήριων γραμμών παρουσιάζονται μαζί.

Υπάρχουσα κατάσταση:

Η Ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά αυτοαπασχόλησης, ενώ στη μισθωτή απασχόληση κυριαρχεί το μοντέλο της πλήρους μόνιμης απασχόλησης. Η

ασφάλεια των εργαζομένων στην Ελληνική αγορά εργασίας παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Απόδειξη ο χαμηλός αριθμός απολύσεων σε σύγκριση με άλλες χώρες.

Στόχοι πολιτικής:

Είναι η προώθηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας αλλά με παράλληλη διατήρηση της ασφάλειας των εργαζομένων.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- Το 1998 ψηφίστηκε ο νόμος 2639 με τον οποίο ρυθμίστηκαν οι ευέλικτες μορφές οργάνωσης της εργασίας. Το νέο θεσμικό πλαίσιο το 2000, είχε ως αποτέλεσμα τη σύναψη 190.311 συμβάσεων.
- Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στα πλαίσια των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΣΑ) συνάπτονται ειδικές συλλογικές συμφωνίες για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου.

Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας στις επιχειρήσεις

Κατευθυντήρια Γραμμή 17:

«Τα κράτη μέλη θα επανεξετάσουν τους φραγμούς, ιδίως εκείνους με φορολογικό χαρακτήρα, στην επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και πιθανώς θα προβλέψουν φορολογικά ή άλλα κίνητρα για την ανάπτυξη της κατάρτισης στο πλαίσιο των επιχειρήσεων. Θα εξετάσουν επίσης νέους κανονισμούς και το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα συμβάλλουν στη μείωση των φραγμών για την απασχόληση, ενώ θα βοηθήσουν επίσης την αγορά εργασίας να προσαρμοστεί στη διαρθρωτική αλλαγή της οικονομίας».

Υπάρχουσα κατάσταση:

Στην Ελληνική αγορά εργασίας το μεγαλύτερο μέγεθος των επιχειρήσεων είναι μικρού και πολύ μικρού μεγέθους.

Στόχοι πολιτικής:

Η προσαρμογή των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες συνθήκες παραγωγής και οργάνωσης της εργασίας.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- ❖ Τα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης εργαζομένων του ΟΑΕΔ έχουν σχεδιαστεί για τους εργαζόμενους του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, και αποσκοπούν στην ταχύτερη προσαρμογή των εργαζομένων στις νέες απαιτήσεις της εισαγωγής νέων τεχνολογιών και νέων μεθόδων οργάνωσης της εργασίας.
- ❖ Ο ΟΑΕΔ υλοποιεί επίσης πρόγραμμα κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων και εργαζομένων σε επιχειρήσεις που απασχολούν 1-5 άτομα. Υλοποιήθηκε με επιτυχία το 1999 και συνεχίζεται το 2000.
- ❖ Υλοποιήθηκε επίσης από το Υπουργείο Εργασίας πρόγραμμα κατάρτισης επιχειρήσεων και οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το οποίο στοχεύει στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων του δημόσιου τομέα.

- ❖ Στους στόχους της Κατευθυντήριας Γραμμής 17 και ειδικότερα στη διαδικασία εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων συμβάλλει επίσης σημαντικά η Κοινοτική Πρωτοβουλία ADAPT. Η Πρωτοβουλία ADAPT αποσκοπεί στη διευκόλυνση της προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στις βιομηχανικές αλλαγές, στην υποβοήθηση των επιχειρήσεων προκειμένου να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους και στην πρόληψη της ανεργίας.

ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΣ

Η προσέγγιση της ενσωμάτωσης και της διάστασης της ισότητας των φύλων

Κατευθυντήρια Γραμμή 18:

«Τα κράτη μέλη θα υιοθετήσουν προσέγγιση ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών και των τεσσάρων αξόνων. Προκειμένου να αξιοποιηθεί ουσιαστικά η πρόοδος της προσέγγισης αυτής, τα κράτη μέλη προβλέπουν τα κατάλληλα συστήματα και διαδικασίες συλλογής στοιχείων».

Υπάρχουσα κατάσταση:

Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί όσον αφορά τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας, οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα από τους άνδρες όσον αφορά: α) το βαθμό ενεργοποίησης στην αγορά εργασίας, β) τα ποσοστά ανεργίας, γ) την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, δ) τα εισοδήματα και ε) το συνδυασμό επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- ✓ Οι Κοινωνικοί Εταίροι αποφάσισαν να εγκρίνουν την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στις πολιτικές και των τεσσάρων αξόνων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση.

Επίσης:

1. Στο Κέντρο για Θέματα Ιστορίας (ΚΕΘΙ) πραγματοποιήθηκαν μελέτες, για τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας και για τα προβλήματα ένταξης που αντιμετωπίζουν ορισμένες ευπαθείς ομάδες γυναικών.
2. Έγινε επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων του ΚΕΘΙ με τον οποίο επιταχύνεται η διάχυση της πληροφόρησης.
3. Στο ΚΕΘΙ έγινε επίσης καταγραφή των μέτρων που λαμβάνονται για την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
4. Ενισχύθηκαν και αναβαθμίστηκαν οι δομές που ασχολούνται με το θέμα της ισότητας γυναικών και ανδρών.
5. Συγκροτήθηκε ειδική διευπουργική επιτροπή που μεταξύ άλλων ασχολείται με την προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής γυναικών και ανδρών στα υπηρεσιακά συμβούλια με σκοπό να αρθούν οι έμμεσες διακρίσεις στις προαγωγές.

Η αντιμετώπιση των διαφορών στην απασχόληση μεταξύ των φύλων

Κατευθυντήρια Γραμμή 19:

«Τα κράτη μέλη θα επιχειρήσουν να μειώσουν τη διαφορά των ποσοστών ανεργίας γυναικών και ανδρών με την ενεργό υποστήριξη της αυξημένης απασχόλησης των γυναικών και να φροντίσουν για την ισόρροπη εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών σε όλους τους κλάδους και τα επαγγέλματα. Θα αναλάβουν θετικές ενέργειες για την προώθηση της ίσης αμοιβής για ίση εργασία ή εργασία ίσης αξίας για τη μείωση των διαφορών των εισοδημάτων ανδρών και γυναικών.

Στόχοι πολιτικής:

Οι πολιτικές που ακολουθούνται στοχεύουν στην ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στη διάρθρωση της απασχόλησης και ανεργίας. Βασική επιδίωξη αποτελεί η μείωση του ποσοστού ανεργίας των γυναικών, η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών γενικά και ειδικότερα σε κλάδους και επαγγέλματα που υποεκπροσωπούνται καθώς και η επίτευξη ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- Οι δραστηριότητες της Μονάδας Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Γυναικών που λειτουργεί στο ΚΕΘΙ συμβάλλουν στην ενεργοποίηση των γυναικών στην αγορά εργασίας και επομένως στην προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Το πρόγραμμα ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης είχε ιδιαίτερη επιτυχία κατά το 1999 και συνεχίστηκε και το 2000. Μέσω του προγράμματος χρηματοδοτήθηκαν 198 επιχειρήσεις σε 33 νομούς.
- Ειδικότερα για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των γυναικών σε αγροτικές, ορεινές ή νησιώτικές περιοχές έχει σχεδιαστεί και υλοποιηθεί ειδικό πρόγραμμα.
- Η ευνοϊκή μεταχείριση των γυναικών (αυξημένη επιδότηση) στα προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ΟΑΕΔ συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και στην εδραίωση της θέσέως τους στην αγορά εργασίας.

Ο συνδυασμός επαγγελματικού και οικογενειακού βίου

Κατευθυντήρια Γραμμή 20:

«Τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι εργασίας στην Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με τη συμμετοχή των ανδρών στην Ελληνική αγορά εργασίας και σε σύγκριση με τη συμμετοχή των γυναικών σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Το 1998 οι άνδρες συμμετείχαν με ποσοστό 64% στο εργατικό δυναμικό ενώ οι γυναίκες συμμετείχαν με ποσοστό 39%».

Στόχοι πολιτικής:

Οι πολιτικές που ακολουθούνται στοχεύουν στη μείωση των υφισταμένων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες κατά την ένταξη και παραμονή τους στην αγορά εργασίας

και στην δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θα διευκολύνει τον αρμονικό συνδυασμό του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- Το πρόγραμμα δημιουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) υλοποιήθηκε από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δημιουργήθηκαν και στελεχώθηκαν 121 ΚΔΑΠ και βρεφονηπιακοί σταθμοί.

Η διευκόλυνση της επανένταξης στην αγορά εργασίας

Κατευθυντήρια Γραμμή 21:

«Τα κράτη μέλη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και τους άνδρες κατά την επιστροφή τους στο αμειβόμενο εργατικό δυναμικό ύστερα από κάποια απουσία και για το σκοπό αυτό, θα εξετάσουν τα μέτρα της βαθμιαίας εξάλειψης των εμποδίων που συναντώνται στην πορεία αυτής της επιστροφής».

Στόχοι πολιτικής:

Οι πολιτικές στοχεύουν στην εξάλειψη των εμποδίων που υφίστανται στη διαδικασία επανένταξης στην αγορά εργασίας και ειδικότερα στη διευκόλυνση της επανένταξης των γυναικών μετά από κάποιο διάστημα απουσίας από την αγορά εργασίας.

Πορεία υλοποίησης των μέτρων πολιτικής κατά το 1999 και το 2000 και σχεδιασμός για το 2000:

- ❖ Το Υπουργείο Εργασίας με το Πρόγραμμα Βρεφονηπιακών, Παιδικών Σταθμών και ΚΔΑΠ ενέκρινε τη δημιουργία 222 νέων δομών στους δήμους όλης της χώρας δυναμικότητας 7573 παιδιών, όπου απασχολούνται 1264 άτομα σε ειδικότητες βρεφοκόμων, παιδαγωγών, νηπιαγωγών,
- ❖ Επίσης η «Δημιουργία Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας» όπου απασχολούνται 921 άτομα σε ειδικότητες νοσηλευτών, κοινωνικών λειτουργών και οικιακών βοηθών.
- ❖ Τα προγράμματα Κοινωνικής Μέριμνας αναφέρονται στην φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν ή και να μετακινηθούν εύκολα, με την εξασφάλιση ικανού και εξειδικευμένου προσωπικού που βοηθά και υποστηρίζει το κοινωνικό έργο και την καλύτερη ποιότητα ζωής.
- ❖ Το 1998 ξεκίνησε τριετές πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης των μουσουλμάνων γυναικών της περιοχής του Μεταξουργείου το οποίο συνεχίστηκε το 1999 και ολοκληρώθηκε το 2000.
- ❖ Το πιλοτικό πρόγραμμα επαγγελματικής εμπειρίας (τύπου STAGE) για 5000 γυναίκες 35-50 ετών, είχε με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων που απαιτούνται στην αγορά εργασίας.
- ❖ Παράλληλα ανάλογο πρόγραμμα με το προηγούμενο αλλά με ομάδα στόχο 5000 γυναίκες αγροτικών, ορεινών ή νησιωτικών περιοχών είχε στόχο να ενισχύσει τις δεξιότητες που απαιτούνται στον πρωτογενή τομέα και στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ II

ΠΙΝΑΚΕΣ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ -ΔΕΙΚΤΕΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2001-2002

- ❑ % Απασχόλησης Ανά Φύλο & Ηλικιακή Ομάδα
- ❑ % Ανεργίας Ανά Φύλο & Ηλικιακή Ομάδα
- ❑ % Μακροχρόνιας Ανεργίας νέων & γυναικών
- ❑ % Ανεργίας Νέων σε Εκπαιδευτικό Επίπεδο
- ❑ % Απασχόλησης Ηλικιών 20-30 & 50-64

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- % Απασχόλησης
- % Ανεργίας (Ανδρών & Γυναικών)
- % Απασχόλησης κατά Ομάδα Ηλικίας

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- Επιχειρηματικότητας
- Ισότητας Φύλων
- Εκπαίδευσης & Κατάστασης Απασχόλησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ

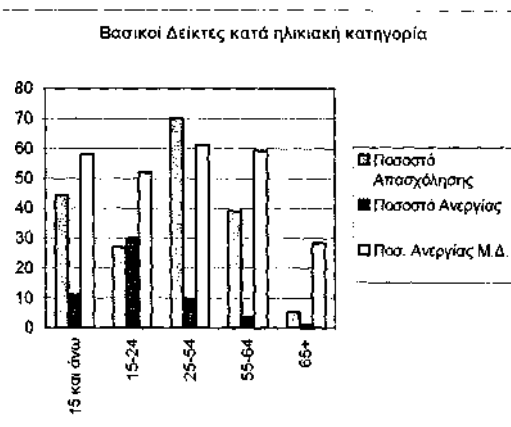
κας 1.1

ΓΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΑΕΔ

Σ/Ετος πλής	Ηλικία 15-24		Ηλικία 25-64	
	Παραμένοντες		Παραμένοντες	
	Νέες Εγγραφές	Νέες άνεργοι 6 μήνες μετά	Νέες Εγγραφές	Νέες άνεργοι 12 μήνες μετά
Ιαν-99	7677	63,70%	25005	43,00%
Φεβ-99	7745	62,00%	21073	40,70%
Μαρ-99	7639	53,60%	21227	42,40%
Απρ-99	5171	47,40%	16315	42,90%
Μαϊ-99	6319	44,10%	19500	41,30%
Ιουν-99	8689	54,00%	34691	38,80%
Ιουλ-99	8058	60,10%	24595	43,20%
Αυγ-99	5465	62,00%	13970	47,30%
Σεπ-99	11242	62,90%	25016	47,00%
Οκτ-99	14250	58,10%	31125	45,60%
Νοε-99	13280	57,00%	31061	40,00%
Δεκ-99	8431	52,30%	20404	33,70%
Ιαν-00	9937	47,10%		
Φεβ-00	13082	46,60%		
Μαρ-00	12118	45,70%		
Απρ-00	9017	44,90%		
Μαϊ-00	13349	37,80%		
Ιουν-00	16477	37,10%		

η : Στοιχεία Εγγεγραμμένης Ανεργίας ΟΑΕΔ

Διάγραμμα 1.1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΥΛΩΝΑ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Πίνακας 1 *
Βασικοί Δείκτες Απασχόλησης, 2000

	<i>Άνδρες</i>	<i>Γυναίκες</i>	<i>Σύνολο</i>
Ποσοστό συμμετοχής στο Εργατικό Δυναμικό (activity rate)	77.1%	49.7%	63.0%
Ποσοστό απασχόλησης (empl. rate)	71.3%	41.3%	55.9%
Απασχόληση στη γεωργία	14.3%	18.3%	15.8%
Απασχόληση στη βιομηχανία	29.3%	12.5%	22.9%
Απασχόληση στις υπηρεσίες	56.4%	69.2%	61.3%
Ποσοστό μερικής απασχόλησης	2.3%	7.6%	4.3%
Ποσοστό προσωρινής απασχόλησης			
Ποσοστό ανεργίας	7.3%	16.7%	11.1%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	3.8%	10.4%	6.4%

ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2000 (β' τρίμηνο)

Πίνακας 2
Ποσοστά απασχόλησης κατά φύλο και ομάδα ηλικίας, 2000

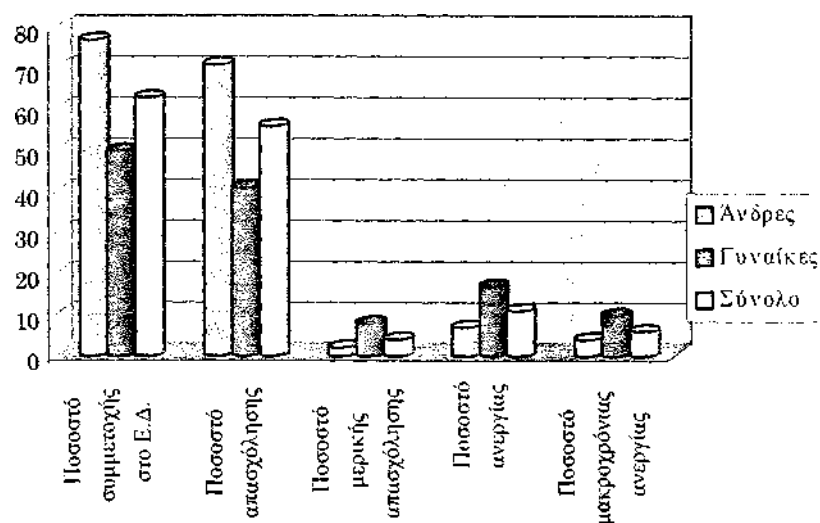
	<i>Άνδρες</i>	<i>Γυναίκες</i>	<i>Σύνολο</i>
<i>15-24</i>	31.9%	22.0%	26.9%
<i>25-54</i>	88.6%	52.6%	70.2%
<i>55-64</i>	55.3%	24.4%	39.0%
<i>65+</i>	8.3%	2.7%	5.3%
<i>Σύνολο</i>	71.3%	41.3%	55.9%

Ε.Σ.Υ.Ε., Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2000 (β' τρίμηνο)

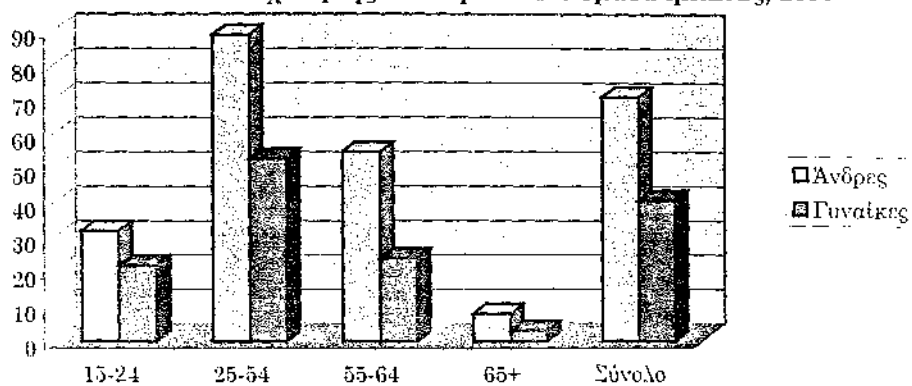
Πίνακας 3
Ποσοστά ανεργίας κατά φύλο και ομάδα ηλικίας, 2000

	<i>Άνδρες</i>	<i>Γυναίκες</i>	<i>Σύνολο</i>
<i>15-24</i>	22.1%	37.7%	29.5%
<i>25-29</i>	12.4%	24.9%	17.8%
<i>30-44</i>	5.5%	14.1%	9.2%
<i>45-64</i>	3.8%	7.2%	4.9%
<i>65+</i>	1.2%	1.1%	1.1%
<i>Σύνολο</i>	7.3%	16.7%	11.1%

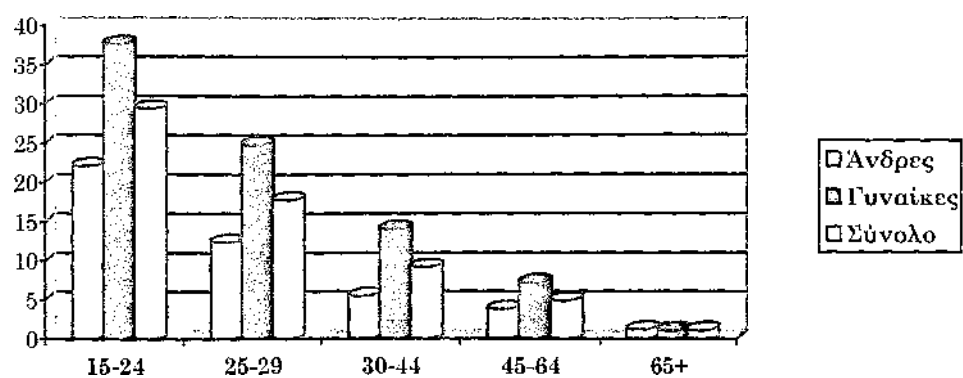
Διάγραμμα 1
Βασικοί Δείκτες Απασχόλησης, 2000

Διάγραμμα 2
Ποσοστά απασχόλησης κατά φύλο και ομάδα ηλικίας, 2000

Διάγραμμα 3
Ποσοστά ανεργίας κατά φύλο και ομάδα ηλικίας, 20

Στοιχεία Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Βασικοί Δείκτες							
ΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ							
Τρίμηνο							
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Εργάσιμη Ηλικίας (15-64)	6570,7	6774,7	6796,1	6791,6	6933,0	6922,6	6875,5
Απασχολούμενοι (15-64)	3602,5	3692,8	3732,7	3724,9	3854,6	3834,9	3840,4
Εργατικό Δυναμικό (15-64)	279,1	422,8	444,2	438,2	476,7	521,9	489,9
Μακράς Διαρκείας (15-64)	3881,6	4115,6	4176,9	4163,1	4331,3	4356,8	4330,3
Απασχόλησης (15-64)	140,6	221,4	258,6	250,1	268,9	305,2	285,2
Συμμετοχής Εργατικού Δυναμικού (15-64)	54,8%	54,5%	54,9%	54,8%	55,6%	55,4%	55,9%
Ανεργίας (15-64)	59,1%	60,7%	61,5%	61,3%	62,5%	62,9%	63,0%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	7,2%	10,3%	10,6%	10,5%	11,0%	12,0%	11,3%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		3,1%	0,3%	-0,1%	0,5%	1,0%	-0,7%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	3,6%	5,4%	6,2%	6,0%	6,2%	7,0%	6,6%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		1,8%	0,8%	-0,2%	0,2%	0,8%	-0,4%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)	50,4%	52,4%	58,2%	57,1%	56,4%	58,5%	58,2%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		2,0%	5,8%	-1,1%	-0,7%	2,1%	-0,3%
Εργάσιμη Ηλικίας (15-64)	3173,1	3262,8	3269,9	3261,0	3387,1	3371,3	3339,2
Απασχολούμενοι (15-64)	2329,5	2357,2	2373,5	2345,6	2425,4	2391,1	2380,6
Εργατικό Δυναμικό (15-64)	106,1	175,2	165,8	171,4	187,7	200,4	192,5
Μακράς Διαρκείας (15-64)	2435,6	2532,4	2539,3	2517,0	2613,1	2591,5	2573,1
Απασχόλησης (15-64)	43,4	75,2	81,5	81,6	88,1	105,6	99,5
Συμμετοχής Εργατικού Δυναμικού (15-64)	73,4%	72,2%	72,6%	71,9%	71,6%	70,9%	71,3%
Ανεργίας (15-64)	76,8%	77,6%	77,7%	77,2%	77,1%	76,9%	77,1%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	4,4%	6,9%	6,5%	6,8%	7,2%	7,7%	7,5%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		2,5%	-0,4%	0,3%	0,4%	0,5%	-0,2%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	1,8%	3,0%	3,2%	3,2%	3,4%	4,1%	3,9%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		1,2%	0,2%	0,0%	0,2%	0,7%	-0,2%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)	40,9%	42,9%	49,2%	47,6%	46,9%	52,7%	51,7%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		2,0%	6,3%	-1,6%	-0,7%	5,8%	-1,0%
Εργάσιμη Ηλικίας (15-64)	3397,5	3512	3526,2	3530,5	3545,8	3551,3	3536,3
Απασχολούμενοι (15-64)	1273	1335,7	1359	1379,5	1429,2	1443,8	1459,8
Εργατικό Δυναμικό (15-64)	173,1	247,6	278,3	266,8	289,1	321,4	297,4
Μακράς Διαρκείας (15-64)	1446,1	1583,3	1637,3	1646,3	1718,3	1765,2	1757,2
Απασχόλησης (15-64)	97,2	146,2	177,1	168,5	180,9	199,6	185,7
Συμμετοχής Εργατικού Δυναμικού (15-64)	37,5%	38,0%	38,5%	39,1%	40,3%	40,7%	41,3%
Ανεργίας (15-64)	42,6%	45,1%	46,4%	46,6%	48,5%	49,7%	49,7%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	12,0%	15,6%	17,0%	16,2%	16,8%	18,2%	16,9%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		3,6%	1,4%	-0,8%	0,6%	1,4%	-1,3%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ε.Δ. (15-64)	6,7%	9,2%	10,8%	10,2%	10,5%	11,3%	10,6%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		2,5%	1,6%	-0,6%	0,3%	0,8%	-0,7%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)	56,2%	59,0%	63,6%	63,2%	62,6%	62,1%	62,4%
Ανεργίας Μ.Δ. % Ανεργών (15-64)		2,8%	4,6%	-0,4%	-0,6%	-0,5%	0,3%

Βασικοί Δείκτες			
Απασχόληση κατά Ηλικία, Φύλο			
ΕΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, Β' Τρίμηνο 2000			
	Ελλάς, Σύνολο		
	Ανδρες	Γυναίκες	Σύνολο
	↓	↓	↓
Ποσοστό Απασχόλησης (15-64)	71,3%	41,3%	55,9%
Πληθυσμός (15-24) 1/2			
Αριθμός (000)	667,3	696,1	1363,3
Απασχολούμενοι (15-24)			
Αριθμός (000)	213,1	153,3	366,5
Ποσοστό Απασχόλησης	31,9%	22,0%	26,9% ←
Διαφορά από το συνολικό Ποσ. Απασχ.	-39,4%	-19,3%	-29,0%
Πληθυσμός (25-54) 1/2			
Αριθμός (000)	2073,6	2173,0	4246,6
Απασχολούμενοι (25-54)			
Αριθμός (000)	1836,4	1143,8	2980,2
Ποσοστό Απασχόλησης	88,6%	52,6%	70,2% ←
Διαφορά από το συνολικό Ποσ. Απασχ.	17,3%	11,3%	14,3%
Πληθυσμός (55-64) 1/2			
Αριθμός (000)	598,4	667,2	1265,6
Απασχολούμενοι (55-64)			
Αριθμός (000)	331,0	162,7	493,7
Ποσοστό Απασχόλησης	55,3%	24,4%	39,0% ←
Διαφορά από το συνολικό Ποσ. Απασχ.	-16,0%	-16,9%	-16,9%

Διαρθρωτικοί Δείκτες							
Επιχειρηματικότητα /							
LFS							
Απασχόληση σε Υπηρεσίες					↓	↓	↓
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Σύνολο							
Ελλάς							
Πληθυσμός (15-64) ←	6570,7	6774,7	6796,1	6791,6	6933	6922,6	6875,5
Συνολική απασχόληση (15-64)	3602,5	3692,8	3732,7	3724,9	3854,6	3834,9	3840,4
Απασχόληση ανα τομέα							
Γεωργία	809,7	696,7	692,7	681,6	636,1	605,5	607,3
%	22,5%	18,9%	18,6%	18,3%	16,5%	15,8%	15,8%
Βιομηχανία	1021,7	878,5	877,9	857,3	907,0	892,8	880,6
%	28,4%	23,8%	23,5%	23,0%	23,5%	23,3%	22,9%
Υπηρεσίες	1771,0	2117,5	2162,0	2186,1	2311,0	2336,6	2352,5
%	49,2%	57,3%	57,9%	58,7%	60,0%	60,9%	61,3%
Ανδρες ←							
Πληθυσμός (15-64)	3173,1	3262,8	3269,9	3261	3387,1	3371,3	3339,2
Συνολική απασχόληση (15-64)	2329,5	2357,2	2373,5	2345,6	2425,4	2391,096	2380,6
Απασχόληση ανα τομέα							
Γεωργία	443,8	397,2	391,4	381,9	363,7	341,8	340,6
%	19,1%	16,9%	16,5%	16,3%	15,0%	14,3%	14,3%
Βιομηχανία	794,1	688,4	687,4	668,9	728,0	707,6	697,8
%	34,1%	29,2%	29,0%	28,5%	30,0%	29,6%	29,3%
Υπηρεσίες	1091,7	1271,5	1294,9	1294,7	1333,8	1341,6	1342,1
%	46,9%	53,9%	54,6%	55,2%	55,0%	56,1%	56,4%
Γυναίκες ←							
Πληθυσμός (15-64)	3397,5	3512	3526,2	3530,5	3545,8	3551,3	3536,3
Συνολική απασχόληση (15-64)	1273,0	1335,7	1359,0	1379,5	1429,2	1443,8	1459,8
Απασχόληση ανα τομέα							
Γεωργία	366,0	299,5	301,3	299,6	272,6	263,6	266,7
%	28,7%	22,4%	22,2%	21,7%	19,1%	18,3%	18,3%
Βιομηχανία	227,6	190,1	190,6	188,4	179,2	185,1	182,8
%	17,9%	14,2%	14,0%	13,7%	12,5%	12,8%	12,5%
Υπηρεσίες	679,3	846,0	867,1	891,4	978,1	995,0	1010,3
%	53,4%	63,3%	63,8%	64,6%	68,4%	68,9%	69,2%

Διαρθρωτικοί Δείκτες

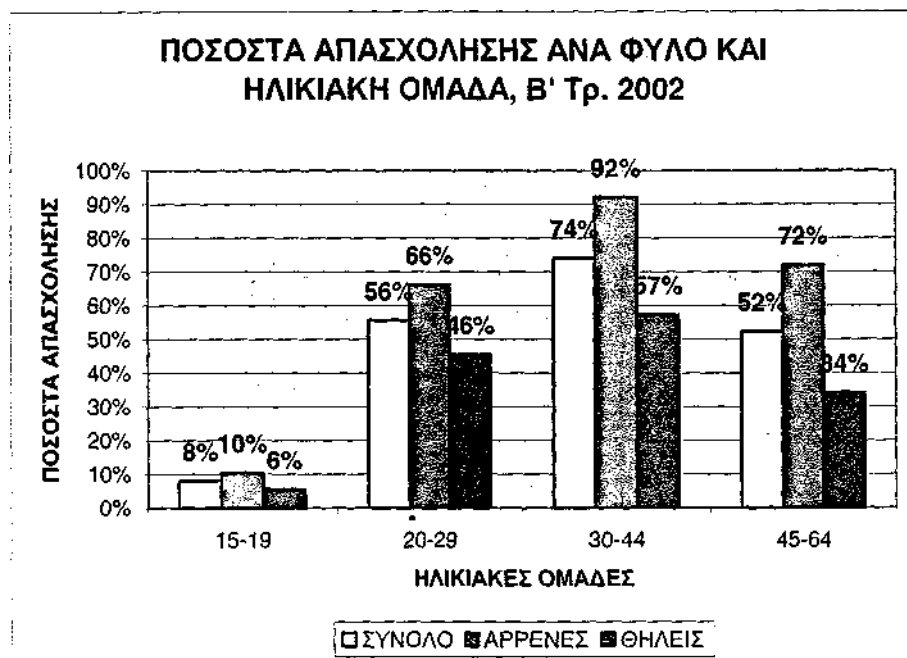
Ισότητα Φύλων

ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, Β' Τρίμηνο 2000

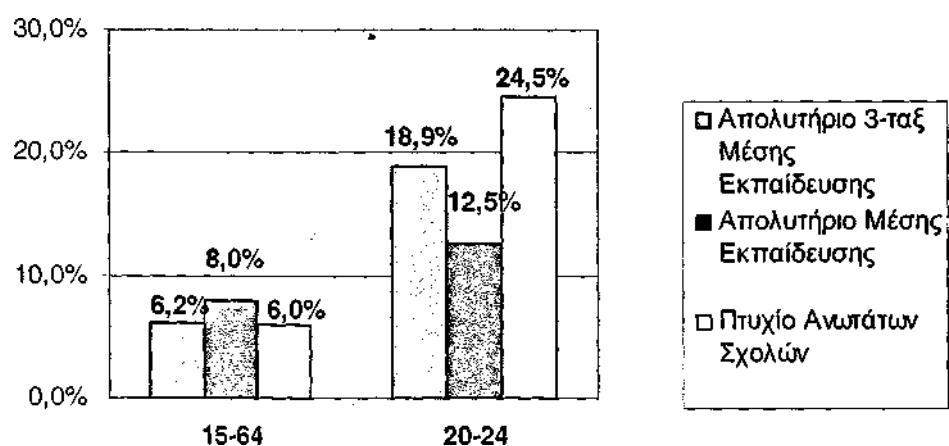
	ΕΛΛΑΣ, Σύνολο		
	Ανδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Πληθυσμός (15+)			
Abs (000)	4259,4	4616,9	8876,3
Ενεργός πληθυσμός (15+)			
Abs (000)	2650,6	1766,7	4437,4
Ανεργοί (15+)			
Abs (000)	193,4	297,7	491,1
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (15+)	7,3%	16,7%	11,1%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(15+)	3,8%	10,4%	6,4%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(15+)	51,6%	62,4%	59,1%
Πληθυσμός (15-64)			
Abs (000)	3339,2	3536,3	6875,5
Ενεργός πληθυσμός (15-64)			
Abs (000)	2573,0	1757,2	4330,2
Ανεργοί (15-64)			
Abs (000)	192,5	297,4	489,9
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (15-64)	7,5%	16,9%	11,3%
Διαφ. από Συνολικό ποσοστό ανεργίας	0,2%	0,3%	0,2%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(15-64)	3,9%	10,8%	6,6%
Διαφ. από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	0,1%	0,2%	0,2%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(15-64)	51,7%	62,4%	58,2%
Διαφ. Από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	0,2%	0,0%	0,1%
Πληθυσμός (15-24)			
Abs (000)	667,3	696,1	1363,3
Ενεργός πληθυσμός (15-24)			
Abs (000)	273,8	246,1	519,9
Ανεργοί (15-24)			
Abs (000)	60,6	92,6	153,4
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (15-24)	22,1%	37,7%	29,5%
Διαφ. από Συνολικό ποσοστό ανεργίας	14,9%	21,0%	18,4%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(15-24)	8,6%	21,7%	15,3%
Διαφ. από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	5,8%	11,3%	8,9%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(15-24)	43,3%	67,6%	52,0%
Διαφ. Από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	-8,2%	-4,8%	-6,2%
Πληθυσμός (25-54)			
Abs (000)	2073,6	2173,0	4246,6
Ενεργός πληθυσμός (25-54)			
Abs (000)	1956,1	1340,9	3297,1
Ανεργοί (25-54)			
Abs (000)	119,7	197,2	316,9
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (25-54)	6,1%	14,7%	9,6%
Διαφ. από Συνολικό ποσοστό ανεργίας	-1,2%	-2,0%	-1,6%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(25-54)	3,4%	9,5%	6,8%
Διαφ. από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	-0,4%	-0,9%	-0,6%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(25-54)	55,2%	64,8%	61,2%
Διαφ. Από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	3,6%	2,4%	3,1%
Πληθυσμός (55-64)			
Abs (000)	698,4	667,2	1365,6
Ενεργός πληθυσμός (55-64)			
Abs (000)	343,1	170,2	513,3
Ανεργοί (55-64)			
Abs (000)	12,1	7,5	19,6
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (55-64)	3,5%	4,4%	3,8%
Διαφ. από Συνολικό ποσοστό ανεργίας	-3,8%	-12,3%	-7,3%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(55-64)	2,1%	2,6%	2,3%
Διαφ. από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	-1,7%	-7,8%	-4,2%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(55-64)	58,1%	59,1%	59,1%
Διαφ. Από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	7,6%	-3,3%	1,0%
Πληθυσμός (65+)			
Abs (000)	920,1	1080,6	2000,7
Ενεργός πληθυσμός (65+)			
Abs (000)	77,6	29,5	107,1
Ανεργοί (65+)			
Abs (000)	0,9	0,3	1,2
Συνολικό ποσοστό ανεργίας (65+)	1,2%	1,1%	1,1%
Διαφ. από Συνολικό ποσοστό ανεργίας	-6,1%	-15,6%	-9,9%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Εν.Πληθ.(65+)	0,2%	0,8%	0,3%
Διαφ. από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	-3,5%	-9,8%	-6,1%
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας % Συν.Ανεργίας.(65+)	19,4%	53,2%	28,4%
Διαφ. Από Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	-32,2%	-9,2%	-29,7%

Πρωτοκοί Δείκτες							
Έρευνα και Κατάσταση Απασχόλησης							
ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, Β' Τρίμηνο 2000							
Κατάσταση απασχόλησης							
	Απασχολούμενοι	%	Ανεργοί	%	Μη Ενεργοί	%	Total
(15+)	3946274	44,5%	491080	5,5%	4438905	50,0%	8876258
Χ (Καθόλου σχολείο)	42178	11,6%	3135	0,9%	319185	87,6%	364497
	1,1%		0,6%		7,2%		4,1%
1 (Δημοτικό)	1235105	34,8%	106438	3,0%	2204132	62,2%	3545676
	31,3%		21,7%		49,7%		39,9%
2 (Γυμνάσιο)	423830	38,0%	59153	5,3%	632571	56,7%	1115553
	10,7%		12,0%		14,3%		12,6%
3 (Λύκειο)	1129903	49,1%	197608	8,6%	974358	42,3%	2301870
	28,6%		40,2%		22,0%		25,9%
5 (Ανώτερη)	490435	70,5%	74440	10,7%	131096	18,8%	695971
	12,4%		15,2%		3,0%		7,8%
6 (Πτυχίο ΑΕΙ)	599425	72,9%	48784	5,9%	173869	21,1%	822078
	15,2%		9,9%		3,9%		9,3%
7 (Μεταπτυχιακό)	25398	83,0%	1521	5,0%	3694	12,1%	30614
	0,6%		0,3%		0,1%		0,3%
	2457281	57,7%	193359	4,5%	1608731	37,3%	4259371
Χ (Καθόλου σχολείο)	19591	20,1%	1053	1,1%	76779	78,8%	97423
	0,8%		0,5%		4,8%		2,3%
1 (Δημοτικό)	786896	48,9%	46234	2,9%	775439	48,2%	1608569
	32,0%		23,9%		48,2%		37,8%
2 (Γυμνάσιο)	319816	51,5%	29025	4,7%	272539	43,9%	621381
	13,0%		15,0%		16,9%		14,6%
3 (Λύκειο)	713388	63,3%	76217	6,8%	336708	29,9%	1126315
	29,0%		39,4%		20,9%		26,4%
5 (Ανώτερη)	264284	77,7%	22629	6,7%	53062	15,6%	339974
	10,8%		11,7%		3,3%		8,0%
6 (Πτυχίο ΑΕΙ)	336604	75,6%	17481	3,9%	91449	20,5%	445534
	13,7%		9,0%		5,7%		10,5%
7 (Μεταπτυχιακό)	16702	82,8%	719	3,6%	2754	13,7%	20174
	0,7%		0,4%		0,2%		0,5%
ες	1488993	32,3%	297721	6,4%	2830174	61,3%	4616888
Χ (Καθόλου σχολείο)	22587	8,5%	2082	0,8%	242405	90,8%	267074
	1,5%		0,7%		8,6%		5,8%
1 (Δημοτικό)	448209	23,1%	60204	3,1%	1428692	73,8%	1937106
	30,1%		20,2%		50,5%		42,0%
2 (Γυμνάσιο)	104013	21,0%	30127	6,1%	360032	72,9%	494172
	7,0%		10,1%		12,7%		10,7%
3 (Λύκειο)	416515	35,4%	121390	10,3%	637650	54,2%	1175555
	28,0%		40,8%		22,5%		25,5%
5 (Ανώτερη)	226151	63,5%	51811	14,6%	78034	21,9%	355997
	15,2%		17,4%		2,8%		7,7%
6 (Πτυχίο ΑΕΙ)	262821	69,8%	31303	8,3%	82420	21,9%	376543
	17,7%		10,5%		2,9%		8,2%
7 (Μεταπτυχιακό)	8697	33,3%	803	7,7%	941	9,0%	10440
	0,6%		0,3%		0,0%		0,2%

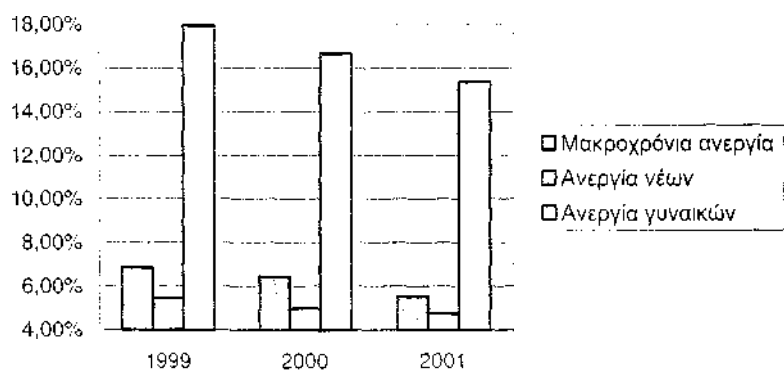
Άρα: Αναξιοποίητες δεξαμενές αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα ώριμης ηλικίας.

**ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ (ΣΥΝΟΛΟΥ ΚΑΙ ΝΕΩΝ) ΑΝΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ Β' Τρίμηνο 2001**

Μακροχρόνια ανεργία, Ανεργία νέων και Ανεργία
γυναικών (β' τριμ.)

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΗΛΙΚΙΩΝ 50-64 ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Β' ΤΡΙΜΗΝΟ																		
	1999						2000						2001					
	ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ		
	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΕΣ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΕΣ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΕΣ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕ ΝΩΝ
50-54	328872	275046	83,6%	351406	134064	38,2%	343788	290834	84,6%	349100	137520	39,4%	335134	285216	85,1%	361984	142000	39,2%
55-59	285261	196883	69,0%	312678	86504	27,7%	270143	187052	69,2%	307020	91176	29,7%	285237	198821	69,7%	309383	84755	27,4%
60-64	327911	139114	42,4%	346627	66019	19,0%	328218	143964	43,9%	360195	71530	19,0%	334106	139435	41,7%	367478	69048	18,8%

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΝΕΩΝ (20-29) ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Β' ΤΡΙΜΗΝΟ																		
	1999						2000						2001					
	ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ			ΑΡΡΕΝΕΣ			ΘΗΛΕΙΣ		
	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΕΣ	% * ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΕΣ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ	ΠΛΗΘΥΣ ΜΟΣ	ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΕΣ	% ΑΠΑΣΧΟ ΛΟΥΜΕΝ ΩΝ
20-24	328029	177408	54,1%	365256	135717	37,2%	320771	171772	53,5%	356274	132039	37,1%	327121	164871	50,4%	367999	131112	35,6%
25-29	350433	287331	82,0%	358270	196960	55,0%	356255	290423	81,5%	352734	191065	54,2%	353190	285404	80,8%	344917	193544	56,1%

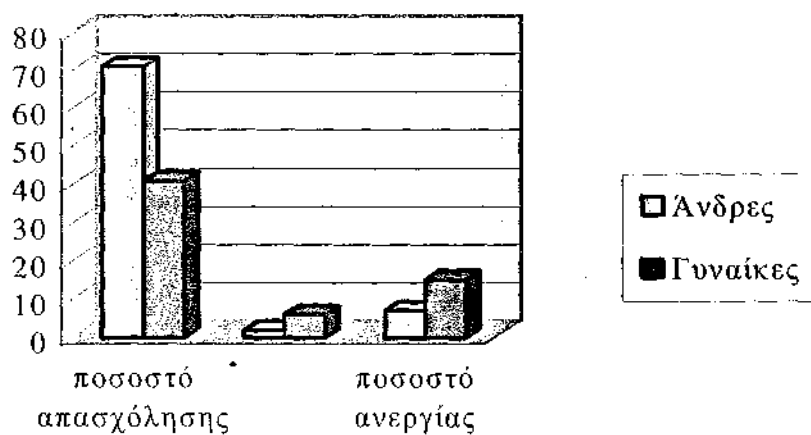
Παράρτημα 1: Παραρτήματα Κειμένου

Πίνακας 3
Ποσοστά ανεργίας κατά φύλο
και επίπεδο εκπαίδευσης, 2001 (ηλικίες 25-64)

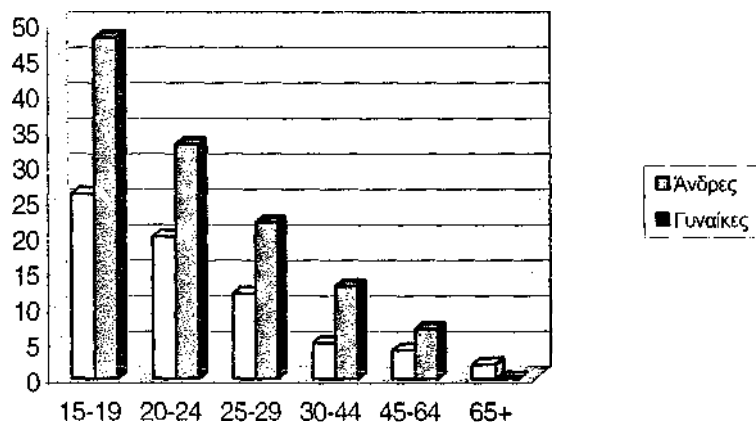
	<i>Ανδρες</i>	<i>Γυναίκες</i>	<i>Σύνολο</i>
Διδακτορικό δίπλωμα ή μεταπτυχ.	8.8	8.3	8.6
Πτυχίο Ανωτάτης Σχολής	4.1	8.9	6.3
Πτυχίο Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης	5.9	13.8	9.5
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	6.3	14.8	9.6
Απολυτήριο 3τάξιας Μέσης Εκπ.	6.5	19.9	10.5
Απολυτήριο Δημοτικού	4.3	10.6	6.7
Μερικές τάξεις δημοτικού	3.1	5.1	4.0
Καθόλου σχολείο	7.3	8.7	8.0

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2001 (β' τρίμηνο)

Διάγραμμα 1
Βασικοί δείκτες απασχόλησης, 2001

Διάγραμμα 2
Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας, 2001

Δομές φροντίδας ηλικιωμένων

Σύνολο χώρας, 2002

	Υφιστάμενες δομές	Νέες δομές *
Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας («Βοήθεια στο Σπίτι»)	184	381
Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων	-	79
Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων	530	-

* Χρηματοδότηση από τα Π.Ε.Π του Γ' Κ.Π.Σ (ενδεικτικά και όχι τελικά στοιχεία)

**Παράρτημα : Δείκτες, Στατιστική
τεκμηρίωση**

Δείκτης : Βαθμός απασχόλησης

Απασχολούμενα άτομα ανά ηλικιακή κατηγορία (20-24, 25-54, 55-64, 20-64 και 20-59) ως ποσοστά στον αντίστοιχο πληθυσμό.

	20-24		25-54		55-64		20-64		20-59	
	Α' Τρίμηνο	Β' Τρίμηνο	Α' Τρίμηνο	Β' Τρίμηνο	Α' Τρίμηνο	Β' Τρίμηνο	Α' Τρίμηνο	Β' Τρίμηνο	Α' Τρίμηνο	Β' Τρίμηνο
1999	44,5%	45,2%	69,8%	70,0%	40,0%	38,4%	55,5%	55,4%	58,0%	58,1%
2000	44,6%	44,9%	69,1%	70,2%	38,9%	39,0%	55,1%	55,9%	57,8%	58,6%
2001	41,6%	42,6%	70,0%	70,4%	38,4%	38,0%	55,3%	55,6%	58,1%	58,6%

Δείκτης : Συνολική ανεργία

Ανεργα άτομα (με βάση τον ορισμό του ILO) ως ποσοστό του συνολικά ενεργού πληθυσμού.

	Α' Τρίμηνο		Β' Τρίμηνο	
1999	11,92%		11,73%	
2000	12,06%	-0,16%	11,07%	-6,17%
2001	10,89%	-10,78%	10,19%	-9,45%

Δείκτης : Βαθμός ανεργίας στους νέους

Βαθμός ανεργίας στους νέους (15-24 ετών) ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού στην ίδια ηλικιακή κατηγορία.

	Α' Τρίμηνο		Β' Τρίμηνο	
1999	6,50%		6,86%	
2000	6,83%	3,65%	6,44%	-6,67%
2001	5,70%	-17,52%	5,53%	-15,48%

Δείκτης : Βαθμός μακροχρόνιας ανεργίας

Ο συνολικός πληθυσμός που βρίσκεται σε κατάσταση μακροχρόνιας ανεργίας (πάνω από ένα χρόνο) ως ποσοστό στο σύνολο των ανέργων.

	Α' Τρίμηνο		Β' Τρίμηνο	
1999	54,55%		58,46%	
2000	56,63%	3,82%	58,16%	-0,53%
2001	52,35%	-7,55%	54,28%	-6,66%

Δείκτης 7: Μεριδίο της μακροχρόνιας ανεργίας στη συνολική ανεργία

Το ποσοστιαίο μερίδιο της μακροχρόνιας ανεργίας στη συνολική ανεργία.

	Α' Τρίμηνο		Β' Τρίμηνο	
1999	4,90%			5,45%
2000	5,17%	4,15%	4,99%	-9,08%
2001	4,91%	-6,24%	4,76%	-6,24%

Δείκτης : Προσωρινή εργασία 2004

Η προσωρινή εργασία (σε ηλικία 20-64) ως ποσοστό της μισθωτής εργασίας συνολικά με βάση το φύλο και την πλήρη και μερική απασχόληση

99A		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	10,6%	8,4%	51,6%
	ΑΝΔΡΕΣ	6,0%	5,3%	20,0%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	4,6%	3,1%	31,7%
00A		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	11,4%	9,6%	54,6%
	ΑΝΔΡΕΣ	6,0%	5,5%	18,1%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	5,4%	4,1%	36,5%
01A		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	12,5%	10,9%	54,7%
	ΑΝΔΡΕΣ	6,5%	6,0%	18,9%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	6,0%	4,9%	35,8%
99B		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	12,9%	10,7%	54,2%
	ΑΝΔΡΕΣ	7,0%	6,3%	20,4%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	5,8%	4,4%	33,8%
00B		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	13,1%	11,4%	55,0%
	ΑΝΔΡΕΣ	6,9%	6,4%	18,2%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	6,2%	5,0%	36,8%
01B		Προσ. Εργ.	Προσ. Εργ. Πλήρης απασχόληση	Προσ. Εργ. Μερική απασχόληση
	ΣΥΝΟΛΟ	12,9%	11,4%	54,9%
	ΑΝΔΡΕΣ	6,7%	6,2%	19,1%
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	6,2%	5,1%	35,8%

JOINT EMPLOYMENT REPORT 2000

GREECE

Conclusions

General appreciation: In 1999 the Greek economy grew by 3,5%, faster than the EU average for a fourth consecutive year. By the end of 1999 Greece met all convergence criteria for joining the Economic and Monetary Union. Despite the continuous decline of employment in the agricultural sector, the total employment growth rate for the period 1994-1999 at one percent per annum is still higher than the European Union average, as a result of the growing labour force (women and immigrants). Youth, female and long-term unemployment rates remain significantly higher than the corresponding EU averages. The gender gaps in employment and unemployment rates are among the highest in the EU.

Policy mix: The new policies being announced go in the right direction but their implementation needs to be accelerated. More emphasis should be put on prevention. Efforts have to be more consistently applied if concrete results are to appear in time.

Response to Recommendations: Despite some progress, the reform of the Public Employment Services has been delayed and it will have to be tackled as a matter of urgency. Greece is making efforts but has not met yet the prevention and activation targets of the EES. The existing statistical monitoring system is still inadequate and data on prevention and activation is not available.

A number of actions were introduced aimed to promote gender mainstreaming and to increase female participation in the labour market, but more concerted action is necessary if the female employment rate is to move nearer the EU average.

A number of measures aimed to improve the quality of education and training were adopted or implemented but the effort should continue. The social partners have been consulted more systematically, but there is still considerable room for a more active participation, in particular with regard to modernisation of work organisation and flexibility in the labour market.

In spite of the introduction of several new measures aiming to stimulate entrepreneurship, further action is needed towards reducing the administrative burden for setting up new undertakings and exploiting the job potential of the services sector.

Challenges ahead: Structural deficiencies in the labour market persist. Therefore, Greece needs to continue and intensify efforts to reform the Public Employment Services and implement preventative and activating policies according to guidelines 1, 2 and 3; further encourage labour market participation, in particular of women, and promote gender mainstreaming; further improve the quality of education and vocational training and develop a comprehensive lifelong learning strategy; further stimulate entrepreneurship, facilitate business start-ups and promote the job creation potential of the services sector; encourage a more active participation of the social partners, in particular for the modernisation of work organisation and take further measures to upgrade the statistical monitoring system.

1. Economic and employment situation

By the end of 1999 Greece met all convergence criteria for economic and monetary union.

Macroeconomic performance has improved considerably in recent years. Real output growth remained for a fourth consecutive year above the EU average.

Stimulated by the increased activity, labour supply has increased substantially in the last few years and so has employment but at a lower pace. Following an increase by 3,4% in 1998, employment in 1999 declined by 0,7%, whereas employment in the European Union increased by 1.4%. In 1999 the employment rate declined slightly to 55,4%, substantially lower than the EU average of 61%. The difference in employment rates between Greece and the EU average is exclusively due to differences in female employment rates, as male employment rates are almost identical.

In 1999 the unemployment rate increased to 11,7%, which is higher than the 1999 EU average. The rise in unemployment is attributed mainly to the increase in the labour force - due to increased female participation and immigrant workers - and the decline of employment in agriculture. The female unemployment rate was over twice as high as that for men and substantially higher than the EU average. The youth unemployment rate was higher than the EU average and above the national unemployment rate. The long-term unemployment rate rose to 6,9%, above the EU average. The female long-term unemployment ratio is much higher than that for men.

Labour productivity rose by 4,1% in 1999, a substantial improvement in comparison with the 0,3% fall recorded in 1998, and much above the EU average of 0,9%. Partly as a result of increases in labour productivity, real unit labour costs fell by 1,4% in 1999, thereby reversing the upward movement experienced in 1997 and 1998.

2. Overall employment strategy

Growth promotion, unemployment prevention and support for vulnerable groups are the main objectives of the new Greek government. Structural reforms combined with flexibility and adaptation policies in the labour market should strengthen competitiveness and contribute to sustainable growth within a framework of social cohesion. Combating regional inequality in unemployment is also a priority for Greece. The new government is committed to continue its efforts to pass from passive to active employment policies and apply the individualised approach, in parallel with the modernisation and restructuring of public employment services.

It is also striving to promote a knowledge society, with the goal of preparing a work force able to keep up with developments in Greek and international labour markets. Equal opportunities for vulnerable groups and gender equality are being pursued both in mainstream and through specific measures. In 2000 Greece aims to create 75.000 new jobs and 75.000 new training posts. It also intends to extend the accreditation regulations for trainers, to make efforts to better use employment possibilities in new areas such as new technologies and to intervene on the labour market if necessary (e.g. working time arrangements) with a view to increasing the number of jobs available. The Greek government is striving to achieve the greatest possible social consensus by strengthening the role of social partners in planning and implementing policies and encouraging them to take positive initiatives. The significance of restructuring the social security system with a view to ensuring social solidarity is emphasised. Greece will strengthen and implement its employment strategy and policies in the period 2000-2006 by more efficient use of ESF credits and the Structural Funds more generally.

3. Progress assessment

3.1. General appreciation

The NAP 2000 is the continuation of the previous plan. Despite progress, a more strategic vision and a better balance of policies among pillars are necessary. Employability continues to be the most important pillar. Some new measures have been introduced. The absence of appropriate statistical data, including the flows into and out of unemployment, makes the assessment of policies and measures difficult. The delay in Public Employment Services reform is hampering the implementation of other actions in the NAP. Despite some efforts, Greece has not yet adopted the preventative, activating and individualised approaches and has not met the targets of the EES. A comprehensive lifelong learning strategy has to be developed and targets to be set. A number of new measures have been introduced with the aim of supporting SMEs and facilitating their access to the capital market. Some new measures promoting equal opportunities between women and men provide a first response to dealing with the gender gap.

3.2. Implementation of the 1999 National Action Plan

Employability: Despite some efforts to accelerate the reform of Public Employment Services, action remains well behind schedule. 24 new Employment Promotion Centres are now in operation, estimated to double by the end of 2000. The programmes "Young people into Active Life" and "Back to Work" remain the main actions for preventing youth and long-term unemployment. Although no detailed evaluation of the programmes has been undertaken so far, the number of participants under the "Back to Work" scheme exceeded the target set in 1999 and 60% of the new employment posts were retained after the end of the programmes. No explicit information exists on

meeting the 20% activation target. A comprehensive strategy for lifelong learning has to be developed and targets to be set. The Employment and Vocational Training Fund, with the active participation of the social partners, enhanced its activities, financing a number of new initiatives. The establishment of new Vocational Orientation Centres and the operation of a Special Centre for Continuous Vocational Training have been planned.

Entrepreneurship: Measures for reducing overhead costs and administrative burdens for business have been implemented albeit to a scale lower than expected. The modernisation of the tax system was accelerated in 1999. If this effort continues in 2000, it is estimated that it will have an overall positive impact, especially on self-employment. The reduction in non-wage labour costs – which was one of the most important initiatives under this pillar in 1999 – was legislated for in November 1999 and implementation started at the beginning of 2000. The implementation of measures under the Territorial Employment Pacts started after long delay in September 1999. Although not ambitious, this is an encouraging development for improving job opportunities at the local level. Some specific cultural employment programmes aimed at promoting the employment potential of the services sector have been implemented, but similar initiatives in other sectors identified as priority areas in 1999 (e.g. new technologies, environment) have not followed.

Adaptability: 1998 legislation – which provides for more flexible forms of work – is the main statutory measure addressing directly the objective of this pillar. Some progress has been made in its implementation, especially with regard to setting up private employment agencies, part-time work and the pilot application of flexible forms of work in the banking and telecommunications sectors. Part-time work has been extended to the public sector. A consultation with the social partners is planned for this year with a view to further promoting flexible working arrangements. The Greek government believes that the privatisation programme is likely to have an indirect positive impact on adaptability and flexible working arrangements. New skills have been experimentally explored. Various in-house training schemes have been implemented but to a lower scale than envisaged in 1999. The social partners continued to play a major role in this area, but there is still room for improvement.

Equal opportunities: Steps have been taken to improve gender mainstreaming. Priority is to be given to ensuring that women participate in all active labour market policies proportionally to their share in unemployment. The programmes "Support Structures for Female Entrepreneurship" and "Strengthening Female Entrepreneurship" have been implemented, although only a small part of the 1999 budget of the latter was spent. The establishment of childcare centres for 7.500 children has almost been completed, and 191 Social Welfare Centres for the care of the elderly were created. The demand for such services is planned to be fully satisfied during the Structural Fund implementation period 2000-2006.

Social partners: Efforts have been made to upgrade the role of the social partners, though there is still room for improvement. The activities of the Employment and Vocational Training Fund – co-financed by the social partners – in training actions in small enterprises were enhanced. A National Agency for Vocational Training was established with the joint participation of the Ministries of Labour and Education, as well as the social partners. The tripartite counselling committees in the Organisation for Vocational Education and Training are worth mentioning.

ESF and Structural Funds: A very considerable proportion of the active labour market policies implemented – mainly under the employability, adaptability and equal opportunities pillars – was co-funded by the Structural Funds, in particular the ESF. Care has been taken that the CSF 2000-2006 and the relevant operational programmes are focused on the objectives and priorities of the EES as implemented through the Greek NAP. The development of a complete and reliable data set concerning targets and evaluation indicators would reinforce the positive role of the ESF.

4. New policy initiatives

The 1999 Council recommendations on the implementation of Greece's employment policies

- (1) *Take decisive, coherent and measurable action to prevent young and adult unemployed people from drifting into long-term unemployment. In particular, strengthened efforts should be made to complete the reform of employment services, to implement preventive policies in compliance with guidelines 1 and 2.*
- (2) *Examine in more detail disincentives within the tax and benefit system which may discourage labour market participation, in particular of women, so as to increase progressively the female employment rate towards the EU average of 50%, and reinforce gender mainstreaming by building on progress already made in respect of entrepreneurship.*
- (3) *Pursue efforts to further improve the quality of education and vocational training, and to strengthen support for continuous training, in particular by involving social partners more actively.*
- (4) *Adopt and implement coherent strategies, encompassing regulatory, fiscal and other measures, designed to reduce the administrative burden for setting up a new company, in order to stimulate entrepreneurship and exploit the job creation potential of the service sector.*
- (5) *Encourage a partnership approach and promote concrete commitments by the social partners at all appropriate levels on the modernisation of work organisation, with the aim of making undertakings more productive and competitive while achieving the required balance between flexibility and security.*
- (6) *Take appropriate measures to upgrade the statistical monitoring system, so that policy indicators on prevention and activation will be provided by 2000, with the agreed definitions and methods.*

4.1. Initiatives taken in response to recommendations

Greece has not taken any particular additional action or initiative additional to the existing to prevent **young and adult unemployed** people from drifting into long-term unemployment. Nevertheless, the completion of the restructuring of OAED (Public Employment Service) is foreseen for the end of 2001.

The NAP 2000 provides no information regarding disincentives to **women's labour market participation** within the tax and benefit system. Some care facilities for children and the elderly are being provided. Although several measures have been **gender mainstreamed** and some steps have been made towards increasing the female employment rate, a comprehensive strategy has to be developed and further steps are necessary to address the problem. Considerable sums will be allocated for the promotion of female participation in the next programming period of the Structural Funds.

Greece continued the implementation of the 1998 **educational reform**, one of the main objectives of which is the improvement of quality of education and training. Evaluation of the steps undertaken and social partners' involvement should be built into the reform efforts. Action has been taken for the improvement of **continuous training**, in particular through accreditation. Measures like the "Second Chance Schools" and the "Adult General Education" have not yet reached their targets.

The continuing modernisation of the tax system is creating a positive environment for entrepreneurship. However, no new measure directly targeted at the reduction of the **administrative burden** for setting up new undertakings is reported in the NAP. Measures, designed to facilitate business access to capital, have been either taken or are under consideration. Although they indicate a more coherent approach, the existence of more than one decision-making body is obstructing coordination in certain cases, such as SMEs. An important planned statutory measure is the creation of the New Stock Exchange for dynamic SMEs. Several actions included in the NAP 2000 are expected to improve the employment potential of the services sector. The creation of a fund to support investments in new technologies is currently under study and is expected to facilitate initiatives in the services sector. The preparation of a legislative framework for the operation of electronic commerce is encouraging.

The **social partners** are involved in the planning and implementation of various policies and measures of the NAP. Although efforts are being made to progressively upgrade their role no specific information is provided on their active involvement or any commitments for the modernisation of work organisation. In this area the legal framework is defined by 1998 legislation on industrial relations, which has started to be implemented. The balance between flexibility and security in work is a major concern of the Greek government.

Some steps have been taken for the improvement of the NAP **monitoring system**. The reform and computerisation of the public employment services have not advanced sufficiently to allow for the calculation of the policy indicators for prevention and activation. The lack of statistical data and indicators is a weakness of the Greek NAP.

4.2. Other policy initiatives

Employability: Several new measures have been introduced, targeted at the improvement of education and the integration of more vulnerable groups in the labour market. They seem an encouraging, but not sufficient effort towards a better quality of education and vocational training. Greece will strive to comply with the Lisbon conclusions on information society by means of an ambitious programme, co-funded by the Structural Funds in the 2000-2006 period.

Entrepreneurship: In a favourable macroeconomic environment, the imminent liberalisation of the telecommunications and energy sectors and the planned privatisation programme, are expected to contribute to the further enhancement of entrepreneurship. The improvement of the budgetary position has allowed the introduction of some fiscal measures such as tax rate reductions and tax incentives for the creation of Venture Capital Companies. Moreover, the decline in interest rates is reducing the cost of capital. Both developments are likely to promote investment and, hence, employment, although the latter may also encourage the adoption of less labour intensive technologies.

Adaptability: Pilot schemes concerning flexible forms of work organisation have been implemented in the telecommunications and banking sectors. Their evaluation, which is underway, will constitute a basis for the introduction of further flexibility in the labour market.

Equal Opportunities: The establishment of a special inter-ministerial committee to coordinate the work on promoting equal opportunities among all policies could be a first step to more concrete initiatives. New actions and sufficient credits have been earmarked to promote gender in the new Structural Funds programmes.

Performance Indicators

Greece
Annual data

Employment
Indicators

	1999	1998	1997	1996	EU 1999	EU 1996
Total Employment Rate	55,4	55,6	54,8	54,9	62,2	59,9
<i>Males</i>	70,9	71,6	71,9	72,6	71,6	69,7
<i>Females</i>	40,7	40,3	39,1	38,5	52,9	50,0
15-24	26,8	28,0	24,5	25,4	39,0	36,2
25-54	69,9	69,7	69,7	69,5	75,6	73,4
55-64	38,4	39,0	40,7	40,7	36,9	35,9
Full-time eq. Employment rate		54,1	53,7	53,8	56,8	55,0
<i>Males</i>		70,6	71,1	71,9	69,7	68,6
<i>Females</i>		38,3	37,6	37,2	44,2	42,3

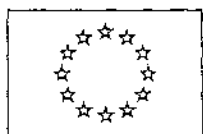
Unemployment
Indicators

	1999	1998	1997	1996	EU 1999	EU 1996
Total Unemployment Rate	11,7	10,7	9,6	9,6	9,2	10,8
<i>Males</i>	7,5	7,0	6,2	6,1	7,9	9,6
<i>Females</i>	17,8	16,5	14,9	15,2	10,8	12,4
Youth Unemployment Ratio	12,5	12,9	11,5	11,4	8,5	10,2
<i>Males</i>	9,5	10	9,0	8,6	8,5	10,3
<i>Females</i>	15,3	15,8	13,7	13,8	8,5	10,1
Long-Term Unemployment Rate	6,9	5,9	5,3	5,4	4,2	5,3
<i>Males</i>	4,0	3,1	2,8	2,8	3,5	4,5
<i>Females</i>	11,1	10,1	9,2	9,6	5,0	6,2

Annual change

Employment related Economic Indicators

	1999	1998	1997	1996	EU 1999	EU 1996
Total Employment Growth	-0,7	3,4	-0,3	-0,4	1,4	0,7
Real GDP Growth	3,4	3,7	3,4	2,4	2,4	1,6
Labour Productivity Growth	4,1	0,3	3,8	2,8	1,0	1,0
Real Unit Labour Costs	-1,4	0,6	1,6	-1,4	0,0	-0,5

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 3.9.2002
COM(2002) 487 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΚΥΚΛΩΝ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΚΥΚΛΩΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

I – Ιστορικό

1. Τα τελευταία χρόνια και ιδίως στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Göteborg, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέπτυξε μια κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική στρατηγική η οποία διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις άξονες-στόχους:

- την επίτευξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης οικονομικής ανάπτυξης, κυρίως μέσω της βελτίωσης του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας,
- την πρόοδο προς την κατεύθυνση της πλήρους απασχόλησης,
- την προώθηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ούτως ώστε να διαφυλαχθεί η κοινωνική συνοχή, και
- τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής αυτής και να καταστεί δυνατός ο έλεγχος των αποτελεσμάτων, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διαθέτει αποτελεσματικούς συντονιστικούς μηχανισμούς. Προς τον σκοπό αυτόν η Κοινότητα εκπόνησε και επεξέτεινε το πλαίσιο, τις διαδικασίες και τα μέσα συντονισμού των οικονομικών και συναφών πολιτικών. Ειδικά κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '90, προστέθηκαν ή αναπτύχθηκαν περαιτέρω διάφορες μέθοδοι και διαδικασίες. Εκτός από τους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής (ΓΠΟΠ), η Συνθήκη προβλέπει τώρα τον συντονισμό των πολιτικών μέσω του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση. Ο συντονισμός των πολιτικών αναπτύχθηκε και σε διάφορους άλλους τομείς χάρι, μεταξύ άλλων, και στη διαδικασία οικονομικής μεταρρύθμισης του Cardiff. Επιπλέον, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν μέσω του διαλόγου για την μακροοικονομική πολιτική στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κολωνίας. Εκτός αυτού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας ζήτησε την εφαρμογή της λεγόμενης ανοικτής μεθόδου συντονισμού η οποία είναι σχεδιασμένη να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν σταδιακά τις δικές τους πολιτικές και να συμβάλει στη διάδοση βέλτιστων πρακτικών και την επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης προς τους κύριους στόχους της ΕΕ. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται σε διάφορους τομείς περιλαμβανομένης της κοινωνικής ενσωμάτωσης και των συντάξεων. Τέλος, τέθηκαν σε εφαρμογή διάφορες μέθοδοι συγκριτικής ανάλυσης και καταρτίστηκαν πίνακες επιδόσεων.

2. Καθώς, όμως, τα νέα στοιχεία συχνά προστέθηκαν σε βάση *ad hoc* χωρίς να ληφθεί υπόψη η γενικότερη κατάσταση, το τρέχον πλαίσιο έχει καταστεί περίπλοκο και δύσκολο στην κατανόηση και εξήγησή του. Αυτό δεν ευνοεί την κατάστροφηση και την αποτελεσματική παρουσίαση των πολιτικών προσανατολισμών της ΕΕ, που πρέπει να χαρακτηρίζονται από συνοχή τόσο διαχρονικά όσο και διαδικαστικά. Επιπλέον, έχει ως συνέπεια να δίδεται μεγαλύτερο βάρος στην κατάρτιση των προσανατολισμών παρά στην εφαρμογή τους.

3. Το 2000 και το 2001, στη Λισσαβόνα και το Göteborg, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης του χρονοδιαγράμματος για τις πολιτικές της επόμενης δεκαετίας, έκανε μια αποφασιστική στροφή προς μια προσέγγιση με περισσότερο στρατηγικό χαρακτήρα και μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Έκτοτε, αυξάνεται συνεχώς το αίσθημα ότι είναι ανάγκη να εξορθολογιστούν και να συγχρονιστούν οι σχετικές διαδικασίες συντονισμού πολιτικών και να αποκτήσουν μεσοπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο χαρακτήρα. Σε διάφορες περιπτώσεις και πλέον πρόσφατα με την ευκαιρία της εαρινής συνόδου της Βαρκελώνης (Μάρτιος του 2002), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε να επέλθουν βελτιώσεις. Στη Βαρκελώνη, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων προέτρεψαν το Συμβούλιο και την Επιτροπή να απλοποιήσουν τις σχετικές διαδικασίες συντονισμού πολιτικών και υπογράμμισαν ότι το κέντρο βάρους πρέπει να αποτελούν οι δράσεις εφαρμογής και όχι η ετήσια κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών.¹

4. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα αυτό η Επιτροπή περιγράφει παρακάτω τις κυριότερες απόψεις της ως προς τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί στο τρέχον πλαίσιο της συνθήκης, ο εξορθολογισμός του κύκλου συντονισμού πολιτικής ο οποίος:

- Θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του συντονισμού πολιτικής, ιδίως με την εξασφάλιση μιας καλύτερης παρακολούθησης της εφαρμογής,
- Θα βελτιώσει τη συνοχή και την συμπληρωματικότητα μεταξύ των διάφορων διαδικασιών και μέσων,
- Θα καλλιεργήσει ένα ευρύτερο πνεύμα δέσμευσης και "συμμετοχής", με την εντονότερη εμπλοκή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων και την καλύτερη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών,
- Θα καταστήσει διαφανέστερο και πιο κατανοητό τον κύκλο συντονισμού πολιτικής και κατ' επέκταση θα αυξήσει την ορατότητα και τον αντίκτυπο του.

II – Προτάσεις για τον εξορθολογισμό του κύκλου συντονισμού πολιτικής

5. Για να υπάρξει περισσότερη συνοχή, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στο συντονισμό πολιτικών και, ταυτόχρονα, να διαφυλαχθεί η αυτονομία των συντονιστικών διαδικασιών που απορρέουν από τη συνθήκη και με την προοπτική της επίτευξης περισσότερης συνοχής, διαφάνειας και αποτελεσματικότητας όσον αφορά τον συντονισμό πολιτικών, προτείνεται να δοθεί περισσότερο βάρος στο μεσοπρόθεσμο πλαίσιο, μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή και την αξιολόγησή της και να εξορθολογιστούν οι υφιστάμενες διαδικασίες γύρω από ορισμένα σημαντικά χρονικά σημεία του έτους. Αυτό θα συμβάλλει στην αύξηση της σταθερότητας και της προβλεψιμότητας των πολιτικών προσανατολισμών και θα ανυψώσει τον πολιτικό χαρακτήρα των αποτελεσμάτων. Τα κυριότερα στοιχεία ενός **καλύτερα και σαφέστερα δομημένου κύκλου συντονισμού πολιτικής** μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

(i) Προπαρασκευή του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου :

¹ Βλ. Μέρος I, παράγραφος 49 των συμπερασμάτων της προεδρίας .

- Η Επιτροπή στην εαρινή έκθεσή της θα αναφέρει τους τομείς στους οποίους πρέπει να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος καθώς και τους βασικούς προσανατολισμούς πολιτικής ως προς τους οποίους απαιτείται γενική καθοδήγηση από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η εαρινή έκθεση θα συνοδεύεται από μια δέσμη εφαρμογής (που θα περιλαμβάνει την έκθεση εφαρμογής των ΓΠΟΠ, το σχέδιο της κοινής έκθεσης για την απασχόληση και την έκθεση επί της εφαρμογής της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά). Οι διάφορες εκθέσεις και πίνακες επιδόσεων της Επιτροπής (που μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνουν την έκθεση Cardiff και τους πίνακες επιδόσεων για τις κρατικές ενισχύσεις, την καινοτομία και την πολιτική επιχειρήσεων) θα τροφοδοτούν τη δέσμη εφαρμογής και την εαρινή έκθεση. Οι εν λόγω συνεισφορές της Επιτροπής θα βοηθήσουν τις διάφορες συνθέσεις του Συμβουλίου καθώς και όλους τους άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να εξετάσουν την εφαρμογή στους τομείς πολιτικής που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους.

(ii) **Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:** Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (ΕΕΣ) διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στον ετήσιο κύκλο συντονισμού πολιτικής. Το ΕΕΣ εξετάζει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και, στη βάση αυτή, εκδίδει γενικούς προσανατολισμούς για τις κυριότερες πολιτικές προτεραιότητες.

(iii) **Προτάσεις της Επιτροπής για την έκδοση νέων προσανατολισμών, κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων:** Επί τη βάσει των πολιτικών προσανατολισμών του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για περαιτέρω δράση στους διάφορους τομείς πολιτικής σε μια δέσμη προσανατολισμών (που θα περιλαμβάνει τα σχέδια της Επιτροπής για συστάσεις πολιτικής τόσο γενικού χαρακτήρα όσο και συγκεκριμένα για κάθε χώρα στο πλαίσιο των ΓΠΟΠ, κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓΑ) και ετήσιες συστάσεις για την απασχόληση προς τα κράτη μέλη). Η δέσμη αυτή, που για πρώτη φορά θα εκδοθεί τον Απρίλιο το 2003 θα καλύπτει κατ' αρχήν, μια τριετία, δηλαδή την περίοδο μέχρι το 2006. Προσανατολισμοί θα συνεχίσουν να εκδίδονται κάθε χρόνο ούτως ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές σημαντικές εξελίξεις αλλά κατά τα λοιπά θα παραμείνουν σταθεροί μέχρι το 2006, εκτός αν οι εξελίξεις απαιτήσουν το αντίθετο. Ακολουθώντας τις συστάσεις των ΓΠΟΠ και τα συμπεράσματα της διαδικασίας του Cardiff, η στρατηγική για την εσωτερική αγορά - που θα συνοδεύει τη δέσμη προσανατολισμών - θα καλύπτει θέματα εσωτερικής αγοράς σε κοινοτικό επίπεδο μέχρι το 2006 και θα προσαρμόζεται κατά τα ενδιάμεσα έτη μόνον εφόσον κριθεί αναγκαίο.

(iv) **Έκδοση νέων προσανατολισμών, κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων:** Μετά από περαιτέρω επεξεργασία, στις περιπτώσεις που είναι απαραίτητο, από τις αρμόδιες συνθέσεις του Συμβουλίου ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου και μετά την εξέτασή τους από αυτό, οι αρμόδιες συνθέσεις του Συμβουλίου εγκρίνουν τους ΓΠΟΠ, τις ΚΓΑ και τις συστάσεις για την απασχόληση προς τα κράτη μέλη ή/και εγκρίνουν προγράμματα δράσης (π.χ. τη στρατηγική για την εσωτερική αγορά) που εμπίπτουν στον τομέα της αρμοδιότητάς τους.

(v) **Συγκέντρωση της ανασκόπησης της εφαρμογής στο τέταρτο τρίμηνο του έτους:** ο εξορθολογισμός της εξέτασης της εφαρμογής απαιτεί τα εξής:

- Συστηματική παροχή πληροφοριών από τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των πολιτικών που συμφωνήθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, ενδέχεται να υπάρχει περιθώριο για τον εξορθολογισμό και την απλούστευση των ισχυουσών εθνικών απαιτήσεων πληροφόρησης. Η

υποβολή μικρότερου αριθμού αλλά διεξοδικότερων εκθέσεων², που θα περιλαμβάνουν πληροφορίες για νέα θέματα (αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτόν την προσθήκη νέων εκθέσεων και διαδικασιών), μπορεί να συμβάλει στην διασάφηση και την εξασφάλιση της συνοχής των απαντήσεων των κρατών μελών στις κοινοτικές συστάσεις πολιτικής· ιδανικά, οι εκθέσεις αυτές πρέπει να υποβάλλονται από κοινού το αργότερο τον Οκτώβριο. Τα εθνικά σχέδια για την απασχόληση (ΕΣΑ) θα υποβάλλονται χωριστά, την ίδια εποχή.

- Αξιολόγηση της εφαρμογής από την Επιτροπή. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα αξιολογούν την εφαρμογή στους διάφορους τομείς πολιτικής, βάσει των πληροφοριών που συγκεντρώνουν (από εκθέσεις, διμερείς επαφές και τα αποτελέσματα των διαφόρων συγκριτικών αναλύσεων). Η Επιτροπή υποβάλλει τα πορίσματά της με τη μορφή μιας νέας δέσμης εφαρμογής μαζί με την εαρινή έκθεση της Επιτροπής στα μέσα Ιανουαρίου σηματοδοτώντας, έτσι, την έναρξη ενός νέου κύκλου συντονισμού.

6. Τα διάφορα προαναφερόμενα στάδια αναπαριστώνται στο διάγραμμα του παραρτήματος 1. Γενικότερα, καλό θα ήταν να εξορθολογισθούν και άλλες συναφείς διαδικασίες ούτως ώστε να συμβάλλουν εγκαίρως στην προπαρασκευή της δέσμης εφαρμογής και της εαρινής έκθεσης της Επιτροπής. Η Επιτροπή θα μελετήσει τους επόμενους μήνες πώς μπορεί να εξορθολογιστεί η ανοικτή διαδικασία συντονισμού στον τομέα της κοινωνικής προστασίας - η οποία καλύπτει σήμερα την κοινωνική ενσωμάτωση και τις συντάξεις - και πώς μπορεί να ενταχθεί στη νέα ορθολογική προσέγγιση.

7. Μέσα στο χρονοδιάγραμμα αυτό πρέπει, επίσης, να επιδιωχθεί η περαιτέρω βελτίωση του περιεχομένου και της αποτελεσματικότητας του συντονισμού πολιτικής τονίζοντας περισσότερο τον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα κατά τον καθορισμό των προσανατολισμών πολιτικής και βελτιώνοντας τη συνοχή της δέσμης προσανατολισμών.

8. **Η μεγαλύτερη έμφαση στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα κατά τη διαμόρφωση της βασικής στρατηγικής για την οικονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης θα έχει τις εξής επιπτώσεις :**

- θα ενισχύσει τη σταθερότητα των προσανατολισμών και συστάσεων πολιτικής επιτρέποντας, αφενός μεν, στα κράτη μέλη να καταστρώσουν αξιόπιστες στρατηγικές πολιτικής, να αφιερωθούν στην εκπλήρωσή τους και να συμβάλουν έτσι στην αποτελεσματική παρακολούθησή τους, αφετέρου δε, στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναλάβουν τις αναγκαίες δράσεις που απαιτούν έναν μακροπρόθεσμο ορίζοντα,
- δεν θα επιτρέψει να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η στρατηγική πολιτικής είναι ελλιπής και ότι, εξαιτίας αυτού, απαιτείται ο συνεχής αναπροσδιορισμός της,
- θα συνδέσει σαφέστερα την στρατηγική πολιτικής με την επίτευξη των στρατηγικών στόχων για το 2005 και το 2010 του προγράμματος της Λισσαβόνας,

² Μπορεί ακόμη να εξεταστεί το ενδεχόμενο της παροχής των απαιτούμενων για την πολυμερή εποπτεία πληροφοριών με τη μορφή μιας ενιαίας εθνικής έκθεσης για τις οικονομικές πολιτικές.

- θα μετατοπίσει το κέντρο βάρους από τον καθορισμό των στρατηγικών πολιτικής στην εφαρμογή τους, και
- θα καταστήσει ορατότερη την στρατηγική και θα αυξήσει τον αντίκτυπο της.

9. Η μεγαλύτερη έμφαση στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις διάφορες κατευθυντήριες γραμμές και στρατηγικές.

10. Οι ΓΠΟΠ θα διατηρήσουν μεν τον ετήσιο χαρακτήρα τους αλλά, κατά βάση, θα υπόκεινται σε πλήρη ανασκόπηση μόνον ανά τριετία. Η Επιτροπή, ωστόσο, ασκώντας το δικαίωμα της πρωτοβουλίας μπορεί να αποκλίνει από το χρονοδιάγραμμα αυτό και να υποβάλει σύσταση για σημαντικές τροποποιήσεις ή για εντελώς νέους ΓΠΟΠ και κατά τα ενδιάμεσα έτη αν θεωρήσει ότι το απαιτούν οι περιστάσεις. Οι ΓΠΟΠ θα καλύπτουν μεν το σύνολο των οικονομικών πολιτικών και θα παρέχουν συστάσεις τόσο γενικής φύσεως όσο και για επί μέρους χώρες αλλά, ταυτόχρονα, θα έχουν περισσότερο στρατηγικό χαρακτήρα καθώς θα εστιάζονται περισσότερο σε βασικές πτυχές πολιτικής. Τα ενδιάμεσα έτη, η σύσταση για τους ΓΠΟΠ θα είναι συνοπτικότερη και θα αφορά τις σημαντικότερες προσαρμογές οι οποίες κρίνονται αναγκαίες με βάση τις οικονομικές εξελίξεις και την πρόοδο της εφαρμογής των προσανατολισμών, δημιουργώντας έτσι έναν σύνδεσμο με την έκθεση εφαρμογής των ΓΠΟΠ, την εαρινή έκθεση της Επιτροπής και τα συμπεράσματα του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

11. Ανάλογα οφέλη θα προκύψουν από την ενίσχυση του μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, αφενός, διατηρείται η υποβολή ετήσιων προτάσεων για κατευθυντήριες γραμμές όπως απαιτεί η συνθήκη, αφετέρου, όμως, πρέπει να αποφευχθεί κατά το δυνατόν η τροποποίηση των ΚΓΑ τα ενδιάμεσα έτη. Μια ουσιαστικότερη ανασκόπηση των ΚΓΑ θα πραγματοποιείται, κατ' αρχήν, ανά τριετία λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ευθυγράμμισης του χρονοδιαγράμματός τους με τον χρονικό ορίζοντα του 2010.

12. Όσον αφορά την εσωτερική αγορά, η διαδικασία του Cardiff για την οικονομική μεταρρύθμιση των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων, θα εστιάζεται κάθε χρόνο στην ανάλυση ενός περιορισμένου αριθμού βασικών θεμάτων σε μεγαλύτερο βάθος. Η τακτική αυτή θα ενισχύσει την έμφαση στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και θα είναι πιο συμβιβάσιμη με την προσέγγιση που ακολουθείται στην στρατηγική για την εσωτερική αγορά (ΣΕΑ) από τότε που καθιερώθηκε, το 1999. Παρότι η στρατηγική έχει υιοθετήσει ένα πενταετές πλαίσιο αναφοράς, οι δράσεις που προτείνει εξετάζονται και ενημερώνονται σε ετήσια βάση. Στο επόμενο στάδιο, όμως, αναμένεται ότι η στρατηγική για την εσωτερική αγορά θα συνδέεται στενότερα με την στρατηγική της Λισσαβόνας. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με τον καθορισμό ενός προγράμματος δράσης για την επόμενη τριετία, δηλαδή μέχρι το 2006, ούτως ώστε τα μέτρα αυτά να παράγουν πλήρη αποτελέσματα προτού παρέλθει η προθεσμία που καθορίστηκε στη Λισσαβόνα.

13. Η συνοχή της δέσμης προσανατολισμών μπορεί να βελτιωθεί εάν προσδιοριστεί σαφέστερα τι πρέπει να καλύπτει κάθε επί μέρους μέσο διατηρώντας ταυτόχρονα τον κεντρικό ρόλο των ΓΠΟΠ στον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής. Οι ΓΠΟΠ θα συνεχίσουν να αφορούν θέματα μακροοικονομικής πολιτικής και να δίνουν την απαραίτητη έμφαση στις διαρθρωτικές πολιτικές και μεταρρυθμίσεις για την προώθηση του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, της διατηρήσιμης ανάπτυξης και της μετάβασης προς μια βασισμένη στη γνώση οικονομία. Οι διαδικασίες του Cardiff και του Λουξεμβούργου θα επιτρέψουν την λεπτομερέστερη αντιμετώπιση διαφόρων επί μέρους θεμάτων.

14. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΚΓΑ πρέπει να διατηρήσουν, αφενός, το ευρύ πεδίο που αντικατοπτρίζει το φάσμα των πολιτικών που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων για την απασχόληση και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και, αφετέρου, τη σημασία τους ως το βασικό μέσο καθορισμού των βασικών αρχών και των λεπτομερειών του συντονισμού της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης σε απόλυτη αρμονία με τους ΓΠΟΠ. Ως εκ τούτου, ο εξορθολογισμός των ΓΠΟΠ και των ΚΓΑ θα απαιτήσει τη λήψη μέτρων που θα ενισχύσουν την συμπληρωματικότητά τους καθιστώντας σαφέστερη τη διάκριση μεταξύ των συστάσεων για την απασχόληση, γενικού χαρακτήρα, που περιλαμβάνονται στους ΓΠΟΠ και προσδιορίζουν το γενικότερο πλαίσιο οικονομικής πολιτικής και των πιο εξειδικευμένων κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων που αφορούν τις πολιτικές που καλύπτει η ΕΣΑ. Ο προτεινόμενος συγχρονισμός της έναρξης των δύο διαδικασιών με την ταυτόχρονη υποβολή από την Επιτροπή των συνεισφορών της σε αμφότερα τα μέσα αυτά καθώς και ο συγχρονισμός της εξέτασής τους από τα αρμόδια όργανα πρέπει να συμβάλει στην αύξηση της συνοχής.

15. Παρομοίως, ο εξορθολογισμός των ΓΠΟΠ και της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά συνεπάγεται την σαφέστερη διάκριση μεταξύ του γενικού χαρακτήρα των συστάσεων για τις αγορές προϊόντων και κεφαλαίων στους ΓΠΟΠ και των συγκεκριμένων δράσεων κοινοτικού επιπέδου της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά. Η επικαιροποίηση της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά θα γίνεται παράλληλα με την επικαιροποίηση των ΓΠΟΠ και θα παρουσιάζει συγκεκριμένους στόχους πολιτικής ως προς την εσωτερική αγορά.

16. Οι κυριότερες συνέπειες των αλλαγών αυτών περιγράφονται στο παράρτημα 2.

17. Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το όφελος από τον εξορθολογισμό των τρεχουσών διαδικασιών και να διαφυλαχθεί η συνοχή του τρέχοντος πλαισίου για τον συντονισμό πολιτικής στο μέλλον, οι όποιες νέες διαδικασίες πρέπει αποδεδειγμένα : i) να πραγματεύονται θέματα που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο υφιστάμενων διαδικασιών και ii) να προσφέρουν πραγματική προστιθέμενη αξία.

III – Χρονοδιάγραμμα

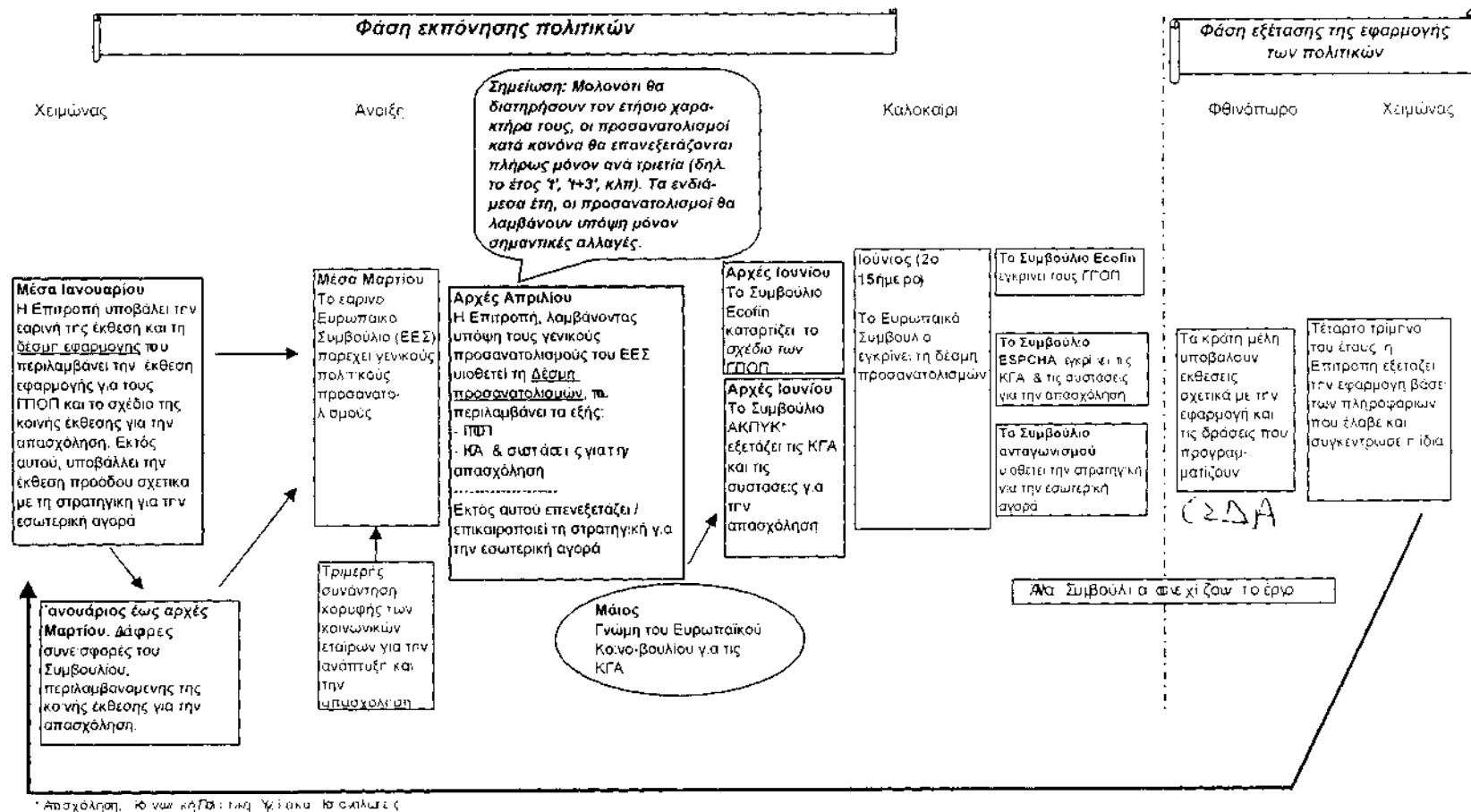
18. Όσον αφορά τον χρόνο της έναρξης του εξορθολογισμού και της εφαρμογής των προτεινόμενων βελτιώσεων, η Επιτροπή φρονεί ότι:

- για να δοθεί αξιόπιστη και έγκαιρη συνέχεια στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, ο εξορθολογισμός πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή πριν το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2003 ούτως ώστε να συμβάλει στην προπαρασκευή των επόμενων ΓΠΟΠ, ΚΓΑ και της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά. Μετά την έγκρισή τους τον Ιούνιο του 2003 για μια τριετή, κατ' αρχήν, περίοδο, οι προτεινόμενες νέες ρυθμίσεις για την ανασκόπηση της εφαρμογής πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή για πρώτη φορά το φθινόπωρο του 2003. Αυτό θα επιτρέψει, επίσης, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να προσαρμοστεί στον νέο κύκλο πριν τις επόμενες εκλογές, που θα λάβουν χώρα το 2004,
- οι λεπτομέρειες του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής της εξορθολογισμένης και συγχρονισμένης προσέγγισης πρέπει να λάβουν υπόψη τις απαιτήσεις ως προς τη δέουσα συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων θεσμικών οργάνων και εταίρων και ιδίως του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κοινωνικών εταίρων.

19. Ωστόσο η Επιτροπή, ακολουθώντας την γενική προσέγγιση που τηρείται στην παρούσα ανακοίνωση, θα εκδώσει το σχέδιο της κοινής έκθεσης για την απασχόληση το φθινόπωρο του 2002, αντί τον Ιανουάριο του 2003. Τον Ιανουάριο η Επιτροπή θα υποβάλει την ειρηνή έκθεσή της μαζί με την έκθεση εφαρμογής των ΓΠΟΠ και μια ανακοίνωση που θα περιγράφει την προσέγγιση που θα τηρηθεί για την αναθεώρηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

20. Η διεύρυνση καθιστά επιτακτικότερο τον εξορθολογισμό των υφιστάμενων διαδικασιών (καθώς τα προβλήματα που εμφανίζονται σήμερα θα επιδεινωθούν εάν δεν ληφθούν μέτρα).

Παράρτημα 1: Πίνακας ροών στον εξορθολογισμένο κύκλο συντονισμού πολιτικής

Παράρτημα 2: Οι κυριότερες επιπτώσεις των προτεινόμενων αλλαγών

1. Παρακάτω ακολουθεί περιγραφή των κυριότερων επιπτώσεων των προτεινόμενων αλλαγών. Γίνεται διάκριση μεταξύ των επιπτώσεων όσον αφορά τις διάφορες διαδικασίες και των επιπτώσεων όσον αφορά τα διάφορα θεσμικά όργανα.

Επιπτώσεις όσον αφορά τις διαδικασίες

2. Όσον αφορά τους ΓΠΟΠ, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Σύσταση της Επιτροπής: Κατ' αρχήν, η Επιτροπή θα υποβάλει συστάσεις για πραγματικούς ΓΠΟΠ μόνον άπαξ ανά τριετία (δηλαδή 't', 't+3', κλπ). Τα ενδιάμεσα έτη ('t+1', 't+2'), η σύσταση για τους ΓΠΟΠ θα είναι συνοπτικότερη και θα εστιάζεται μόνον στις κυριότερες προσαρμογές.³
- Έκθεση εφαρμογής: Η έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή των ΓΠΟΠ θα κατατίθεται 4 έως 6 εβδομάδες νωρίτερα, δηλαδή στα μέσα Ιανουαρίου, ως μέρος της *δέσμης εφαρμογής* μαζί με την εαρινή έκθεση της Επιτροπής. Τα έτη που έπονται της έκδοσης νέων προσανατολισμών, η ανασκόπηση της εφαρμογής θα είναι σχετικά επιφανειακή και θα εστιάζεται περισσότερο στα μέτρα που προτίθενται να λάβουν σε σχέση με τους προσανατολισμούς παρά στα μέτρα που πραγματικά λήφθηκαν.

3. Όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και τη διαδικασία του Λουξεμβούργου, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Η τρέχουσα δέσμη για την απασχόληση θα διαιρεθεί: το σχέδιο της κοινής έκθεσης για την απασχόληση θα υποβάλλεται ως μέρος της *δέσμης εφαρμογής* ταυτόχρονα με την εαρινή έκθεση της Επιτροπής.
- Κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις για την απασχόληση: Η πρόταση της Επιτροπής για τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και οι σχετικές συστάσεις θα υποβάλλονται μετά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μαζί με τη σύσταση για τους ΓΠΟΠ ως μέρος της *δέσμης προσανατολισμών*.
- Ανασκόπηση της εφαρμογής: τα εθνικά σχέδια δράσης των κρατών μελών θα υποβάλλονται στις αρχές Οκτωβρίου, το αργότερο. Το σχέδιο της κοινής έκθεσης της Επιτροπής για την απασχόληση θα υποβάλλεται μέχρι τα μέσα Ιανουαρίου ως μέρος της *δέσμης εφαρμογής* μαζί με την εαρινή έκθεση της Επιτροπής.

³ Η Επιτροπή, ωστόσο, διατηρεί το δικαίωμα της πρωτοβουλίας και δύναται να υποβάλει σύσταση για πλήρεις ΓΠΟΠ ακόμη και κατά τα ενδιάμεσα έτη εφόσον το επιβάλλουν οι περιστάσεις.

4. **Η διαδικασία οικονομικής μεταρρύθμισης του Cardiff** αποτελεί σήμερα αντικείμενο αξιολόγησης και εξέτασης η οποία θα τροποποιήσει τον τρέχοντα κύκλο. Ο συνδυασμός του εξορθολογισμού με τις προβλεπόμενες ρυθμίσεις θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Έκθεση Cardiff της Επιτροπής: βάσει των μέχρι τούδε διαθέσιμων πληροφοριών, οι συνέπειες των νέων ρυθμίσεων για την κατάρτιση εκθέσεων από την Επιτροπή δεν θα είναι σημαντικές δεδομένου ότι το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας έχει ήδη τροποποιηθεί και η έκθεση της Επιτροπής αναμένεται στις αρχές Δεκεμβρίου.
- Εθνικές εκθέσεις Cardiff: στο πλαίσιο ενός εξορθολογισμένου συστήματος πληροφόρησης, οι εθνικές εκθέσεις των κρατών μελών για την διαρθρωτική μεταρρύθμιση, μολονότι θα συνεχίσουν να δίνουν επαρκή έμφαση στην μικροοικονομική πληροφόρηση, μπορούν να ενσωματωθούν σε μία γενικότερη ετήσια έκθεση για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών. Οι εκθέσεις αυτές πρέπει να παραδίδονται το αργότερο τον Οκτώβριο ούτως ώστε να υπάρχουν αρκετά χρονικά περιθώρια για την προπαρασκευή της *δέσμης εφαρμογής*. Οι εθνικές εκθέσεις πρέπει να είναι λεπτομερέστερες τα έτη που προηγούνται της μεγάλης αναθεώρησης των ΓΠΟΠ (δηλαδή ανά τριετία, τα έτη 't-1', 't+2'). Στο πλαίσιο της εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων στη διαδικασία του Cardiff, μπορεί να ζητηθεί από τα κράτη μέλη να συμπληρώσουν τις εθνικές εκθέσεις τους απαντώντας σε συγκεκριμένα ερωτηματολόγια για έναν περιορισμένο αριθμό θεμάτων εσωτερικής αγοράς τα οποία θα επιλέγονται κάθε χρόνο από το Συμβούλιο.

5. **Όσον αφορά τη στρατηγική για την εσωτερική αγορά** ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Όσον αφορά την ανασκόπηση της προόδου στην εφαρμογή της εσωτερικής αγοράς: η υποβολή της έκθεσης εφαρμογής της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά πρέπει να προσαρμοστεί ούτως ώστε να συμπίπτει με την υποβολή της εαρινής έκθεσης και της δέσμης εφαρμογής.
- Όσον αφορά την κατάσταση της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά και τις προσαρμογές της: Η στρατηγική για την εσωτερική αγορά θα υιοθετήσει μια καθαρά μεσοπρόθεσμη προοπτική (η οποία αρχικά θα καλύπτει την περίοδο 2003-2006 όπως οι νέοι ΓΠΟΠ) σύμφωνα με την στρατηγική της Λισσαβόνας. Η Επιτροπή θα διατηρήσει το δικαίωμα να επανεξετάζει τις δράσεις που υπηρετούν συγκεκριμένο στόχο τα ενδιάμεσα έτη προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις, όπως στην περίπτωση των ΓΠΟΠ, αλλά στόχος είναι να διαμορφωθεί ένα πολυετές χρονοδιάγραμμα δράσης για την εσωτερική αγορά. Η επικαιροποίησή του θα συμπίπτει με την επικαιροποίηση των ΓΠΟΠ και θα περιλαμβάνει τον καθορισμό συγκεκριμένων ετήσιων στόχων για την πολιτική της εσωτερικής αγοράς.

6. Όσον αφορά άλλες συναφείς διαδικασίες, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Πίνακες επιδόσεων: Όπου είναι απαραίτητο, πρέπει να προσαρμοστεί ο χρόνος δημοσίευσης των διαφόρων πινάκων (κρατικές ενισχύσεις, καινοτομία, πολιτική επιχειρήσεων, κλπ) ούτως ώστε υποβάλλονται εγκαίρως για την ανασκόπηση της εφαρμογής.
- Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης: Οι επικαιροποιήσεις των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης πρέπει να υποβάλλονται εγκαίρως το φθινόπωρο προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση της εφαρμογής. Παρομοίως, οι γνώμες του Συμβουλίου για τις επικαιροποιήσεις πρέπει να εγκρίνονται (το αργότερο) μέσα στους πρώτους μήνες του έτους ούτως ώστε να υποβάλλονται εγκαίρως για την κατάρτιση ενός νέου συνόλου ΓΠΟΠ.
- Οι συνέπειες για άλλες διαδικασίες που εξακολουθούν να βρίσκονται στα πρώτα στάδια ανάπτυξης, π.χ. όπως στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, πρέπει να εξεταστούν αναλυτικότερα ούτως ώστε να βελτιστοποιηθεί η συμβολή τους στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Επιπτώσεις όσον αφορά τα θεσμικά όργανα

7. Όσον αφορά την Επιτροπή, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής πρακτικές συνέπειες:

- Η τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος διαφόρων (στοιχείων των) διαδικασιών, ιδίως δε η συγκέντρωση της ανασκόπησης της εφαρμογής στο τέταρτο τρίμηνο του έτους με τη δημοσίευση των διαφόρων εκθέσεων εφαρμογής στα μέσα Ιανουαρίου εκ παραλλήλου με την εαρινή έκθεση και την υποβολή όλων των (μεσοπρόθεσμων) προσανατολισμών πολιτικής μετά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, θα απαιτήσει ανάλογες προσαρμογές στην οργάνωση του έργου της Επιτροπής και των υπηρεσιών της, ιδίως τα έτη ('t, t+3) κατά τα οποία είναι επιβεβλημένη η εκ βάθρων επανεξέταση προσανατολισμών και προγραμμάτων δράσης. Η επίσπευση της ανασκόπησης του τέταρτο τρίμηνο προσφέρει ένα στέρεο υπόβαθρο για την προπαρασκευή της εαρινής έκθεσης της Επιτροπής, η οποία θα περιλαμβάνει συνοπτική παρουσίαση της επιτελεσθείσας προόδου και θα υπογραμμίζει τα κυριότερα εμπόδια για την περαιτέρω πρόοδο.
- Η στροφή προς ένα μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα θα ενισχύσει τη σταθερότητα και την προβλεψιμότητα. Η παράλληλη διαχείριση σημαντικών φακέλων, ιδίως κάθε τρία χρόνια, αντιπροσωπεύει σημαντικό οόρτο εργασίας για την Επιτροπή και τις πλέον άμεσα εμπλεκόμενες υπηρεσίες της αλλά είναι πολύ πιθανό ότι θα συμβάλει στη βελτίωση της συνοχής του επιτελούμενου στους επί μέρους τομείς έργου. Οι πόροι που θα ελευθερώνονται τα ενδιάμεσα έτη μπορούν να διατίθενται για την εφαρμογή.
- Εξαιτίας του γεγονότος ότι θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα πρέπει να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στην αναζήτηση πληροφοριών και τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη προ της οριστικοποίησης των εκθέσεων εφαρμογής, ιδίως όσον αφορά τις οικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές.

8. Όσον αφορά το Συμβούλιο, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Η τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος διαφόρων (στοιχείων των) διαδικασιών, θα απαιτήσει ανάλογες προσαρμογές στην οργάνωση των εργασιών του Συμβουλίου και των προπαρασκευαστικών επιτροπών του. Στο πλαίσιο της συνεισφοράς του, το Συμβούλιο θα εγκρίνει το σχέδιο της κοινής έκθεσης για την απασχόληση πριν την εαρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
- Θα απαιτηθεί ο συντονισμός των εργασιών του Συμβουλίου και των προπαρασκευαστικών επιτροπών ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα δοθεί αποτελεσματική και ορθολογική συνέχεια στις εκθέσεις εφαρμογής και τους προσανατολισμούς και κατευθυντήριες γραμμές που υποβάλλει η Επιτροπή. Από την άποψη αυτή είναι σημαντική i) η κατάλληλη κατανομή εργασίας και συνεισφορών στις διάφορες συνθέσεις του Συμβουλίου (και των παρασκευαστικών επιτροπών) και ii) η αποτελεσματική πληροφόρηση του κοινού ως προς τα διάφορα μέτρα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια του κύκλου συντονισμού της πολιτικής, ούτως ώστε να γίνει περισσότερο κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο τα διάφορα στοιχεία εντάσσονται στο γενικότερο πλαίσιο του κύκλου συντονισμού της πολιτικής.

9. Όσον αφορά τα κράτη μέλη, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής συνέπειες:

- Τα κράτη μέλη ενδιαφέρουν κατά κύριο λόγο οι πιθανές τροποποιήσεις στο χρονοδιάγραμμα, τον αριθμό και τον χαρακτήρα των εκθέσεων που πρέπει να υποβάλουν όσον αφορά τις πολιτικές τους. Ένας αποτελεσματικός εξορθολογισμός σε κοινοτικό επίπεδο και ένα συστηματικότερο και περιεκτικότερο σύστημα πληροφόρησης μπορεί να γεννήσει την ανάγκη αυξημένου συντονισμού και στο εσωτερικό των κρατών μελών. Ταυτόχρονα, θα επιτρέψει να αποφευχθεί ο διπλασιασμός των εργασιών που παρατηρείται σήμερα εξαιτίας αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ των διαφόρων διαδικασιών.
 - Ο εξορθολογισμός θα έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος: οι διάφορες εκθέσεις (και τα στοιχεία τους) πρέπει να είναι έτοιμα περίπου την ίδια χρονική στιγμή, δηλ. το αργότερο τον Οκτώβριο.⁴
 - Ενδέχεται να υπάρχουν περιθώρια για τη μείωση του αριθμού και της συχνότητας υποβολής των εκθέσεων. Μπορεί ακόμη να εξεταστεί το ενδεχόμενο της παροχής των απαιτούμενων για την πολυμερή εποπτεία πληροφοριών σε μία ενιαία εθνική έκθεση για τις οικονομικές πολιτικές. Τα εθνικά σχέδια για την απασχόληση θα συνεχίσουν να υποβάλλονται χωριστά.

⁴ Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. τα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση) αυτό σημαίνει ότι μπορούν να υποβληθούν εκθέσεις σε μεταγενέστερο στάδιο και ως εκ τούτου να λάβουν καλύτερα υπόψη τα νέα μέτρα που ενδεχομένως έχουν αποφασιστεί από τις κυβερνήσεις στο πλαίσιο των δημοσιονομικών τους προτάσεων.

Τέλος, ο χαρακτήρας των εκθέσεων δύναται να αλλάξει κάθε χρόνο. Ορισμένες φορές θα αρκεί η υποβολή συνοπτικότερων εκθέσεων. Ο ακριβής χαρακτήρας της πληροφόρησης πρέπει να συζητηθεί περαιτέρω. Στην περίπτωση των ΓΠΟΠ, είναι πιθανό, οι πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη να διαφέρουν ανάλογα με το έτος μετά την έγκριση νέων ΓΠΟΠ ή ΚΓΑ. Οι εκθέσεις των κρατών μελών θα εστιάζονται στα σχετικά προγράμματα δράσης ενώ τα επόμενα έτη μεγαλύτερη έμφαση μπορεί να δίδεται στην εφαρμογή τους στην πράξη. Επίσης, μπορεί να μην υπάρχει ανάγκη κάθε χρόνο για εκτενή πληροφόρηση σε όλους τους επί μέρους τομείς πολιτικής. Η αναθεώρηση της διαδικασίας του Cardiff προβλέπει π.χ. ότι ορισμένοι τομείς πολιτικής θα εξετάζονται μόνον κάθε δύο χρόνια ούτως ώστε να υπάρχουν τα χρονικά περιθώρια που απαιτούνται για να φανούν τα αποτελέσματα των νέων μέτρων και να μειωθεί ο συνολικός φόρτος εργασίας.

- Τα κράτη μέλη μπορούν να επενδύσουν περισσότερο στην αποτελεσματικότερη παρουσίαση των διαφόρων σταδίων του κύκλου συντονισμού στα εθνικά κοινοβούλια και τους πολίτες τους ούτως ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο τα διάφορα στοιχεία εντάσσονται στον ευρύτερο κύκλο συντονισμού της πολιτικής και να αυξηθεί η συμμετοχή τους στις διαδικασίες αυτές. Ο εξορθολογισμός και η απλούστευση των διαδικασιών θα συμβάλουν σε αυτό.

10. Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο εξορθολογισμός θα έχει τις εξής επιπτώσεις:

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχει περισσότερο χρόνο στη διάθεσή του για να εξετάσει την αποτελεσματική εφαρμογή των προσανατολισμών και κατευθυντήριων γραμμών στο πλαίσιο της προπαρασκευής της συνεισφοράς του κατά την εαρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
- Η τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί επίσης να διευκολύνει την στενότερη συμμετοχή του κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μετά την υποβολή της δέσμης προσανατολισμών από την Επιτροπή και πριν τις προπαρασκευαστικές εργασίες των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου. Κάτι τέτοιο ενδεχομένως να διευκόλυνε την μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην εκπόνηση των ΓΠΟΠ στο πλαίσιο ανεπίσημων διαβουλεύσεων. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και στην περίπτωση της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά. Οι διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις ΚΓΑ θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη Συνθήκη.

Η Επιτροπή χαράζει μια νέα πιο λειτουργική Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε σήμερα τις γενικές γραμμές μιας νέας πιο λειτουργικής ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων, όπως η γρηγορότερη οικονομική αλλαγή, η γήρανση των πληθυσμών και η διεύρυνση. Η Επιτροπή προτείνει τρεις βασικούς στόχους για τη μελλοντική στρατηγική, σύμφωνα με την ατζέντα μεταρρύθμισης της Λισσαβώνας: πλήρης απασχόληση, προώθηση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία (καλύτερες θέσεις εργασίας) και ενίσχυση της συνοχής καθώς και μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Στις ειδικές προτεραιότητες που πρέπει να υποστηριχθούν, όπου είναι δυνατόν, με ποσοτικοποιημένους στόχους, θα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: η (επαν)ένταξη των γυναικών στην εργασία, η παροχή βοήθειας στους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας για την παράταση της παραμονής τους στην εργασία και την ανταμοιβή της εργασίας. Η Επιτροπή προτείνει επίσης καλύτερη διαχείριση της στρατηγικής, ιδίως μέσω της αύξησης της εμπλοκής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών και της εναρμόνισης της στρατηγικής με τις άλλες διαδικασίες της πολιτικής συντονισμού της ΕΕ, όπως είναι οι γενικοί προσανατολισμοί της οικονομικής πολιτικής. Αυτό το έγγραφο πολιτικής έχει ως στόχο να παρακινήσει τη συζήτηση σε ευρύ επίπεδο σχετικά με τη μελλοντική μορφή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση κατά τη εαρινή διάσκεψη κορυφής της ΕΕ που πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 21 Μαρτίου του τρέχοντος έτους. Η Επιτροπή θα υποβάλει επίσημες προτάσεις για τις νέες κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και συστάσεις στις αρχές Απριλίου.

Η κ. Άννα Διαμαντοπούλου, Επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων δήλωσε: "Η απασχόληση καταλαμβάνει πάντα μία από τις πρώτες θέσεις στον κατάλογο των προτεραιοτήτων που αναφέρουν οι πολίτες της ΕΕ όταν τους τίθεται το ερώτημα σχετικά με τις προσδοκίες τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υφιστάμενη στρατηγική απασχόλησης της ΕΕ μας εξυπηρέτησε καλά μέχρι τώρα. Ωστόσο, στο σημερινό κλίμα οικονομικής αβεβαιότητας και ριζικής οικονομικής και κοινωνικής αλλαγής, αυτό που χρειαζόμαστε είναι μια νέα και πιο λειτουργική στρατηγική για τη συντονισμένη διαχείριση αυτής της αλλαγής. Αυτές είναι οι γενικές γραμμές της νέας στρατηγικής".

Στο επίκεντρο της προτεινόμενης προσέγγισης βρίσκονται τρεις πρωταρχικοί στόχοι:

- πλήρης απασχόληση, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας·
- ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία, γεγονός που αντικατοπτρίζει την ανάγκη για καλύτερες θέσεις εργασίας σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση και την ανάγκη για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ·

- συνοχή και μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, έτσι ώστε να μειωθούν οι υφιστάμενες ανισότητες κατά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στα αιτήματα της διάσκεψης κορυφής της Βαρκελώνης για πιο απλές και πιο αποδοτικές κατευθυντήριες γραμμές και σύμφωνα με την ανάγκη για την εναρμόνιση των διαφόρων διαδικασιών συντονισμού της πολιτικής της ΕΕ, προτείνει τώρα πιο απλές κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες πρέπει να καθοριστούν με χρονικό ορίζοντα το 2010 και να παραμείνουν σταθερές έως ότου πραγματοποιηθεί μια μεσοπρόθεσμη αναθεώρηση το 2006. Μεγαλύτερη έμφαση θα δοθεί στα αποτελέσματα: παρακολούθηση της υλοποίησης των κατευθυντήριων γραμμών από τα κράτη μέλη.

Στην ανακοίνωση προτείνεται μια πιο συμπυκνόμενη σειρά προτεραιοτήτων για τις μελλοντικές κατευθυντήριες γραμμές σύμφωνα με τους στόχους της Λισσαβώνας: παροχή βοήθειας στους ανέργους για την εξεύρεση θέσης εργασίας και την ανταμοιβή της εργασίας, ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, καταπολέμηση της λαθραίας εργασίας, προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου, ρύθμιση της μετανάστευσης, προώθηση της ικανότητας προσαρμογής στην αγορά εργασίας, επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και διά βίου μάθηση, ισότητα μεταξύ των φύλων, υποστήριξη της ένταξης και καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας για άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην απασχόληση.

Η Επιτροπή προτείνει επίσης ότι πρέπει να βελτιωθεί η διαχείριση της στρατηγικής με τη βοήθεια πιο αποτελεσματικών υπηρεσιών παράδοσης, ισχυρότερη εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων, κινητοποίηση όλων των αρμόδιων παραγόντων και της δέουσας οικονομική υποστήριξη.

Η παρουσίαση συγκεκριμένων στόχων, προτεραιοτήτων και επιδιώξεων θα προσφέρει μια βάση για μια ανοικτή συζήτηση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ειδικά τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τις οργανώσεις εκπροσώπησης των κοινωνικών εταίρων και την κοινωνία των πολιτών. Παράλληλα με τη νέα και εναρμονισμένη προσέγγιση για τη συνολική υλοποίηση της ημερήσιας διάταξης της Λισσαβώνας, η Επιτροπή θα υποβάλει τον Απρίλιο 2003, επίσημη πρόταση κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων για την απασχόληση με βάση της συζήτηση αυτή και τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής που εκδόθηκαν από την εαρινή διάσκεψη κορυφής της ΕΕ.

Η ανακοίνωση αυτή αποτελεί συνέχεια της ανακοίνωσης της 17ης Ιουλίου 2002 στην οποία η Επιτροπή πραγματοποίησε απογραφή της πενταετούς εμπειρίας που προέκυψε από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση¹. Η συζήτηση που άρχισε με την ανακοίνωση του Ιουλίου επικύρωσε την ανάγκη για την ανανέωση της στρατηγικής με στόχο την στενότερη ευθυγράμμιση της με τη διαδικασία της Λισσαβώνας, την αντιμετώπιση αναδυόμενων προκλήσεων και την προετοιμασία για τη διεύρυνση. Οι μεταρρυθμίσεις του παρελθόντος βοήθησαν στην αύξηση της προσαρμογής των αγορών εργασίας στην επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, στην αύξηση της απασχόλησης σε άνω των 10 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας και στη μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας από 5.2% σε 3.3% κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να συνεχιστούν και να επεκταθούν για να δημιουργηθούν άλλα 15 εκατομμύρια θέσεων εργασίας που χρειάζονται για την επίτευξη του στόχου απασχόλησης της Λισσαβώνας.

Η ανακοίνωση διατίθεται στο διαδίκτυο στην ακόλουθη διεύθυνση (όσο το δυνατόν συντομότερα):

http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2003/jan/ees2003_en.html

¹ COM (2002) 416, 17.7.02

http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2003/jan/ees2003_fr.html

http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2003/jan/ees2003_de.html

Andrew Fielding, 02/2959660, 0498/959660.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 14.1.2003
COM (2003) 6 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Το μέλλον της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση (ΕΣΑ)
«Μια στρατηγική για την πλήρη απασχόληση και καλύτερες θέσεις εργασίας για όλους»

Εισαγωγή.....	3
1. Η ΕΣΑ: βασική συνιστώσα του προγράμματος δράσης της Λισσαβώνας.....	4
1.1. Η αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προκλήσεων.....	4
1.2. Μέσα που αποσκοπούν στην εφαρμογή και τα αποτελέσματα.....	6
1.3. Διασφάλιση της συνοχής με άλλες διαδικασίες.....	8
1.4. Καλύτερη διακυβέρνηση.....	9
2. Μια νέα γενιά κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.....	10
2.1. Τρεις βασικοί στόχοι.....	10
2.1.1. Πλήρης απασχόληση.....	10
2.1.2. Ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία.....	11
2.1.3. Συνοχή και αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.....	11
2.2. Εστίαση στις προτεραιότητες.....	12
2.2.1. Ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για τους άνεργους και τους άεργους.....	12
2.2.2. Ανταμοιβή της εργασίας.....	13
2.2.3. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.....	13
2.2.4. Μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε κανονική απασχόληση.....	14
2.2.5. Προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου.....	14
2.2.6. Μετανάστευση.....	15
2.2.7. Προώθηση της προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας.....	16
2.2.8. Επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και στρατηγικές διά βίου μάθησης.....	16
2.2.9. Ισότητα των δύο φύλων.....	17
2.2.10. Στήριξη της ένταξης και καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας για μειονεκτούντα άτομα.....	18
2.2.11. Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην απασχόληση.....	19
2.3. Εκτέλεση και διακυβέρνηση.....	19
2.3.1. Αποτελεσματικές και αποδοτικές υπηρεσίες εκτέλεσης.....	20
2.3.2. Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων.....	20
2.3.3. Κινητοποίηση όλων των σχετικών φορέων.....	21
2.3.4. Επαρκής χρηματοδότηση.....	22
Παράρτημα: Παραδείγματα πιθανών δεικτών και στόχων για την ΕΣΑ.....	24

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Το μέλλον της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση (ΕΣΑ)
«Μια στρατηγική για την πλήρη απασχόληση και καλύτερες θέσεις εργασίας για όλους»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Φιλοδοξία της συνόδου κορυφής για την απασχόληση, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο το Νοέμβριο του 1997 και κατά την οποία δρομολογήθηκε η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση (ΕΣΑ), βάσει των νέων διατάξεων του τίτλου της Συνθήκης για την απασχόληση, ήταν να σημειωθεί αποφασιστική πρόοδος εντός της επόμενης πενταετίας.

Στην ανακοίνωσή της της 17ης Ιουλίου 2002¹, η Επιτροπή αξιολογεί την πενταετή εμπειρία της εφαρμογής της ΕΣΑ στο πλαίσιο της «διαδικασίας του Λουξεμβούργου» και προσδιορίζει σημαντικά ζητήματα που πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο του διαλόγου για το μέλλον της ΕΣΑ.

Η ανακοίνωση έδωσε το έναυσμα για την έναρξη διαλόγου στον οποίο συμμετέχουν όλα τα θεσμικά όργανα και ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα την έγκριση σχετικού ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου² και κοινής θέσης της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής, η οποία υποβλήθηκε στο Συμβούλιο. Οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι και άλλοι ενδιαφερόμενοι συνεισέφεραν επίσης στο διάλογο, ο οποίος επιβεβαίωσε τη σημαντική συνεισφορά της ΕΣΑ στη βελτίωση των επιδόσεων στον τομέα της απασχόλησης και στη σύγκλιση των πολιτικών απασχόλησης στο εσωτερικό της ΕΕ την τελευταία πενταετία. Τονίστηκε επίσης η ανάγκη βελτίωσης της ΕΣΑ προκειμένου να εναρμονιστεί περισσότερο με τη στρατηγική της Λισσαβώνας και να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Σεπτεμβρίου 2002 σχετικά με τον εξορθολογισμό των ετήσιων κύκλων συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης³, η οποία εκδόθηκε σε συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την αξιολόγηση και για να την συμπληρώσει, έτυχε ευρείας στήριξης από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα στα τέλη του 2002. Στη συνέχεια, τον Νοέμβριο, παρουσιάστηκε το σχέδιο κοινής έκθεσης για την απασχόληση⁴ στο οποίο η Επιτροπή παρέχει γενικές κατευθύνσεις για την τακτική που πρέπει να ακολουθηθεί στο μέλλον.

Ενόψει της έγκρισης των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση βάσει των πολιτικών προσανατολισμών του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σύμφωνα με τη

¹ COM(2002)416 της 17ης Ιουλίου 2002 «Απολογισμός πέντε ετών ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση».

² PE 316.370 της 25.09.2002

³ COM(2002)487

⁴ COM(2002)621 της 13.11.2002

νέα απλοποιημένη διαδικασία, στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει το περίγραμμα της αναθεωρημένης στρατηγικής η οποία θα συμπληρώνεται από παραδείγματα υφιστάμενων συγκεκριμένων στόχων και σκοπών καθώς και από προτάσεις νέων στόχων. Η ανακοίνωση θα αποτελέσει τη βάση ενός ανοικτού διαλόγου με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως δε με τα κράτη μέλη, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων και με την κοινωνία των πολιτών. Σύμφωνα με τη νέα, εξορθολογισμένη προσέγγιση για την παρακολούθηση του προγράμματος δράσης της Λισσαβώνας, η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει επίσημη πρόταση κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων για την απασχόληση, υπό το πρίσμα του διαλόγου που θα προηγηθεί και των γενικών κατευθυντήριων γραμμών του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την πολιτική που θα ακολουθηθεί. Η έγκρισή τους από το Συμβούλιο αναμένεται στα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2003.

Το παρόν κείμενο είναι έγγραφο συζήτησης. Η Επιτροπή θα υποβάλει τον Απρίλιο του 2003, υπό το φως των συμπερασμάτων του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τις λεπτομερείς της προτάσεις για τους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικής πολιτικής και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση με τρόπο που θα διασφαλίζεται η συνέπεια της προσέγγισης και στα δύο έγγραφα.

Στο πλαίσιο της απλοποίησης των διαδικασιών συντονισμού των πολιτικών, η παρούσα ανακοίνωση υποβάλλεται από κοινού με τη συγκεκριλαιοτική έκθεση της Επιτροπής και την έκθεση εφαρμογής των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής και της εσωτερικής αγοράς, ως συνεισφορά στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η συγκεκριλαιοτική έκθεση περιέχει τα βασικά μηνύματα της Επιτροπής προς το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι συνέπειες των εν λόγω μηνυμάτων για την πολιτική απασχόλησης.

1. Η ΕΣΑ: ΒΑΣΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση χάραξε μια ολοκληρωμένη στρατηγική με μακροπρόθεσμους στόχους την οικονομική ανάπτυξη, την πλήρη απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και τη βιώσιμη ανάπτυξη, στο πλαίσιο μιας κοινωνίας της γνώσης. Σήμερα αναγνωρίζεται ευρέως ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας, στο πλαίσιο της διευρυμένης ΕΕ, πρέπει να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην ΕΣΑ. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΣΑ θα συμβάλει επίσης στην οικονομική και κοινωνική συνοχή.

1.1. Η αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προκλήσεων

Προηγούμενες μεταρρυθμίσεις συνέβαλαν στην αύξηση της προσαρμοστικότητας της απασχόλησης στην οικονομική επιβράδυνση, στην αύξηση της απασχόλησης με τη δημιουργία άνω των 10 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας και στη μείωση του ποσοστού της ανεργίας από το 10,1% στο 7,4% (δηλ. κατά τέσσερα εκατομμύρια άτομα) και της μακροχρόνιας ανεργίας από το 5,2% στο 3,3% κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του Λουξεμβούργου. Αυτό σημαίνει ότι οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να συνεχιστούν και να επεκταθούν με στόχο τη δημιουργία των 15 εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας που απαιτούνται ακόμη για την επίτευξη του στόχου απασχόλησης της Λισσαβώνας. Αν και έχουν σημειωθεί ουσιαστικές διαρθρωτικές βελτιώσεις στις αγορές εργασίας της ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαρθρωτικές

αδυναμίες, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν με αποφασιστικότητα. Τα επίπεδα απασχόλησης και συμμετοχής στην ΕΕ εξακολουθούν να μην είναι ικανοποιητικά. Το ποσοστό ανεργίας παραμένει υψηλό σε αρκετά κράτη μέλη, ιδιαίτερα όσον αφορά ορισμένες κατηγορίες πολιτών, όπως οι νέοι (τρία εκατομμύρια άνεργοι το 2001), οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι, οι γυναίκες ή τα άτομα με συγκεκριμένες μειονεξίες. Παράλληλα, σε αρκετούς τομείς και περιοχές στην ΕΕ παρατηρούνται «στενώσεις». Οι ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων εξακολουθούν να είναι σημαντικές τόσο σε σχέση με τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας όσο και σε σχέση με την αμοιβή. Εξακολουθεί να παρατηρείται επαγγελματικός και τομεακός διαχωρισμός ανάλογα με το φύλο και χρειάζεται να γίνουν πολλά βήματα ακόμη σε όλα τα κράτη μέλη για να επιτευχθεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων στις πολιτικές. Μεγάλες ανισότητες στο εσωτερικό αλλά και μεταξύ περιφερειών παρατηρούνται ακόμη. Είναι επίσης απαραίτητο να αντιστραφεί η τάση μείωσης της ανάπτυξης της παραγωγικότητας εργασίας.

Οι ανωτέρω διαρθρωτικές αδυναμίες παρατηρούνται, σε διαφορετικό βαθμό, στο σύνολο σχεδόν των σημερινών αλλά και των μελλοντικών κρατών μελών. Αν και η κατάσταση στον τομέα της απασχόλησης διαφέρει σημαντικά μεταξύ των διαφόρων υποψήφιων προς ένταξη χωρών, μεταξύ των σημαντικότερων προκλήσεων περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες: η ανάγκη αύξησης της προσφοράς εργατικού δυναμικού που θα συνεισφέρει στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, η ανάγκη αύξησης των ποσοστών απασχόλησης - ιδίως των ανδρών και με ιδιαίτερη προσοχή στους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενους - τα οποία πρέπει να ρυθίσουν στα επίπεδα των κρατών μελών, η ανάγκη διασφάλισης μιας ομαλής μετακίνησης εργατικού δυναμικού από τους τομείς της γεωργίας και της βιομηχανίας στον τομέα των υπηρεσιών χωρίς να δημιουργηθούν μεσοπρόθεσμα αυξανόμενες περιφερειακές ανισότητες και η ανάγκη αναβάθμισης και ανανέωσης των δεξιοτήτων προκειμένου οι υποψήφιοι προς ένταξη χώρες να είναι σε θέση να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά στο πλαίσιο της διευρυμένης Ένωσης και της παγκόσμιας οικονομίας. Σε όλες τις υποψήφιες χώρες έχουν συντελεστεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας κατά την τελευταία δεκαετία και η ΕΣΑ πρέπει να στηρίζει τις χώρες αυτές στη διαχείριση της οικονομικής και κοινωνικής τους μεταρρύθμισης.

Η ΕΣΑ πρέπει να αντιμετωπίζει τις εναπομένουσες διαρθρωτικές διαφορές που χαρακτηρίζουν την αγορά εργασίας της ΕΕ και παράλληλα να αντανάκλα τις μελλοντικές προκλήσεις στον τομέα της απασχόλησης.

Οι δημογραφικές τάσεις θα αποτελέσουν επίσης σημαντική πρόκληση μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Το φαινόμενο της γήρανσης του εργατικού δυναμικού και, μακροπρόθεσμα, η μείωση του ενεργού πληθυσμού ενδέχεται να οδηγήσουν σε μείωση της προσφοράς εργατικού δυναμικού, σε περιορισμό της οικονομικής ανάπτυξης και της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Κατά συνέπεια, η αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού⁵ αποτελεί σήμερα ζήτημα προτεραιότητας, ενώ δίδεται όλο και μεγαλύτερη προσοχή στο ρόλο που δύναται να διαδραματίσουν εργαζόμενοι από τρίτες χώρες.

⁵ Βλέπε την κοινή έκθεση «Αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου» που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, η οποία εγκρίθηκε βάσει του εγγράφου COM(2002) 9 τελικό της 24.01.2002.

Η παγκοσμιοποίηση και η πορεία προς μια κοινωνία της γνώσης συμβάλλουν στην αύξηση του ρυθμού της οικονομικής αναδιάρθρωσης, δημιουργώντας, όμως, παράλληλα τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και «διάβρωσης» των δεξιοτήτων. Η θετική διαχείριση των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών καθίσταται κύρια προτεραιότητα της πολιτικής απασχόλησης. Η επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας να καταστεί η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη οικονομία της γνώσης. Η αυξανόμενη σημασία του τομέα των υπηρεσιών για την οικονομία, ο ρυθμός της τεχνολογικής προόδου, η αύξηση του μεριδίου της γνώσης/πληροφορίας στην αξία της παραγωγής καθώς και ο βαθμός οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης αποτελούν επιχειρήματα υπέρ της αύξησης των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό. Η ΕΕ πάσχει από ανεπάρκεια επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και σε μέσα των ΤΠΕ, απαραίτητα για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ποιότητας στην εργασία.

Ο επαγγελματικός βίος επίσης γίνεται πιο σύνθετος καθώς οι μορφές εργασίας γίνονται πιο ακανόνιστες και ένας αριθμός μεταβατικών καταστάσεων πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως μεταξύ σχολικής και επαγγελματικής ζωής, μεταξύ θέσεων εργασίας, μεταξύ διαφόρων μορφών εργασίας, μεταξύ του ενεργού επαγγελματικού βίου και της συνταξιοδότησης και μεταξύ εργασίας και κατάρτισης, διακοπής της σταδιοδρομίας και περιόδων φροντίδας. Το τελευταίο αυτό σημείο εγείρει το ζήτημα της ίσης κατανομής της αμειβόμενης και μη αμειβόμενης εργασίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας απασχολεί όλο και μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού.

Η ΕΣΑ πρέπει να αποτελέσει την πολιτική απάντηση στις ανωτέρω προκλήσεις που κινούνται γύρω από το φιλόδοξο στόχο της Λισσαβώνας για πλήρη απασχόληση, ποιότητα στην εργασία («καλύτερες θέσεις εργασίας») και κοινωνική ένταξη.

Η συνεκτικότητα μεταξύ της ΕΣΑ και του προγράμματος δράσης της Λισσαβώνας θα υποστηριχθεί από την ευθυγράμμιση του χρονοδιαγράμματος της ΕΣΑ με το μεσοπρόθεσμο στόχο του 2010, και την πρόβλεψη ενδιάμεσης αξιολόγησης το 2006⁶. Η ενδιάμεση αυτή αξιολόγηση θα συμπέσει χρονικά με την αξιολόγηση των διαρθρωτικών ταμείων, καθιστώντας δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής και της αμοιβαίας στήριξης μεταξύ των μέσων πολιτικής και των χρηματοδοτικών μέσων, ιδίως δε του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

1.2. Μέσα που αποσκοπούν στην εφαρμογή και τα αποτελέσματα

Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού της ΕΣΑ, που βασίζεται στο άρθρο 128 της Συνθήκης έχει αποδείξει την αξία της. Σε συνέχεια της απαίτησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης για ενίσχυση της ΕΣΑ και του συμπεράσματος της συνόδου του Συμβουλίου για «απλοποίηση», πρέπει να διερευνηθούν τρόποι βέλτιστης χρήσης των μέσων που προβλέπονται στη Συνθήκη και που έχουν αναπτυχθεί στην πράξη.

Σταθερές και προσανατολισμένες στο αποτέλεσμα κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση

⁶ Βλέπε συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, παράγραφος 30.

Είναι σήμερα ευρέως αποδεκτό ότι, λόγω των διαδοχικών αναθεωρήσεων που πραγματοποιήθηκαν από το 1997, οι κατευθυντήριες γραμμές είναι πλέον ιδιαίτερα πολύπλοκες και είναι αναγκαίο να απλοποιηθούν. Στο πλαίσιο μιας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεδομένου του ευρύτερου ουσιαστικού παραγόντων στους οποίους θα απευθύνονται, οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να παρέχουν καθοδήγηση σε γενικότερο επίπεδο και γενικές προσεγγίσεις για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής απασχόλησης, προσδιορίζοντας παράλληλα δράσεις προτεραιότητας και σαφώς καθορισμένες αρμοδιότητες.

Η συμφωνία του Συμβουλίου για την «απλοποίηση» στηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για μεγαλύτερη σταθερότητα των κατευθυντήριων γραμμών. Η εμπειρία έχει δείξει ότι συχνά απαιτείται πολύς χρόνος για το σχεδιασμό, την έγκριση και την υλοποίηση των σημαντικών μέτρων για την αγορά εργασίας και ακόμη περισσότερος χρόνος έως ότου αποδειχθεί ο αντίκτυπός τους στην αγορά εργασίας. Αν και η Συνθήκη προβλέπει τη χάραξη κατ' έτος κατευθυντήριων γραμμών και εξαιρέσεις γίνονται δεκτές σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, πρέπει να αποφευχθούν οι τροποποιήσεις έως την ενδιάμεση αξιολόγηση που έχει προγραμματιστεί για το 2006.

Για λόγους μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας, οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να είναι περισσότερο προσανατολισμένες στο αποτέλεσμα, δίνοντας μικρότερη έμφαση στις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν και προσδιορίζοντας καλύτερα τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν βάσει, όπου αυτό είναι δυνατόν, κατάλληλων ποσοτικών στόχων.

Καθοδήγηση σε επίπεδο πολιτικής μέσω συστάσεων

Από τότε που χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά, το 2000, οι συστάσεις για την απασχόληση έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές όσον αφορά τη διατήρηση της δυναμικής των μεταρρυθμίσεων πολιτικής. Η σημασία των συστάσεων ως μέσου αναμένεται να αυξηθεί ενόψει της αυξανόμενης ποικιλομορφίας στο εσωτερικό της ΕΕ και της έκδοσης κατευθυντήριων γραμμών περισσότερο προσανατολισμένων στο αποτέλεσμα. Οι συστάσεις καθιστούν δυνατή τη διαφοροποιημένη – δεόντως αιτιολογημένη – καθοδήγηση της πολιτικής στα διάφορα κράτη μέλη, ανάλογα με την κατάσταση στο καθένα από αυτά και αποτελούν έναν τρόπο εστίασης στην υλοποίηση βάσει και της προσέγγισης της απλοποίησης. Οι συστάσεις θα αναθεωρούνται σε ετήσια βάση και θα ενημερώνονται εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο υπό το πρίσμα των τυχόν οικονομικών, πολιτικών ή κοινωνικών εξελίξεων στην εκάστοτε χώρα.

Εστίαση στην υλοποίηση μέσω των εθνικών σχεδίων δράσης

Τα εθνικά σχέδια δράσης προβλέπονται από τη Συνθήκη και θα εξακολουθήσουν να αποτελούν τη βάση για την αποτελεσματική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, ως ανεξάρτητο μέρος της εθνικής «δέσμης υλοποίησης». Έχουν αποδειχθεί βασικό εργαλείο της πολυμερούς εποπτείας στο πλαίσιο της ΕΣΑ. Τα εθνικά σχέδια δράσης πρέπει να περιέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες σε σχέση με τα βασικά στοιχεία της απάντησης σε επίπεδο πολιτικής στις κατευθυντήριες γραμμές, τον αντίκτυπο των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί, την παρακολούθηση των συστάσεων, την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων, τις νέες κατευθύνσεις πολιτικής και προτεραιότητες και τους σχετικούς προϋπολογισμούς, ιδίως σε σχέση με το ΕΚΤ.

Η σταθερότητα των κατευθυντήριων γραμμών θα διευκολύνει τη διαδικασία υποβολής εκθέσεων και θα απαλλάξει από ορισμένες υποχρεώσεις τα κράτη μέλη.

Η Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση

Η Συνθήκη ορίζει ότι η *Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση* θα αποτελεί τη βάση για τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης. Στο πλαίσιο της προσέγγισης της απλοποίησης, η έκθεση αυτή θα αποτελεί τη συνεισφορά του Συμβουλίου Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Καταναλωτών στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και θα περιέχει βασικά στοιχεία της πολιτικής για την απασχόληση και την αγορά εργασίας.

Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και της ανταλλαγής εμπειριών

Η προστιθέμενη αξία της ΕΣΑ συνδέεται στενά με την ικανότητά της να ενθαρρύνει την ανταλλαγή εμπειριών και να διαμορφώνει μια ούλοσοφία αξιολόγησης για τη βελτίωση της ποιότητας πολιτικών και μέτρων. Το πρόγραμμα αξιολόγησης από ομοτίμους⁷ έχει αποδειχθεί πολύτιμο εργαλείο και αναμένεται να διευκολύνει στο μέλλον τη μεταφορά τεχνογνωσίας μεταξύ των σημερινών και των μελλοντικών κρατών μελών. Πρέπει να αντιμετωπίζεται ως βασικό συστατικό στοιχείο της ΕΣΑ και να επιδιωχθεί η ευρύτερη διάδοση των αποτελεσμάτων του.

Βάσει της εμπειρίας του μείζονος σημασίας προγράμματος αξιολόγησης της ΕΣΑ που οργάνωσε η Επιτροπή την περίοδο 2001/2002, πρέπει να αναπτυχθεί τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο ένα πρόγραμμα συνεχούς αξιολόγησης. Πρέπει επίσης να αξιοποιηθεί το νέο πρόγραμμα μέτρων ενθάρρυνσης στον τομέα της απασχόλησης⁸ για τη στήριξη συναφών σχεδίων.

Ο ρόλος των δεικτών στην αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών απασχόλησης και των επιδόσεων της αγοράς εργασίας της ΕΕ είναι σημαντικός. Οι δείκτες πρέπει να βασίζονται σε διασταυρωμένα στατιστικά στοιχεία και σε εναρμονισμένα δεδομένα. Τα κράτη μέλη πρέπει να προβούν στις επενδύσεις που απαιτούνται για τη σύλλογή των σχετικών δεδομένων. Η βάση δεδομένων για την πολιτική αγοράς εργασίας⁹ που αναπτύχθηκε πρόσφατα θα αποτελέσει πολύτιμο μέσο για την παρακολούθηση των μελλοντικών κατευθυντήριων γραμμών.

1.3. Διασφάλιση της συνοχής με άλλες διαδικασίες

Μελλοντική προτεραιότητα της ΕΣΑ θα αποτελέσει η καλύτερη συνάρθρωσή της με σχετικές διαδικασίες συντονισμού πολιτικής – είτε παγιωμένες και βασισμένες στη Συνθήκη, όπως στην περίπτωση των Γενικών Προσανατολισμών Οικονομικής Πολιτικής, είτε πιο πρόσφατες, όπως στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της επιχειρηματικότητας, της κοινωνικής ένταξης, των συντάξεων και της μετανάστευσης.

Η πρόσφατη συμφωνία για την απλοποίηση¹⁰ μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα μεταξύ της ΕΣΑ και των Γενικών Προσανατολισμών Οικονομικής Πολιτικής. Επιβεβαιώνει το ρόλο των

⁷ <http://ec.europa.eu/eap/eap.htm>

⁸ Απόφαση αριθ. 1145/2002/ΕΚ της 10.06.2002

⁹ Υπηρεσία Επιστημών Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2001.
Αριθμός καταλόγου: KS-56-01-920-EN-N

¹⁰ Έκθεση που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο EPSCO και το Συμβούλιο ECO FIN στις 3.12.2002 σχετικά με την απλοποίηση των διαδικασιών συντονισμού των πολιτικών

τελευταίων ως κύριου μέσου συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και το σημαντικό ρόλο της ΕΣΑ στην καθοδήγηση και τη διασφάλιση του συντονισμού των προτεραιοτήτων της πολιτικής απασχόλησης, τις οποίες πρέπει να υιοθετήσουν τα κράτη μέλη.

Στις 3 Δεκεμβρίου 2002, το Συμβούλιο επανέλαβε ότι η προώθηση της συμμετοχής στην απασχόληση εκείνων που επιθυμούν και είναι ικανοί να εργαστούν αποτελεί βασικό στόχο της στρατηγικής κοινωνικής ένταξης στο πλαίσιο της ΕΣΑ. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της ένταξης καλύπτει ένα πεδίο πολύ ευρύτερο των τομέων της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας αλλά ο στόχος των δύο στρατηγικών στον τομέα αυτό είναι κοινός και πρέπει, κατά συνέπεια, να συντονίζονται στενά.

Παρομοίως, υπάρχουν σημαντικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ της ΕΣΑ και της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στον τομέα των συντάξεων, στο πλαίσιο του οποίου τα κράτη μέλη έχουν καταλήξει σε ένα σύνολο κοινών στόχων και σε ένα πλαίσιο για την ανταλλαγή πολιτικών σε σχέση με την παροχή επαρκών και βιώσιμων συντάξεων ενόψει του φαινομένου της δημογραφικής γήρανσης. Σημαντικοί στόχοι των στρατηγικών των κρατών μελών για το μέλλον των συντάξεων πρόκειται να επιδιωχθούν στο πλαίσιο της ΕΣΑ.

Τον Ιούνιο του 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την αποφασιστικότητά του για επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση. Η αυξανόμενη σημασία της μετανάστευσης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του φαινομένου της δημογραφικής γήρανσης στην απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη δημιουργεί την ανάγκη να διασφαλιστεί καλύτερος συντονισμός με την ΕΣΑ.

1.4. Καλύτερη διακυβέρνηση

Η ΕΣΑ ήταν από την αρχή μια ανοικτή διαδικασία. Στη σύνοδο κορυφής για την απασχόληση που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο το 1997 έγινε έκκληση να συνδυαστούν οι προσπάθειες όλων των ενδιαφερομένων μερών – κρατών μελών, περιφερειών, κοινωνικών εταίρων και κοινοτικών θεσμικών οργάνων – προκειμένου να αξιοποιηθεί αυτή η μοναδική ευκαιρία αλλαγής της υφιστάμενης κατάστασης μέσω της υιοθέτησης της νέας, συνεκτικής προσέγγισης που προσδιόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Έκτοτε, το μήνυμα αυτό επιβεβαιώθηκε σε πολλές περιπτώσεις από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια. Στη Λευκή Βίβλο για τη διακυβέρνηση αναγνωρίζεται η θετική συμβολή της καινοτόμου «ανοικτής μεθόδου συντονισμού», η οποία μπορεί να συμβάλει σε ένα νέο σύστημα αποτελεσματικότερης, αποδοτικότερης και δημοκρατικότερης διακυβέρνησης στην ΕΕ.

Απαραίτητη για την αποφασιστική και βιώσιμη υλοποίηση της ΕΣΑ είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού και της προβολής. Πρέπει να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων φορέων, σύμφωνα με τις αρχές της Επιτροπής για τα στοιχειώδη πρότυπα διαβούλευσης, προκειμένου αφενός να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης και της υλοποίησης της πολιτικής και, αφετέρου, να προωθηθεί η καλύτερη διαχείριση της διαδικασίας, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στην καλύτερη ενσωμάτωση των στόχων της ΕΣΑ στο συνολικό πλαίσιο των εθνικών πολιτικών. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η περαιτέρω ανάπτυξη της εδαφικής διάστασης της ΕΣΑ τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο, μέσω ενός στρατηγικού συνδυασμού πολιτικών βασισμένων σε εταιρικές σχέσεις, η

ενεργοποίηση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τον εμπλουτισμό της διαδικασίας ανάπτυξης πολιτικής με νέα στοιχεία και η μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινοβουλευτικών σωμάτων στη διαδικασία. Επιπλέον, η Επιτροπή σκοπεύει να εντατικοποιήσει τον τριμερή κοινωνικό διάλογο για την απασχόληση.

2. ΜΙΑ ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η νέα γενιά κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση θα αντικατοπτρίζει τις προαναφερθείσες αρχές, μια αναδιάρθρωση – απομάκρυνση από τους σημερινούς «οριζόντιους στόχους» και τις συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές που αναπτύσσονται βάσει των τεσσάρων αξόνων – φαντάζει αναγκαία δεδομένης της ανάγκης οι κατευθυντήριες γραμμές να αντικατοπτρίζουν τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ αλλά και της ανάγκης για απλοποίηση. Χωρίς να προδικάζεται στο παρόν στάδιο η ακριβής δομή των μελλοντικών κατευθυντήριων γραμμών, είναι πάντως αναγκαίο να περιέχουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- τρεις βασικούς στόχους οι οποίοι θα αντικακλούν την «ισορροπία της Λισσαβώνας»
- μεγαλύτερη έμφαση στην υλοποίηση και τη διαχείριση της ΕΣΑ
- προσδιορισμό περιορισμένου αριθμού προτεραιοτήτων
- συγκεκριμένα μηνύματα προς τους κοινωνικούς εταίρους
- προσδιορισμό κατάλληλων στόχων.

Ο καθορισμός στόχων αποτελεί σημαντικό στοιχείο του «κεκτημένου» και σημαντική επιτυχία της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση. Η αναθεώρηση της στρατηγικής, για την υιοθέτηση κατευθυντήριων γραμμών πιο προσανατολισμένων στο αποτέλεσμα, καθιστά αναγκαία την κατάλληλη προσαρμογή των στόχων. Οι στόχοι πρέπει να στηρίζουν την επίτευξη των τριών βασικών στόχων και των ειδικών προτεραιοτήτων δράσης που προσδιορίζονται πιο κάτω. Στο παράρτημα παρατίθενται παραδείγματα τομέων και δεικτών για μελλοντικούς στόχους, πολλοί εκ των οποίων έχουν ήδη εγκριθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να εξεταστούν πριν από την υποβολή εκ μέρους της Επιτροπής, μετά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, της επίσημης πρότασης για τις κατευθυντήριες γραμμές.

2.1. Τρεις βασικοί στόχοι

Οι μελλοντικές κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να έχουν ως στόχο τη διατήρηση της δυναμικής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την προώθηση και τη διαχείριση της αλλαγής τόσο στα σημερινά όσο και στα μελλοντικά κράτη μέλη. Αντανακλώντας την πολιτική ισορροπία του προγράμματος δράσης της Λισσαβώνας, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να προωθούν τρεις συμπληρωματικούς και αμοιβαία υποστηριζόμενους στόχους.

2.1.1. Πλήρης απασχόληση

Η επίτευξη του στόχου της *πλήρους απασχόλησης* μέσω της αύξησης των *ποσοστών απασχόλησης* στα επίπεδα των στόχων της Λισσαβώνας και της Στοκχόλμης είναι ιδιαίτερα σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη της ΕΕ και για τη βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Η Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση του 2002 έδειξε ότι, παρότι τα κράτη μέλη υιοθετούν μια πιο στρατηγική προσέγγιση

έναντι των εν λόγω στόχων (προσδιορίζοντας καλύτερα τα πιθανά αποθέματα εργατικού δυναμικού και εξετάζοντας τα συνολικά μέτρα πολιτικής), για να επιτευχθεί πρόοδος προς την κατεύθυνση της πλήρους απασχόλησης απαιτείται συνεχής προσπάθεια, δεδομένων ιδίως των αβέβαιων οικονομικών συνθηκών.

Κεντρικό στοιχείο των κατευθυντήριων γραμμών είναι, επομένως, οι στόχοι της Λισσαβώνας και της Στοκχόλμης για το συνολικό ποσοστό απασχόλησης (κοινοτικός μέσος όρος 67% το 2005 και 70% το 2010), για το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών (57% και 60% αντίστοιχα) και των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων (ποσοστό απασχόλησης 50% το 2010). Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θέσουν ανάλογους εθνικούς στόχους. Επιπλέον, για την αύξηση της απασχόλησης και την οικονομική ανάπτυξη είναι αναγκαία η αύξηση της προσφοράς εργατικού δυναμικού.

Για την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και συμμετοχής απαιτείται ένας συνδυασμός πολιτικών ο οποίος θα περιλαμβάνει μέτρα τόσο σε σχέση με την προσφορά όσο και σε σχέση με τη ζήτηση. Σχετικές είναι και άλλες ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές, ιδίως εκείνες που επηρεάζουν το μακροοικονομικό κλίμα και το γενικότερο κλίμα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

2.1.2. Ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία

Το πρόγραμμα δράσης της Λισσαβώνας ζητεί περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και η ΕΣΑ πρέπει να αντανakλά αυτή την ισορροπημένη προσέγγιση. Η ποιότητα βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου και έχει πολλές διαστάσεις, όπως διαπίστωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν στα τέλη του 2001. Η ποιότητα αφορά συγκεκριμένα την ικανοποίηση για τις συνθήκες αμοιβής και εργασίας, την υγεία και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας, την εύκαμπτη οργάνωση της εργασίας και ρυθμίσεις σχετικά με το χρόνο εργασίας και τον συνδυασμό της ευελιξίας με την ασφάλεια.

Όπως τονίστηκε στην κοινή έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την «Αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και [την] προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου» που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, η ποιότητα των προσφερόμενων θέσεων εργασίας θα επηρεάσει την είσοδο στην αγορά εργασίας, κυρίως όμως την απόφαση παραμονής σε μια θέση απασχόλησης ή στην αγορά εργασίας. Η βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας συνδέεται στενά και με την πορεία προς μια οικονομία της γνώσης. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η μεγάλη πλειονότητα των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν πρόσφατα αφορούν ειδικευμένους εργαζόμενους και τομείς έντασης γνώσης. Η ποιότητα συνδέεται επίσης στενά με την παραγωγικότητα και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ.

Είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αύξηση της παραγωγικότητας, ιδίως μέσω των συνεχών επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, τεχνολογία και στην οργάνωση της εργασίας.

2.1.3. Συνοχή και αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

Η μείωση της ανεργίας και των εναπομενουσών ανισοτήτων στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τόσο μεταξύ των διαφόρων περιφερειών όσο και από κοινωνικοοικονομική άποψη, αποτελεί στόχο που άπτεται τόσο του αισθήματος δικαιοσύνης όσο και της αποτελεσματικότητας της ΕΣΑ.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης είναι η πρόσβαση σε μια θέση εργασίας, η διασφάλιση ευκαιριών για την απόκτηση των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την ένταξη και την παραμονή στην αγορά εργασίας (δεδομένων ιδίως της ευρείας χρήσης των ΤΠΕ και της πορείας προς μια κοινωνία της γνώσης) και η δυνατότητα εξέλιξης από άποψη αμοιβής και απόκτησης προσόντων. Στο πλαίσιο μιας συνολικής προσέγγισης των προβλημάτων των μειονεκτούντων ατόμων πρέπει να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα όχι μόνο των ανέργων αλλά και όλων των αέργων που επιθυμούν να εργαστούν. Οι μακροχρόνια άνεργοι (περίπου 5,5 εκατομμύρια άτομα το 2001) αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου όσον αφορά τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το ανεκμετάλλευτο εργατικό δυναμικό στην ΕΕ το 2001, συμπεριλαμβανομένων όλων των ανέργων και αέργων που επιθυμούν να εργαστούν, υπερέβαινε τα 23 εκατομμύρια άτομα. Τα άτομα με αναπηρίες και μόνο ανέρχονται σε 38 εκατομμύρια στην ΕΕ. Ωστόσο, μόνο το 46% εκείνων με ελαφρές αναπηρίες και το 24% εκείνων με σοβαρές αναπηρίες εργάζονται. Ενόψει και της ανακήρυξης του 2003 σε Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, είναι σημαντικό να αναγνωριστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά όσον αφορά την πρόσβαση και την παραμονή τους στην αγορά εργασίας και να ληφθούν αποφασιστικά μέτρα προς την κατεύθυνση της καλύτερης αξιοποίησης του δυναμικού απασχόλησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ο αποκλεισμός από την αγορά εργασίας έχει συχνά έντονη περιφερειακή ή τοπική διάσταση. Σε πολλά από τα σημερινά και τα μελλοντικά κράτη μέλη είναι μεγάλες οι ανισότητες που παρουσιάζονται όσον αφορά την απασχόληση και την ανεργία. Σε ορισμένες αγροτικές ή αστικές περιοχές το πρόβλημα της ανεργίας ή της αεργίας είναι ιδιαίτερα έντονο. Η ΕΣΑ πρέπει να αντιμετωπίσει τις ανισότητες αυτές και να στηρίξει την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

2.2. Εστίαση στις προτεραιότητες

Βασιζόμενη στην αξιολόγηση των πέντε πρώτων ετών εφαρμογής της ΕΣΑ καθώς και στις συζητήσεις που έγιναν κατά τους τελευταίους μήνες σε σχέση με το μέλλον της ΕΣΑ, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ακόλουθες προτεραιότητες, οι οποίες στηρίζουν τους προαναφερθέντες τρεις βασικούς στόχους, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στις μελλοντικές κατευθυντήριες γραμμές. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένες προτάσεις σε σχέση με καθεμία από τις προτεραιότητες, βάσει της εμπειρίας της ΕΣΑ, προκειμένου να συζητηθούν και να εξεταστούν πριν από την υποβολή εκ μέρους της Επιτροπής της επίσημης πρότασης για τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.

2.2.1. Ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για τους άνεργους και τους αέργους

Μία από τις σημαντικότερες συνέπειες της ΕΣΑ μέχρι στιγμής είναι η υιοθέτηση ή η ενίσχυση σε όλα τα κράτη μέλη μιας προληπτικής και περισσότερο ενεργητικής προσέγγισης των ανέργων. Η προσέγγιση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της οικονομικής επιβράδυνσης και της ευρείας κλίμακας αναδιάρθρωσης.

Η προσέγγιση αυτή πρέπει να συνδυαστεί με το στόχο της ελαχιστοποίησης της μακροχρόνιας ανεργίας. Βασική αρχή της εν λόγω προσέγγισης πρέπει να είναι να γίνεται η κατάλληλη προσφορά στο κατάλληλο άτομο την κατάλληλη στιγμή. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να βασίζεται στον έγκαιρο προσδιορισμό των αναγκών των ατόμων που αναζητούν εργασία και στο σχεδιασμό, σε πρώιμο στάδιο, εξατομικευμένων σχεδίων δράσης, με στόχο τη βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας.

Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή πιο φιλόδοξα ενεργητικά μέτρα προς όφελος των ατόμων που αναζητούν εργασία. Δεδομένου ότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ήδη επιτύχει τον στόχο ενεργοποίησης του 20% και ενόψει της ανάγκης περαιτέρω βελτίωσης των επιδόσεων όσον αφορά την αποτελεσματική ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, αυτό το ποσοστό-στόχος πρέπει να αυξηθεί σημαντικά. Αυτό πρέπει να συνδυαστεί με μεγαλύτερη εστίαση στην ποιότητα των προγραμμάτων και να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην *αποτελεσματική ένταξη* των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην *οικονομική αποδοτικότητα* βάσει και των διδαγμάτων που έχουν προκύψει από τις έως σήμερα αξιολογήσεις. Η προσφορά ενεργητικών μέτρων σε όλους τους ανέργους που επιθυμούν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας – καταγεγραμμένοι ή μη ως άνεργοι – πρέπει να καταστεί υψηλότερη προτεραιότητα ενόψει της ανάγκης αύξησης της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Μεγαλύτερη προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στους εργαζόμενους εκείνους που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της ανεργίας.

Στα σημαντικά αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η προληπτική και ενεργητική προσέγγιση περιλαμβάνονται μειώσεις των ποσοστών *ανεργίας των νέων και μακροχρόνιας ανεργίας*.

2.2.2. *Ανταμοιβή της εργασίας*

Το σύστημα οικονομικών κινήτρων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και έχει εξεταστεί στο πλαίσιο τόσο των κατευθυντήριων γραμμών απασχόλησης όσο και των Γενικών Προσανατολισμών Οικονομικής Πολιτικής. Η απόφαση για ένταξη και παραμονή στην αγορά εργασίας εξαρτάται από την ισορροπία ανάμεσα στο εισόδημα από την εργασία – που αποτελεί συνάρτηση του ύψους των αποδοχών και της φορολογίας - και το εισόδημα σε περίπτωση ανεργίας ή αεργίας. Τόσο εκείνοι που αναζητούν εργασία όσο και οι εργοδότες πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη του στόχου της «ανταμοιβής της εργασίας». Βάσει των συστάσεων της κοινής έκθεσης για την αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού, είναι αναγκαία μια συστηματική επανεξέταση των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών, με ιδιαίτερη έμφαση στην εξάλειψη της ανεργίας και της φτώχειας, στην ενθάρρυνση της ένταξης και της παραμονής ή της επανένταξης των γυναικών που σταμάτησαν για ένα διάστημα να εργάζονται στην αγορά εργασίας και στην παράταση του επαγγελματικού βίου των ηλικιωμένων εργαζομένων. Επιπλέον, η φορολογία της εργασίας, ιδίως στην περίπτωση των ανειδίκευτων εργαζομένων πρέπει να κινείται σε τέτοια επίπεδα που να καθιστά λιγότερο ελκυστική την αδήλωτη εργασία και να ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2.2.3. *Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας*

Η καινοτομία και η επιχειρηματική δραστηριότητα αποτελούν τους βασικούς κινητήριους μοχλούς για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας υψηλότερης παραγωγικότητας και καλύτερης ποιότητας. Η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας εξαρτάται από έναν ευρύ συνδυασμό πολιτικών που περιλαμβάνει συγκεκριμένα: ένα καλύτερο ρυθμιστικό και διοικητικό πλαίσιο, την πρόσβαση σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, την ενίσχυση της θετικής στάσης έναντι της επιχειρηματικότητας και των διοικητικών ικανοτήτων, ένα υποστηρικτικό χρηματοοικονομικό περιβάλλον, καλά λειτουργούσες αγορές εργασίας και αγαθών και περιβάλλον ευνοϊκό για την έρευνα και την καινοτομία.

Η καλύτερη συνάρθρωση της στρατηγικής για την απασχόληση με άλλες σχετικές διαδικασίες και η προσπάθεια να καταστούν οι κατευθυντήριες γραμμές απλούστερες και πιο προσανατολισμένες στο αποτέλεσμα, δημιουργούν την ανάγκη για μια πιο εστιασμένη προσέγγιση με έμφαση σε πτυχές που συνδέονται πιο άμεσα με το ανθρώπινο κεφάλαιο και στις δυνατότητες δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας των νέων επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στα εξής: στην καλύτερη ενημέρωση για τη δυνατότητα δημιουργίας μιας επιχείρησης ως δυνατότητα σταδιοδρομίας και αφετέρου στην ανάπτυξη των *διοικητικών δεξιοτήτων των* σημερινών ή των μελλοντικών επιχειρηματιών μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, με στόχο τη στήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης επιχειρήσεων στη *γυναικεία επιχειρηματικότητα* και στην ίδρυση επιχειρήσεων από άνεργους ή άεργους και από νέους· στη μείωση των διοικητικών, φορολογικών ή οικονομικών εμποδίων για την *πρόσληψη προσωπικού*, ιδίως για τις καινοτόμες και τις μικρές εταιρείες· στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σε σχέση με την *κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων* (εταιρική κοινωνική ευθύνη)· στην παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις προκειμένου να διευκολυνθούν οι *βελτιώσεις στην οργάνωση και τις συνθήκες της εργασίας*, μεταξύ άλλων με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, για παράδειγμα μέσω της κατάλληλης πληροφόρησης και της παροχής συμβουλών.

2.2.4. *Μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε κανονική απασχόληση*

Το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας παρατηρείται σε διαφορετικό βαθμό σε όλα τα κράτη μέλη και αφορά συνήθως θέσεις εργασίας χαμηλής ποιότητας που παρέχουν ελάχιστη ή και καθόλου ασφάλεια στους εργαζόμενους και συχνά αμορά μετανάστες. Το φαινόμενο της *αδήλωτης εργασίας* υπονομεύει τη χρηματοδότηση και την παροχή των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας και των δημοσίων υπηρεσιών.

Για την αντιμετώπιση του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας απαιτείται ένας *συνδυασμός πολιτικών που να συνδυάζει τόσο προληπτικές δράσεις όσο και την επιβολή κυρώσεων*. Στις πρωτοβουλίες σε επίπεδο πολιτικής που πρέπει να προωθηθούν περιλαμβάνονται η απλοποίηση των διαδικασιών και της σχετικής νομοθεσίας, η καλύτερη ενημέρωση για τις πιθανές αρνητικές συνέπειες της αδήλωτης εργασίας και της παραοικονομίας, η ανταλλαγή πληροφοριών και η αύξηση της επικοινωνίας, η συνεργασία μεταξύ αρχών, η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, η αποτελεσματική παρακολούθηση και η επιβολή κυρώσεων, η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης¹¹.

Είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό να βελτιώσουν τα κράτη μέλη τα συστήματα συλλογής πληροφοριών και παρακολούθησης της προόδου στον τομέα αυτό, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης του αντικτύπου των πρωτοβουλιών σε επίπεδο πολιτικής.

2.2.5. *Προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου*

Η επίτευξη του στόχου της Στοκχόλμης για ποσοστό απασχόλησης 50% για τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενους (55-64 ετών) έως το 2010 και του στόχου της Βαρκελώνης για αύξηση κατά πέντε έτη της μέσης ηλικίας συνταξιοδότησης στην ΕΕ έως το 2010 συνιστούν μεγάλες προκλήσεις για την ΕΕ και τα κράτη μέλη. Όπως

¹¹ Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Φεβρουαρίου 2002 (ΕΕ C142 της 14ης Ιουνίου 2002)

αναφέρεται στην κοινή έκθεση για την «Αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και [την] προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου»¹², για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται μια δυναμική, προληπτική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη σημαντικούς στόχους, όπως τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερης ποιότητας θέσεων εργασίας, την ανταμοιβή της εργασίας, την προώθηση υψηλότερου επιπέδου και καλύτερα προσαρμόσιμων δεξιοτήτων στην εργασία και την παροχή πρόσβασης στην εργασία σε όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, η έκθεση ζητεί να δοθεί προτεραιότητα στην κατάρτιση συνολικών στρατηγικών και στην ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών από το κράτος και τους κοινωνικούς εταίρους για την παράταση του επαγγελματικού βίου των εργαζομένων, στη στοχοθετημένη επανεξέταση των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών, σε συνολικότερες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την αμοιβή και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, στην καλύτερη υποστήριξη ατόμων με υποχρεώσεις φροντίδας άλλων και στην επανεξέταση των προσπαθειών για την αποτελεσματική μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν το σχολείο.

2.2.6. Μετανάστευση

Λόγω του φαινομένου της γήρανσης του πληθυσμού και των σχετικών ελλείψεων σε δεξιότητες, η επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας έως το 2010 και στη συνέχεια θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη μορφή και τη δυναμική της μετανάστευσης προς την ΕΕ. Η οικονομική μετανάστευση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των άμεσων ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό σε αρκετούς τομείς. Μακροπρόθεσμα, η μετανάστευση μπορεί να επηρεάσει τη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του φαινομένου της γήρανσης και των δημογραφικών ανισορροπιών καθώς και τον αντίκτυπό τους στην απασχόληση και την οικονομική μεγέθυνση. Η ΕΕ πρέπει να κινητοποιήσει τους ανθρώπινους πόρους που διαθέτει, περιλαμβανομένων των αλλοδαπών εργαζομένων που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ. Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών στην αγορά εργασίας μπορούν επίσης να διαδραματίσουν οι πολιτικές μετανάστευσης. Οι πολιτικές αυτές πρέπει να σχεδιαστούν κατά τρόπο ώστε να στηρίζουν τους μακροπρόθεσμους στόχους ανάπτυξης των χωρών προέλευσης.

Η συνεισφορά των μεταναστών στην απασχόληση και στην οικονομική μεγέθυνση θα εξαρτηθεί από το εάν θα ενσωματωθούν στην αγορά εργασίας και από το εάν θα ενταχθούν με επιτυχία στην κοινωνία. Πρέπει να μειωθεί το χάσμα στα ποσοστά ανεργίας αφενός των υπηκόων της ΕΕ και αφετέρου των μη υπηκόων της ΕΕ. Οι ολοκληρωμένες στρατηγικές για την ένταξη πρέπει να συνδεθούν με μέτρα προσανατολισμένα στην απασχόληση, και πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εξέταση των συνεπειών της μετανάστευσης στις χώρες προέλευσης. Οι στρατηγικές αυτές πρέπει να αντιμετωπίσουν μια σειρά βασικών προκλήσεων, μεταξύ των οποίων την προώθηση της πλήρους απασχόλησης και της συμμετοχής των μεταναστών δεύτερης γενιάς (οι οποίοι πολύ συχνά αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα και τον κίνδυνο της ανεργίας), την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αναγκών των γυναικών μεταναστών και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της αδήλωτης εργασίας (δεδομένου ότι τα δύο φαινόμενα

¹² Βλέπε την Κοινή Έκθεση «Αύξηση της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού και προώθηση της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου» που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, η οποία εγκρίθηκε βάσει του COM(2002) 9 τελικό της 24.01.2002.

συνδέονται στενά μεταξύ τους). Πρέπει επίσης να αναπτυχθούν πολιτικές για την αναγνώριση στους μετανάστες δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ανάλογων με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή τους στην κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική ζωή.

Προτεραιότητα αποτελεί η περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση, περιλαμβανομένης της δημιουργίας ενός διαφανούς, κοινού πλαισίου για την χορήγηση άδειας εισόδου και τις προϋποθέσεις παραμονής των μεταναστών εργαζομένων και για την κινητικότητά τους στο εσωτερικό της ΕΕ.

2.2.7. Προώθηση της προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας

Η ικανότητα των εταιρειών και των εργαζομένων τους να διαχειρίζονται θετικά την αλλαγή θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχία των μελλοντικών πολιτικών για την απασχόληση. Αυτό εξαρτάται από την καλή ισορροπία ευελιξίας και ασφάλειας στην αγορά εργασίας. Πέρα από το ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο εκπονείται από τα κράτη, η συμβολή των διαβουλεύσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων μπορεί να είναι σημαντική στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας.

Η προώθηση της ευελιξίας πρέπει να συνεχιστεί, ιδίως όσον αφορά το ωράριο εργασίας ή τις συμβατικές ρυθμίσεις. Παράλληλα, πρέπει να ληφθούν μέτρα για την πρόληψη του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας μεταξύ διαφορετικών τύπων εργαζομένων και τη διευκόλυνση της μετάβασης από μία μορφή απασχόλησης σε άλλη. Πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η διάδοση πρωτοβουλιών για τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας και την αύξηση της ευελιξίας στο εσωτερικό των εταιρειών.

Το ζήτημα της ασφάλειας πρέπει να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο μιας δυναμικής προσέγγισης, η οποία θα αντανάκλα τη σημαντική συμβολή της πρόσβασης στην κατάρτιση. Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων στην κατάρτιση των ενήλικων εργαζομένων αντιπροσωπεύουν, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, μόλις το 2,3% του συνολικού κόστους της εργασίας. Είναι επιτακτική η ανάγκη αύξησης του ποσοστού αυτού με στόχο την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού, την αύξηση της παραγωγικότητας και την ενθάρρυνση της παράτασης του επαγγελματικού βίου. Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας – περιλαμβανομένης της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία – είναι επίσης απαραίτητη για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας και χρειάζεται ιδιαίτερα για την επίτευξη αύξησης της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, ιδίως για τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Σημαντική προτεραιότητα τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο πρέπει να αποτελέσει επίσης η μείωση του αριθμού των ατυχημάτων στην εργασία και των επαγγελματικών ασθενειών.

2.2.8. Επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και στρατηγικές διά βίου μάθησης

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ανάπτυξη στρατηγικών διά βίου μάθησης. Ωστόσο, είναι πολλά αυτά που πρέπει ακόμη να γίνουν. Η διά βίου μάθηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για καλύτερη ποιότητα στην εργασία και αυξημένη παραγωγικότητα και σημαντικό παράγοντα για τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό και την κοινωνική ένταξη.

Προκειμένου η αντίδραση σε επίπεδο πολιτικής να είναι αποτελεσματική, απαιτείται η συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων, περιλαμβανομένων δημόσιων αρχών, ιδιωτών, επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, ΜΚΟ και φορέων μάθησης. Οι κυβερνήσεις πρέπει να τεθούν επικεφαλής της προσπάθειας δημιουργίας των δομικών στοιχείων για τις στρατηγικές διά βίου μάθησης¹³. Οι δημόσιες δαπάνες πρέπει να επανεξεταστούν προκειμένου να αυξηθούν τα κονδύλια για τη συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου και την αύξηση της αποδοτικότητας των επενδύσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η μείωση των ποσοστών σχολικής αποτυχίας και εγκατάλειψης του σχολείου και η αύξηση του επιπέδου της εκπαίδευσης που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη μελλοντική πρόσβαση στη διά βίου μάθηση, εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για πολλά από τα σημερινά και τα μελλοντικά κράτη μέλη. Επιπλέον, οι δημόσιες αρχές πρέπει να μεριμνούν για την κατάρτιση προτύπων ποιότητας και κινήτρων για τους εργοδότες και για τα άτομα που επιθυμούν να αυξήσουν τον όγκο και την ποιότητα των ιδιωτικών επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

Οι εταιρείες πρέπει να αυξήσουν τις επενδύσεις τους στην κατάρτιση ενηλίκων με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και την παράταση του επαγγελματικού βίου των εργαζομένων. Οι αυξανόμενες ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάρτιση, σε βάρος των εργαζομένων με λιγότερα προσόντα και των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων αποτελεί ζήτημα σοβαρού προβληματισμού. Πρέπει να αντιστραφεί η παρατηρούμενη τάση μείωσης των επενδύσεων των εταιρειών σε κατάρτιση καθώς αυξάνει η ηλικία των εργαζομένων.

Η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής για τα ευρωπαϊκά σημεία αναφοράς στην εκπαίδευση και την κατάρτιση¹⁴ παρέχει σημεία αναφοράς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της ΕΣΑ.

2.2.9. *Ισότητα των δύο φύλων*

Η συνεχής αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας είναι σημαντικός παράγοντας για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας για την απασχόληση, ιδίως μέσω της ενθάρρυνσης των μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών να παρατείνουν τον επαγγελματικό τους βίο και της διευκόλυνσης της συμμετοχής μητέρων με μικρά παιδιά.

Φαίνεται αναγκαία η ενσωμάτωση σε μεγαλύτερο βαθμό της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων σε άλλους τομείς της πολιτικής απασχόλησης, για παράδειγμα μέσω της υιοθέτησης μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, μέσω της συστηματικής αξιολόγησης των επιπτώσεων νέων προτάσεων πολιτικής στα δύο φύλα, της ανάπτυξης θεσμικών μηχανισμών και συστημάτων παρακολούθησης και της αύξησης της κατάρτισης και της ενημέρωσης.

¹³ Αυτά τα δομικά στοιχεία προσδιορίστηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής δια βίου μάθησης», COM (2001) 678 και είναι τα εξής: η συνεργασία, η κατανόηση της ζήτησης για μάθηση, η επαρκής χρηματοδότηση, η διευκόλυνση της πρόσβασης, η δημιουργία μαθησιακής κουλτούρας και η προσπάθεια για αριστεία.

¹⁴ COM(2002)629, της 20.11.2002

Οι πολιτικές απασχόλησης, προκειμένου να αυξηθεί η απασχόληση και να βελτιωθεί η ποιότητα της εργασίας, πρέπει να επικεντρωθούν στις διαρθρωτικές ανισότητες που παρατηρούνται στην αγορά εργασίας. Στις ανισότητες αυτές περιλαμβάνονται οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά τα ποσοστά απασχόλησης, ανεργίας και «μη κανονικών» μορφών απασχόλησης, ο διαχωρισμός ανά τομείς και επαγγέλματα ανάλογα με το φύλο, οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την αμοιβή και η ανεπαρκής παρουσία γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων. Πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ελλιπούς εκπροσώπησης των γυναικών σε τομείς καίριους για τη διαμόρφωση της μελλοντικής κοινωνίας της γνώσης, στους τομείς δηλαδή της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας.

Επιπλέον, είναι σημαντικό οι κατευθυντήριες γραμμές να προωθήσουν ευνοϊκότερες συνθήκες για την ένταξη, την επανένταξη και την παραμονή γυναικών και ανδρών στην αγορά εργασίας. Παραδείγματα αυτών των πολιτικών συμφιλίωσης είναι η δέουσα παροχή ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας για παιδιά και άλλα προστατευόμενα άτομα και η πρόσβαση σε αυτές, η ίση κατανομή των ευθυνών φροντίδας του νοικοκυριού και των προστατευόμενων ατόμων, η ενθάρρυνση των ανδρών να αξιοποιούν τις δυνατότητες λήψης γονικής και άλλης άδειας και η παροχή σε άνδρες και γυναίκες της δυνατότητας ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων.

Από αυτή την άποψη, ιδιαίτερη είναι η σημασία του στόχου της Βαρκελώνης για την παροχή βρεφονηπιακής μέριμνας¹⁵.

2.2.10. Στήριξη της ένταξης και καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας για μειονεκτούντα άτομα

Η ενσωμάτωση των μειονεκτούντων ατόμων στην αγορά εργασίας έχει ιδιαίτερη σημασία για την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας.

Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να προσδιορίζουν τα άτομα ή τις ομάδες που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας (ποσοστά που συνδέονται για παράδειγμα με την ύπαρξη αναπηριών, την εθνοτική καταγωγή, την οικογενειακή κατάσταση, την ηλικία, τον τόπο κατοικίας κλπ.) και να αναπτύσσουν κατάλληλες πολιτικές, βασισμένες, όπου αυτό είναι δυνατό, σε ποσοτικοποιημένους στόχους. Για να γίνει αυτό, θα απαιτηθεί μεγαλύτερη προσπάθεια για τη βελτίωση των συστημάτων συλλογής δεδομένων και της παρακολούθησης της κατάστασης των ατόμων που θεωρείται ότι βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, τηρουμένης πλήρως της αρχής της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Βάσει των υφιστάμενων αξιολογήσεων, οι πολιτικές πρέπει να χρησιμοποιήσουν ένα συνδυασμό καλά στοχοθετημένων ενεργητικών και προληπτικών μέτρων για την αγορά εργασίας, μέτρων για την προώθηση της δημιουργίας κατάλληλων ευκαιριών απασχόλησης, κινήτρων πρόσληψης για τους εργοδότες και μέτρων για την αύξηση της ευαισθητοποίησης. Πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω οι ευκαιρίες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην

¹⁵ Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης περιέχεται ο στόχος να επιδιώξουν τα κράτη μέλη «έως το 2010 την παροχή βρεφονηπιακής μέριμνας για το 90% τουλάχιστον των παιδιών μεταξύ ηλικίας τριών ετών και της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης, και για το 33% τουλάχιστον των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών».

κοινωνική οικονομία ή στους τομείς όπου παρουσιάζονται νέες απαιτήσεις. Βάσει των σχετικών κοινοτικών οδηγιών¹⁶, σημαντική μπορεί επίσης να είναι η συμβολή ενός ευρέος φάσματος συνοδευτικών μέτρων, πολιτικών που καθιστούν την απασχόληση των ενδιαφερομένων εφικτή και μέτρων για την εξάλειψη των διακρίσεων στην αγορά εργασίας.

2.2.11. Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην απασχόληση

Οι ανισότητες όσον αφορά τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας μεταξύ των περιφερειών εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό πρόβλημα. Η αντιμετώπιση των ανισοτήτων αυτών έχει ιδιαίτερη σημασία για την πολιτική για την απασχόληση, καθώς οι περιφέρειες που παρουσιάζουν κακές επιδόσεις δυσχεραίνουν την προσπάθεια επίτευξης των στόχων απασχόλησης της Λισσαβώνας. Είναι επίσης απαραίτητο να καταβληθούν προσπάθειες για τη γεφύρωση των περιφερειακών ανισοτήτων με στόχο την ενίσχυση της συνοχής στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η βελτίωση της ποιότητας του ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω σημαντικών επενδύσεων για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση αποτελεί βασικό παράγοντα για την επίτευξη του στόχου αυτού. Το φάσμα των δεξιοτήτων που διαθέτει το εργατικό δυναμικό διαφέρει σημαντικά από περιφέρεια σε περιφέρεια, και παρατηρείται συγκέντρωση ατόμων με λιγότερες δεξιότητες στις περιφέρειες με κακές επιδόσεις. Στις περιφέρειες αυτές παρατηρούνται επίσης χαμηλά ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων δημιουργίας θέσεων εργασίας και για την ανάπτυξη στρατηγικών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του χάσματος δεξιοτήτων είναι απαραίτητη η δημιουργία εταιρικών σχέσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Σημαντικός είναι επίσης ο ρόλος της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης όσον αφορά τόσο τον εντοπισμό ευκαιριών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσο και τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας μέσω της αντιμετώπισης του χάσματος δεξιοτήτων και των στενώσεων. Τέλος, περισσότερα μπορούν να γίνουν για την ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνικής οικονομίας να συμβάλει στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερης ποιότητας θέσεων εργασίας.

Σε πολλά κράτη μέλη, οι μισθολογικές συμβάσεις χρειάζεται να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά την παραγωγικότητα και τις συνθήκες της αγοράς εργασίας.

2.3. Εκτέλεση και διακυβέρνηση

Η αξιολόγηση της πρώτης πενταετίας εφαρμογής της ΕΣΑ αποκάλυψε την προστιθέμενη αξία της μεθόδου συντονισμού πολιτικής που εφαρμόζεται στον τομέα της απασχόλησης και υπογράμμισε τη σημασία της καλύτερης διακυβέρνησης ως βασικού ζητήματος για το μέλλον. Στο ψήφισμά του του Σεπτεμβρίου 2002, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε την ανάγκη καλύτερης ολοκλήρωσης της ΕΣΑ με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πολιτικές της αγοράς εργασίας στα κράτη μέλη

¹⁶ Οδηγία 2000/43 ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και οδηγία 2000/78 ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000.

και με τις πολιτικές του ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, το Κοινοβούλιο ζήτησε τη μεγαλύτερη συμμετοχή εθνικών κοινοβουλίων, τοπικών φορέων, ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών στην ευρωπαϊκή διαδικασία για την απασχόληση και την ισχυρότερη δέσμευση των κοινωνικών εταίρων.

Η βελτίωση της εκτέλεσης της ΕΣΑ πρέπει επομένως να αποτελέσει βασική προτεραιότητα της επόμενης γενιάς κατευθυντήριων γραμμών.

2.3.1. Αποτελεσματικές και αποδοτικές υπηρεσίες εκτέλεσης

Η επιτυχής εκτέλεση των πολιτικών απασχόλησης εξαρτάται από μια σειρά λειτουργικών υπηρεσιών. Αυτό αναγνωρίστηκε σαφώς κατά τις πρόσφατες ενταξιακές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο των οποίων δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη «θεσμική ανάπτυξη» ως μέρος του «κοινοτικού κεκτημένου».

Οι υπηρεσίες εκτέλεσης, των οποίων ο ρόλος στο πλαίσιο της ΕΣΑ είναι ιδιαίτερα σημαντικός, περιλαμβάνουν συγκεκριμένα:

- Τις υπηρεσίες απασχόλησης: η ύπαρξη σύγχρονων υπηρεσιών απασχόλησης είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή ενεργητικών και προληπτικών στρατηγικών που περιλαμβάνουν διαχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων. Οι εν λόγω υπηρεσίες είναι επίσης επιφορτισμένες με το καθήκον της αντιστοίχισης της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας. Αυτό γίνεται κυρίως μέσω της προώθησης της διαφάνειας στις αγορές εργασίας σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, καθώς και κοινοτικό επίπεδο για τη διευκόλυνση της κινητικότητας των εργαζομένων. Οι υπηρεσίες απασχόλησης είναι επίσης συχνά αρμόδιες για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.
- Τις υπηρεσίες κοινωνικής επανένταξης οι οποίες, μεταξύ άλλων, ασχολούνται και με την ένταξη στην αγορά εργασίας. Η εμπειρία δείχνει ότι υπάρχει ανάγκη για στενή συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών για την αποφυγή της ανάπτυξης συστημάτων δύο επιπέδων ανάλογα με την κατάσταση των ατόμων που αναζητούν εργασία και για την αναζήτηση μεθόδων ένταξης.
- Τις υπηρεσίες κατάρτισης οι οποίες, βασιζόμενες σε μια αγορά που συνδυάζει το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, πρέπει να παρέχουν ποιοτική κατάρτιση, προσαρμοσμένη στις ατομικές ανάγκες και να μεριμνούν για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες.
- Τις επιθεωρήσεις εργασίας οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας και να επιβάλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις σημαντικών παρατυπιών, περιλαμβανομένης της αδήλωτης εργασίας.

2.3.2. Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης προέτρεψε «τους κοινωνικούς εταίρους να θέσουν τις στρατηγικές τους, οι οποίες εφαρμόζονται σε διάφορα επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό) και τομείς, στην υπηρεσία της στρατηγικής και των στόχων της Λισσαβώνας και, προς το σκοπό αυτό, να καταρτίζουν ετησίως έκθεση των προσπαθειών τους τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσον αφορά τα προγράμματα για την απασχόληση, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και να την υποβάλουν απευθείας στην κοινωνική σύνοδο κορυφής». Τόνισε επίσης ότι στη

νέα, μεταρρυθμισμένη ΕΣΑ, πρέπει «να ενισχυθεί ο ρόλος και η ευθύνη των κοινωνικών εταίρων στην υλοποίηση και την παρακολούθηση των κατευθυντήριων γραμμών¹⁷».

Σύμφωνα και με την κοινή δήλωση των κοινωνικών εταίρων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken, στις 28 Νοεμβρίου 2002 εγκρίθηκε ένα πολυετές πρόγραμμα εργασίας για την αντιμετώπιση μιας σειράς σημαντικών ζητημάτων για τη στήριξη της στρατηγικής της Λισσαβώνας τη χρονική περίοδο 2003-2005. Το εν λόγω πρόγραμμα εργασίας θα καλύπτει την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις δράσεις των κοινωνικών εταίρων στα κράτη μέλη για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση καθώς και άλλες σχετικές πρωτοβουλίες στους τομείς της ισότητας των δύο φύλων, της αντιμετώπισης του άγχους και της παρενόχλησης, της παράτασης του επαγγελματικού βίου και της κινητικότητας, της τηλεργασίας, της αδήλωτης εργασίας και της διαχείρισης των κοινωνικών συνεπειών της οικονομικής αλλαγής. Στο Λάκεν οι κοινωνικοί εταίροι εξέφρασαν επίσης την επιθυμία τους για αντικατάσταση της μόνιμης επιτροπής για την απασχόληση και την ίδρυση ενός τριμερούς συντονιστικού οργάνου για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η Επιτροπή αποδέχθηκε την πρόταση αυτή προτείνοντας την ετήσια σύγκληση μιας τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση τις παραμονές του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Με την επιφύλαξη του σεβασμού της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, θα ήταν καλό:

- Να κληθούν τα κράτη μέλη να βασίσουν τις πολιτικές τους για την απασχόληση σε μια ισχυρή εταιρική σχέση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κάθε επίπεδο, από το στάδιο του σχεδιασμού πολιτικών έως το στάδιο της υλοποίησης, της υποβολής εκθέσεων και της αξιολόγησης.
- Να κληθούν οι κοινωνικοί εταίροι σε εθνικό επίπεδο να συμβάλουν στην επιτυχή υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών σε όλους τους τομείς ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες από τις προτεραιότητες των κατευθυντήριων γραμμών, όπως η οικονομική αναδιάρθρωση, η παράταση του επαγγελματικού βίου, το ανθρώπινο κεφάλαιο και η διά βίου μάθηση¹⁸, η οργάνωση της εργασίας και η ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας, η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την αμοιβή ή η καταπολέμηση των διακρίσεων.
- Να κληθούν οι κοινωνικοί εταίροι σε κοινοτικό επίπεδο να συμβάλουν στην επιτυχία της στρατηγικής, ιδίως μέσω του κοινού προγράμματος εργασίας τους και της συνεισφοράς τους στην τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση.

2.3.3. *Κινητοποίηση όλων των σχετικών φορέων*

Η πρώτη γενιά κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση επιδίωξε την προώθηση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων φορέων στην ΕΣΑ, ιδίως δε των κοινωνικών εταίρων και των περιφερειακών αρχών. Έχει σημειωθεί σημαντική

¹⁷ Στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, παραγράφος 29 και 30.

¹⁸ Να κληθούν οι κοινωνικοί εταίροι να υλοποιήσουν το συμφωνηθεί κοινό πλαίσιο δράσεων για τη διά βίου ανάπτυξη προσόντων και ικανοτήτων.

πρόοδος όσον αφορά την ανάπτυξη μιας πραγματικής περιφερειακής διάστασης, αλλά η κοινωνία των πολιτών εξακολουθεί να απουσιάζει από τη διαδικασία. Επιπλέον, τα εθνικά σχέδια δράσης πολύ συχνά αντιμετωπίζονται ως «ιδιοκτησία» συγκεκριμένων υπουργείων με αποτέλεσμα την μη πλήρη ή συνεκτική ενσωμάτωσή τους στο συνολικό πλαίσιο εθνικής πολιτικής, γεγονός που ορείλεται εν μέρει και στη μη συμμετοχή των κοινοβουλίων στη διαδικασία.

Τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνονται να διαδίδουν πιο στοχοθετημένες πληροφορίες σχετικά με τους στόχους και τις διαδικασίες της ΕΣΑ, αυξάνοντας έτσι την προβολή της καθώς και την επιθυμία και την ικανότητα των ενδεχόμενων ενδιαφερόμενων φορέων να συμμετέχουν στη διαδικασία. Τα κράτη μέλη πρέπει να επιδιώξουν, να ενθαρρύνουν και να υποστηρίζουν την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων (περιλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών) και των κατάλληλων επιπέδων του πολιτικού κόσμου και της διοίκησης στην ανάπτυξη και την υλοποίηση εθνικών στρατηγικών. Πρέπει να ενθαρρυνθεί και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη τοπικών και περιφερειακών στρατηγικών για την απασχόληση βασισμένων σε εταιρικές σχέσεις. Τα εθνικά σχέδια δράσης πρέπει να ενσωματωθούν πλήρως στο εθνικό πλαίσιο λήψης αποφάσεων με στόχο να αυξηθεί η συνεκτικότητα και η συνέπεια. Πρέπει επίσης να επιδιωχθεί η διάδοση ορθών πρακτικών που εφαρμόζονται σε ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως δε όσον αφορά την κοινοβουλευτική συμμετοχή στη διαδικασία.

2.3.4. *Επαρκής χρηματοδότηση*

Για την αποτελεσματικότητα της ΕΣΑ, πρέπει να προβλέπεται η επαρκής χρηματοδότηση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Η μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινοβουλίων στη διαδικασία των εθνικών σχεδίων δράσης θα διευκολύνει την καλύτερη ολοκλήρωση των στρατηγικών για την απασχόληση στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής και οι προτεινόμενες αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα, σύμφωνα με τη συμφωνία απλοποίησης, θα καταστήσουν δυνατή την καλύτερη ενσωμάτωση στην εθνική διαδικασία του προϋπολογισμού, καθώς τα εθνικά σχέδια δράσης θα οριστικοποιούνται το φθινόπωρο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου του 1999 θέσπισε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) ως βασικό μέσο χρηματοδότησης για τη στήριξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Ωστόσο, το ΕΚΤ και τα λοιπά διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να εστιάσουν περισσότερο την προσοχή τους στην εκτέλεση της ΕΣΑ. Η πρόκληση σήμερα είναι να διασφαλιστεί ότι τα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των περιφερειακών και των εθνικών αγορών εργασίας και ότι εξακολουθούν να λαμβάνουν επαρκή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Η ενδιάμεση αξιολόγηση των προγραμμάτων, η οποία έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί το 2003, αποτελεί την πρώτη ευκαιρία επανεξέτασης και, όπου αυτό απαιτείται, ανακατεύθυνσης των προγραμμάτων με στόχο την καλύτερη υλοποίηση των προτεραιοτήτων των εθνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση και την καλύτερη αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αδυναμιών της αγοράς εργασίας κάθε χώρας.

*

Η παρούσα ανακοίνωση στηρίζει και συμπληρώνει την εαρινή έκθεση της Επιτροπής, που αποτελεί τη συνεισφορά της Επιτροπής στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μπορεί να αποτελέσει τη βάση για ευρείες διαβουλεύσεις με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς και με το σύνολο των ενδιαφερόμενων φορέων κατά το διάστημα πριν από την σύνοδο κορυφής. Βάσει των προαναφερθεισών διαβουλεύσεων και των συμπερασμάτων του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει επίσημη πρόταση για τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συστάσεις για την απασχόληση τον Απρίλιο του 2003.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΙΘΑΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΔ

ΔΕΙΚΤΗΣ	Τρέχοντες στόχοι σε επίπεδο ΕΕ (2010)	Τρέχουσα κατάσταση στην ΕΕ	Στόχοι για την νέα ΕΣΔ (2010) ⁹
Πλήρης απασχόληση			
➤ Ποσοστά απασχόλησης-στόχοι της Στοκχόλμης και της Λισσαβώνας -Συνολικά -Γυναίκες -Μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι	Στόχοι Λισσαβώνας και Στοκχόλμης 67% (2005), 70% 57% (2005), 60% 50%	64,5% (2001), 55% (2001), 38,8% (2001)	
➤ Ετήσια αύξηση της προσφοράς ανθρώπινου δυναμικού στην ΕΕ		0,7% (μέση ετήσια αύξηση 1995-2001)	
Ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για τους άνεργους			
➤ Πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας	Παροχή σε κάθε νέο και ενήλικο άνεργο της ευκαιρίας για μια νέα αρχή πριν συμπληρωθεί διάστημα έξι και δώδεκα μηνών αντίστοιχα (κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση)	5 κράτη μέλη συμμορφώνονται πλήρως (Σχέδιο JER2002, COM(2002) 621)	
➤ Ποσοστό ανέργων που συμμετέχουν σε ενεργητικά μέτρα	20% (κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση)	Μέσος όρος 33% (2001) Τρία κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις 51% (2001)	
➤ Μείωση του ποσοστού ανεργίας των νέων		7,1% μέσος όρος ΕΕ 2001 Μέσος όρος των 3 κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις 3% (1997 - 2001)	

⁹ Κατάλληλοι στόχοι είναι δυνατόν να καθοριστούν μετά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για σχετικά θέματα που προσδιορίζονται μεταξύ των τομέων που αναφέρονται στον πίνακα αυτό.

➤ Μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας		3,1% μέσος όρος ΕΕ 2001 Μέσος όρος των 3 κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις 1% (1997 - 2001)	
---	--	---	--

Ανταμοιβή της εργασίας			
➤ Μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των χαμηλόμισθων	Τα κράτη μέλη θα καθορίσουν εθνικούς στόχους (κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση)	37,8%	
➤ Μείωση του αριθμού των φτωχών εργαζομένων ³⁰ ως ποσοστού του ενεργού πληθυσμού (απασχολούμενων και αυτοαπασχολούμενων)		Εργαζόμενοι: 6% Αυτοαπασχολούμενοι: 17% (1997)	
Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας			
➤ Ρυθμός δημιουργίας επιχειρήσεων			
➤ Ποσοστό επιβίωσης επιχειρήσεων			
Μεταμόρφωση της αδήλωτης εργασίας σε κανονική απασχόληση			
➤ Μείωση της αδήλωτης εργασίας		Σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών	
Προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου			
➤ Αύξηση της μέσης ηλικίας συνταξιοδότησης	Αύξηση κατά 5 έτη, δηλ. στα 65 έτη	59,9 έτη	
Μετανάστευση			
➤ Μείωση της διαφοράς στα επίπεδα ανεργίας μεταξύ υπηκόων της ΕΕ και μη υπηκόων της ΕΕ		8.3 ποσοστιαίες μονάδες	
Προώθηση της προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας			
➤ Μείωση του χάσματος όσον αφορά την			

³⁰ Ως φτωχοί εργαζόμενοι ορίζονται τα άτομα που εργάζονται και των οποίων το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα δεν υπερβαίνει το 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος. Ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού διά του «ισοδύναμου μεγέθους» του.

πρόσβαση στην κατάρτιση εργαζομένων με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή με σύμβαση περιορισμένου χρόνου σε σχέση με τους εργαζόμενους με συμβάσεις αορίστου χρόνου/πλήρους απασχόλησης			
➤ Επενδύσεις επιχειρήσεων στην κατάρτιση ενηλίκων εργαζομένων		2,3% (1999) του συνολικού κόστους της εργασίας	
➤ Αριθμός ατυχημάτων στην εργασία και επαγγελματικών ασθενειών ανά 100.000 εργαζόμενους		Στοιχεία δεικτών (1994 = 100, 1999 = 90)	

Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και στρατηγικές διά βίου μάθησης²¹			
➤ Μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης του σχολείου	10% σε επίπεδο ΕΕ και μείωση στο μισό του ποσοστού του 2000 σε κάθε κράτος μέλος	19,4%	
➤ Αύξηση του μορφωτικού επιπέδου των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	80%	63,8%	
➤ Συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση	15% σε επίπεδο ΕΕ και κανένα κράτος μέλος κάτω του 10%	8,4%	
➤ Κατά κεφαλήν επενδύσεις σε ανθρώπινους πόρους	Σημαντικές ετήσιες αυξήσεις. Οι στόχοι θα καθοριστούν σε εθνικό επίπεδο		
Ισότητα των δύο φύλων			
➤ Ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την -Απασχόληση -Ανεργία		18 ποσοστιαίες μονάδες 2,3 ποσοστιαίες μονάδες	
➤ Ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την αμοιβή		16% (1998)	
➤ Ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την παρουσία σε διευθυντικές θέσεις		7 ποσοστιαίες μονάδες (1998)	
➤ Κάλυψη των υπηρεσιών φροντίδας παιδιών ηλικίας 0-3 ετών	33%	7-70%	
➤ Κάλυψη των υπηρεσιών φροντίδας παιδιών ηλικίας από τριών ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής φοίτησης στο σχολείο	90%	50-90%	
Στήριξη της ένταξης και της			

²¹ Η Επιτροπή πρότεινε τους στόχους αυτούς στο πλαίσιο της ανακοίνωσής της για τα ευρωπαϊκά σημεία αναφοράς για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, COM(2002) 629.

καταπολέμησης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας σε βάρος μειονεκτούντων ατόμων			
➤ Μείωση του χάσματος όσον αφορά τα ποσοστά ανεργίας των μειονεκτούντων ατόμων (π.χ. εθνικές μειονότητες, άτομα με ειδικές ανάγκες)	Τα κράτη μέλη θα καθορίσουν εθνικούς στόχους (κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση)		

Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στον τομέα της απασχόλησης			
➤ Εξομοίωση των ποσοστών απασχόλησης στις διάφορες περιφέρειες		Για στοιχεία βλέπε την εαρινή έκθεση του 2003	

Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΑΣ : μοιραζόμαστε το μέλλον σε μία Κοινότητα Αξιών με πλήρη Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή

Μοιραζόμαστε το μέλλον σε μια κοινότητα αξιών.

Το μέλλον αυτό απαιτεί την προσπάθεια όλων, την συμμετοχή όλων, την ένταξη όλων. Σε ένα κόσμο που αλλάζει, η προσήλωση στις σταθερές αυτές αξίες είναι η εγγύηση ότι το όραμα θα είναι η αυριανή πραγματικότητα.

Η στρατηγική της Λισσαβόνας προτάσσει το όραμα μιας Ευρώπης που κατακτά την πρωτοπορία επειδή προωθεί το συγκριτικό της πλεονέκτημα – τον ανθρώπινο παράγοντα. Αυτό εξειδικεύεται στην ισότιμη και ισορροπημένη πρόοδο στην απασχόληση – μέσω της επιδίωξης της πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης – και στην κοινωνική συνοχή – αναγνωρίζοντας τον ρόλο της ως κρίσιμου παράγοντα στη διαδικασία της ανάπτυξης. Η επιτυχία της στρατηγικής για την εξασφάλιση Ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, βασίζεται στην συμμετοχή όλων στην διαμόρφωση και υλοποίηση της στρατηγικής αυτής, αναγνωρίζοντας τις επιμέρους ιδιαιτερότητες ως παράγοντες εμπλουτισμού της.

Τρία χρόνια μετά την Λισσαβόνα, μας προσφέρεται η ευκαιρία να επιβεβαιώσουμε τις στρατηγικές της επιλογές, να βελτιώσουμε την εστίαση της, να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες που παρέχονται από την παρουσία των νέων μελών, με σαφήνεια στα μηνύματα, με βελτίωση της αποτελεσματικότητας και με την προώθηση της επιθυμητής και αναγκαίας ισορροπίας.

- Στην Απασχόληση, η πρόκληση έγκειται στη διαμόρφωση νέας αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης.
- Στην Κοινωνική Συνοχή, τα τρία τελευταία χρόνια συντελούνται ξεχωριστές διαδικασίες σε κάθε κράτος μέλος στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, των συντάξεων και της πολιτικής υγείας για όλους καθώς και της φροντίδας των ηλικιωμένων. Αυτό αποτέλεσε αφετηρία για πρόοδο, αλλά τίθεται το ερώτημα αν και με ποιο τρόπο οι διαδικασίες αυτές αποτελούν παράγοντα εμπλουτισμού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου, ώστε κατά ενιαίο τρόπο να μπορεί η κοινωνική προστασία να συντελέσει καταλυτικά στην ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική συνοχή της Ευρώπης και, συνακόλουθα, στην ευημερία των Ευρωπαίων πολιτών.

1. Ο εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου

Η Ελληνική Προεδρία θεωρεί, σύμφωνα και με την στρατηγική της Λισσαβόνας, ότι ο **εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου**, αποτελεί μία ύψιστη προτεραιότητα. Ενόψει ιδιαιτέρως της διεύρυνσης και των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την μεγέθυνση των κινδύνων των οικονομικών ανισοτήτων, η ύπαρξη ισχυρής κοινωνικής στρατηγικής είναι αναγκαία. Οι νέες προκλήσεις, όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού και οι περιφερειακές ανισότητες, οι διακρίσεις ως προς το φύλο και τις ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες και η συνεχιζόμενη εισροή μεταναστών απαιτούν λύσεις αποτελεσματικές για τις κοινωνίες και τις οικονομίες της Ευρώπης. Ο απαιτούμενος εκσυγχρονισμός αφορά τις πολιτικές για την απασχόληση και τις πολιτικές στην κοινωνική προστασία και πρόνοια. Είναι φανερό ότι η μη

ύπαρξη αποδοτικής κοινωνικής πολιτικής προκαλεί εκτός του κοινωνικού και σοβαρό οικονομικό κόστος.

2. Η υπεράσπιση των στόχων της Λισσαβόνας

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας όρισε, μεταξύ άλλων, ως στόχο για το 2010 το ποσοστό απασχόλησης στην Ε.Ε το 70 % συνολικά και 60 % για τις γυναίκες και τον παράλληλο εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης (2001) συμπλήρωσε τους στόχους της Λισσαβόνας με ενδιάμεσους στόχους για το ποσοστό απασχόλησης έως το 2005: 67 % συνολικά και 57 % για τις γυναίκες. Επιπλέον, τέθηκε ο νέος στόχος του 50% για το ποσοστό απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων (για το 2010). Προηγούμενα Ευρωπαϊκά Συμβούλια έχουν εξειδικεύσει ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους, μέσα και διαδικασίες για την Απασχόληση και την Κοινωνική Συνοχή στα πλαίσια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Στην διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας είναι ανάγκη να επιβεβαιωθεί η εμπιστοσύνη και η εμμονή στην Στρατηγική της Λισσαβόνας αλλά ταυτόχρονα να ενισχυθεί, σε συνθήκες οικονομικής επιβράδυνσης και με δεδομένη την επικείμενη διεύρυνση, η αποτελεσματικότητα της. Εν κατακλείδι, χρειάζεται ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού άξονα της Λισσαβόνας διότι πέραν της αυθύπαρκτης σημασίας του συνδέεται άρρηκτα με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Οικονομίας.

3. Αναθεώρηση της ΕΣΑ και Συγχρονισμός Οικονομικής Πολιτικής και Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης

Όσον αφορά την Αναθεώρηση της ΕΣΑ και τον Συγχρονισμό Οικονομικής Πολιτικής και ΕΣΑ, και στην βάση της συμφωνίας που επετεύχθη στη διάρκεια της Δανικής Προεδρίας, η Ελληνική Προεδρία υποστηρίζει την ανάγκη αυτονομίας, συντονισμού και συμπληρωματικότητας μεταξύ των δύο διαδικασιών, με κυρίαρχο το ρόλο του Συμβουλίου Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων στην πολιτική Απασχόλησης και του Συμβουλίου Οικονομίας και Οικονομικών στην Οικονομική Πολιτική. Ο συγχρονισμός τους θεωρείται αναγκαίος ώστε να βελτιωθεί η συνεκτικότητα και η αποτελεσματικότητα των πολιτικών με στόχο και την αύξηση της Απασχόλησης.

Αναθεώρηση

Το Εαρινό Συμβούλιο επί Ελληνικής Προεδρίας θα ασχοληθεί συνολικά με την κατεύθυνση της Αναθεώρησης της ΕΣΑ. Προτεραιότητα δίνεται στην ανάγκη απλοποίησης της ΕΣΑ χωρίς να αποδυναμωθεί το περιεχόμενό της. Η ΕΣΑ με αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, αλλά και των διαφοροποιήσεων που θα προκύψουν από τη διεύρυνση θα πρέπει να επιτύχει τον στόχο για περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Τις θέσεις εργασίας πρέπει να τις χαρακτηρίζει η ποιότητα στην εργασία με έμφαση στην ισορροπία μεταξύ ευελιξίας & ασφάλειας σε συνάρτηση με την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής. Θα πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για περισσότερες και αποτελεσματικότερες επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, με συμμετοχή του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας και ουσιαστική και ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών

εταίρων. Παράλληλα θα επιδιώξουμε την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας –ιδιαιτέρως των νέων και των γυναικών – και την στήριξη των ΜΜΕ. Η μείωση της ανεργίας, η άμβλυνση του χάσματος μεταξύ των δύο φύλων και των εν γένει ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, η ένταξη και η απασχόληση των μεγάλης ηλικίας ανέργων όπως η αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από την παραοικονομία, η αδήλωτη εργασία καθώς και η ένταξη των μεταναστών είναι θέματα που θα μας απασχολήσουν ιδιαίτερα.

Παράλληλα δίνουμε προτεραιότητα στην μεγαλύτερη κινητοποίηση και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της ΕΣΑ. Όσον αφορά τις νέες κατευθυντήριες γραμμές θα εξετασθεί αφενός ο αριθμητικός περιορισμός τους και η βελτίωση των στοχεύσεων και της αποτελεσματικότητάς τους, χωρίς να θιγεί το ευρύ πεδίο εφαρμογής της ΕΣΑ. Αφετέρου θα εξεταστεί η ετήσια παρακολούθηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης που θα εστιάζει στην εφαρμογή και θα συνδέεται με την Στρατηγική της Λισσαβόνας με βάση μεσοπρόθεσμους ορίζοντες προγραμματισμού.

4. Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή: Υπεράσπιση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου

Η Ελληνική Προεδρία αναγνωρίζει την ανάγκη υιοθέτησης **Ενιαίας Διαδικασίας της Πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή στην ΕΕ**, που θα περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους πολιτικές και τους στόχους τους.

Με δεδομένη την ανάγκη ο άξονας της Κοινωνικής Συνοχής της Διαδικασίας της Λισσαβόνας να συμβάλλει ουσιαστικά στην ενθάρρυνση της προσπάθειας για Ανταγωνιστικότητα και

Απασχόληση στην Ευρώπη, θεωρούμε επιθυμητή την απλοποίηση και την ενοποίηση των διαδικασιών -είτε βρίσκονται σε εξέλιξη είτε σχεδιάζονται- για την κοινωνική ένταξη, τις συντάξεις, την υγεία, την μακροχρόνια φροντίδα των ηλικιωμένων σε μία πορεία προς την ενιαία ανοικτή μέθοδο συντονισμού. Μια τέτοια πρωτοβουλία σέβεται την αρχή της επικουρικότητας αλλά και αναδεικνύει την προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεών μας καθώς και τις κοινές αρχές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου.

Η Ελληνική Προεδρία προτίθεται να δώσει έμφαση στις εξής κατευθύνσεις:

- Την ανάδειξη της κατάρτισης από τα Κράτη Μέλη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την κοινωνική ένταξη μέσω μεταξύ άλλων της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και της κοινωνίας των πολιτών. Η παρακολούθηση της προόδου με βάση τους δείκτες θα πρέπει να διασφαλίζει ταυτόχρονα την ποιότητα ζωής των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.
- Την επιβεβαίωση του τρίπτυχου του Λάκεν « **Επάρκεια - Βιωσιμότητα - Εκσυγχρονισμός**» για τα ασφαλιστικά συστήματα και την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων των συνταξιοδοτικών συστημάτων, ώστε να ανταποκριθούν στις μελλοντικές προκλήσεις μεταξύ άλλων της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού. Βασική επιδίωξη αποτελεί η εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας μέσω και της μεγαλύτερης συμμετοχής στην αγορά εργασίας και της αποθάρρυνσης της πρόωρης συνταξιοδότησης (ενεργό γήρανση). Παράλληλα θα γίνει προσπάθεια για τη διερεύνηση της σχέσης αλληλοστήριξης μεταξύ επάρκειας βιωσιμότητας και εκσυγχρονισμού λαμβάνοντας υπόψη τις κοινές πολιτισμικές και κοινωνικές αξίες των πολιτών, όπως

αυτές αναδείχθηκαν ιστορικά. Σημείο κλειδί, αποτελεί η επιτυχής προσαρμογή των ασφαλιστικών συστημάτων στα νέα δεδομένα της αγοράς εργασίας και σε αποδοτικές πρακτικές και τρόπους διαχείρισης, μέσα όμως από διαδικασίες τριμερούς διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους.

- Την εξασφάλιση συνέργιας μεταξύ κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων που θα μπορούσε να εγγυηθεί η συνέχιση της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στο ζήτημα των συντάξεων. Στο πλαίσιο αυτό σημαντικό ρόλο θα παίζει η αποτύπωση της προόδου που έχει γίνει στα Κράτη Μέλη, όσον αφορά στις στρατηγικές κατευθύνσεις για τις μεταρρυθμίσεις και η διατύπωση των αρχών που διέπουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα, όπως αυτές διατυπώθηκαν στις εκθέσεις στρατηγικής.
- Το συνυπολογισμό του συστήματος υγείας ως τμήμα της κοινωνικής πολιτικής, όπως προκύπτει από τα ερωτηματολόγια για το σύστημα υγείας και τη μακροχρόνια φροντίδα των ηλικιωμένων.
- Τον εντοπισμό κοινών σημείων και συνεργιών μεταξύ των ανωτέρω διαδικασιών αλλά και άλλων όπως αυτών των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση, για παράδειγμα διασύνδεση απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας.
- Την ένταξη των θεμάτων φύλου στις λοιπές πολιτικές της ΕΕ καθώς και στις υπόλοιπες συνθέσεις του Συμβουλίου (Gender mainstreaming για το οποίο η Ελληνική Προεδρία, θα προτείνει να υπάρξει ετήσια επισκόπηση των θεμάτων στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο).

- Τέλος με αφορμή την ανακήρυξη του 2003 ως Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες η Ελληνική προεδρία προτίθεται να συμβάλλει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης , στην διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών σε όλους τους τομείς και στον εντοπισμό και τον περιορισμό ως την εξάλειψη των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες.

Η διαδικασία ενδιάμεσης επισκόπησης της Ατζέντας Κοινωνικής Πολιτικής 2000-2005 εντός του 2003, παρέχει την δυνατότητα να συμμετάσχουν όλοι οι συντελεστές της κοινωνικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε έναν ανοικτό και αποδοτικό διάλογο που σύμφωνα με τον ευρύτερο προσανατολισμό της Ελληνικής Προεδρίας είναι δυνατόν να συμβάλλει προς την υιοθέτηση **Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική πολιτική.** Χωρίς την αναστολή της προόδου των επιμέρους διαδικασιών που είναι σε εξέλιξη θα πρέπει πρώτα να συμφωνήσουμε στο επιθυμητό, μετά να εξεταστούν η τυχόν αναθεώρηση και η κωδικοποίηση των διαδικασιών με παράλληλη ανταλλαγή πληροφοριών και τέλος να οριστούν οι διαδικασίες υλοποίησης της ανοικτής μεθόδου συντονισμού.

Το Νομοθετικό Έργο

Η Ελληνική Προεδρία καλείται να συμβάλει στην ομαλή πρόοδο του νομοθετικού έργου της ΕΕ με την προαγωγή συμφωνιών για σειρά θεμάτων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- Οι Όροι εργασίας των εργαζομένων με καθεστώς προσωρινής απασχόλησης. Νομική βάση: Άρθρο 137 παρ. 2 και άρθρο 251 της ΣΕΕ.
- Η Πρόταση Κανονισμού του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, όσον αφορά τα κεφάλαια 2 “αναπηρία” και 3 “συντάξεις γήρατος και επιζώντων” καθώς επίσης και το κεφάλαιο 8 για τις “ειδικές παροχές” (μη ανταποδοτικές παροχές) του Τίτλου ΙΙΙ. Νομική βάση: Άρθρο 42 και άρθρο 251 της ΣΕΕ.
- Η Επέκταση του Κανονισμού 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών (και στους βοηθούς των βουλευτών του Ε. Κοινοβουλίου). Νομική βάση: άρθρο 63 παρ.4 και άρθρο 67 της ΣΕΕ.
- Η θεσμοθέτηση της Τριμερούς Κοινωνικής Συνόδου Κορυφής. Νομική βάση: Άρθρο 209 η 308 της ΣΕΕ.
- Η Ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης υγείας. Νομική βάση: Άρθρο 42 και άρθρο 251 της ΣΕΕ.
- Η Πρόταση οδηγίας για τα Ευρωπαϊκά Σωματεία όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων. Νομική βάση: Άρθρο 44 και άρθρο 251 της ΣΕΕ.
- Η Πρόταση για τη ρύθμιση των κανόνων που θα διέπουν το ρόλο των εργαζομένων στις υποθέσεις των Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Εταιριών. Παραμένει σε εκκρεμότητα το θέμα της νομικής βάσης.
- Η Πρόταση Οδηγίας του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που οφείλονται

στην έκθεση τους σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Νομική βάση: Άρθρο 137 παρ.2 και 251 της ΣΕΕ.

- Η Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την συγκρότηση Συμβουλευτικής Επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον χώρο εργασίας. Νομική βάση: Άρθρο 202 της ΣΕΕ.
- Η Πρόταση Οδηγίας περί ίσης μεταχείρισης σε τομείς άλλους από αυτούς της απασχόλησης και του επαγγέλματος, με βάση το άρθρο 13 της Συνθήκης.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΑΤΥΠΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΝΑΥΠΑΛΙΟ 23-24-25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2003

***Η Ευρώπη μας: μοιραζόμαστε το μέλλον σε μια κοινότητα αξιών με
πλήρη απασχόληση και κοινωνική συνοχή***

Υποστηρικτικό κείμενο για τη συζήτηση

1. Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

A. Το πλαίσιο και οι στόχοι της πολιτικής μας

Πέντε χρόνια μετά τη θέσπιση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης (ΕΣΑ), γνωστής σε εμάς και ως διαδικασία του Λουξεμβούργου, βρισκόμαστε μπροστά στην πρόκληση της αναθεώρησής της και του καλύτερου συγχρονισμού της με μακρο-οικονομική πολιτική της Ένωσης και των κρατών-μελών. Με δεδομένη την διεύρυνση της Ευρώπης μας, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, στόχος μας οφείλει να είναι η υιοθέτηση μιας αναθεωρημένης στρατηγικής, η οποία θα αποτελεί βασικό μας εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Στα χρόνια που προηγήθηκαν η ΕΣΑ συνέβαλε στις θετικές επιδόσεις της Ε.Ε. στο πεδίο της απασχόλησης στη μείωση της ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας, με την ταχύτερη ανταπόκριση των αγορών εργασίας στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές. Παρά την επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος μετά το 2001 και τη συνακόλουθη οικονομική επιβράδυνση, τα τελευταία χρόνια οι Ευρωπαϊκές Αγορές Εργασίας δημιουργούν θέσεις απασχόλησης με πολύ ταχύτερους ρυθμούς από ότι τις τελευταίες δεκαετίες. Αυτό είναι αποτέλεσμα όχι μόνο των μεταρρυθμίσεων στις αγορές εργασίας αλλά και των άλλων θετικών πρωτοβουλιών των Κρατών-Μελών σε τομείς πολιτικής που συνδέονται με την απασχόληση. Ωστόσο, η σημαντική αύξηση της απασχόλησης δεν συνοδεύτηκε πάντα με την αύξηση της παραγωγικότητας και με τη βελτίωση της ποιότητας, ενώ υπάρχει προβληματισμός για το ενδεχόμενο αναζωπύρωσης της ανεργίας, ενόψει των διεθνών εξελίξεων και της επαιτούμενης ύφεσης. Επίσης, η αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας, της φτώχειας και του αποκλεισμού, καθώς και η ενεργός ένταξη του ανθρώπινου δυναμικού που προκύπτει από τις μεταναστευτικές ροές απαιτούν μεγαλύτερη προσπάθεια στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Σήμερα λοιπόν επιβάλλεται η εμμονή και η προσήλωση μας στους στόχους της Λισσαβόνας με βασικό εργαλείο την ΕΣΑ την οποία καλούμαστε να αναθεωρήσουμε. Η εμπειρία των τελευταίων ετών αποδεικνύει την εφικτότητα του εγχειρήματος.

Με χρονικό ορίζοντα το 2010 τίθενται ως στόχοι της ΕΣΑ:

- Η δημιουργία προϋποθέσεων για πλήρη και βιώσιμη απασχόληση (με ενδιάμεσους στόχους τα ποσοστά απασχόλησης που έχουν αποφασιστεί σε προηγούμενα Ευρωπαϊκά Συμβούλια)
- Η βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας
- Η προώθηση της συνοχής με μια αγορά εργασίας που προάγει την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση

Β. Οι κρίσιμοι τομείς πολιτικής

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της Βαρκελώνης, την αξιολόγηση της ΕΣΑ, τη διεύρυνση της Ε.Ε. αλλά και τις τρέχουσες οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, καλούμαστε να αναθεωρήσουμε την Στρατηγική μας για την Απασχόληση. Η Ελληνική Προεδρία θεωρεί ως εξέχουσας σημασίας τις εξής προτεραιότητες:

- Την αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο με κινητοποίηση Δημόσιων και Ιδιωτικών Πόρων, έτσι ώστε να ανταποκριθούμε στις επιταχυνόμενες οικονομικές και κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και να προωθήσουμε το μοντέλο παραγωγής που βασίζεται στη γνώση. Η συμβολή των Διαρθρωτικών Ταμείων και ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου προς την κατεύθυνση αυτή είναι κρίσιμη και πρέπει να γίνει πιο αποτελεσματική και ευέλικτη.
- Την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με κύριο στόχο την δημιουργία περισσότερων ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας
- Την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της παραοικονομίας,
- Την ενεργό ένταξη στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας του ανθρώπινου δυναμικού που προκύπτει από τις μεταναστευτικές ροές, αναγκαία για την αντιμετώπιση μεταξύ άλλων και του ζητήματος της γήρανσης του πληθυσμού της Ευρώπης.

Επιπλέον, η Ελληνική Προεδρία θεωρεί ως σκόπιμη την επικέντρωση της Αναθεώρησης και στις πιο κάτω κατευθύνσεις δράσης:

1. Την προώθηση πολιτικών ενεργού γήρανσης μέσω και της επιμήκυνσης του εργασιακού βίου
2. Την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην εργασία
3. Την ενίσχυση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργών πολιτικών απασχόλησης για την ένταξη των νέων και των ανέργων,
4. Την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα με την διασύνδεση κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης (make work pay),
5. Τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην απασχόληση και την ανεργία, ιδιαίτερα με δράσεις στις απομονωμένες και γεωγραφικά μειονεκτούσες περιοχές
6. Την επίτευξη ισορροπίας στη ρύθμιση της εργασίας, με δύο στόχους. Αφενός οι εργαζόμενοι θα πρέπει να αισθάνονται περισσότερο ασφαλείς, έχοντας στη διάθεση τους μεγαλύτερο φάσμα επιλογών, ώστε να μπορούν διαρκώς να

αναπτύσσουν τις δεξιότητες τους και να ικανοποιούνται από την εργασία τους. Αφετέρου, οι επιχειρήσεις να καθίστανται πιο ευέλικτες, διαθέτοντας περισσότερο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό με μεγαλύτερη ετοιμότητα ώστε να λαμβάνει πρωτοβουλίες και να αντιμετωπίζει τις αλλαγές. Η προσπάθεια αυτή θα μπορούσε να δημιουργήσει τις συνθήκες για μια **επαναρύθμιση** των αγορών εργασίας στα Κράτη Μέλη.

7. Την κινητοποίηση όλων των φορέων και ιδιαίτερα την ενεργότερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην παρακολούθηση και εφαρμογή της ΕΣΑ και των Εθνικών Σχεδίων Δράσης, η οποία θα πρέπει περαιτέρω να ενισχυθεί. Στην κατεύθυνση αυτή η ενίσχυση των συμφωνιών των Κοινωνικών Εταίρων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι κρίσιμης σημασίας.

Γ. Τα εργαλεία της Στρατηγικής μας

Βασικό ζητούμενο της αναθεώρησης είναι και η απλούστευση των σχετικών διαδικασιών εκπόνησης και παρακολούθησης των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθεί η Επιτροπή Απασχόλησης και στο οποίο θα επανέλθουμε στη συνάντησή μας στο Συμβούλιο του Μαρτίου.

Εξάλλου, το Συμβούλιό μας έχει ήδη υιοθετήσει σε επίπεδο αρχών τον συγχρονισμό και τον συντονισμό μεταξύ των Κατευθυντηρίων Γραμμών Οικονομικής Πολιτικής και των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση.

Είναι βέβαιο ότι ο συγχρονισμός θα λύσει προβλήματα συνεκτικότητας μεταξύ των πολιτικών. Χρειάζεται όμως να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και αυτό μπορεί να γίνει εφόσον οι Κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής που αφορούν την απασχόληση, διατυπώνονται με αρκετά γενικότερο τρόπο, τη στιγμή που οι ΚΓ της ΕΣΑ θα εξειδικεύουν τις πολιτικές.

Στα πλαίσια του συγχρονισμού η παρακολούθηση της ΕΣΑ εντάσσεται πλέον στην γενικότερη παρακολούθηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας κατά την Εαρινή Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση αποκτά έτσι μεγαλύτερη σημασία ως συμβολή στην προετοιμασία της Εαρινής Συνόδου.

Δ. Ερωτήματα προσανατολισμού της συζήτησης

Ερωτήματα για τους Υπουργούς

Με δεδομένο το στόχο μας για πλήρη απασχόληση με:

- ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία, καθώς και
- κοινωνική συνοχή σε μια συμμετοχική αγορά εργασίας, και λαμβάνοντας υπόψη και τη διεύρυνση,

1. Συμφωνείτε ότι οι κρίσιμες προτεραιότητες και οι κατευθύνσεις δράσης που αναφέρονται στο κείμενο αποτελούν την ικανοποιητική βάση για την Αναθεώρηση της ΕΣΑ; Ή και ποιες άλλες;
2. Με ποιο τρόπο είναι δυνατόν να κινητοποιηθούν οι φορείς και να μπορεί να ενισχυθεί ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της ΕΣΑ και των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση. Υπάρχει ρόλος για την κοινωνία των πολιτών και ποιος;

Ερωτήματα για τους Κοινωνικούς Εταίρους:

1. Πως δεσμεύεστε να συμβάλλετε στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας για πλήρη, ποιοτική απασχόληση και κοινωνική συνοχή λαμβάνοντας υπόψη βραχυχρόνιους και μακροχρόνιους παράγοντες όπως:
 - την οικονομικής επιβράδυνσης
 - το άλμα της διευρυμένης Ευρώπης
 - τη μακροχρόνια τάση για δημογραφική γήρανση
 - το παρατεινόμενο χάσμα των δύο φύλων.

2. Στο πλαίσιο της νέας ΕΣΑ ποιος είναι ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων έτσι ώστε να συνδυάζεται
 - η ποιότητα στην εργασία με την ποσοτική αύξηση των θέσεων εργασίας,
 - η ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας,
 - η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας με την διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την ένταξη των ανέργων;

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

A. Ο ρόλος της κοινωνικής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική.

Η ιστορία της Ευρώπης από τους 6 στους 25 δεν αφήνει αμφιβολίες για τις δυνατότητες και τις προοπτικές της. Η πορεία προς την **Ευρώπη μας**, όπως την οραματιζόμαστε, απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του κάθε Ευρωπαίου πολίτη. Αυτό θα γίνει εφικτό, μόνο αν η Ευρώπη προσφέρει στον καθένα μας το όραμα της πορείας προς το κοινό μέλλον – αλλά ενός μέλλοντος καλύτερου από το παρόν. Καλύτερου επειδή θα υπάρχει μερίδιο για όλους – μερίδιο στην ευημερία, μερίδιο στην συμμετοχή.

Τέσσερα είναι τα κρίσιμα σημεία για την πορεία του εγχειρήματος:

Πρώτον, η **προοπτική** μιας τροχιάς σύγκλισης, η αίσθηση ότι το μέλλον θα μας φέρει πιο κοντά, όσο και αν το παρελθόν μας χώριζε.

Δεύτερον, η **εγγύηση** ότι ο κοινός προορισμός δεν προκύπτει ερήμην του πολίτη, ούτε από τυφλούς αυτοματισμούς, αλλά από επιλογές που πηγάζουν από κοινές αξίες.

Τρίτον, η **σαφήνεια** με την οποία εκπέμπεται και γίνεται κατανοητό το μήνυμα, έτσι ώστε να πείθει, να κινητοποιεί.

Τέταρτον, ο **ρεαλισμός**, η **αίσθηση του εφικτού** που πρέπει να εκπέμπεται μέσω της ύπαρξης και ανάδειξης της προστιθέμενης αξίας των διαδικασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη, έτσι ώστε να γίνεται αντιληπτή και απτή η βελτίωση στην καθημερινή ζωή και στην ασφάλεια του πολίτη.

Η στρατηγική της Λισσαβόνας στηρίζεται ακριβώς σε ένα τέτοιο κεντρικό ρόλο για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Πρότυπο. Με ενάργεια και σαφήνεια τα συμπεράσματα της Λισσαβόνας αναδείκνυν την σοβαρή σημασία της Κοινωνικής Προστασίας για την ευρωπαϊκή πορεία, ως παράγοντα ανάπτυξης της Ευρώπης και ευημερίας των πολιτών της.

Η σημασία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου στη συνολική στρατηγική προσέγγιση του 2000 ήταν κομβική. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Πρότυπο ενοποιεί τις συγκλίνουσες στοχεύσεις των Κρατών Μελών και σηματοδοτεί ότι:

- Η επιτυχία της Ευρώπης δεν αποκλείει κανένα.
- Η αλληλεγγύη μπορεί να συνδέεται με την οικονομική επιτυχία.
- Οι απόψεις που έθεταν αναγκαστικά, *δήθεν*, διλήμματα και αντινομίες μεταξύ της οικονομικής και της κοινωνικής προόδου δεν μας βρίσκουν σύμφωνους.
- Το Κοινωνικό Κράτος δεν είναι μια πολυτέλεια που αποτελεί *καρπό* και ακολούθημα της ανάπτυξης, αλλά, ότι μπορεί να γίνεται *μοχλός* και μέσο επίτευξής της.
- Ο εκσυγχρονισμός του Κοινωνικού Προτύπου μπορεί από μόνος του να προσθέσει στην οικονομική πρόοδο.

Β. Πώς διασφαλίζεται ο ρόλος αυτός στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση;

Ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η Κοινωνική Προστασία στη συνολική Ευρωπαϊκή Στρατηγική, μαζί με την απασχόληση, την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα, είναι πολύ συγκεκριμένος και διέπεται από τις εξής παραδοχές:

- Τα συστήματα Κοινωνικής προστασίας στο σημείο εκκίνησης, παρά τις κοινές επιδιώξεις, έδειχναν μια πληθώρα ιδιαιτεροτήτων. Η μεγάλη συνεισφορά της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού ήταν να εξετάσει αυτές τις διαφορές, ως πηγές εμπλουτισμού και καλών πρακτικών, ως ευκαιρίες και όχι ως εμπόδια.
- Η ανάγκη ταχείας προόδου υπαγόρευσε τον κατακερματισμό των διαδικασιών ανοιχτού συντονισμού. Έτσι οι τέσσερις συνιστώσες που είχε επισημάνει το Συμβούλιο του Ελσίνκι (Κοινωνική Ένταξη, Συντάξεις, Υγεία, διασύνδεση απασχόλησης-κοινωνικής προστασίας) άρχισαν η καθεμιά ξεχωριστά, επιτυγχάνοντας μέχρι τώρα διαφορετικό επίπεδο προόδου.
- Η έλλειψη εμπειρίας της Ε.Ε. στην ενασχόληση με θέματα κοινωνικής προστασίας σήμαινε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά σημεία που διαφοροποιούν την κατάσταση εδώ σε σύγκριση με τους άλλους ισότιμους πόλους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η ανάγκη να οριστούν και να παραχθούν δείκτες εκ παραλλήλου με τις πολιτικές διαδικασίες παραμένει σε προτεραιότητα. Το Συμβούλιο της Βαρκελώνης θέσπισε την ανάγκη ποσοτικής στοχοθέτησης από το 2003, αλλά μόνο σε εθνικό επίπεδο.
- Η εμπειρία τριών ετών αναδεικνύει τη σημασία παραγόντων, όπως η ένταξη των μεταναστών και η πολυπολιτισμική κοινωνία, τη σημασία στήριξης της οικογένειας και των άτυπων δικτύων κοινωνικής προστασίας, τον κομβικό ρόλο του φύλου στην δυναμική της ένταξης. Εξίσου, όμως πρέπει να επισημανθεί η διασύνδεση της κοινωνικής προστασίας με το μακροοικονομικό περιβάλλον, το οποίο τώρα, σε αντίθεση με τις προβλέψεις του 2000 είναι σε ύφεση.
- Όπως έγινε και σε παλαιότερες διευρύνσεις, η σημερινή διεύρυνση δημιουργεί ευκαιρίες που μπορούν να προκύψουν από την πορεία της σύγκλισης των νέων Κρατών Μελών. Όμως, η υλοποίηση των οφελών μεσοπρόθεσμα και η κατανομή τους με τρόπο ισόρροπο είναι πιθανόν να απαιτήσουν προσαρμογές.

Γ. Πού είμαστε. Πού θέλουμε να πάμε.

Τρία χρόνια μετά την Λισσαβόνα, μας προσφέρεται η ευκαιρία να επιβεβαιώσουμε την συνολική στρατηγική, να βελτιώσουμε την εστίασή της, να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες που παρέχονται από την παρουσία των νέων μελών. Στόχος η *σαφήνεια*, η *αποτελεσματικότητα*, η *ισορροπία*.

Η συζήτηση, όπως και η ευρωπαϊκή πορεία, θα κινηθεί σε δύο χρόνους που αντιστοιχούν σε δύο επίπεδα:

Πρώτον, ο προσανατολισμός - η Στρατηγική:

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου και η Ευρωπαϊκή Στρατηγική. Πώς τρία χρόνια εντατικής ενασχόλησης της ΕΕ με θέματα κοινωνικής προστασίας έχουν προωθήσει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Πρότυπο. Μήπως η ύπαρξη πολλαπλών

διαδικασιών με τη διάκριση σε τέσσερα θέματα, καθένα των οποίων έχει την δική του διαδικασία, δυσχεράνει την επίτευξη της ισόρροπης αντιμετώπισης της κοινωνικής προστασίας με τους άλλους πυλώνες της Λισσαβόνας;

Στο σημερινό μοντέλο των τεσσάρων συνιστωσών της κοινωνικής προστασίας θα μπορούσε να ανταρπατεθεί *ως επιθυμητός τελικός στόχος*, μια ενιαία διαδικασία *Συντονισμού δράσεων και στρατηγικής για την κοινωνική συνοχή*, με σεβασμό στην αρχή της επικουρικότητας, μια ενιαία διαδικασία θα κωδικοποιούσε και θα συστηματοποιούσε το υφιστάμενο κερκτημένο, θα αντιμετώπιζε επικαλύψεις και θα επικέντρωνε τις προσπάθειες σε δράσεις. Μια ενιαία διαδικασία θα μπορούσε να είναι συμπληρωματική προς την Στρατηγική Απασχόληση; με τρόπο σαφή, κατανοητό και ανοικτό προς την κοινωνία και τους κοινωνικούς εταίρους.

Δεύτερον τα θέματα που τίθενται από τις πρόσφατες εξελίξεις.

1. Οι δράσεις για την κοινωνική ένταξη που θα αποτυπωθούν στα νέα Σχέδια Δράσης που θα κατατεθούν τον Ιούλιο θα είναι αναβαθμισμένα κατόπιν των αποφάσεων της Βαρκελώνης (για ποσοτικούς στόχους) και της Κοπεγχάγης.
2. Οι εκθέσεις για τις συντάξεις και την υγεία, και τα δύο συναρμοδιότητες με το Συμβούλιο ECOFIN, ωριμάζουν και οι κοινές εκθέσεις θα υποβληθούν στο Ευρινό Συμβούλιο.
3. Η διασύνδεση κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης (make work pay) με την οποία αναδεικνύεται η δυσκολία του αναγκαίας διασύνδεσης *μεταξύ* τομέων πολιτικής και οι παρενέργειες του ενός προς την άλλον (π.χ φορολογία, επιδοματική πολιτική, προστασία της εργασίας).

Οι αποφάσεις για το τι συνέχεια θα δοθεί στις διαδικασίες αυτές θα ληφθούν, εκ των πραγμάτων εντός των επόμενων μηνών. Οι αποφάσεις θα πρέπει να σταθμίσουν:

- τη συνέχεια και συνέπεια των αποφάσεων του Συμβουλίου,
- την σημασία των θεμάτων αυτών για την κοινωνική προστασία, και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Πρότυπο, και το μέλλον της Ευρώπης,
- την ανάγκη παράλληλης και ισόρροπης εξέτασης των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων,
- την προοπτική διαμόρφωσης μιας Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Πολιτικής και τη θεσμική και πολιτική ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου στη νέα Συνθήκη
- την σημασία της συμμετοχικότητας και της εταιρικότητας στην λήψη αποφάσεων, χωρίς να παραβλέπουμε την αρχή της επικουρικότητας *αλλά και*
- την ανάγκη αποτελεσματικών παρεμβάσεων με σημαντική προστιθέμενη αξία στο Ευρωπαϊκό επίπεδο

Δ. Ερωτήματα προσανατολισμού της συζήτησης

Ερωτήματα για τους Υπουργούς

1. Για να παραμείνει επίκαιρος ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου, ιδιαίτερα μετά τη διεύρυνση και με βάση την εμπειρία από την εξέλιξη του τα τελευταία τρία χρόνια, πιστεύετε ότι θα ήταν επιθυμητή μια αντικατάσταση των ξεχωριστών διαδικασιών για τις επιμέρους συνιστώσες που υπάρχουν σήμερα από μια ενιαία διαδικασία;
2. Θεωρείτε σημαντικό θέμα την αντανάκλαση των διαδικασιών των θεμάτων κοινωνικής πολιτικής στις νέες δομές και στα συντακτικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
3. Πόσο χρήσιμη υπήρξε η διαδικασία που μέχρι σήμερα ακολουθήθηκε για τις συντάξεις. Πως μπορούν να αξιοποιηθούν η διαδικασία και οι εκθέσεις για τις συντάξεις; Ποια θα είναι η πιο αποδοτική συνέχεια; Ποιες διαδικασίες θεωρείτε κατάλληλες για τη συνέχιση της συνεργασίας στο πεδίο των συντάξεων; Πώς διασφαλίζεται η ισόρροπη και ενιαία αντιμετώπιση της επάρκειας, της βιωσιμότητας και του εκσυγχρονισμού σε βάθος χρόνου;

Ερωτήματα για τους Κοινωνικούς Εταίρους:

1. Από μέχρι σήμερα εμπειρία των πρωτοβουλιών στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, ποια πιστεύετε ότι θα είναι η πλέον αποτελεσματική συνέχεια στην κατεύθυνση συντονισμού των δράσεων και της στρατηγικής για την κοινωνική συνοχή; Πως μπορούν να συμβάλλουν οι κοινωνικοί εταίροι στις διαδικασίες ανοιχτού συντονισμού της Ε.Ε., καθώς και στη διαμόρφωση και εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής προστασίας;
2. Με δεδομένη την τάση επικέντρωσης των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης στα άτομα με αναπηρίες, πως πιστεύετε ότι μπορεί να οργανωθεί αποτελεσματικότερα η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Κρατών Μελών στα ζητήματα που αφορούν την καταπολέμηση των διακρίσεων, ώστε οι σχετικές πολιτικές να είναι περισσότερο στοχευμένες – αποτελεσματικές και εμφανέστερες στους άμεσα ωφελούμενους; Πως μπορεί το Ευρωπαϊκό Έτος Ατόμων με Αναπηρίες να συμβάλλει στην αναβάθμιση της ατζέντας για την αναπηρία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο;

**ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΤΥΠΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ
ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ναύπλιο, 24 Ιανουαρίου 2003 (Πρωτό)

Η άτυπη συνεδρίαση των Υπουργών Απασχόλησης και Κοινωνικής Πολιτικής, στην οποία προέδρευσε ο Υπουργός κ. Δημήτρης Ρέππας, πραγματοποιήθηκε στο Ναύπλιο στις 23 και 24 Ιανουαρίου 2003.

Το εξάμηνο της Ελληνικής Προεδρίας συμπίπτει με την λήξη σημαντικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποφάσεων που μπορεί να αλλάξουν καθοριστικά τον τρόπο με τον οποίο οι ευρωπαϊκές διαδικασίες συνεισφέρουν στην προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής στα κράτη – μέλη.

Πέντε χρόνια μετά την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, η αναθεώρησή της μπορεί να οδηγήσει στην διερεύνηση του ρόλου της στο πλαίσιο της Λισσαβόνας.

Σε ότι αφορά την Κοινωνική Προστασία, η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στα βασικά της πεδία πρέπει να ενισχυθεί έτσι ώστε η συμβολή των Ευρωπαϊκών διαδικασιών στην προώθηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού μοντέλου να καταστεί εμφανέστερη. Το Άτυπο Συμβούλιο έδωσε την ευκαιρία στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς και στους εκπροσώπους των Κοινωνικών Εταίρων και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων να συζητήσουν με ανοικτό και ειλικρινή τρόπο θεμελιώδη ζητήματα που διαμορφώνουν τη μελλοντική εξέλιξη και διαμόρφωση των Ευρωπαϊκών Κοινωνιών.

Οι προτεραιότητες που έχει θέσει η Προεδρία όσον αφορά στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής είναι η προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

Για την Απασχόληση

- Πλήρης απασχόληση (περισσότερες θέσεις εργασίας)
- Ποιότητα και παραγωγικότητα (καλύτερες θέσεις εργασίας)
- Αγορές εργασίας που προάγουν την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση.

Για την Κοινωνική Πολιτική

- Τον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου, θέμα ύψιστης προτεραιότητας με βάση την στρατηγική της Λισσαβόνας.
- Την υιοθέτηση Ενιαίας Διαδικασίας της Πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή στην Ε.Ε.

Όσον αφορά την Απασχόληση, η ελληνική προεδρία εστίασε τη συζήτηση στην αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης λαμβάνοντας υπόψη:

- τα συμπεράσματα της Βαρκελώνης, για πιο απλές και πιο αποδοτικές κατευθυντήριες γραμμές, και σύμφωνα με την ανάγκη για την εναρμόνιση των διαφόρων διαδικασιών συντονισμού της πολιτικής της Ε.Ε.,
- την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και την συμβολή της στην δημιουργία θέσεων εργασίας και την μείωση της ανεργίας, και
- την επικείμενη διεύρυνση της Ε.Ε., καθώς επίσης και
- τις τρέχουσες οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο,

- την ανάγκη μιας νέας, περισσότερο φιλόδοξης και αποτελεσματικής Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης ικανής να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις - δηλαδή την ταχύτατη οικονομική αλλαγή, το δημογραφικό πρόβλημα και την διεύρυνση.

Κατά τη διάρκεια της άτυπης συνόδου δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουν οι Υπουργοί και η Επίτροπος, για την αναθεώρηση, την απλοποίηση, και την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση που θα ισχύσει την επόμενη τριετία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η οποία θα διαμορφωθεί, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας, στην Εαρινή Σύνοδο της Ε.Ε. η οποία θα λάβει χώρα στις 21 Μαρτίου του τρέχοντος έτους.

Η Προπαρασκευαστική συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιανουαρίου το απόγευμα και έλαβαν μέρος μέλη από την Κοινωνική Τρόικα, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κοινωνικοί εταίροι, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή, τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και τις Επιτροπές Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η συνεδρίαση του Άτυπου Συμβουλίου Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων που πραγματοποιήθηκε στις 24 Ιανουαρίου *υπογράμμισε την ανάγκη για την καλύτερη διαχείριση της ΕΣΑ, ειδικότερα μέσω μεγαλύτερης συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, και την βελτίωση της στρατηγικής με άλλες διαδικασίες πολιτικού συντονισμού της Ε.Ε. όπως οι Βασικές Κατευθύνσεις Οικονομικής Πολιτικής και οι πολιτικές για την κοινωνική προστασία.*

Γενικά, οι συζητήσεις οδηγήθηκαν σε κοινή συμφωνία, ότι τα εξής είναι απαραίτητα:

- Ευρεία συμφωνία για τους τρεις στόχους της νέας ΕΣΑ
 - Πλήρης απασχόληση (περισσότερες θέσεις εργασίας)
 - Ποιότητα και παραγωγικότητα (καλύτερες θέσεις εργασίας)

- Αγορές εργασίας που προάγουν την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση.

- Αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο με την κινητοποίηση δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης, ώστε να υπάρξει ανταπόκριση στις ταχύτατες οικονομικές αλλαγές και την κοινωνική αναδιάρθρωση, και να προωθηθεί η κοινωνία της πληροφορίας. Η συμβολή των διαρθρωτικών ταμείων και ειδικότερα, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου είναι κρίσιμη και πρέπει να γίνει αποτελεσματικότερη και περισσότερο ευέλικτη.
- Η ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος, ειδικά για τις μικρές / οικογενειακές επιχειρήσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί η δημιουργία περισσότερων, καλύτερων και βιώσιμων θέσεων εργασίας.
- Η σταδιακή μετατροπή της αδήλωτης εργασίας και της παραοικονομίας σε νόμιμη απασχόληση και οικονομική δραστηριότητα.
- Η ενεργός ενσωμάτωση των μεταναστών στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας, η οποία είναι επίσης ουσιαστική για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού στην απασχόληση.
- Η ώθηση των γυναικών στην εργασία, η στήριξη των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας ώστε να μην αποκλείονται από την αγορά εργασίας και τέλος, η προσαρμογή των πολιτικών ώστε η εργασία να μην είναι οικονομικά ασύμφορη (making work pay).
- Η επίτευξη της ισορροπίας στη ρύθμιση της εργασίας έχει δύο κατευθύνσεις. Αφενός οι εργαζόμενοι θα πρέπει να αισθάνονται περισσότερο ασφαλείς, έχοντας στη διάθεση τους μεγαλύτερο φάσμα επιλογών, ώστε να μπορούν διαρκώς να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους και να ικανοποιούνται από την εργασία τους.

Αφετέρου, οι επιχειρήσεις να καθίστανται πιο ευέλικτες, διαθέτοντας περισσότερο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό με μεγαλύτερη ετοιμότητα ώστε να λαμβάνει πρωτοβουλίες και να αντιμετωπίζει τις αλλαγές.

- Καλύτερη διαχείριση της στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ), ιδίως μέσω της αύξησης της εμπλοκής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών και της εναρμόνισης της στρατηγικής με τις άλλες διαδικασίες της πολιτικής συντονισμού της Ε.Ε., όπως είναι οι γενικοί προσανατολισμοί της οικονομικής πολιτικής και οι πολιτικές για την κοινωνική προστασία.
- Περαιτέρω, κοινή κατανόηση υπήρξε και σχετικά με την ανάγκη ορισμού προτεραιοτήτων όπως προτείνεται και διευκρινίζεται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον της στρατηγικής απασχόλησης. Αυτές οι συγκεκριμένες προτεραιότητες, που ενδεχομένως θα υποστηριχθούν όπου είναι δυνατόν με ποσοτικοποιημένους στόχους.

Τέλος, υπήρξε διαδεδομένη υποστήριξη όσον αφορά τα εξής:

- *Η αναθεώρηση της ΕΣΑ πρέπει επίσης να οδηγήσει στην απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών για το σχεδιασμό και την παρακολούθηση των εθνικών προγραμμάτων δράσης για την απασχόληση.*
- *Ο συγχρονισμός θα βελτιώσει αναμφισβήτητα τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων πολιτικών. Εντούτοις, είναι επίσης απαραίτητο να αποφευχθεί η περιττή επικάλυψη και αυτό μπορεί καλύτερα να επιτευχθεί υπό τον όρο ότι οι Βασικές Κατευθύνσεις Οικονομικής Πολιτικής που σχετίζονται με την απασχόληση θα διατυπώνονται κατά τρόπο αρκετά γενικό, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική*

Οι προτεραιότητες που έχει θέσει η Προεδρία όσον αφορά στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής είναι η προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

Για την Απασχόληση

- Πλήρης απασχόληση (περισσότερες θέσεις εργασίας)
- Ποιότητα και παραγωγικότητα (καλύτερες θέσεις εργασίας)
- Αγορές εργασίας που προάγουν την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση.

Για την Κοινωνική Πολιτική

- Τον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου, θέμα ύψιστης προτεραιότητας με βάση την στρατηγική της Λισσαβόνας.
- Την υιοθέτηση Ενιαίας Διαδικασίας της Πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή στην Ε.Ε.

Όσον αφορά την Απασχόληση, η ελληνική προεδρία εστίασε τη συζήτηση στην αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης λαμβάνοντας υπόψη:

- τα συμπεράσματα της Βαρκελώνης, για πιο απλές και πιο αποδοτικές κατευθυντήριες γραμμές, και σύμφωνα με την ανάγκη για την εναρμόνιση των διαφόρων διαδικασιών συντονισμού της πολιτικής της Ε.Ε.,
- την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και την συμβολή της στην δημιουργία θέσεων εργασίας και την μείωση της ανεργίας, και
- την επικείμενη διεύρυνση της Ε.Ε., καθώς επίσης και
- τις τρέχουσες οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο,

για την Απασχόληση και οι Κατευθυντήριες Γραμμές Απασχόλησης θα είναι αυτές που θα διευκρινίζουν τις πολιτικές.

- Με τη βελτίωση, ο έλεγχος της εφαρμογής της ΕΣΑ γίνεται μέρος του ευρύτερου ελέγχου της στρατηγικής της Λισσαβόνας, η οποία πραγματοποιείται στην Εαρινή Σύνοδο Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η Κοινή Έκθεση Απασχόλησης και η Ανακοίνωση σχετικά με το Μέλλον της Στρατηγικής Απασχόλησης έχουν κατ' αυτό τον τρόπο μεγαλύτερη σημασία ως συμβολή στην προετοιμασία της Εαρινής Συνόδου Κορυφής.*
- Το θέμα των δεικτών, των στόχων και της αξιολόγησης παραμένει να εξεταστεί περαιτέρω βάσει των προτάσεων της Επιτροπής, των συζητήσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και άλλους Ευρωπαϊκούς φορείς τους Κοινωνικούς Εταίρους και ιδιαίτερα με βάση τα συμπεράσματα του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.*

Άτυπο Συμβούλιο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

Ναύπλιο 24 Ιανουαρίου 2003 (Απόγευμα)

Συμπεράσματα Προεδρίας – Κοινωνική Προστασία

Η συζήτηση για την κοινωνική προστασία έγινε και αυτή υπό το φως της στρατηγικής της Λισσαβόνας όπως αυτή εξελίχθηκε μέσω της εφαρμογής της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στα πεδία της κοινωνικής ένταξης και των συντάξεων. Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε κατ' αρχήν τον κυρίαρχο στόχο για την ενδυνάμωση της κοινωνικής διάστασης της Ευρώπης. Η βασικότερη συμβολή της Λισσαβόνας ήταν η ανάδειξη της ισότιμης και ισόρροπης συμμετοχής της Κοινωνικής προστασίας ως συντελεστή παραγωγής, εκ παραλλήλου με την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα. Ο ρόλος αυτός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου, όπως αναδεικνύεται μέσω των πρακτικών και των κοινωνικών πολιτικών των Κρατών Μελών, έχει ιδιαίτερη σημασία ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο να ανταποκριθεί επιτυχώς στην πρόκληση της γήρανσης και στις μεγάλες πολιτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό κοινή ήταν η διαπίστωση της ανάγκης συνέχισης της προσπάθειας εκσυγχρονισμού των εθνικών συστημάτων.

Το **Άτυπο Συμβούλιο** προέβη σε ανασκόπηση της προόδου στον χώρο της Κοινωνικής Προστασίας, όπως αυτή εξελίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι και μετά. Στο διάστημα αυτό, η επιλογή να διαχωριστεί το πεδίο της κοινωνικής προστασίας σε τέσσερις επιμέρους συνιστώσες έδωσε την δυνατότητα ταχείας προόδου, ιδιαίτερα στην προαγωγή της κοινωνικής ένταξης.

Η νέα περίοδος Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη θα πρέπει να συνδυαστεί με ένταση της προσπάθειας για καθορισμό και επίτευξη φιλόδοξων, αλλά και εφικτών ποσοτικών στόχων καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και να δώσει απτά δείγματα συμμετοχής και κινητοποίησης όλων των εμπλεκομένων και ιδιαίτερα των ίδιων των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Σε ότι αφορά το ειδικότερο **θέμα των συντάξεων**, το Άτυπο Συμβούλιο αναγνώρισε την κομβική τους σημασία για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, αλλά και για τις προοπτικές ανάπτυξης των ευρωπαϊκών οικονομιών. Οι επιλογές που τίθενται για το μέλλον των συντάξεων, θα πρέπει να βασίζονται σε στρατηγικές που θα

αναγνωρίζουν την αλληλεξάρτηση μεταξύ των τριών στόχων, δηλαδή της επάρκειας, της βιωσιμότητας και της προσαρμογής των συστημάτων σε νέα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα. Ειδικότερα, στρατηγικές που εξετάζουν μεμονωμένα επί μέρους συνιστώσες του προβλήματος είναι απίθανο να αποδειχθούν αποτελεσματικές.

Το Άτυπο Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η εφαρμογή της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού στο πεδίο των συντάξεων εμπέδωσε ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό κλίμα ανταλλαγής πρακτικών και πολιτικών. Η διασύνδεση των κοινά αποδεκτών στόχων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο του τριπτύχου Επάρκεια - Βιωσιμότητα – Εκσυγχρονισμός, με τις προσπάθειες μεταρρύθμισης των ασφαλιστικών συστημάτων σε εθνικό επίπεδο υπήρξε ιδιαίτερα χρήσιμη εμπειρία και θα συμβάλλει στην υποστήριξη και στον εμπλουτισμό των επιμέρους εθνικών στόχων.

Η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού επέτρεψε να αξιοποιηθεί εποικοδομητικά η αρχή της επικουρικότητας, λειτουργώντας ως εργαλείο στοχοθεσίας, ανάπτυξης δευτεών αποτελεσματικότητας και ανταλλαγής καλών πρακτικών. Το Άτυπο Συμβούλιο θεωρεί ότι η εμπειρία αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για εμφάνιση της διαδικασίας αυτής. Η επανάληψη της διαδικασίας σε τακτά διαστήματα και η εναρμόνισή της με άλλες διαδικασίες θα μπορούσε να προσφέρει τόσο στον κοινωνικό, όσο και στον οικονομικό τομέα.

Η συνεργασία στο πεδίο της υγείας και της φροντίδας για τους ηλικιωμένους έχει ήδη ξεκινήσει, ενώ οι συζητήσεις για τη διασύνδεση κοινωνικής προστασίας και απασχόλησης βρίσκονται ακόμη σε αρχικό στάδιο. Αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις και στάδια εξέλιξης αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι πολιτική προτεραιότητα έχει δοθεί στα ζητήματα της κοινωνικής ένταξης και του μέλλοντος των συντάξεων. Παρά ταύτα επισημαίνεται ο κίνδυνος να αλλοιωθεί ο αλληλοσυνδεόμενη φύση των θεμάτων αυτών, όπως διατυπώθηκε στην αρχική σύλληψη της συνολικής στρατηγικής για τον **«Εκσυγχρονισμό της Κοινωνικής Προστασίας»**.

Το Άτυπο Συμβούλιο αναγνωρίζει κατ' αρχήν την ανάγκη για απλούστευση, συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα των τεσσάρων συνιστωσών της κοινωνικής προστασίας. Το ζήτημα της ενσωμάτωσης τους σε μια ενιαία διαδικασία-πλαίσιο για την κοινωνική προστασία, που θα λειτουργεί στο πλαίσιο

της στρατηγικής της Λισσαβόνας θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω, στην βάση των ειδικότερων χαρακτηριστικών των επιμέρους συνιστωσών και των εθνικών προσεγγίσεων με πλήρη σεβασμό στην αρχή της επικουρικότητας.

Το Άτυπο Συμβούλιο θεωρεί ότι η ιστορική διεύρυνση της Ένωσης με δέκα καινούργια κράτη μέλη θα πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία αφ' ενός για τη διεύρυνση του πεδίου εμβέλειας των κοινωνικών στόχων της Ε.Ε. και αφ' ετέρου για τον εμπλουτισμό των διαδικασιών ανοιχτού συντονισμού με περισσότερες και πιο διαφοροποιημένες πρακτικές και εμπειρίες.

Το Άτυπο Συμβούλιο επανέλαβε τη σημασία των διαδικασιών της Συνέλευσης για το μέλλον της Ευρώπης και της διαμόρφωσης της Νέας Συνθήκης, ιδιαίτερα σε ότι αφορά το ρόλο της Ε.Ε. στην κοινωνική σφαίρα. Το Συμβούλιο εξέφρασε την επιθυμία συνυπολογισμού της κοινωνικής διάστασης της ενωμένης Ευρώπης στα συντακτικά κείμενα της Ένωσης. Πιθανές επιλογές θα μπορούσαν να είναι η αποτύπωση κοινά αποδεκτών κοινωνικών αρχών και στόχων, όπως και η συμπερίληψη των εργαλείων και μεθόδων που καθιστούν εφικτή την προοπτική οικοδόμησης αποτελεσματικών πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΑΤΥΠΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΠΟΥΡΓΩΝ
ΝΑΥΠΛΙΟ 23/01/2003
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

1. Η Στρατηγική της Λισσαβόνας αποτελεί την βασική κατεύθυνση της οικονομικής , κοινωνικής και περιβαλλοντικής αναμόρφωσης της Ε.Ε σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Είναι αποφασιστικής σημασίας οι δομικές αλλαγές της Στρατηγικής της Λισσαβόνας να πραγματοποιηθούν με την αμοιβαία ενίσχυση των πολιτικών ανάπτυξης , εργασίας και κοινωνικής προστασίας . Η Στρατηγική αυτή αποτελεί την σωστή κατεύθυνση προς μια διευρυνόμενη Ευρώπη.

2. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης τα πέντε τελευταία χρόνια έχει συμβάλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχει διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Ένωσης. Ωστόσο σήμερα βρισκόμαστε ενώπιον της πρόκλησης δημιουργίας 15 εκατ θέσεων εργασίας μέχρι το 2010 ούτως ώστε η Ευρώπη να επιτύχει τους φιλόδοξους στόχους της Λισσαβόνας. Τα Κράτη Μέλη και οι Κοινωνικοί Εταίροι θα πρέπει να συνεχίσουν να προωθούν τις αλλαγές στην βάση της Αναθεώρησης της Στρατηγικής της Απασχόλησης η οποία θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τους στόχους που έθεσαν οι Αρχηγοί των Κρατών Μελών .

3. Η ενεργητική συμμετοχή των Κοινωνικών Εταίρων και η εμβάθυνση του διαλόγου με την Κοινωνία των Πολιτών είναι δομικοί πυλώνες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και θα πρέπει να ενδυναμωθούν στην βάση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας .

- Οι νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα όπως η οικονομική επιβράδυνση, η γήρανση του πληθυσμού, το χάσμα μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας μας κινητοποιούν ώστε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας Κυβερνήσεις και Κοινωνικοί Εταίροι.
- Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση η οποία αποτελεί το αίτημα της ανοιχτής μέθοδος συντονισμού στο πεδίο της Απασχόλησης αποτελεί το βασικό εργαλείο της εμπλοκής όλων των παραγόντων στην προσπάθεια δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους ενώ σέβεται την διαφορετική άποψη του κάθε εταίρου . Η Στρατηγική δεν θα είναι πετυχημένη χωρίς την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων .
- Οι Κοινωνικοί εταίροι πρέπει να παίζουν καθοριστικό ρόλο στις προσπάθειες για την δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους . Η συνεισφορά τους είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να διαχειριστούμε τις αλλαγές , να επιτύχουμε την ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας των

εργαζομένων, την αύξηση της παραγωγικότητας ,της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση και των επενδύσεων στο Ανθρώπινο Κεφάλαιο .

- Καλωσορίζουμε το πρώτο πολυετές πρόγραμμα των για τους Κοινωνικούς Εταίρους ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην αξιολόγηση του. Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται η ειδική συνεισφορά των Κοινωνικών Εταίρων στην Στρατηγική για την Απασχόληση . Η θεσμοθέτηση της Τριμερούς Κοινωνικής Συνόδου Κορυφής θα πρέπει να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο ούτως ώστε οι Κοινωνικοί Εταίροι να συνεισφέρουν συνολικά στις Πολιτικές για την Απασχόληση και στην Στρατηγική της Δισσαβόνας .
- Σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί στην ενδυνάμωση της πολιτικής συνεργασίας στην Κοινωνική Προστασία μέσα από διακριτές παρεμβάσεις στην Κοινωνική Συνοχή, στις Συντάξεις και στην συνεργασία στο πεδίο της υγειονομικής περίθαλψης , της φροντίδας των ηλικιωμένων και των πολιτικών που καθιστούν την εργασία πιο συμφέρουσα. Αυτές οι επιμέρους πολιτικές θα μπορούσαν με την βοήθεια και των Κοινωνικών Εταίρων να συγχρονιστούν σε μια ενιαία κατεύθυνση που θα ενισχύει την Κοινωνική διάσταση της Στρατηγικής της Δισσαβόνας .
- Με την ευκαιρία της ανακήρυξης του 2003 ως Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες η συνεργασία με τους Κοινωνικούς Εταίρους θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης , στην διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών σε όλους τους τομείς και στον ριζικό περιορισμό (ως την εξάλειψη) των εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες. Για το λόγο αυτό χρειάζεται μια πιο στενή συνεργασία με τους εκπροσώπους των Ατόμων με Αναπηρίες και με την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων προκειμένου τα ζητήματα των ατόμων με αναπηρίες να συμπεριληφθούν σε όλες τις σχετικές Πολιτικές Κοινωνικής Προστασίας και βεβαίως στα αναμορφωμένα Εθνικά Σχεδιά Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση .
- Οι Κοινωνικοί Εταίροι και η Κοινωνία των Πολιτών έχουν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην μεσοπρόθεσμη αναθεώρηση της Ατζέντας Κοινωνικής Πολιτικής 2000-2005 η οποία θα πραγματοποιηθεί κατά την διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας

ΕΣΔΑ 1999

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

Κατευθυντήρια Γραμμή 1:

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης για την πρόληψη της ανεργίας των νέων έχει συμφωνηθεί να μετράται με στοιχεία ροών και δείκτες που χρησιμοποιούν στοιχεία ροών. Όπως προαναφέρεται στην έκθεση, με την εφαρμογή της Κάρτας Απασχόλησης θα διευθετηθεί ο θέμα της στατιστικής παρακολούθησης των ανέργων και των ενεργών πολιτικών απασχόλησης. Μέχρι την πλήρη εφαρμογή της Κάρτας Απασχόλησης, τα στοιχεία ροών που αφορούν την κατευθυντήρια γραμμή 1 θα συλλέγονται δειγματοληπτικά από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης. Τα δειγματοληπτικά στοιχεία για το 1998 θα σταλούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μόλις ολοκληρωθεί η επεξεργασία τους από τις ΔΥΑ.

- Εκτός των συμφωνηθέντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεικτών, η παρακολούθηση των δράσεων που εντάχθηκαν στην κατευθυντήρια γραμμή 1 θα πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο με τους ακόλουθους δείκτες:
- Άνεργοι νέοι ηλικίας 18-29 ετών στους οποίους έχει προσφερθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε ενεργή πολιτική απασχόλησης (κατάρτιση, επαγγελματική εμπειρία, πρόγραμμα αυτοαπασχόλησης) πριν τη συμπλήρωση 6 μηνών ανεργίας/ Σύνολο των ανέργων νέων ηλικίας 18-29 ετών. Ο δείκτης θα εκτιμηθεί για αποφοίτους γυμνασίου, λυκείου και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το σύνολο των ανέργων, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
- Άνεργοι νέοι ηλικίας 18-29 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης πριν συμπληρωθούν 6 μήνες ανεργίας και οι οποίοι είναι απασχολούμενοι 6 μήνες μετά το τέλος του προγράμματος κατάρτισης/Σύνολο των ανέργων νέων ηλικίας 18-29 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης πριν συμπληρωθούν 6 μήνες ανεργίας.
- Ανάλογος δείκτης θα υπολογιστεί για τους συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης. Οι δείκτες θα υπολογιστούν για το σύνολο, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
- Άνεργοι νέοι ηλικίας 18-29 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης μετά τη συμπλήρωση 6 μηνών ανεργίας και οι οποίοι είναι απασχολούμενοι 6 μήνες μετά το τέλος του προγράμματος κατάρτισης/Σύνολο των ανέργων νέων ηλικίας 18-29 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης μετά τη συμπλήρωση 6 μηνών ανεργίας.
- Ανάλογος δείκτης θα υπολογιστεί για τους συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης. Οι δείκτες θα υπολογιστούν για το σύνολο, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
- Δαπάνες για ενεργές πολιτικές ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των νέων /ωφελοούμενα άτομα. Τιμή του δείκτη για το 1998: 475.274 δραχμές ανά άνεργο νέο
- Συμμετοχή των γυναικών σε ενεργές πολιτικές ενίσχυσης της απασχολησιμότητας. Ο δείκτης υπολογίζεται για τα προγράμματα κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης.
- Το 1998, στο πρόγραμμα Νέοι στην Ενεργό Ζωή οι γυναίκες συμμετέχουν με ποσοστό 66% στο πρόγραμμα επαγγελματικής εμπειρίας και με ποσοστό 45% στο πρόγραμμα αυτοαπασχόλησης. Στο πρόγραμμα κατάρτισης του πρωτογενούς τομέα οι γυναίκες συμμετέχουν με ποσοστό 56%.

Ποσοτικοποιημένος στόχος της κατευθυντήριας γραμμής 1:

Ο στόχος είναι μέσα στα επόμενα 4 έτη να προσφέρεται η δυνατότητα συμμετοχής σε πρόγραμμα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας σε κάθε άνεργο νέο ηλικίας 18-29 ετών πριν συμπληρώσει 6 μήνες ανεργίας. Αν υποθέσουμε ότι η ανεργία θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα τα επόμενα χρόνια ο στόχος εξειδικεύεται ως εξής:

1998: 77.741 άνεργοι νέοι

1999: 120.197 άνεργοι νέοι

2000: 180.000 άνεργοι νέοι

2001: 230.000 άνεργοι νέοι

2002: 270.000 άνεργοι νέοι (πλήρης κάλυψη της ομάδος στόχου)

Κατευθυντήρια γραμμή 2:

Για την κατευθυντήρια γραμμή 2 ισχύουν τα ίδια με την κατευθυντήρια γραμμή 1 με τη διαφορά ότι η ομάδα στόχος περιλαμβάνει τους ενήλικες άνεργους ηλικίας 30-65 ετών και επιδιώκεται η πρόληψη της ανεργίας πριν την συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας. Συγκεκριμένα, εκτός των συμφωνημένων δεικτών, θα υπολογιστούν οι ακόλουθοι δείκτες:

- Ενήλικες άνεργοι ηλικίας 30-65 ετών στους οποίους έχει προσφερθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε ενεργή πολιτική απασχόλησης (κατάρτιση, επαγγελματική εμπειρία, πρόγραμμα αυτοαπασχόλησης) πριν τη συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας/ Σύνολο των ενήλικων ανέργων ηλικίας 30-65 ετών. Ο δείκτης θα εκτιμηθεί για αποφοίτους γυμνασίου, λυκείου και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το σύνολο των ανέργων, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
 - Ενήλικες άνεργοι ηλικίας 30-65 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης πριν συμπληρωθούν 12 μήνες ανεργίας και οι οποίοι είναι απασχολούμενοι 6 μήνες μετά το τέλος του προγράμματος κατάρτισης/Σύνολο των ενήλικων ανέργων ηλικίας 30-65 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης πριν συμπληρωθούν 12 μήνες ανεργίας.
 - Ανάλογος δείκτης θα υπολογιστεί για τους συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης. Οι δείκτες θα υπολογιστούν για το σύνολο, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
 - Ενήλικες άνεργοι ηλικίας 30-65 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης μετά τη συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας και οι οποίοι είναι απασχολούμενοι 6 μήνες μετά το τέλος του προγράμματος κατάρτισης/Σύνολο των ενήλικων ανέργων ηλικίας 30-65 ετών οι οποίοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης μετά τη συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας.
 - Ανάλογος δείκτης θα υπολογιστεί για τους συμμετέχοντες σε προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης. Οι δείκτες θα υπολογιστούν για το σύνολο, για τους άνδρες και τις γυναίκες.
 - Δαπάνες για ενεργές πολιτικές ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των ενήλικων /ωφελούμενα άτομα. Τιμή του δείκτη για το 1998: 260.475 δραχμές ανά ενήλικο άνεργο.
-
- Συμμετοχή των γυναικών σε ενεργές πολιτικές ενίσχυσης της απασχολησιμότητας. Ο δείκτης υπολογίζεται για τα προγράμματα κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας και αυτοαπασχόλησης.

- Το 1998, στο πρόγραμμα Ξανά στη Δουλειά οι γυναίκες συμμετέχουν με ποσοστό 55% στο πρόγραμμα επαγγελματικής εμπειρίας και με ποσοστό 45% στο πρόγραμμα αυτοαπασχόλησης. Στο πρόγραμμα κατάρτισης του πρωτογενούς τομέα οι γυναίκες συμμετέχουν με ποσοστό 50%.

Ποσοτικοποιημένος στόχος της κατευθυντήριας γραμμής 2:

Ο στόχος είναι μέσα στα επόμενα 4 έτη να προσφέρεται η δυνατότητα συμμετοχής σε πρόγραμμα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας σε κάθε ενήλικο άνεργο νέο ηλικίας 30-65 ετών πριν συμπλήρωσει 12 μήνες ανεργίας. Αν υποθέσουμε ότι η ανεργία θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα τα επόμενα χρόνια ο στόχος εξειδικεύεται ως εξής:

1998: 34.824 ενήλικες άνεργοι
 1999: 105.256 ενήλικες άνεργοι
 2000: 125.000 ενήλικες άνεργοι
 2001: 150.000 ενήλικες άνεργοι
 2002: 180.000 ενήλικες άνεργοι (πλήρης κάλυψη του στόχου)

Κατευθυντήρια γραμμή 3:

Η αποτελεσματικότητα των ακολουθούμενων πολιτικών που εντάσσονται στην κατευθυντήρια γραμμή 3 αποφασίστηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο να μετράται με τα στοιχεία και το δείκτη που παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
(Δ) Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων	308.982		
Αριθμός συμμετεχόντων σε ενεργά μέτρα, οι οποίοι προηγουμένως ήταν άνεργοι, χωρισμένοι ανά μέτρο:			
• Κατάρτιση	96.6341		
• Επιδοτούμενη απασχόληση	17.000		
• Προγράμματα Αυτοαπασχόλησης			
• (Ε) Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων σε ενεργά μέτρα, οι οποίοι ήταν προηγουμένως άνεργοι	7.800		
	121.434		
Αναλογία: (Ε)/(Δ) (δείκτης εισροής)			
(Ζ) Αριθμός εισερχομένων σε κάθε μέτρο			
(Η) Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε μέτρα, και οι οποίοι κατεγράφησαν ξανά ως άνεργοι 3 ή 6 μηνών μετά τη λήξη του μέτρου			
Αναλογία (Η)/(Ζ) (δείκτης εκροής)			

Εκτός των συμφωνημένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεικτών για την παρακολούθηση της ΚΓ 3, στην Ελλάδα η αποτελεσματικότητα της μετακίνησης της βαρύτητας από τα παθητικά στα ενεργητικά μέτρα μετράται και με τους ακόλουθους δείκτες:

¹ Δεδομένου ότι όλοι οι ωφελούμενοι του μέτρου κατάρτισης θα είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ, ο συνολικός αριθμός ωφελούμενων δεν θα πρέπει να συγκριθεί με αυτόν των εγγεγραμμένων ανέργων.

- Συνολικές δαπάνες για ενεργά μέτρα πολιτικής/σύνολο των ωφελουμένων. Ο δείκτης για το 1998 ισούται με 203.032 δραχμές ανά ωφελούμενο.
- Συμμετοχή των γυναικών στις ενεργές πολιτικές απασχόλησης. Για το 1998 η τιμή του δείκτη είναι 59%.

Ποσοτικοποιημένος στόχος για την κατευθυντήρια γραμμή 3:

Ο στόχος της κάλυψης ποσοστού 20% των ανέργων από μέτρα κατάρτισης και άλλα ενεργά μέτρα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας φαίνεται ότι έχει υπερκαλυφθεί, σύμφωνα με τα στοιχεία ωφελουμένων ατόμων της Κ.Γ 3, σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό ανέργων. Λαμβάνοντας βέβαια υπόψη ότι στην ομάδα - στόχου ορισμένων μέτρων περιλαμβάνονται και οι υποαπασχολούμενοι (αποδεχόμενοι έναν ευρύτερο ορισμό της ανεργίας) θεωρούμε ότι ο στόχος έχει προσεγγιστεί σημαντικά.

Κατευθυντήριες γραμμές 4, 5

Δεν υπάρχουν δείκτες και ποσοτικοποιημένοι στόχοι (θεσμικά μέτρα).

Κατευθυντήρια γραμμή 6

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών προώθησης της δια βίου μάθησης προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύο δείκτες με τους οποίους υπολογίζεται η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού νεαρής ηλικίας στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι δείκτες αυτοί απεικονίζουν την επίδραση μακροχρόνιων πολιτικών και όχι την επίδραση των πολιτικών του ΕΣΔΑ για το 1998.

Εκτός των δεικτών αυτών οι οποίοι υπολογίζονται με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, η παρακολούθηση των πολιτικών που εντάσσονται στην Κατευθυντήρια Γραμμή 6 πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο και με τους ακόλουθους δείκτες:

Δαπάνες για πολιτικές της ΚΓ6/Σύνολο των ωφελουμένων ατόμων. Για το 1998 ο δείκτης ισούται με 394.930 δραχμές.

Επίσης χρησιμοποιούμε ως δείκτη παρακολούθησης το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που συμμετείχε σε προγράμματα κατάρτισης ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην αγορά εργασίας και φύλο.

Ποσοτικοποιημένος στόχος της ΚΓ6:

~~Σταδιακή αύξηση των δαπανών και των ωφελουμένων ατόμων που εντάσσονται σε μέτρα της ΚΓ6.~~

Κατευθυντήρια γραμμή 7

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και της μείωσης των διαρροών από το εκπαιδευτικό σύστημα προτάθηκε να μετρηθεί το ποσοστό του πληθυσμού νεαρής ηλικίας που έχει ολοκληρώσει την εκπαίδευσή του σε χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο.

Στην Ελλάδα παρακολουθούμε επιπλέον τις μαθητικές διαρροές και την μαθητική αποτυχία στις διάφορες βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Οι δείκτες μαθητικής διαρροής και μαθητικής

αποτυχίας σε επίλεγμένους νομούς παρουσιάζονται στο κείμενο στο κομμάτι στο οποίο αναλύονται οι καλές πρακτικές και συγκεκριμένα ο θεσμός της Ενισχυτικής Διδασκαλίας.

Κατευθυντήρια γραμμή 8

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικής μετάβασης από το σχολείο στην εργασία υπολογίζουμε το ποσοστό ανεργίας και το μέγεθος των αντιστοιχιών εκπαίδευσης - επαγγέλματος για τα διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα και σχολές.

Μετράται επίσης η δυνατότητα άμεσης επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων των διαφόρων τμημάτων των σχολών μαθητείας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ το ποσοστό απορρόφησης των αποφοίτων της μαθητείας στην αγορά εργασίας υπερβαίνει το 50%.

Κατευθυντήρια γραμμή 9

Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των ΑΜΕΑ και των άλλων ειδικών ομάδων πρέπει να γίνεται με τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τους νέους και ενήλικες άνεργους (ΚΓ1,2). Δυστυχώς τα υπάρχοντα στοιχεία για τις ομάδες - στόχου της Κ.Γ. 9 είναι ελλιπή και για το λόγο αυτό θα ξεκινήσει μελέτη που περιλαμβάνει τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων ώστε να γίνει στη συνέχεια δυνατός ο υπολογισμός των κατάλληλων δεικτών. Το πρόγραμμα κοινωνικού αποκλεισμού παρακολουθείται ανά δράση και ομάδα - στόχου.

Κατευθυντήρια γραμμή 10

Μετράμε τις καινούργιες επιχειρήσεις που δημιουργούνται ανάλογα με το μέγεθος των απασχολούμενων και τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας καθώς και τον αριθμό των επιχειρήσεων που δημιουργούνται με τη συγχώνευση ή εξαγορά επιχειρήσεων που προϋπήρχαν. Μετρούμε επίσης τη διάρκεια "ζωής" των επιχειρήσεων και τον αριθμό των παύσεων λειτουργίας των επιχειρήσεων ανάλογα με το λόγο της παύσεως, το μέγεθος και τον κλάδο στον οποίο ανήκουν.

Κατευθυντήρια γραμμή 11

Μετράμε το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στο σύνολο των απασχολούμενων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και φύλο. Το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στο σύνολο των απασχολούμενων για το 1997 ανέρχεται σε 33%, ποσοστό υπερδιπλάσιο του κοινοτικού μέσου όρου. Το ποσοστό αυτό μειώνεται ελαφρώς τα τελευταία έτη λόγω της συρρίκνωσης του πρωτογενούς τομέα στον οποίο κυρίαρχη μορφή απασχόλησης είναι η αυτοαπασχόληση. Τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης στο σύνολο της απασχόλησης ανά φύλο έχουν ως εξής: ποσοστό αυτοαπασχόλησης ανδρών 42%, ποσοστό αυτοαπασχόλησης γυναικών 19%.

Στόχος της κατευθυντήριας γραμμής 11:

Σταδιακή αύξηση του ποσοστού αυτοαπασχόλησης των γυναικών - προσέγγιση του μέσου ποσοστού.

Κατευθυντήριες γραμμές 12, 13

Μετρούμε τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στους κλάδους και επαγγέλματα.

Κατευθυντήριες γραμμές 14,15

Δεν υπάρχουν μέτρα το 1998. Παρακολουθούμε το πραγματικό κόστος της εργασίας, την φορολογική επιβάρυνση των συντελεστών της παραγωγής και γενικά την κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης στους συμμετέχοντες στην οικονομία.

Κατευθυντήριες γραμμές 16,17

Δεν υπάρχουν δείκτες. Αφορούν θεσμικές αλλαγές.

Κατευθυντήρια γραμμή 18

Μετράμε τον αριθμό των επιχειρήσεων και των εργαζομένων που συμμετέχουν σε προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία εργάζονται.

Κατευθυντήριες γραμμές 19-22

Στον προγραμματισμό μας για την ένταξη και εξέλιξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, περιλαμβάνεται συγκεκριμένο πρόγραμμα για τον υπολογισμό των κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης (III. 1).

Για τη μέτρηση της συμμετοχής των γυναικών στα προγράμματα ενίσχυσης της απασχολησιμότητας, υπολογίζονται οι σχετικοί δείκτες που αναφέρθηκαν στις ΚΓ 1-3.

Παράρτημα 4

Η βελτίωση της απασχολησιμότητας του ανθρωπίνου δυναμικού, μέσα από τον θεσμό της επαγγελματικής κατάρτισης, αποτελεί κομβικό σημείο αναφοράς στην Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση. Τα τελευταία χρόνια και παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν έχει την παράδοση άλλων Ευρωπαϊκών χωρών στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές που στοχεύουν στην βελτίωση των δομών και των λειτουργιών της επαγγελματικής κατάρτισης, με ιδιαίτερη έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση.

Στα πλαίσια της διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της αναβάθμισης των ενεργειών κατάρτισης υιοθετήθηκαν για πρώτη φορά μια σειρά από καινοτόμα μέτρα στην διαδικασία υλοποίησης των ενεργειών κατάρτισης.

1. Για πρώτη φορά η προκήρυξη προγραμμάτων κατάρτισης έγινε με την διαδικασία της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (92/50 ΕΟΚ). Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας προκηρύχθηκε το έργο «Κατάρτιση Ανέργων σε πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης» το οποίο εντάχθηκε στον Άξονα 1, Μέτρο 3 του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» προϋπολογισμού τριανταπέντε δισεκατομμυρίων δραχμών (35.000.000.000) ή εκατόν δύο εκατομμύρια εφτακόσιες δεκατέσσερις χιλιάδες εξακόσια και δέκα λεπτά ευρώ (102.714.600,1), μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

Ο λόγος που το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επέλεξε να προκηρύξει το έργο με τις διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών είναι διότι αφενός διασφαλίζεται πλήρως η διαφάνεια διαδικασιών, χωρίς αποκλεισμούς και αφετέρου τίθενται οι προϋποθέσεις για την επιλογή των πλέον κατάλληλων αναδόχων, με βάση συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης που στηρίζεται σε αξιοκρατικά κριτήρια, για την υλοποίηση του έργου. Με τον τρόπο αυτό οι διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων, οι τεχνικές προδιαγραφές του έργου, οι κανόνες δημοσιότητας, οι κανόνες συμμετοχής, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων, η διαβίβαση στατιστικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η διαδικασία προσφυγών είναι ενταγμένα σε μια σαφή και προκαθορισμένη διαδικασία προσιτή για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι αρμόδιες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με γραπτό υπόμνημα τοποθετήθηκαν θετικά σχετικά με την εφαρμογή της παραπάνω διαδικασίας στην προκήρυξη των προγραμμάτων κατάρτισης, επισημαίνοντας ότι είναι μια καινοτομική και πιλοτική μορφή διαδικασίας προκήρυξης, που θα μπορούσε να αναδειχθεί σε χρήσιμη εμπειρία για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Χώρες Μέλη.

2. Το Υπουργείο Εργασίας έχοντας έγκαιρα επισημάνει την αναγκαιότητα συντονισμού όλων των ενεργειών κατάρτισης που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, προχώρησε στην δημιουργία της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ. Σκοπός της Ειδικής Υπηρεσίας είναι ο συντονισμός των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η παρακολούθηση της εξέλιξης της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων ΕΚΤ, που περιλαμβάνονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ και στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες καθώς και το επιχειρησιακό κλείσιμο των δράσεων του ΕΚΤ κατά τα προηγούμενα ΚΠΣ. Στα πλαίσια αυτά η Υπηρεσία έχει ήδη προχωρήσει στην δημιουργία του Ενιαίου Συστήματος Διαχείρισης, Ελέγχου, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης, που αποτελεί ένα εργαλείο βάσης, με το οποίο οι ενέργειες κατάρτισης ομογενοποιούνται ως προς τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά και ακολουθώντας τους στόχους και τις δεσμεύσεις του Γ' ΚΠΣ.

3.Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχοντας ως στόχο την βελτίωση της ποιότητας των ενεργειών κατάρτισης, στόχος που άμεσα συνάδει με την Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Απασχόληση, προχώρησε σε ενέργειες που ουσιαστικά αναβαθμίζουν τις δομές και τα συστήματα κατάρτισης.

Η νέα πιστοποίηση των ΚΕΚ, υλοποιήθηκε έχοντας ως γνώμονα την εισαγωγή επιπρόσθετων ποιοτικών στοιχείων τόσο σε επίπεδο δομών και εξοπλισμού όσο και σε επίπεδο επάρκειας του ανθρωπίνου δυναμικού. Παράλληλα, κατά τη φάση υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης και έχοντας ως στόχο τον έλεγχο της τήρησης των κριτηρίων και των προϋποθέσεων πιστοποίησης και την ποιοτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της κατάρτισης, υιοθετείται για πρώτη φορά το σύστημα συνεχούς παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΚΕΚ που θα εφαρμοσθεί το β εξάμηνο του 2002 από το ΕΚΕΠΙΣ.

Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκε το Μητρώο Εκπαιδευτών προκειμένου να διασφαλισθεί η ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και η σύζευξη των κατάλληλων εκπαιδευτών με τα προγράμματα κατάρτισης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό τόσο στην καταγραφή του ανθρωπίνου δυναμικού που ενεργοποιείται στον χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης όσο και στην απεικόνιση του προφίλ των εκπαιδευτών. Για τους Εκπαιδευτές του Μητρώου έχει προβλεφθεί υλοποίηση προγράμματος Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών για την απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων που απαιτούνται στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Στα πλαίσια του ιδίου στόχου, της αναβάθμισης της ποιότητας υλοποιήθηκαν ενέργειες που αποσκοπούσαν στην βελτίωση του Ενιαίου Μητρώου Αξιολογητών, κυρίως μέσα από την εισαγωγή και εφαρμογή συστήματος αξιολόγησης των αξιολογητών των προτάσεων επαγγελματικής κατάρτισης. Οι αξιολογητές του Ενιαίου Μητρώου επιμορφώθηκαν σε θέματα που άπτονται της εκπαίδευσης ενηλίκων, της λειτουργίας των συστημάτων στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ προκειμένου να αντιμετωπίσουν με ενιαία κριτήρια και με περισσότερη αντικειμενικότητα τις προτάσεις των προγραμμάτων κατάρτισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ – ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Γκρεϊ ,Τ.(1999), « ΑΠΑΤΗΛΗ ΑΥΓΗ-Οι Αυταπάτες του Παγκόσμιου Καπιταλισμού» ,σελ.7-29 ,σελ.117-153,σελ 431-442,ΠΟΛΙΣ,Αθήνα.
2. Λυμπεράκη,Α. & Τήνιος ,Π. (2002), «ΕΡΓΑΣΙΑ & ΣΥΝΟΧΗ-Τα Εθνικά Σχέδια Δράσεις για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη», σελ.13-38,σελ 207-338,ΠΑΠΑΖΗΣΗ,Αθήνα.
3. ΦΙΣΣΑΜΠΕΡ ,Β.&ΣΥΝ/ΤΕΣ ΕΠΕ (2002), « Αξιολόγηση της Πολιτικής Αγοράς Εργασίας και Εκτίμηση της Συμβολής της ΕΣΑ από του έτους 1997-2001»-Τελική & Συνοπτική έκθεση ,METROANALYSIS,Αθήνα.
4. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ από Υπουργείο Εργασίας &Κ.Α.:
ΕΣΔΑ 1998
ΕΣΔΑ 1999
ΕΣΔΑ 2000
ΕΣΔΑ 2001
ΕΣΔΑ 2002 , Αθήνα.
5. Χλέτσος ,Μ.& Γαβρόγλου,Σ.(2002), «Επετηρίδα Αγοράς Εργασίας 2002»,ARTack,Αθήνα .
6. Χλέτσος ,Μ.(2002), «Η Αγορά Εργασίας στην Ελλάδα : Τι μας λένε τα στοιχεία για την ανεργία » Νο 2,ΠΑΕΠ,Αθήνα.
7. Κείμενο Ελληνικής Προεδρίας της Ε.Ε(2003) «Ο πολίτης στην Πρώτη γραμμή της Ελληνικής Προεδρίας »,Υπουργείο Εργασίας & Κ.Α., Αθήνα
8. Joint Employment Reports 2000,2001,2002
9. Γκόνου,Γ.,ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΣΑ, ΕΕΤΑΑ, Αθήνα.
10. Επιτροπή των Ε.Κ.(17/7/02,COM 416 Τελικό), « Απολογισμός των 5 Ετών ΕΣΑ»,site, Βρυξέλλες .

